ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ చర్చలు

అధికార నివేదిక

(పన్నెండవ సమావేశము : ముప్పై ఐదవ రోజు)
సోమవారము, 11 సెప్టెంబరు, 1989

(సభ ఉదయం 8-30 గంటలకు సమావేశమైనది)
(సభాపతి అధ్యక్ష స్థానములో వున్నారు)

ప్రశ్నలు - వాగ్రూప సమాధానములు

ఎస్.సి., ఎస్.టి., బి.సి. ల ధృవ పత్రములను జారీచేయుట

ఓ1—

*11138 - సర్వశ్రీ సి. విఠల్‌రెడ్డి (నర్సాపూర్), యు. నారాయణరావు (మునుగోడు), జి. యాదగిరిరెడ్డి (రామన్నపేట) :— సాంఘిక సంక్షేమ శాఖమంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) ఎం.పి.లు, ఎం.ఎల్.ఏ.లు జిల్లా ప్రజా పరిషత్తుల అధ్యక్షులు మరియు మండల ప్రజా పరిషత్తుల అధ్యక్షులు, ఎస్.సి., ఎస్.టి., బి.సి.ల ధృవ పత్రములను జారీ చేయుటకు అధికారమొసగబడిన విషయం వాస్తవమేనా;

(ఆ) ఈ ధృవ పత్రములను జారిచేయు విషయంలో అనేక అవకతవకలు జరిగిన విషయం కూడా వాస్తవమేనా;

(ఇ) బూటకపు ధృవపత్రాలు కలిగిన వారి పేర్లు మొదలగు వివరాలు మరియు వాటితో వారు ఏ ఉపాధి పొందినదీ, వివరములతో సహా సభా సమక్షమందుంచెదరా;

(ఈ) ధృవపత్రములను జారీచేయుటకు పాత పద్ధతినే అవలంభించుటకు ఏదేని ప్రతిపాదన ఉన్నదా?

సాంఘిక సంక్షేమ శాఖ మంత్రి (శ్రీ జి. అప్పల సూర్యనారాయణ):—

(అ) అవునండీ.

(ఆ), (ఇ) సమాచారాన్ని సేకరించడం జరుగుతున్నది.

J-110—F-1

(ఈ) అవునండి. 6-8-1988 తేదీగల సాంఘిక సంక్షేమ శాఖ ఎం.ఎస్. నెం. 178 జి.ఓ.లో జారీ చేసిన ఉత్తర్వులను ఉపసంహరిస్తూ 28-8-1989 తేదీగల సాంఘిక సంక్షేమ శాఖ ఎం. ఎస్. నెం. 142 జి. ఓ.లో ఇదివరకే ఉత్తర్వులను జారీ చేయుడం జరిగింది. పాత విధానాన్ని పునరుద్ధరించడ మయింది.

శ్రీ సి హెచ్. విఠల్ రెడ్డి :— మూడు రకాల సర్టిఫికేట్లు అనగా కుల సర్టిఫికేట్లు, నేటివిటీ సర్టిఫికేట్లు, ఆదాయం సర్టిఫికేట్లు ఈ మూడింటిని ఇష్యూ చేయడానికి అధికారాలు అనధికారులకు కూడ ఇచ్చారు జీ. ఓ. ప్రకారం. కాబట్టి ఇప్పుడు ఆ మూడింటిని విత్ డ్రా చేస్తున్నారా? కుల సర్టిఫికేట్లకు మాత్రమే విత్ డ్రా చేస్తున్నారా?

శ్రీ జి. అప్పల సూర్యనారాయణ :— కుల సర్టిఫికేట్లకే విత్ డ్రా చేయుడం జరుగుతున్నది.

శ్రీ సి హెచ్. విఠల్ రెడ్డి :— గతములో అధికారులు ఫాల్సు సర్టిఫికేట్లు వేల సంఖ్యలో ఇష్యూ చేశారు. అటువంటి ఫాల్సు సర్టిఫికేట్లు ఇష్యూ చేసిన అధికారులపైన శిక్ష విధించేందుకు ఏవిధమైన మార్పు చట్టములో తీసుకు వస్తున్నారు? ఏమి శిక్ష వేస్తారు?

శ్రీ జి. అప్పల సూర్యనారాయణ :— దీనిమీద ఒక చట్టాన్ని తీసుకు రావడం జరుగుతున్నది. దానిని క్యాబినెట్‌లో ప్లేస్ చేయుడానికి సి.ఎం.గారు పర్మిషన్ ఇచ్చినారు. దానిని క్యాబినెట్‌లో ప్లేస్ చేయుడానికి చర్య తీసుకోవడం జరుగుతున్నది.

శ్రీ సి హెచ్. విద్యాసాగరరావు (మెట్‌పల్లి) :— ఈ సర్టిఫికేట్లు ఇవ్వడంలో ప్రొసీజర్ మాత్రమే చేసినారు. కాని వరంగల్లు మెడికల్ కాలేజీలో (ఎం.బి.బి.ఎస్.లో) దాదాపు 440 దొంగ సర్టిఫికేట్లతో చేరి చదువుచున్నట్లు, అట్లాగే మహబూబ్‌నగర్‌లో జరిగిన పోలీసు సెలక్షనులో వందలాది మంది దొంగ సర్టిఫికేట్లతో వచ్చినట్లు తెలిసినది. వీటిపైన ఏమి విచారణ చేశారు? విచారణ జరిపిస్తారా?

శ్రీ సి హెచ్. విద్యాసాగరరావు :— ఖచ్చితముగా విచారణ జరిపిస్తాము.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి (నక్రేకల్) :— ఇది వరకు ఇట్లాంటి దొంగ సర్టిఫికేట్లు చాల దొరికినవి. ఇంతవరకు మీరు తీసుకున్న చర్య ఏమిటి? అటువంటి దొంగ సర్టిఫికేట్లు ఎన్ని మీ దృష్టికి వచ్చినవి. ప్రజా ప్రతినిధుల ద్వారా ఇవ్వబడినవి ఎన్ని? అధికారుల ద్వారా ఇవ్వబడినవి ఎన్ని? వివరాలు అందిస్తారా? వారిపైన తీసుకున్న చర్యలు ఏమిటో చెబుతారా?

శ్రీ జి. అప్పల సూర్యనారాయణ :— మేము ఆ డేటా కలెక్టు చేశాము. టి.పి.లలో 1140 సర్టిఫికేట్లు బోగసు ఉన్నాయని తేలింది. ఎంక్వయిరీ

జరుగుతున్నది. 9 జిల్లాలో ఎస్.సి.లకు 5% బోగస్ సర్టిఫికేట్లు ఇచ్చినట్లు తేలింది. 4% సర్టిఫికేట్లను కేన్సిల్ చేయడం జరిగింది. ఇంకా కొన్ని పెండింగులో ఉన్నాయి.

శ్రీ ఎస్. రాఘవరెడ్డి :— అధికారులు ఇచ్చినవా? ప్రజా ప్రతినిధులు ఇచ్చినవా?

శ్రీ జి. అప్పల సూర్యనారాయణ :— అఫీషియల్సు దొంగ సర్టిఫికేట్లు ఇస్తే సి. సి. ఎ. రూల్సు ప్రకారం చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది.

శ్రీ ఎస్. రాఘవరెడ్డి :— వివరాలు ఇవ్వండి. వీటిలో అధికారులు ఇచ్చినవి ఎన్ని? ప్రజా ప్రతినిధులు ఇచ్చినవి ఎన్ని? ఇది ప్రశ్నలోనే ఉన్నది. వివరాలు టేబులు మీద పెట్టమని ఉన్నది? ఇప్పటికైనా పెట్టండి. ప్రజా ప్రతినిధుల ద్వారానే తప్పుడు సర్టిఫికేట్లు వస్తాయి తప్ప అధికారుల ద్వారా రావు అనేది వాస్తవమా?

శ్రీ జి. అప్పల సూర్యనారాయణ :— నాన్-అఫీషియల్సు బోగస్ సర్టిఫికేట్లు ఇచ్చారు అని ఎక్కడా అనుకోవడంలేదు. ఇన్ఫర్మేషన్ కలెక్టు చేయడానికి వారి దగ్గర ఏమీ ఏజెన్సీ లేదు. కనుకనే దీనికి ఒక క్యాబినెట్ సబ్ కమిటీని కూడ వేయడం జరిగింది నాన్-అఫీషియల్సు బోగస్ సర్టిఫికేట్లు ఇస్తున్నారు అన్ డ్యూ ఎడ్వాంటేజి ఇస్తున్నారు అనే ఉద్దేశం ప్రభుత్వానికి లేదు.

శ్రీ ఎస్. రాఘవరెడ్డి :— సమాచారం ఇవ్వండి.

శ్రీ జి. అప్పల సూర్యనారాయణ :— నాన్-అఫీషియల్సు ఎవరూ రికార్డ్సు మెయింటెయిన్ చేయలేదు కాబట్టి వారు ఒకరే ఇచ్చారు అనేది లేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— నాన్-అఫీషియల్సు ఎవరైతే సర్టిఫికేట్లు ఇచ్చినారో, బోగస్ సర్టిఫికేట్లలో ఎంతవరకు నాన్-అఫీషియల్సు ఇచ్చినవి ఉన్నాయో ఎంతవరకు అఫీషియల్సు ఇచ్చినవి ఉన్నాయో వివరాలు ఉంటే టేబిల్ మీద పెట్టండి.

శ్రీ జి. అప్పల సూర్యనారాయణ :— ఆ వివరాలు లేవండి.

ముఖ్యమంత్రి (శ్రీ ఎమ్. [illegible]) :— వివరాలు కావాలంటే అందిస్తాముగాని, as a policy కొందరు నాన్-అఫీషియల్సు, ప్రజా ప్రతినిధులు, [illegible] ఈ కారణము చేత [illegible] — We are guided by certain things. Where we may be also mislead. కాబట్టి తొలగించ మంటే ఇప్పుడు అఫీషియల్సు ఆన్ రెస్పాన్సిబిలిటీ వారే స్పెటట్లుగా ఏర్పాటు చేయడం జరిగిందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు (అమలాపురం) :— ఉద్యోగస్థులు సర్టిఫికేట్లు ఇవ్వాలి అని అంటున్నారు. కాని ఈవేళ ఒక ఎం.ఆర్.ఓ. దగ్గరికి పిల్లలు గాని పేరెంట్సుగాని వెళ్లి సంతకాలు పెట్టించుకోవాలి అంటే ఆయనకు తీరు

దొరకదు. కొన్ని వేల మంది ఉంటారు. ఎం. ఆర్. ఓ. లకు మల్టిఫేరియస్ ఏక్టివిటీస్ ఉంటాయి. పని జరగదు. కాబట్టి ఇటువంటి సంతకాలు పెట్టే దానికి ఒక ప్రత్యేక అధికారిని ఏర్పాటు చేస్తారా? నా అనుభవం మీద చెబుతున్నాను. ఎం.ఆర్.ఓ.కి తీరిక ఉండదు.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— ఎస్. సి. వెల్ఫేరు కమిటీవారు, ఏ. పి లెజిస్లేచర్ వారే ఇటువంటి విధానాన్ని రద్దు చేయమని కోరిన మీదట మేము చేయడం జరిగింది.

శ్రీ టి. భద్రయ్య (పాలకొండ) :— అధ్యక్షా! మొన్న మొన్నటి వరకు అధికారులే ఈ కాస్టు సర్టిఫికేట్లు ఇష్యూ చేసిన విషయం అందరికి తెలుసు. ఏప్రిల్ నుంచి జూన్, జూలై వరకు కూడ విద్యార్థుల రద్దీ ఉంటుంది దీనిని దృష్టిలో పెట్టుకుని రాష్ట్ర ప్రభుత్వము జిల్లా ప్రజా పరిషత్తు అధ్యక్షులకు శాసన సభ్యులకు ఈ అధికారాలు ఇచ్చారు. ఈ ఒత్తిడిని తట్టుకోవాలనే ఉద్దేశంతో. ఎక్కడో అవకతవకలు జరిగాయని మీరు దీనిని వెనక్కు తీసుకుంటున్నారు. అధికారులు ఇచ్చిన బోగస్ సర్టిఫికేట్లు కూడ చాల తేలినవి. కాని వారి దగ్గరనుంచి ఈ పవరును వెనక్కు తీసుకోలేము. ఈ బోగసు సర్టిఫికేట్లు ఇచ్చిన వారి మీదను వాటితో లబ్ధిపొందిన వారి మీదను ఏక్షను తీసుకొనేటట్లు చేసి దానిని పునరుద్ధరించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— ఇంతకంటే దురదృష్టము ఇంకొకటిలేదు. తప్పకుండా గౌరవనీయ సభ్యులు చెప్పినట్టుగా తప్పకుండా చర్య తీసుకోబడు తుందని మనవి చేస్తున్నాను.

ఉ. 8-40 డాక్టర్ ఎస్. చంద్రమౌళి (చీరాల) :— ఈ కాస్టు సర్టిఫికేట్లు యిష్యూ చేయడానికి ప్రజా ప్రతినిధులకు యిచ్చిన అధికారాన్ని 28-8-1989 తేదీ నుంచి తీసివేసారు. దానివల్ల అన్యాయం చేసినట్లు అవుతుంది. అందువల్ల ముఖ్యమంత్రిగారిని నేను కోరేది ఏమిటంటే— యీ సర్టిఫికేట్లు యిష్యూ చేసే అధికారం ప్రజా ప్రతినిధులకు యివ్వడమే కాకుండా మునిసిపల్ ఛైర్మన్‌కు కూడా ఆ అధికారం యివ్వాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి (గద్వాల్) :— ప్రజా ప్రతినిధులు సర్టిఫికేట్లు యిచ్చే అధికారాన్ని తీసివేసేముందు ఇది వరకు ఏ ప్రాక్టీసు అయితే ఉందో దాని ప్రకారమే యీ సర్టిఫికేట్లు యిష్యూ చేయడం మంచిది. ఎందుకంటే శాసన సభ్యుల బాధ్యత వేరు. శాసన సభ్యులకు యీ కాస్ట్ సర్టిఫికేట్లు యిచ్చే బాధ్యత ఉండకూడదు. ఇపుడు యీ కులాల సర్టిఫికేట్లు ప్రజా ప్రతినిధులకు యివ్వకుండా ఎట్లాగు తీసివేసారో అట్లాగే ఆదాయం సర్టిఫికేట్లు యిష్యూ చేసే బాధ్యత కూడా ప్రజా ప్రతినిధులకు ఉండకుండా చేయాలి. ఆ ఆలోచన చేస్తారా? తరువాత సి. ప్రశ్నలో సభ ముందు వివరాలు పెట్టమని అడిగాము. ఆ వివరాలు పెడతారా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ముఖ్యమంత్రిగారు యిదివరకే చెప్పారు. ఆ వివరాలు పెట్టడానికి తమకు అభ్యంతరం లేదని చెప్పారు. వాటిని సభ ముందు పెడతామన్నారు.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :— ఇన్‌కం గురించి సర్టిఫికేట్లు యిస్తుండా చూడడానికి ఏమైనా చర్యలు తీసుకుంటున్నారా? మంత్రిగారు దీనికి సమాధానం యివ్వలేరు. ముఖ్యమంత్రిగారు మాత్రమే సమాధానం చెప్పగలుగుతారు.

(Interruption)

Mr. Speaker :— I do not allow anybody to put any stigma against any Minister. The Chief Minister is there as first amongst the Cabinet Ministers. Let it not be said that some Minister is incompetent to answer...

Sri D. K. Samarasimha Reddy :— That is not my idea, Sir.

Sri N. T. Rama Rao :— Sir, I will place all the details.

Mr. Speaker :— Now, I am going to the next question.

కూకట్‌పల్లిలో సెంట్ మేరీ జూనియర్ కళాశాలను ప్రారంభించుట

32—

*10565 — సర్వశ్రీ ఎన్. జనార్ధనరెడ్డి (నాగర్ కర్నూలు), డి. రామచంద్రారెడ్డి (దొమ్మాట), కె. ఎర్రన్నాయుడు (హరిశ్చంద్రాపురం), జి. ఎస్. ఎస్. శివాజి (సోంపేట) :— విద్యాశాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) బసరి మరియు చిట్టిబాబు అని మారుపేర్లతో పిలువబడే శ్రీ చిట్టిబాబు అనే అతను కూకట్‌పల్లిలో సెంట్ మేరీ జూనియర్ కళాశాలను ప్రారంభించి, విద్యార్థుల నుండి బోధనా సిబ్బంది నుండి 5 వేల రూపాయల చొప్పున మరియు బోధనేతర సిబ్బంది నుండి 3 వేల రూపాయల చొప్పున విరాళాలు వసూలుచేసి అదృశ్యమైన విషయము వాస్తవమేనా;

(ఆ) అవసరమైన గుర్తింపు మరియు రిజిస్ట్రేషను లేకుండానే సదరు కళాశాలను ప్రారంభించడానికి విద్యాశాఖ సదరు వ్యక్తికి అనుమతిని ఇచ్చినారా;

(ఇ) సదరు కళాశాలలో చేరిన బీద విద్యార్థులను ఆదుకోడానికి తీసుకోబోవు చర్య ఏమి?

విద్యాశాఖ మంత్రి (శ్రీమతి వై. సీతాదేవి) :— (అ) ప్రభుత్వానికి అటువంటి ఫిర్యాదు ఏదీ అందలేదు.

(ఆ) లేదండి.

(ఇ) ఈ ప్రశ్నకు తావులేదు.

తిరుపతిలో ఎయిడ్స్ వ్యాధి

33—

*11104 - సర్వశ్రీ జి. ఎస్. ఎస్. శివాజీ, కె. ఎర్రన్నాయుడు :— ఆరోగ్య, వైద్యశాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) తిరుపతిలో ఎయిడ్స్ వ్యాధి కేసులు కనుగొనబడిన విషయం వాస్తవమేనా;

(ఆ) అయినచో, దానిని నివారించుటకు ప్రభుత్వం తీసికొన్న చర్య ఏమి?

వైద్య, ఆరోగ్యశాఖా మంత్రి (డాక్టర్ డి. వెంకటేశ్వరరావు) :— (అ) క్లినికల్ ఎయిడ్స్ వ్యాధి కేసులను ఇంతవరకు కనుగొనలేదు. అయితే, కొన్ని కేసులలో 'హెచ్ఐవి' వున్నట్లు కనుగొనడమైనది.

(ఆ) హైదరాబాదు, విశాఖపట్నం, తిరుపతిలలో ఎయిడ్స్‌ను కనుగొనడానికై "ఎలిసా" పరీక్షా సౌకర్యాలతో నిఘా కేంద్రాలను ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. ఇంతవరకు 13,000 కేసులకు సంబంధించి "ఎలిసా" పరీక్షను జరుపడమైంది. వీటికిగాను 20 కేసులలో 'హెచ్ఐవి' వున్నట్లు కనుగొనడమైంది. వ్యాధి వున్నట్లు కనుగొన్న ఏడు మంది విదేశీయులను వారి స్వదేశాలకు పంపించి వేయడం జరిగింది.

ఇంతవరకు ఎయిడ్స్ వ్యాధికి తెలిసిన చికిత్సగాని, టీకా మందుగాని లేదు.

ఈ వ్యాధి గురించి ప్రజలు తెలుసుకొనేటట్లు చేయడానికి సామూహిక ప్రసార సాధనాల ద్వారా ప్రచారాన్ని ఇవ్వడం జరుగుతున్నది.

తమ భార్యలకు లేదా భర్తలకు అంటువ్యాధి సోకే ప్రమాదాన్ని తగ్గించడానికై సంతాన నిరోధక తొడుగులను ఉపయోగించమని 'ఎస్‌టిడి' రోగులకు సలహా ఇవ్వడమైంది.

శ్రీ జి. ఎస్. ఎస్. శివాజీ :— అధ్యక్షా! యీ మధ్య విశాఖపట్నంలో ఒక వ్యక్తికి యీ ఎయిడ్స్ వ్యాధి వచ్చిందని ఆ వ్యక్తి హాస్పిటల్ నుంచి మాయమైనట్లు కూడా పేపర్లలో వచ్చింది. ముఖ్యంగా విశాఖపట్నంలో చాలామంది విదేశీయులు ఓడరేవుల ద్వారా వస్తూ ఉంటారు. కాబట్టి విశాఖపట్నంకు వచ్చే విదేశీయులకు యీ ఎయిడ్స్ పరీక్షలు జరుపుతున్నారా? [illegible] జరిపే పద్ధతి ఉందా, లేదా అనేది మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను.

డాక్టర్ డి. వెంకటేశ్వరరావు :— ఇంతకు ముందు నేను ప్రశ్నకు సమాధానం యిచ్చినట్లు 7 గురు విదేశీయులకు యీ పరీక్షచేసి, వారి స్వదేశాలకు పంపడం జరిగింది. మనకు ఉన్న పరిధిలోనే యీ పరీక్షచేసి విదేశాలకు పంపించడం జరిగింది. తరువాత విశాఖపట్నంలో ఒక వ్యక్తి విషయంలో సభ్యులు చెప్పారు. కాని తిరుపతిలో కూడా యీ విధంగా జరిగి నపుడు వారు పరీక్షలు చేయించుకునేందుకు వెళ్లినపుడు వారి ఒరిజినల్ పేర్లు యివ్వరు. వేరే పేర్లు యిచ్చి వారు పరీక్ష చేయించుకుంటారు. అందువల్ల అసలు పేర్లు తెలుసుకోవడం కష్టం అవుతున్నది. తరువాత యీ వ్యాధికి సంబంధించిన మందులు లేవు. కాని ఈ వ్యాధి లక్షణాలను ప్రచార సాధనాల ద్వారా ప్రజలకు తెలియచెప్పడం అనేది ప్రభుత్వం ఆశయంగా తీసుకున్నది.

శ్రీ టి. ఎస్. ఎల్. నాయకర్ (సంపర) :— మనదేశంలో ఎవరైన యీ ఎయిడ్స్ వ్యాధితో ఉన్నట్లు గుర్తించారా? ఎందుకంటే ఎయిరో డ్రోమ్‌లలో విమానాల ద్వారాను, ఓడ రేవుల నుంచి షిప్స్ ద్వారాను విదేశీయులు మన దేశానికి వస్తారు. విశాఖపట్నంకు ఆ విధంగా చాలామంది విదేశీయులు వస్తారు. కాబట్టి యీ వ్యాధి అక్కడ వ్యాప్తి చెందే అవకాశం ఉంది. కాబట్టి విశాఖపట్నంలోనూ యితరచోట్ల విదేశీయులు యిక్కడకు వచ్చినపుడు పరీక్షలు జరిపి యీ ఎయిడ్స్ వ్యాధి వ్యాప్తి చెందకుండా చూస్తారా?

డాక్టర్ డి. వెంకటేశ్వరరావు :— ఇంతకుముందు చెప్పినట్లు విశాఖ పట్నంలోనే కాకుండా తిరుపతిలో కూడా 20 ఎలిసా పోజిటివ్ కేసులు ఉంటే అందులో 13 మందికి రక్తం ద్వారా ఎయిడ్ ఉన్నట్లు తెలియవచ్చింది. వెస్టరన్ బ్లాక్ టెస్ట్ చేసిన తరువాత అది కన్‌ఫరమ్ అవుతుంది. విదేశాలనుంచి వచ్చిన వారికి చట్ట ప్రకారం ఫారస్ టెస్ అనే పద్ధతి ద్వారా వీరిని స్క్రీన్‌చేసే అవకాశం లేదు. మనకున్న ఎస్. టి. డి. కేంద్రాలకు వచ్చిన వారినందరిని స్క్రీనింగు చేయడం జరుగుతున్నది. ఈ విధంగా 13,000 మందిని స్క్రీనింగు చేయడం జరిగింది.

గ్రామ పంచాయతీలలోని ఇళ్లకు ఇంటి పన్ను నుండి మినహాయింపు

34—

*11115-సర్వశ్రీ డి. నారాయణరావు(పాతపట్నం), వి. నరసింహారావు (కొత్తూరు) :— పంచాయతీరాజ్ శాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా :

(అ) గ్రామ పంచాయతీలలో 500 రూపాయల కన్న తక్కువ విలువ గల ఇళ్ళు అన్నింటిని 1970 సంవత్సరము నుండి ప్రభుత్వం ఇంటి పన్ను నుండి మినహాయించుచున్న విషయం వాస్తవమేనా;

(ఆ) అయినచో, పరిమితిని 1500 రూపాయిల వరకు పెంచుటకు ఏదేని ప్రతిపాదన కలదా?

పంచాయతీరాజ్ శాఖామంత్రి(శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్) :—(అ) అవునండి.

(ఆ) లేదండీ.

శ్రీ డి. నారాయణరావు :— మంత్రిగారు మొదటి ప్రశ్నకు సమాధానంలో అవునని అన్నారు. గ్రామ పంచాయతీలలో రూ. 500 కంటె తక్కువ పెట్టుబడి విలువగల అన్ని ఇళ్ళపై ఇంటి పన్నును విధించడాన్ని ప్రభుత్వం మినహాయించింది. అదే ప్రకారంగా ఆ మినహాయింపును 1500 రూపాయల వరకూ పెంచే ప్రతిపాదన ఏదైనా ఉన్నదా?

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ :— ఈ 500 రూపాయిల విలువగలవి పేదవారి ఇళ్ళకు సంబంధించినవి. కాని 1500 రూపాయలు అంటే పక్కా బిల్డింగులు ఉంటాయి. పంచాయతీలకు ఆదాయం తక్కువగా ఉంది కాబట్టి అటువంటి మినహాయింపు యివ్వలేము.

శ్రీ పి. వెంకటపతి (సత్తెనపల్లి) :— అధ్యక్షా! ఈ గ్రామ పంచాయతీలలో చెల్లించే పన్ను ఇంటి విలువ 500 రూపాయలు అనుకున్నా దారిద్ర్య రేఖకు దిగువన ఉన్న వారి ఇళ్ళు ప్రభుత్వము వారు కట్టిస్తున్నారు. అయినా బలహీనవర్గాలకు కట్టిన ఆ ఇళ్ళకు కూడా పన్ను విధిస్తారా? లేకపోతే ఇళ్ళు కట్టించి యిచ్చాము కదా అని దానితో వారు కూడా ధనవంతులుగా మారిపోయారని అనుకుంటున్నారా? 500 రూపాయిలకుగాని 1500 రూపాయలకుగాని ఇళ్ళు పర్మినెంటుగా కట్టడం కుదరదు. తాటాకుకు కూడా ఆ డబ్బు సరిపోదు. కాబట్టి ఆ పన్ను తీసివేస్తారా?

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ :— గ్రామ పంచాయతీలకు పన్నులద్వారా వచ్చే ఆదాయం తక్కువ. దానిలో 1500 రూపాయల విలువ వరకూ పన్ను మినహాయింపు అంటె కష్టం కాబట్టి ఆ ప్రతిపాదన ఏమీ లేదు. వీకర్ సెక్షన్స్‌కు మాత్రమే పన్ను మినహాయింపు యివ్వడం జరిగింది.

శ్రీ ఏ. ధర్మారావు(దుగ్గిరాల) :— మంత్రిగారు గ్రామపంచాయతీల ఆదాయం తక్కువగా ఉందంటున్నారు. గ్రామ పంచాయతీలకు వచ్చే ఆదాయాన్నంతా ప్రభుత్వమే తీసుకుంది. వాస్తవంగా యీ 1500 రూపాయలు ఇళ్ళు కూడా విలువ చూసుకుంటే వాటికి తాటాకుకు కూడా డబ్బు సరిపోదు. 1000 రూపాయిలు యిళ్ళకు కేటాయించినపుడు హాస్యాస్పదంగా ఉండని తెలుగుదేశ ప్రభుత్వమే చెప్పినది. కాబట్టి యీ 1500 రూపాయలు విలువ గల యిళ్ళమీద పంచాయతీలలో పన్ను మినహాయించవలసి ఉంటుంది. మద్రాసు యాక్టులో 1984 సంవత్సరం వరకూ పూరిళ్ళకు మొత్తంగా ఎగ్జమ్షన్ ఉంది. [illegible] ఆ ఎగ్జమ్షన్ లేకపోయినా పట్టణాలలో 12,000 రూపాయలు, [illegible] 10,000 రూపాయలు శాల్యా క్రింద పున్న ఇళ్ళకు యీ పన్ను [illegible] చేయడం మంచిదని వ్యాయపూని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ :— అధ్యక్షా! బిల్డింగ్ కన్‌స్ట్రక్షన్ కాస్టు వేరు, 8-50 విలువ వేరు. ఇళ్ళు కట్టాలంటే రూ. పది వేలు కావచ్చు. అక్కడ నిర్ణయం ఇ. ఒ. గారు చేస్తారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఈరోజు వున్న వాల్యుయేషన్ ప్రకారం టాక్సు వేస్తున్నారా? పాతవాల్యుయేషన్ తీసుకుంటున్నారా? మెంబర్స్‌కు అభ్యంతరం లేదు. ఎంత వాల్యూ అని కాదు. దాన్ని ముఖ్యంగా ఎగ్జంప్టు చేయాలా, లేదా అనే దానిపై నిర్ణయం తీసుకుంటారా? వాస్తవంగా బీదవారికి ఎంతవరకు కన్‌సెషన్ ఇవ్వాలని నిర్దుష్టమైన నిర్ణయాన్ని తీసుకోవాలి. Even Rs. 10,000 is not sufficient. You give some r..tionale to your appro .ch. You have a committe with Legislators who will decide it.

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ :— ప్రతిపాదన లేదు అనము కాని, ఆలోచిస్తున్నాము.

శ్రీ ఆర్. దామోదరరెడ్డి (తుంగతుర్తి) :— అధ్యక్షా! గ్రామ పంచాయతీ పరిధిలో వున్న ఇండస్ట్రీస్‌కు ఈ పన్నును వేస్తారు. దాన్ని ఎగగొడుతున్నారు. దానిపై ఏమి చర్య తీసుకుంటున్నారు? అది మీ దృష్టికి వచ్చిందా? అదే విధంగా గవర్నమెంటు ఆఫీసెస్‌గాని, లేక మార్కెట్ యార్డ్సుగాని గ్రామ పంచాయతి పర్మిషన్ తీసుకోకుండా కడుతుంటే వాటిపై ఏమి చర్య తీసుకుంటారో మంత్రిగారు తెలియచేయాలని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ :— గ్రామ పంచాయతి పర్మిషన్ లేకుండా కన్‌స్ట్రక్షన్ చేస్తే సర్పంచ్‌గారు ఇ. ఒ. గారు మీటింగు చేసుకుని కూలగొట్టడానికి వీలుంది.

శ్రీ ఆర్. దామోదరరెడ్డి :— గ్రామ పంచాయతి పరిధిలో ఇండస్ట్రీస్ పన్నులను ఎగగొడుతున్నాయి. మీ దృష్టికి వచ్చిందా? వస్తే ఏమి చర్య తీసుకుంటారు?

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ :— మా దృష్టికి రాలేదు. వస్తే తప్పకుండా టాక్సు వేస్తాము.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి (మక్తల్) :— అధ్యక్షా! గ్రామ పంచాయతీలలో రూ. 500 విలువగల ఇళ్ళపై పన్ను మినహాయించామని చెప్పారు. అయితే ఈరోజు ఎన్ని ఇండ్లపై రాష్ట్రంలో పన్ను మినహాయిస్తున్నారు? ఆ డబ్బు ఎంత అవుతుంది? లెక్కలు చెప్పగలరా? రెండవది - 500 రూపాయల విలువగల ఇళ్ళు ఎన్ని రాష్ట్రంలో వున్నాయి. అది ఎక్కడైనా వుందా? వుంటే, ఒక వేళ ఎన్ని ఇండ్లు వున్నాయి? వీటిపై మినహాయింపు ఇస్తున్నారని చెప్పగలుగుతారా?

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ :— ఫిగర్స్ లేవండీ ఇక్కడ ....

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి :— ఇళ్ళకు సంబంధించిన ఫిగర్స్ లేవు కదా ? అలాంటి ఇళ్లు ఈ రాష్ట్రంలో ఎక్కడ కూడా లేవు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— మంత్రిగారికి కూడా తెలుసు.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి :—మంత్రిగారు యువకులు, సక్రమంగా స్పందించాలి. మంత్రిగారు వీకర్ సెక్షన్స్ నుంచి వచ్చారు. మారిపోయాడో ఏమో తెలియదు గాని, అక్కడనుంచి వచ్చినప్పుడు వీకర్ సెక్షన్స్ గురించి సరైన ఆలోచన ఉండాలి. ఇప్పుడు ఈ 500 రూపాయలు ఇళ్లు లేవు, కనీసం 500 రూపాయలు కూడా లేవు. ఉంటే అవి కూడా ఇళ్లు కావు, ఇప్పుడు అయినా కూడా ఆలోచించడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారా?.

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ :— వీకర్ సెక్షన్స్ నుంచి మారలేదు గాని వీక్‌గా ఉన్న గ్రామపంచాయతీల గురించి ఆలోచిస్తున్నాను. ఆ విషయం పరిశీలిస్తామని తెలియచేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—వీక్‌గా ఉన్న పంచాయతీలకొరకు ఆలోచిస్తున్నాము అన్నప్పుడు, అదనంగా టాక్సు వేయడం ఎందుకు, తగ్గించాలి? వాటిని ఇంకా స్ట్రెంతెన్ చేయాలి?

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ :— పరిశీలిస్తాను.

శ్రీ ఆర్. శ్రీనివాసరెడ్డి (రామాయంపేట) :— రూ. 500 దాన్ని రూ. 1500 చేయుడంలో ఏమీ అనౌచిత్యం లేదు. శాసనసభ్యులతో ఒక సలహా సంఘాన్ని ఏర్పాటు చేసి వెంటనే ఈ చర్య తీసుకోవడానికి మంత్రిగారు సిద్ధంగా ఉన్నారా, ఆ విషయం చెప్పండి?

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ :— కమిటీ వేసే అవసరం లేదు. మేమే డిపార్టుమెంటు ద్వారా పరిశీలిస్తాము.

నాగాయలంక మండలములోని భావదేవరపల్లి పంచాయతీ సర్పంచిచే నిధుల దుర్వినియోగం

25—

*11135- సర్వశ్రీ ఎస్. సత్యనారాయణరావు (అవనిగడ్డ), కె. వెంకటరావు (మల్లేశ్వరం), పి. వెంకటరత్నం (తిరువూరు):— పంచాయతీరాజ్ శాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా :

(అ) కృష్ణా జిల్లాలోని నాగాయలంక మండలములోని భావదేవరపల్లి పంచాయతీ సర్పంచ్ 3 లక్షల 50 వేల రూపాయల మేరకు పంచాయతీ నిధులను దుర్వినియోగము చేసిన విషయము వాస్తవమేనా;

(ఆ) సదరు విషయముపై విచారణ చాలా కాలము క్రితమే పూర్తి అయినప్పటికీ ఇంతవరకు ఎలాంటి చర్య తీసుకోని విషయము వాస్తవమేనా;

(ఇ) అయినచో, దానికి గల కారణాలేమి?

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ :— (అ) లేదండి. భావదేవరపల్లి సర్పంచ్ ఒక లక్షా 42 వేల 80 రూపాయల 60 పైసల మేరకు పంచాయతీ నిధులను దుర్వినియోగం చేశారు. అంతేకాకుండా ఆయన గ్రామ పంచాయతీకి ఒక లక్షా 88 వేల 63 రూపాయలు 5 పైసల మేరకు నష్టాన్ని కలిగించారు. మొత్తంమీద, గ్రామ పంచాయతీకి కలిగిన మొత్తం నష్టం 3 లక్షల 30 వేల 143 రూపాయల 65 పైసలు.

(ఆ) (ఇ) బందరు డివిజనల్ పంచాయతీ ఆఫీసరు, కృష్ణా జిల్లా పంచాయతీ అధికారుల విచారణ నివేదికలను కృష్ణా జిల్లా కలెక్టరు (పి.డబ్ల్యు.ఓ) పరిశీలించి, చట్టంలోని 50 (1) సెక్షను క్రింద సర్పంచుకు 19-2-1988 తేదీన నోటీసును జారీ చేసారు. నిధుల అవకతవకలకు పాల్పడినందుకు గాను ఆయనను సర్పంచు పదవి నుండి ఎందుకు తొలగించరాదో కారణం తెలప వలసిందిగా కలెక్టరు ఆయనను ఆ నోటీసులో కోరారు. సర్పంచు తన సంజాయిషీని సమర్పించారు. 28-11-1988 తేదీన విచారణ జరపాలని కలెక్టరు నిర్ణయించారు. అయితే, సర్పంచు తరఫు వకీలు కోరిన మీదట విచారణను 20-3-1989, 24-4-1989 తేదీలకు వాయిదా వేయడం జరిగింది. కలెక్టరు 8-5-1989 తేదీన అంతిమంగా కేసును విచారించారు. సర్పంచును తొలగించ డానికి సంబంధించిన తుది ఉత్తర్వులను త్వరలో జారిచేయడం జరుగుతుందని కలెక్టరు తెలియజేసారు.

శ్రీ ఎస్. సత్యనారాయణరావు :—అధ్యక్షా! అప్పట్లో ఉన్న డి.పి.వో. గారు ఎంక్వయిరీ చేయడం జరిగింది. రూ. 3 లక్షలు లేదా రూ. 4 లక్షలు దుర్వినియోగం నిజమేనని చర్యతీసుకుంటామని చెప్పారు. ఇంతవరకు చర్య తీసుకోలేదు. ఇంకా ఎంతకాలంలో చర్యతీసుకుంటారో పంచాయతీరాజ్ మంత్రి గారు చెప్పుతారా?

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ :—అధ్యక్షా! వారం రోజుల్లో చర్యతీసుకుంటాము. కలెక్టరుగారికి ఆదేశాలు ఇవ్వడం జరిగింది. వారంలో నిర్ణయం కావచ్చు.

శ్రీ కె. ఆదెన్న (సంతనూతలపాడు) :—దాదాపు మూడు లక్షల రూపాయలు దుర్వినియోగం జరిగిన మాట వాస్తవమని ఒప్పుకొన్నారు. దాదాపు సంవత్సరంన్నర క్రితం దీనిమీద ఫస్టు షోకాజు నోటీసు ఇనిషియేట్ చేయడం జరిగింది. సంవత్సరంన్నర నుంచి దాన్ని ఫైనలైజ్ చేయకుండా రూ. 3 లక్షలు దుర్వినియోగం చేసిన సర్పంచ్‌ను ఆ విధంగా కంటిన్యూ చేస్తున్నారు. సంబంధించినవారిపై ఆదేశించి వెంటనే ప్రొసీడింగ్స్ జారీ చేయవలసిందిగా నేను మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ :— కలెక్టరు గారికి వారం రోజుల్లో నిర్ణయం తీసుకోవాలని చెప్పాము. తీసుకుంటారు వారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— చిన్న సలహా - ఈ సర్పంచ్‌గాని లేదా, ఇతర మిస్ ఎప్రొప్రియేషన్ కేసులు ఎన్ని ఉన్నాయో? వీరి మీద చర్య తీసుకుం టున్నారు కాని వెంటనే వారు కోర్టుకుపోయి స్టే తీసుకురావడం జరుగుతున్నది.

అంతలో 5 సంవత్సరాలు గడిచిపోతుంది శిక్షపడకుండా. కాబట్టి, ఒక సిస్టాన్ని ఎవాల్వ్ చేయాలి. దీన్ని అవాయిడ్ చేయకుండా, అండర్ మైన్ వేయకుండా పంచాయతీరాజ్‌కు సంబంధించి పవర్స్ ఇచ్చి ఒక ట్రిబ్యునల్‌ను ఏర్పాటు చేస్తే బాగుంటుంది. వారికి గైడ్‌లైన్స్ ఇవ్వండి.

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ :— ఏక్టును ఎమెండు చేసుకోవచ్చు. రిమూవ్ చేయడం, కోర్టుకు పోవడం స్టే తెచ్చుకోవడం జరుగుతున్నది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— మూడు సంవత్సరాలు అయింది ఇంతవరకు ఏక్షన్ లేదు.........

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ :— ఏ విధంగా చేయాలో ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ సిహెచ్. విఠల్‌రెడ్డి :—ఈ కేసు సంవత్సరాల నుంచి నడుస్తున్నది. ఇంతవరకు ఆయనను రిమూవ్ చేసే ఆర్డరు కూడా లేదు. ఈ అవినీతికి సంబంధించిన కేసు హైకోర్టుకు పోకుండా, న్యాయస్థానాలకు పోకుండా చట్టాన్ని ఎమెండు చేయడానికి మంత్రిగారు పూనుకుంటారా? ఎందుకంటే వేల సంఖ్యలో కేసులు వస్తున్నాయి కదా ? స్పీకర్ గారు చెప్పినట్లుగా ట్రిబ్యునల్ వేయడానికి ఏక్టును ఎమెండు చేయడానికి చర్యతీసుకుంటారా? ఈ సర్పంచ్‌ను వెంటనే రిమూవ్ చేయడానికి ఆదేశాలు ఇక్కడనుంచే పంపిస్తారా ?

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ :— అధ్యక్షా ! హైకోర్టుకు పోకుండా ఏక్టును ఎమెండు చేసుకోవాలి. అలా చేసుకుంటే ఇబ్బంది ఉంటుంది. సెపరేట్ ట్రిబ్యునల్‌ను పెట్టుకోవాలి. సంవత్సరానికి కేవలం 100 నుంచి 200 కేసులు వస్తాయి. ట్రిబ్యునల్ ఏర్పాటు చేస్తే ఇబ్బందిగా ఉంటుంది. ఖర్చులు ఎక్కువగా ఉంటాయి. ఆ ఆలోచన లేదు. సర్పంచ్ విషయంలో వారంలో తుది నిర్ణయం తీసుకుంటామని తెలియచేస్తున్నాను.

శ్రీ సిహెచ్. విఠల్‌రెడ్డి :— దుర్వినియోగం జరిగిందని తెలిసింది కదా? ఇంతకాలం జాప్యం జరగడానికి గల కారణం ఏమిటి? దీనికి రాజకీయంగా సలహా ఏమైనా ఉందా? కాబట్టి, వెంటనే మంత్రిగారు సర్పంచ్‌ను రిమూవ్ చేయడానికి ఆదేశాలు పంపించడానికి ఏమైనా అవరోధం ఉన్నదా? దయచేసి చెప్పగలుగుతారా ?

ఉ॥ 9-00 మిస్టర్ స్పీకర్ :— డైరక్షన్స్ ఇవ్వడం జరిగిందని అంటున్నారు కదా. చాలా కేసెస్ వున్నాయి.

శ్రీ యన్. గాధిలింగప్ప (గుత్తి) :— అధ్యక్షా ! ఈ రాష్ట్రంలో పంచాయతీలలో సర్పంచ్‌లు చేసిన మాదిరి గానే, పంచాయతీ ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్స్ మూలంగా ఈ రాష్ట్రంలో జరిగిన కేసుల సంఖ్య ఎంత? ఆ సంఖ్యలో వున్న వారిలో ఎంతమంది మీద చర్యలు తీసుకున్నారు ?

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ :— అధ్యక్షా! నా దగ్గరకు వచ్చినవి 200 కేసులు మాత్రమే.

డెల్టా ప్రాంతాలలో సరైన మురుగుపారుదల పద్ధతి లేనందున నష్టము వాటిల్లుట

36—

*11215-సర్వశ్రీ పి. వెంకటపతి, జె. వెంకయ్య (అల్లూరు), ఎస్.రాఘవ రెడ్డి, బి. వెంకటేశ్వరరావు (మధిర) :— ముఖ్యమంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా ?

(అ) డెల్టా ప్రాంతాలలో సరైన మురుగు పారుదల పద్ధతి లేనందున 1989, జూలై లోని వరదలలో పెద్ద ఎత్తున పంటలకు నష్టం వాటిల్లిన విషయం వాస్తవమేనా;

(ఆ) మెరుగుపరచిన మురుగుపారుదల పద్ధతి కూడా ఈ నష్టాలను నివారించలేకుండిన విషయం కూడా వాస్తవమేనా;

(ఇ) అయినచో, మురుగుపారుదల పద్ధతి ఆధునికీకరణకు ఇంకను తీసికోదల్చిన అదనపు చర్యలేవి ?

చిన్నతరహా నీటిపారుదల శాఖా మంత్రి (శ్రీ కె. నాగేశ్వరరావు) :— (అ) అవునండీ. అయితే ఈ నష్టానికి కారణం పూర్తిగా సరిపడినంత మురుగు పారుదల వ్యవస్థ లేకపోవడం మాత్రం కాదు.

(ఆ) మెరుగుపరిచిన మురుగుపారుదల వ్యవస్థ కూడా కొంత స్వల్ప కాలిక నష్టాన్ని పూర్తిగా నివారించలేకపోవచ్చు.

(ఇ) మురుగు కాలువలను ప్రమాణాల మేరకు త్రవ్వడం, మురుగు కాల్వలను కృష్ణా-గోదావరి నదీ బేసిన్లకు మళ్ళించడం, వరద కట్టలను ఏర్పాటు చేయుడం, ఉప్పెన కట్టలను పటిష్ఠవంతం చేయుడం వంటి చర్యల ద్వారా మురుగు పారుదల వ్యవస్థను ఆధునీకరించాలని ప్రతిపాదించడమయింది. ఇందు నిమిత్తం ఒక ఉన్నతాధికార సంఘాన్ని ఏర్పాటు చేయుడమయింది.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— అధ్యక్షా! ఈ జవాబు చాలా ఆశ్చర్యకరంగా వుంది. పెద్ద ఎత్తున నష్టం వాటిల్లిన విషయం నిజమేనా అని అడిగితే సమాధానం 'ఔనండీ' అని వచ్చింది. అయితే ఈ నష్టానికి కారణం పూర్తిగా సరిపడినంత మురుగు పారుదల వ్యవస్థ లేకపోవడం మాత్రం కాదు అని అన్నారు. అంటే ఏమిటి? నాకు తెలుగు వచ్చుననే నాకు నమ్మకం. ఈ తెలుగు నాకు అసలు అర్థం కావడం లేదు. దీని అర్థం ఇప్పుడు సరిపడినంత వ్యవస్థ వున్నదనా? సరిపడినంత మురుగు పారుదల వ్యవస్థ వున్నా నష్టం జరిగిందనా? సరిపడినంత వున్నా జరిగేది జరుగుతుందనా? అర్థం ఏమిటి? రెండు - (బి) మెరుగుపరచిన మురుగు పారుదల వ్యవస్థ కూడా కొంత స్వల్పకాలిక నష్టాన్ని పూర్తిగా నివారించలేకపోవచ్చు అనేది. అంటే, ఇప్పుడు నివారించలేని స్వల్పకాలిక నష్టం జరిగిందనేది ప్రభుత్వం యొక్క అభిప్రాయమా?

నివారించలేని స్వల్పకాలిక నష్టం జరిగేటట్లయితే నివారించవలసిన బాధ్యత ఏమీలేదనీ దీనిలో పరోక్షంగా అర్థం వస్తుంది అధ్యక్షా. మరొకటి (సి) లో మురుగు కాల్వలను త్రవ్వడం, ఉన్నతాధికార సంఘ నియామకం వగైరా చెప్పారు. ఇదివరకే ఈ సంఘాలు నియమించబడ్డాయి. మిత్రా కమిటీని ఏనాడో నియమించడం జరిగింది. ఆ కమిటీ అనేక సిఫార్సులు కూడా చేసింది. ఈ సిఫార్సులను, ఉన్న నివేదికలను అమలు పరచకుండా క్రొత్త నివేదికలను తయారు చేయడానికి కమిటీలను వేసినందువల్ల ఏమి ఉపయోగం? నేను మనవి చేసేది ఏమిటంటే ఈ సమస్య చాలా తీవ్రతరమైనది. చాలా ఆందోళన కరమైనది. వర్షాలు కురిసినప్పుడు, నీరు ఎక్కువ వచ్చినప్పుడు ప్రమాద కరంగా కనబడుతోంది. అంతే కాకుండా, మిగతా సమయాల్లో మామూలు వర్షాలు పడ్డప్పుడు కూడా తీవ్రసమస్యగానే వున్నది అధ్యక్షా. దీనికోసం పెద్ద నివేదిక తయారు చేశాము, దానికోసం కమిటీలు వేశాము అని, నివేదికలను పరిశీలిస్తామని ప్రతి సందర్భంలోనూ చెబుతున్నారు. మిత్రా కమిటీ సిఫార్సులు అమలు జరిపే సందర్భంలో నిధులు కోసం అని చెప్పి మొత్తం వ్యవస్థను ఆధునికీకరణ కోసం మొత్తం వ్యవస్థను సరిదిద్దడానికి తగిన నిధులు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం దగ్గర లేకపోవచ్చు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తన పరిధిలోవున్న నిధులను కొంతవరకు ఈ కాలంలో ఖర్చు పెట్టిందనేదే నా అభిప్రాయం కూడా.

శ్రీ యన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి (మలక్‌పేట) :— అధ్యక్షా! మన రూల్సులో ప్రశ్న వేసేటప్పుడు 156 పదాలకు మించి వుండకూడదని వుంది. సప్లిమెంటరీ అడిగేప్పుడు కూడా ఇన్ని పదాలు మించకూడదని నియమ నిబంధనలను ఏర్పాటు చేస్తే బాగుంటుంది.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— ఈ సెషన్ కాగానే చేద్దాము అధ్యక్షా! అంతవరకు ఇంద్రసేనారెడ్డిగారు వేచివుంటే, ఇక్కడికి వచ్చేవారి కోసం తయారు చేద్దాము.

శ్రీ కె. బాపిరాజు (కైకలూరు) :— ఈ సెషన్ తరువాత కాదు, ఈ క్వశ్చన్ అయ్యాక చేద్దాము.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— మరీ అంత సంకుచితత్వం పనికిరాదు. ఈ యొక్క ఆధునికీకరణకు, మొత్తం వ్యవస్థను సరిదిద్దడానికి కావలసిన నిధులు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం దగ్గర లేని మాట నిజమే. ఏ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కూడా తనకున్న పరిమిత వనరుల్లో ఇటువంటి పనులను పూర్తి చేయలేదు. ఈ కాలంలో కొంత ఖర్చుచేస్తున్నమాట నిజమే. అయినప్పటికీ అక్కడున్నటువంటి అవసరాలను తీర్చడానికి మీరు పెడుతున్న ఖర్చు ఉపయోగపడుతున్నదా? లేదా? ఉపయోగపడినట్లయితే ఏ ఏ ప్రాంతాలలో ఆ విధంగా, ఇంతవరకూ మురుగు కాలువలవల్ల నష్టపడిన భూమిని ఎన్ని ఎకరాల భూమిని మీరు రక్షించ గలిగారు, మీరు చేసిన కృషి ద్వారా, మీరు పూర్తి చేస్తామంటున్న ఆధునికీ కరణ ఎప్పటికి పూర్తి చేస్తారు? దశలవారిగా కాలపరిమితిని పెట్టారు. ఎన్ని దశలను నిర్ణయించారు? మొత్తం దీనికి ఎంత డబ్బు అవుతుంది? డబ్బు మీరే పెడతారా? కేంద్రప్రభుత్వ సహాయం ఉంటే తప్ప మీరు పెట్టలేరు.

మీరు సహాయం కోసం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ప్రతిపాదనలు పంపేరా? అత్యవసరంగా, మీ పరిమితిలో వున్నంతలో తక్కువ ఖర్చుతో ఎక్కువ భూమిని రక్షించడానికి వీలైన స్కీములు ప్రయారిటీలో వున్నాయా? ఉదాహరణకు కొండవీటి మురుగుపారుదల స్కీము, నల్లమడ, తుంగభద్ర, భట్టిప్రోలు వగైరా........

మిస్టర్ స్పీకర్ :— వారికి మొత్తం ప్రశ్న జ్ఞాపకం వుండో, లేదో అంతవరకు ఆన్సర్ ఇవ్వనివ్వండి.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— మళ్ళీఛాన్స్ వస్తుందో, లేదో.

శ్రీ కె. నాగేశ్వరరావు :— అధ్యక్షా! వారు కమిటీ విషయం అడిగారు. ఈ మధ్యనే హైపవర్ కమిటీని వేశాము. కృష్ణా, గోదావరి జిల్లాలలో యాక్చువల్‌గా ఆయకట్టు 10 లక్షల ఎకరాలు వుండేది. 1965లో మిత్రా కమిటీ వారు దాన్ని ఎగ్జామిన్ చేసి 20 లక్షల ఎకరాలకు ఆయకట్టు పెరిగినట్టుగా చెప్పారు. ఇప్పుడు అది 22.5 లక్షల ఎకరాలకు పెరిగింది. ఈ విషయం మీకూ తెలుసు. భారీ వర్షాలు పడినప్పుడు యాక్చువల్‌గా వారం రోజుల్లో 233 మిల్లీ మీటర్ల వర్షం పడితే, డెల్టా ప్రాంతాలలో ఒక అడుగు నీరు వస్తుంది. అంత నీరు వుంటే క్రాప్ దెబ్బతినేది కాదు. ఇప్పుడు వేసే పొట్టి వరి వంగడాల మూలంగా మూడు రోజుల్లో ఒక అడుగు నీరు నిలుస్తేనే, మొత్తం డెల్టా ప్రాంతంలోని పైరుకు నష్టం జరుగుతున్న మాట వాస్తవం. మనకు మొన్న భారీ వర్షాలు కురిసినప్పుడు వెస్ట్ గోదావరిలో ఒక్క రోజుకే 450 మిల్లీ మీటర్ల వర్షం కురిసింది. ఈస్ట్ గోదావరిలో 200 మిల్లీమీటర్లు, కృష్ణాలో 275 మిల్లీమీటర్లు, గుంటూరు, ప్రకాశం జిల్లాలలో 130 మిల్లీమీటర్ల వర్షం పడింది. యాక్చువల్‌గా 3 రోజుల్లో 233 మిల్లీమీటర్ల వర్షం పడితే ఆ స్పెల్‌లో ఒక అడుగు నీరు వస్తుంది. ఒక్కరోజే ఇంత వర్షం పడినప్పుడు ఎవరూ, ఏమిచేసే పరిస్థితి లేదు. డ్రెయినేజీ తట్టుకోలేని పరిస్థితి వుంది. ఈ ప్రభుత్వం వచ్చాక డ్రెయినేజీ విషయంలో చిత్తశుద్ధితో డబ్బు ఖర్చుచేయడం జరిగింది.

1983–84 సంవత్సరం	రూ. 355 లక్షలు
1984–85 సంవత్సరం	రూ. 417 లక్షలు
1985–86 సంవత్సరం	రూ. 436 లక్షలు
1986–87 సంవత్సరం	రూ. 514 లక్షలు
1987–88 సంవత్సరం	రూ. 1011 లక్షలు
1988–89 సంవత్సరం	రూ. 770 లక్షలు

ఖర్చు చేశాము. 1989–90 బడ్జెటులో రూ. 6 కోట్లు కేటాయించగా అందులో రూ. 3 కోట్లు రిలీజ్ చేయడం కూడా జరిగింది. అంతే కాకుండా అడిషనల్‌గా మొన్న వర్షాలు వచ్చినప్పుడు రూ.75లక్షలు ముఖ్యమంత్రిగారు ఇమీడియేట్‌గా రిలీఫ్ కొరకు శాంక్షన్ చేశారు. సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ ఏమి ఇచ్చిందని అడిగారు. 1986–87, 1987–88 సంవత్సరాలకుగాను ఫ్లడ్ గ్రాంట్స్ దాదాపు రూ. 620 లక్షలు కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇచ్చింది. 1988–89 సంవత్సరానికి గాను రూ. 220 లక్షలు కేంద్ర ప్రభుత్వం ఫ్లడ్ రిలీఫ్ గ్రాంట్ ఇచ్చింది.

శ్రీ యస్.ఇంద్రసేనారెడ్డి:—అధ్యక్షా! వారు ఏమి చేసేదిలేదని అన్నారు ఏమి చేసేది లేకపోతే కనీసం భగవంతుని ప్రార్థించడం కోసం ప్రత్యేక పూజలు చేస్తారేమో చెప్పమనండి. ఏదీ చేయలేకపోతే మనమంతా ఎందుకు? ఏదైనా చేయడానికే కూర్చున్నాము. సైంటిఫిక్‌గా ఆలోచించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. నాగేశ్వరరావు :— అధ్యక్షా ! ప్రభుత్వపరంగా చేశామని చెప్పాను. ఆ ప్రభుత్వం చేయలేకపోయినా, ఈ ప్రభుత్వం చేసిందని చెప్పాము.

(అంతరాయం)

శ్రీ యస్. ఇంద్రసేనారెడ్డి :— అధ్యక్షా! మూడు రోజులకు 223 మిల్లీమీటర్లు ఒక రోజుకు 450 మిల్లీమీటర్లు అని అంటున్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఇంద్రసేనారెడ్డి గారూ మీకు పర్మిషన్ ఇవ్వలేదు. మీరు కూర్చోండి.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— అధ్యక్షా ! వారు ఖర్చుపెట్టామన్న డబ్బులో సిబ్బంది జీతభత్యాలు కూడా వున్నాయా ? ఇప్పుడు వారు ఖర్చుపెడుతున్న రీతిలోనే ఖర్చుపెడితే మరో వంద సంవత్సరాలకు అయినా మురుగుపారుదల వ్యవస్థను పూర్తి చేయడం సాధ్యం అవుతుందా ?

11 9-10 శ్రీ కె. నాగేశ్వరరావు :— దానికే రీసెంట్‌గా ఒక హై పవర్ కమిటీని వేశాము. వారి రిపోర్టు రాగానే అది ఏమి చేయాలో దాని గురించి పరిశీలిస్తాము.

Sri K. Prabhakara Rao :—Sir, I want an opportunity to be given to me. I must be given priority.

Mr. Speaker :— All are equals. The priority will be only to the person who has put the question.

Sri K. Prabhakara Rao :— But, I am seeking a clarification which is of immediate importance.

Mr. Speaker :— You may seek any number of clarifications in the ensuing debate on 'Flood situation' మీరు అంత టచీగా ఉంటే ఎట్లాగ? ఎవ్వరి దే ఆ ప్రభుత్వం చేసిందా, ఈ ప్రభుత్వం చేసిందా అని జరుగుతున్నాయి.

శ్రీ పి. రామయ్య (నిడుమోలు) :— డెల్టా ప్రాంతములో ఈ డ్రెయినేజ్ అనేది చాలా అధ్వాన్నముగా వుంది. డ్రెయినేజ్ కాలువలు, కొన్ని చోట్ల మేజర్ డ్రెయిన్స్ కూడా 13, 14 సంవత్సరాల నుంచి మరమ్మత్తులు లేకుండా వున్నాయి. కాని మంత్రిగారు రూ. 3 కోట్లు ఆ ప్రాంతాలలో వెచ్చించామని చెపుతున్నారు. కాని మేన్‌పవర్‌తో చేస్తే మాత్రం ఇప్పుడు అది సాధ్యం అయ్యే పని కాదు. యంత్రాల ద్వారానే మరమ్మత్తులు సాగించి

పట్లయితే కొంత వుపయోగకరంగా వుంటుంది. నా నియోజకవర్గములో గుండేరు, ఐనంపూడి, భీమన అనేవి మేజర్ డ్రెయిన్స్. గుండేరుకు మాత్రం పోయినసారి మరమ్మత్తులు చేయించారు ఒక భాగం. దాని వల్ల కొంత ఫలితాలు వచ్చాయి. ఐనంపూడి, బుడమేరు మేజర్ డ్రెయిన్స్ విషయములో మేన్‌పవర్‌తో మరమ్మత్తులు సాధ్యమయ్యేది కాదు. ప్రభుత్వం దగ్గర వున్న యంత్రాలు సక్రమంగా లేవు, తుప్పుపట్టి వున్నాయి. సరిగా పని చేయడం లేదు. మళ్ళీ యంత్రాలను కొనగలిగిన స్థితిలో ప్రభుత్వం వుందా? యంత్రాలతో పని చేయడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా?

శ్రీ కె. నాగేశ్వరరావు :— ఇప్పుడు రామయ్యగారు చెప్పినట్లు ఈ మేజర్ డ్రెయిన్స్ స్టేట్‌లో దగ్గర దగ్గర 1575 కిలోమీటర్స్ వున్నాయి. దానిలో ఈ మధ్యనే మేజర్ డ్రెయిన్స్ మీద ఎక్కువగా కాన్‌సెన్‌ట్రేట్ చేస్తున్నాము. కృష్ణాజిల్లాలో పూలరాజు, చంద్రయ్య, కుందేరులకు 1989 జూన్ వరకు బాగుచేయడం జరిగింది. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో గొంతేరు లింక్ ఛానల్ సముద్రములో కలవబడేది అది కూడా చేయడం జరుగుతోంది. తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో బిక్కవోలు డ్రెయిన్ కూడా కంప్లీట్ చేయడం జరిగింది. కంట్రాక్టర్స్ ఎవరూ రాకపోవడం చేత గవర్నమెంట్ ఒక నిర్ణయం తీసుకోవడం జరిగింది. మిషనరీతో చేయాలనే వుద్దేశముతో 6 జె. ఇ. సి. బి. ఎక్స్‌కవేటర్స్ కొనుగోలు చేయడానికి పర్మిషన్ ఇచ్చాము. అది సుమారు 70 లక్షల కాస్ట్ అవుతుంది.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :— మంత్రిగారు చెప్పిన తీరు చూస్తే చాలా బాధ కలుగుతోంది. ఎందుకంటే మొత్తం బాధ్యత లేకుండా చెప్పినట్లు కనబడుతోంది. ఎందుకంటే వర్షం పడిన దానికి మేము ఏమి చేస్తాము. అందులో రెండు రోజులు వర్షం పడితే ఏమి చేస్తాము అని మంత్రి గారు మాట్లాడిన తరువాత నేను అడుగుతున్నాను. ఇన్ని లక్షలు ఈ సంవత్సరం ఖర్చు పెట్టామని చెపుతున్నారు. అన్ని లక్షలు ఖర్చు పెడితే ఏటేటా నష్టం తగ్గిందా, పెరిగిందా అన్నది దయచేసి చెప్పగలరా? ఇన్ని లక్షలు ఖర్చు పెట్టి ఆ నష్టాన్ని తగ్గించడానికి మీరు తీసుకున్న చర్యలు ఏమిటి? జిల్లాల వారీగా మీరు చేసిన ఖర్చు ఎంత, ఆ చేసిన ఖర్చు ఏ విధంగా వుపయోగపడుతోందో తెలియచేయమని అడుగుతున్నాను. అది ఏమీ లేకుండా వర్షం పడితే మేము ఏమి చేస్తాము అంటే మరి మీరు ఎందుకు? వర్షంపడి కొట్టుకుపోయినా చేసేది ఏమీ లేదా? లేదంటే ఇక్కడ మనం ఎందుకు? అది ఏమి పద్ధతి?

శ్రీ కె. నాగేశ్వరరావు :— ఈ ప్రకృతి వైపరీత్యం వల్ల భారీ వర్షాలు పడ్డాయి. చేయగలిగింది అంతా ప్రభుత్వపరంగా చేస్తున్నాము.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :— ఏటేటా ఎంత నష్టం తగ్గిందో దయచేసి తెలవిస్తారా?

శ్రీ కె. నాగేశ్వరరావు :— సంవత్సరాల వారీగా ఎంత నష్టం జరిగింది అన్నది నా దగ్గర లేదు. ఈ సంవత్సరం జరిగిన నష్టం గురించి చెప్పమంటే చెపుతాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :— ఖర్చు పెట్టినవి వుంటాయే తప్ప ప్రతి సంవత్సరం జరిగిన నష్టం లెక్క వుండదా?

శ్రీ కె. నాగేశ్వరరావు :— మేజర్ డ్రెయిన్స్ 1575 కిలోమీటర్స్ వున్నాయి ....

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :— లక్షలు మేసే ఉద్యోగులు అంతా ఎంత నష్టమో లెక్క కట్టరా?

శ్రీ కె. నాగేశ్వరరావు :— ఈ సంవత్సరం జరిగిన నష్టం చెప్పమంటే చెపుతాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :— పోయిన సంవత్సరం జరగలేదా? ఆ పోయిన సంవత్సరం జరగలేదా? మనము ఇక్కడ కూర్చొని కృష్ణా జిల్లాలో ఇంత నష్టం జరిగింది. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో ఇంత నష్టం జరిగింది, తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో ఇంత నష్టం జరిగింది అని మొత్తుకుంటూ ఉన్నాము.

శ్రీ కె. నాగేశ్వరరావు :— 1986 లోను, 1988 లోను, 1989 లోను భారీ వర్షాలు పడిన మూలంగా - డ్రెయినేజ్ సంగతి మీకు తెలుసు. మేజర్ డ్రెయిన్స్ 1575 కిలోమీటర్స్ వుంది. మీడియమ్ అండ్ మైనర్ దగ్గర దగ్గరగా 8 వేల చిల్లర కిలో మీటర్స్ వుంది. మరి వాటిని అన్నింటిని ఒక్క రోజులో చేయడం సాధ్యపడదు. ఒక రోజు 450 మిల్లీమీటర్ల వర్షం పడితే దానికి ప్రభుత్వం ఏమి చేయగలుగుతుందో మీరు ఒకసారి ఆలోచించి చెప్పమని సభాముఖంగా వారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు :— ప్రభుత్వానికి వున్న వనరులు, చేస్తున్న పనుల గురించి వారు చెప్పారు. నష్టం అనేది ప్రతి సంవత్సరం జరుగుతోంది. దానికి సరయిన ముందు చూపు ఈ ప్రభుత్వానికి గాని, గత ప్రభుత్వానికి గాని లేదు. వున్నట్లయితే చర్యలు తీసుకొనే వారు. మిత్రా కమిటీ అనేక సమర్థవంతమైన సూచనలు చేసింది. వాటిని అమలు చేయడానికి ప్రత్యేకంగా రామకృష్ణయ్యగారిని ఇంజనీర్‌గా నియమించి కొన్ని చర్యలు జరిగాయి. దాని తరువాత తిరిగి ఆ చర్యలను వాయిదా వేయడం జరిగిందన్నది వాస్తవమా? మిత్రా కమిటీ సూచించిన చర్యలు అములుపరచడంలో ప్రభుత్వానికి కలిగిన ఆటంకం ఏమిటి? రెండవది, మళ్ళీ ఇప్పుడు హై పవర్ కమిటీ ఒకటి వేశారు. ఈ కమిటీ ఎన్ని రోజులలో, ఎన్ని సంవత్సరాలలో రిపోర్టు సబ్మిట్ చేస్తుంది? దానికి కాల పరిమితి ఏమైనా నిర్ణయం చేశారా? వున్న దానిని అములుపరచడంలో వచ్చిన ఆటంకం ఏమిటి? మిత్రా కమిటీ, సూచనలు చేసినప్పుడు మళ్ళా హై పవర్ కమిటీని వేయవలసిన అవసరం ఎందుకు కలిగింది? మూడవది, ప్రయారిటీ అనేది, ముందు ఒక సరయిన

అనగాహన అనేది ప్రభుత్వానికి లేదని అంటున్నాను. వుంటే అత్యధిక భాగం ఎక్కడ డ్రెయిన్ పల్ల దెబ్బతింటుందో వాటిని ఎంచుకొని దాని మీద కార్యక్రమం మొదలు పెట్టకుండా అక్కడ కాస్త, అక్కడ కాస్త చేయడం ద్వారా ప్రభుత్వ ధనం దుర్వినియోగం కావడం, రైతులకు వుపయోగకరం కాకుండా జరుగుతోంది. అలాంటి ప్రయారిటీ పద్ధతి పైన ఈ పనులు చేపడతారా? ఈ మూడు ప్రశ్నలకు తమ ద్వారా సమాధానం కావాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. నాగేశ్వరరావు :— మిత్రా కమిటీ 1985 లో ఇచ్చిన దాని మీద ఎగ్జామిన్ చేశారు. చేయగలిగింది ప్రభుత్వపరంగా చేయడం జరుగుతోంది. వీతే శివరామకృష్ణయ్య గారు 1987 లో రిపోర్టు ఇచ్చారు. అది డ్రెయినేజ్ బోర్డు వారు పరిశీలించి ప్రభుత్వానికి పంపడం జరిగింది. అది ప్రభుత్వ పరిశీలనలో వుంది. అది కాకుండా 1986 లోను, 1988 లోను, 1989 లోను విపరీతమైన వర్షాలు పడిన తరువాత వాటిని ఏవిధంగా మళ్ళా సెటిల్ రైట్ చేయాలనే వుద్దేశ్యముతో ఈ మధ్యనే స్టేట్ లెవెల్లో హై పవర్ కమిటీని వేయడం జరిగింది. ఆ కమిటీ వారిని ఒక నెల రోజులలో రిపోర్టు ఇవ్వమని అడిగాము. ఆ రిపోర్టు వచ్చిన తరువాత ఏమి చేయాలి అనేది క్షుణ్ణముగా పరిశీలించి ప్రభుత్వపరంగా చర్యలు తీసుకుంటామని ఈ సభాముఖంగా మీకు మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు :— ప్రప్రథమంగా తమ ద్వారా మంత్రిగారికి మనవిచేసేది ఇందాక వారు ఒక మాట చెబుతూ గతములో ప్రభుత్వము ఏమీ చేయలేదని అన్నారు.

శ్రీ కె. నాగేశ్వరరావు :— గతములో ఏమీ చేయలేదు అనలేదు. వారు చేసిన దానికన్నా ఎక్కువ చేశామని చెపుతున్నాను ....

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు :— మీరు కంగారు పడకండి, కొత్తగా వచ్చారు ....

శ్రీ కె. నాగేశ్వరరావు :— కొత్తగా వచ్చినా నేను రైతునే. మీకు తెలుసో లేదో నేను రైతు కుటుంబంలోంచి వచ్చిన వాడిని.

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు :— మీరు రైతు కాబట్టి వాస్తవాన్ని వాస్తవంగా ఒప్పుకోవాలి. అధ్యక్షా! మంత్రిగారు ఒక మాట అన్నారు. ఇది పొలైట్ లాంగ్వేజ్‌లో చెప్పాలంటే సత్యదూరం. ఫార్ ఆఫ్ ట్రూత్. 1969 వ సంవత్సరంలోనే డ్రయినేజ్ సెస్‌ను బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉండగా తీసుకువచ్చారు. ఆ నాడు సెలక్టు కమిటీలో నేను మెంబర్‌ను. డ్రయినేజి బోర్డులో కూడా మెంబరుగా ఉన్నాను. ప్రభుత్వం అప్పుడు గల నిధులకు, పరిస్థితులకు అనుగుణంగా చేశారు. మిత్రా కమిటీ రిపోర్టు అనుగుణంగా ప్రభుత్వం చేయగలిగినంత కొంతవరకు చేసింది అంటున్నారు. గతంలో ప్రభుత్వం చేయలేదని అనడం విమర్శ చేయాలని చేయడమే, వాస్తవాలను హవుస్‌కు దూరంగా ఉంచుతున్నారు. 9-20

(ఇంటరప్షన్)

ఇటీజ్ ఫార్ ఆఫ్ ట్రూత్. నిజాన్ని నిజంగా చెప్పమనండి. గత ప్రభుత్వం చేయలేదు అనడం వాస్తవదూరం.

శ్రీ ఎస్. రాఘవరెడ్డి :— ఉన్నవి కూడా పూడుకొని పోయాయి.

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు :— కరక్టే. జరిగింది జరిగింది. మంత్రిగారు హైపవర్ కమిటీ వేశామని అన్నారు. బాగానే ఉంది. ఈ మధ్య ముఖ్యమంత్రి గారు ఒక ప్రకటన చేశారు. 50 శాతం ఖర్చు రైతులు భరిస్తే డ్రయినేజి స్కీమును చేపట్టడం జరుగుతుందని అన్నారు. ఇదెంత వరకూ సాధ్యం అవుతుంది? 1970 వ సంవత్సరం నుంచి డ్రయినేజి సెస్ క్రింద రూ.10, రూ.15, రూ.20 వరకూ డెల్టా ఏరియాలలో వసూలు చేస్తే ఎకరానికి రూ. 300 నుంచి రూ.600 వరకూ వసూలు చేయడం జరిగింది. ఇంకా రైతుల నెత్తిన భారం పెడితే ఎట్లా? ఎట్లా సాధ్యం? వివరాలు చెబుతారా? సెంట్రల్ గవర్నమెంటు 1987-88లో రూ. 660 లక్షలు, 1988-89వ సంవత్సరంలో రూ.220 లక్షలు ఇచ్చినట్లు చెప్పారు. ఆ డబ్బును ఏ ఏ పద్దుల క్రింద ఖర్చు పెట్టారు?

శ్రీ కె. నాగేశ్వరరావు :— ఫ్లడ్స్ క్రింద ఇచ్చింది ఫ్లడ్స్‌కే ఖర్చు చేశాము.

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు :— వివరంగా చెప్పండి. ఫ్లడ్ బ్యాంక్స్‌కి ఎంత? ఎరోజన్ ప్రాబ్లంకి ఎంత? డ్రయినేజ్ ఇంప్రూవ్‌మెంట్స్‌కి ఎంత ఖర్చు చేశారు? ఇతర వాటికి ఎంత ఖర్చు చేశారు? ఎకౌంట్ ఫర్ చేయాలి కదా? వివరాలు చెప్పండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఈ రోజు ఫ్లడ్ డిస్కషన్ ఉంది. అప్పుడు మీరు వివరాల గురించి చర్చించవచ్చు.

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు :— సెంట్రల్ గవర్నమెంటు ఇచ్చిన డబ్బు ఎట్లా ఖర్చు చేశారంటే మంత్రిగారు వివరాలు చెప్పలేకపోతున్నారు. మీరు వారి రెస్క్యూకి వచ్చారు. 50 శాతం డబ్బు రైతులు భరించాలి అనే విషయంలో ఎంత వరకూ సాధ్యమవుతుందని అనుకుంటున్నారు? ఏ భోగట్టా ప్రకారం 50 శాతం రైతులు భరించగలరని అనుకొంటున్నారు? ఎకరానికి వసూలు చేసే సెస్ ఇప్పటికి ఎంత వసూలు చేశారు?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ప్రభాకరరావు గారూ, సప్లిమెంటరీ అడగండి. వివరాలు అంటే, ఈ రోజు ఫ్లడ్ మీద డిస్కషన్ ఉంది కనుక అప్పుడు అడగవచ్చు.

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు :— గోదావరి, కృష్ణా జిల్లా ప్రాంతం వారయితే మీరు ఈ మాట అనరు. దయచేసి మీరు మా రెస్క్యూకి రావాలి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— మిమ్మల్ని నేను అడ్డుపెట్టడంలేదు. సఫిషియెంటు టైం మీరు తీసుకొన్నారు. రేషనల్ ఎప్రోచ్ ఉండాలి. ఫ్లడ్‌పై డిస్కషన్‌లో మిగతా ప్రశ్నలు వేయండి.

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు :— రెండు ప్రశ్నలకు వారిని సమాధానం చెప్పమనండి. కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇచ్చిన డబ్బు ఏ ఏ పద్దుల క్రింద ఖర్చు చేశారు? 50 శాతం డబ్బు రైతాంగం నుంచి వసూలు చేయడం సాధ్యమవుతుందా?

శ్రీ కె. నాగేశ్వరరావు :— ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రకటించిన మాట వాస్తవం. ఎవరయితే 50 శాతం డబ్బు కట్టగలరో, వారికి ప్రయారిటీ ఇచ్చి, డ్రయినేజి పథకం చేపట్టడం జరుగుతుంది, అని ముఖ్యమంత్రిగారు ఇచ్చిన మాటకు కట్టుబడి ఉన్నాము. ఆ రకంగా అయితే స్కీము చేపట్టడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము.

(ఇంటరప్షన్)

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ (నరసంపేట) :— అధ్యక్షా: నిపుణుల కమిటి వేశామన్నారు. మిత్రా కమిటీ సిఫార్సుల కంటే ముందు పుచ్చలపల్లి సుందరయ్యగారు డ్రెయినేజి బోర్డు అధ్యక్షుడిగా ఉండగా కొల్లేరు, ఉప్పుటేరుల ముంపు నివారణకు శాశ్వతమైన పరిష్కారానికి సమగ్ర పథకం తయారు చేశారు. అది ప్రభుత్వం దృష్టిలో ఉందా? శివరామకృష్ణయ్య గారు, తూర్పు పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలతోపాటు, కృష్ణా జిల్లా ముంపునీటి నివారణకు సంబంధించి ఉప్పుటేరు నీరు సముద్రానికి పోవడానికి రూ.300 కోట్లతో స్కీమును తయారు చేశారు. అది ప్రభుత్వ దృష్టిలోవుందా? అమలు చేస్తారా? డబ్బు ఎక్కడ నుంచి తెస్తారు?

శ్రీ కె. నాగేశ్వరరావు :— కమిటీలున్నమాట వాస్తవం. అదికాకుండా ఈ మధ్య 1986 నుంచి 1989 వ సంవత్సరం వరకూ వచ్చిన వరదలను దృష్టిలో పెట్టుకొని డ్రెయినేజిని ఎట్లా అభివృద్ధి చేయాలనే ఉద్దేశంతో ఈ కమిటీ వేశాము.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :— పుచ్చలపల్లి సుందరయ్యా గారు చేసిన సమగ్ర ప్రణాళిక ప్రభుత్వ దృష్టిలో ఇంకా వుందా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఉంది అని అన్నారు కదా?

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :— చెప్పలేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— వారు చెప్పారు. అదనంగా 1986 నుంచి 1989 వరకూ వచ్చిన వరదలను దృష్టిలో ఉంచుకొని ఫర్‌దర్‌గా ఇంప్రూవ్ చేయాలనే ఉద్దేశంతో హైపవర్ కమిటీ వేసినట్లు చెప్పారు.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :— వాటిని అమలు చేస్తే సరిపోతుంది........

శ్రీ ఎం. వెంకటేశ్వరరావు (డిచ్‌పల్లి) :— అధ్యక్షా! గొంతేరు డ్రెయిన్ పూర్తి అయిందన్నారు. 50 కి. మీ. దూరంలోగల జగ్గేశ్వరం, మొగల్తూరు డ్రెయిన్‌లు, ఇంకా ఇతర డ్రెయిన్‌లు కలిపి 150 కి. మీ. గల గొంతేరు డ్రెయిన్‌కు 1986 వ సంవత్సరం నుంచి రూ.1 కూడా ఖర్చు చేయలేదు.

94వేల ఎకరాలు ఈ వరదలువల్ల నష్టపడినట్లు ప్రభుత్వ లెక్కలు చెబుతున్నాయి. గొంతేరు డ్రెయిన్ పని జరిగినట్లు చెప్పడం సరైనది కాదు. ఇక 50 శాతం రైతులు భరిస్తే డ్రయినేజి పథకాలు చేపట్టడం జరుగుతుందన్నారు. అసలు ఇంత వరకూ వసూలు చేసిన పన్నుల డబ్బు ఉండగా తిరిగి ఈ విధంగా అనడం సరికాదు.

శ్రీ కె. నాగేశ్వరరావు :— గొంతేరు డ్రెయిన్ పూర్తిగా చేసినట్లుగా నాకు సమాచారం వచ్చింది.

శ్రీ ఎం. వెంకటేశ్వరరావు :— డిపార్టుమెంటులో బిల్లులు పెట్టుకొని, ఆ డబ్బు పంచుకున్నారేమో, కమిటీ వేస్తే బాగుంటుంది. ఇంతవరకు ఒక్క రూపాయి కూడా ఖర్చు చేయలేదు. మంత్రిగారు వివరంగా తెలుసుకొని చెబితే బాగుంటుంది.

శ్రీ కె. నాగేశ్వరరావు :— ఏదయినా ఉంటే నా దృష్టికి తెస్తే పరిశీలిస్తాను.

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ మహ్మద్ జానీ (గుంటూరు - I) :— అధ్యక్షా....

మిస్టర్ స్పీకర్ :— నేను అనుమతించే వరకూ, ఈ రకంగా నిలబడి, మాట్లాడే ప్రయత్నం చేయడం అనుమతించబడదు. నేను బాపిరాజుగారికి పర్మిషన్ ఇచ్చాను. వేరే విషయాలుంటే ఫ్లడ్స్ పైన డిస్కషన్‌లో చెప్పండి. జానీ గారూ, మీరు మాట్లాడడానికి అనుమతించను.

(ఇంటరప్షన్)

ఉ॥ 9-30 శ్రీ కె. బాపిరాజు :— శాసన సభలో ఎం. ఎల్. ఎ. గారు చెప్పిన తరువాత ఇంకా మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకురావాలనడం ఏమిటి అని వారి ఉద్దేశం. అంతకంటే ఏమీ లేదు.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ :— శాసన సభ్యుల హక్కు గురించి మీ దృష్టికి తీసుకురావడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— జానీ గారూ ఈ రోజు ఫ్లడ్స్ గురించి ప్రత్యేకంగా డిస్కషన్ ఉంది. మొన్న కూడా డిస్కషన్ జరిగింది. ఈ రోజు మీకు కూడా టైం ఇస్తాను. ఈ విషయాలన్నీ అప్పుడు మాట్లాడండి.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ :— ఒక సభ్యుడు ఒక ప్రశ్న వేసినప్పుడు నీవు వచ్చి మాట్లాడుకోమని చెప్పే పరిస్థితి ఈ సభలో ఉంటే, దానిని గురించి మీ అటెన్షను డ్రా చేద్దామని నా ప్రయత్నం.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— థ్యాంక్యూ.

శ్రీ కె. బాపిరాజు :— అధ్యక్షా! ప్రప్రథమంగా మన మైనర్ ఇరిగేషన్ మంత్రిగారు ఆన్సర్ చెప్పడం గురించి. క్యాబినెట్‌లో ఏ మంత్రిగారయినా సమాధానం చెప్పడానికి అవకాశం ఉంది. కానీ ఇటువంటి పరిస్థితిలో ముఖ్య మంత్రిగారు కన్సర్న్డ్ మంత్రిగారు కాబట్టి దీనికి జవాబు ఆయన చెప్పి ఉంటే బాగుండేది. ఏ కారణం చేత ఆయన చెప్పడంలేదు? గతంలోకూడా మైనర్ ఇరిగేషన్ మంత్రిగారు అనంతపురం జిల్లా నుంచి వచ్చినాయన చెప్పారు. మురుగు కాలువ అంటే ఏమిటి, మురుగు ఇబ్బంది అంటే తెలియని వారు సమాధానం చెప్పడం జరిగింది.మంచి మనిషి,సిన్సియర్‌గా చేస్తాడు కాబట్టి చేస్తాడుఅన్న ఆశ కొద్దీ ఐ డిడ్ నాట్ ఇన్‌సిస్ట్ ఫర్ ది ఛీఫ్ మినిస్టర్. కానీ మళ్ళీ ఇప్పుడు కూడా- ఆయన కృష్ణా జిల్లాలో పుట్టాను అని అనవచ్చు. అసలు మురుగు కాలువ అంటే త్రవ్వడం గురించి చెప్పారు ఆయన. మురుగు కాలువ అంటే టై లెండ్ నుంచీ తవ్వుతాము. పంట కాలువ అంటే హెడ్స్ నుంచీ తవ్వుతాము. ఇటువంటి సిస్టం ఏమయినా ఫాలో అవుతున్నారా, లేదా? అన్నది నెంబర్ వన్. ఈ త్రవ్వకం విషయంలో ఏదో తవ్వామని చెప్పి, ఎన్నో వర్షాలు వచ్చాయి కాబట్టి వాటిని తవ్వడానికి పరిస్థితి వీలుకాదని సమాధానం చెప్పడం చాలా ఆక్షేపణీయంగా ఉంది. నేను హృదయ పూర్వకంగా తమరి ద్వారా మంత్రి గారిని కోరేది- ఏదో ఆన్సర్ చెప్పాలనే కోరిక తప్ప అవగాహనలేదని చెప్పక తప్పదు. అవగాహన ఉన్నవారు ముఖ్యమంత్రిగారు. వారిని రమ్మనండి. 65 సంవత్సరాల అనుభవం సంపాదించారు. కన్సర్న్డ్ వారు కాబట్టి ఏదయినా అడిగే దానికి మాకు వీలు ఉంటుంది. వారు సమాధానం చెబితే ఒక రకమయిన అర్థం ఉంటుంది. ఏదో మంత్రిగారిని మాఎదురుగా పెట్టి చెప్పించడం, శాసన సభ్యులు అడిగితే తిరిగి నా దగ్గరకు రమ్మని అనడం మీకేమయినా నచ్చిందా? ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రక్కనే ఉన్నారు. నాకు తెలుసు వారు వారి ఛాంబర్స్‌లో ఉన్నారు. I know he is in the C. M.'s room.

Mr. Speaker :— I have already told that all the Ministers are equal and you cannot go on like that

శ్రీ కె. బాపిరాజు :— అనుభవం లేని మంత్రి మాకు ఎందుకండీ?

Mr. Speaker :— I don't allow such things.

శ్రీ కె. నాగేశ్వరరావు :— ఇప్పుడు వారడిగిన ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పాను. బాపిరాజు గారు మొన్న ఫ్లడ్స్ మీద మాట్లాడినప్పుడు వారు కొన్ని సజెషన్సు చెప్పారు. వాటిని దృష్టిలో పెట్టుకొంటాము. అవసరం అయితే మరలా ఈరోజు ఫ్లడ్స్ మీద జరగబోయే డిస్‌కషన్‌లో మాట్లాడవచ్చు. దానిలో కూడా వారి సలహాలుఇస్తే వాటిని కూడా కన్సిడర్ చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము.

ఏ. పి. ఖనిజ అభివృద్ధి సంస్థ వద్ద అపరిష్కృతంగానున్న దరఖాస్తులు

37—

*10674 - (డి)—శ్రీ సి హెచ్. విద్యాసాగరరావు :— ముఖ్యమంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) ఎ. పి. ఖనిజాభివృద్ధి సంస్థవద్ద, వాణిజ్య గ్రానైట్లను అన్వేషించు నిమిత్తం ఆ శాఖ సేకరించిన భూముల ఉపకౌలు కొరకు అనేక దరఖాస్తులు అపరిష్కృతంగా ఉన్న విషయం వాస్తవమేనా;

(ఆ) అయినచో, అపరిష్కృతంగానున్న దరఖాస్తులను పరిష్కరించుటకు ప్రభుత్వం తీసికొన్న చర్యలేమి?

ముఖ్యమంత్రి తరఫున వాణిజ్య పన్నుల శాఖా మంత్రి (శ్రీ సి. ఆనందరావు) :— (అ) ఆంధ్రప్రదేశ్ ఖనిజాభివృద్ధి సంస్థ వరంగల్లు, ఖమ్మం, నల్గొండ జిల్లాలలో గనుల త్రవ్వకాల నిమిత్తం 28 గ్రానైటు ప్రాంతాలను గుర్తించింది. ఈ ప్రాంతాలను సబ్ లీజుకు తీసుకునేందుకు ఈ సంస్థ ఎట్టి దరఖాస్తులను కోరలేదు. కోరనప్పటికీ 116 దరఖాస్తులు అందాయి.

(ఆ) ఈ ప్రశ్నకు తావులేదు. అప్లికేషన్సు ఏవీ ప్రభుత్వం వద్దకు రాలేదు.

శ్రీ సి హెచ్. విద్యాసాగరరావు :— ఈ ప్రశ్నకు మంత్రిగారి జవాబు చూస్తే, అసలు ప్రభుత్వం యొక్క పరిపాలనా విధానం అర్థం కాకుండా ఉంది. 28 గ్రానైటు ప్రాంతాలను గుర్తించారని చెప్పారు. గ్రానైటు వాణిజ్యపరంగా దొరికే ఖనిజాన్ని అన్వేషించడానికి సబ్ లీజ్‌కు ఇవ్వడానికి దరఖాస్తులు కోరలేదు; అయినప్పటికీ దరఖాస్తులు వచ్చాయి పరిశీలిస్తాము అంటున్నారు. ఏ ప్రొఫార్మాలో దరఖాస్తులు వచ్చాయి; వాటిని మీరు ఏ విధంగా ఎంటర్‌టెయిన్ చేసారు? ఏ విధంగా పరిశీలనలో ఉన్నాయి? ఆఫీసు లేకపోతే డస్ట్‌బిన్నా? మీరు కోరనప్పటికీ దరఖాస్తులు వస్తే వాటిని తీసుకోవడానికి వీలులేదు. రిజెక్టు చేయాలి. కానీ యు హావ్ కెప్ట్ ఆల్ ది అప్లికేషన్స్ అండ్ యు వాంట్ టు కన్సిడర్. అసలు పద్ధతి ఏమిటి? వాణిజ్యపరంగా గ్రానైటును అన్వేషించడానికి మీరు ఏ పద్ధతులు ఆలోచిస్తున్నారు? మీరు ఎన్ని రోజుల క్రిందట మొత్తం పేర్కొన్న జిల్లాలలో గ్రానైటును గుర్తించారు?

శ్రీ సి. ఆనందరావు :— ఏ. పి. ఎం. డి. సి. ఖనిజాభివృద్ధి సంస్థ 28 ప్రాంతాలలో ఖనిజం ఉందని చెప్పి గుర్తించింది. గుర్తించిన వాటిని ప్రభుత్వ పరంగా ఎక్స్‌ప్లాయిట్ చేయడానికి కూడా పర్మిషన్ ఉంది. అయితే ఇవన్నీ ఈ సంస్థకు సాధ్యం అవుతుందా లేదా అన్న విషయం జూన్ 1988లో ఒక సెమినార్ జరిగింది. "సెమినార్ ఆన్ డెకరేటివ్ స్టోర్ ఇండస్ట్రీ ఇన్

ఆంధ్రప్రదేశ్" ఈ సెమినార్ జరిగిన సందర్భంగా కొన్ని సూచనలు వచ్చాయి. దానిలో ఏ.పి.ఎం.డి.సి. బహుశః 28 ప్రాంతాలలో గ్రానైటును ఎక్స్‌ప్లాయిట్ చేయలేదేమో అన్నారు. అదివరకే ఈ మినరల్ లైసెన్సులు కొంత మందికి ఉంది. ఇదివరకే ఇండస్ట్రీ ఎస్టాబ్లిష్ చేసిన వాళ్లకు కూడా అవకాశం ఇచ్చి నట్లయితే దానిని త్వరగా ఎక్స్‌ప్లాయిట్ చేయడానికి వీలు కలిగి లాభం అవుతుందన్న అభిప్రాయానికి వచ్చినప్పుడు మరి ఏ పద్ధతిలో దీనిని ఏ. పి. ఎం. డి. సి. సబ్ లీజ్ చేయాలి అన్న దాని గురించి ప్రశ్న రావడం జరిగింది. ఒక మీటింగు ఇంటర్‌ప్రెన్యూర్‌తో జరిగినప్పుడు 78 మంది ఇంటర్ ప్రెన్యూర్ వచ్చి సలహాలిచ్చారు. అయినా అవసరమయినంత ఇన్ఫర్మేషన్ ఇవ్వలేదు. అయితే బోర్డు 16-6-1988న ఈ టరమ్స్ అండ్ కండిషన్స్ ఆఫ్ సబ్ లీజ్ ఫైనలైజ్ చేయడానికి ఒక కమిటీ ఏర్పాటు చేసింది. ఆ కమిటీ 11-8-1988న 19-12-1988న సమావేశమయింది. కానీ టరమ్స్ అండ్ కండిషన్సు ఆఫ్ సబ్ లీజ్ ఇంకా పూర్తిగా నిర్ణయించలేదు. ఈ సబ్ లీజ్ కండిషన్సు పూర్తిగా అయిన తరువాత వాళ్లు అప్లికేషన్సు కాల్‌ఫర్ చేస్తే, వాళ్లు అప్లికేషన్సు ఇస్తే దానిని పర్వ్యూలోకి తీసుకోవలసి ఉంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— కండిషన్సు ఫార్ములేట్ చేయలేదు. తరువాత దానిని టెస్టింగ్ కండిషన్సు చేస్తారు.

శ్రీ సి. ఆనందరావు :— ఫార్ములేట్ చేయలేదు. అప్లికేషన్సు వస్తే ఫైల్‌చేసి పెట్టాము కానీ డస్ట్‌బిన్‌గా భావించనక్కరలేదు.

శ్రీ వి. శ్రీరాములు (వర్ధన్నపేట) :— అధ్యక్షా! స్టేట్‌లో అనెంప్లాయ్ మెంట్ ప్రాబ్లెమ్ చాలా ఉంది, దీని గురించి డిస్కస్ చేయవలసిన విషయాలు కూడా ఉన్నాయి. కనుక పోస్ట్‌పోన్ చేయండి. లేదంటే ఇంకా కొన్ని ప్రశ్నలు వేయడానికి అవకాశం ఇవ్వండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— మీరు పోస్ట్‌పోన్ చేయమంటే చేస్తాను. అంతేకానీ రూల్ డీవియేట్ అయ్యే ప్రసక్తి లేదు.

శ్రీ వి. శ్రీరాములు :— పోస్ట్‌పోన్ చేయండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— పోస్ట్‌పోన్ చేస్తున్నాను. పోస్ట్‌పోన్డ్.

వనపర్తిలో మంచినీటి సరఫరా పథకం

38—

*11124—సర్వశ్రీ ఎ. బాలకృష్ణయ్య (వనపర్తి), ఎం. ఓంకార్ :— పురపాలక శాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా, వనపర్తిలో నీటి ఎద్దడి వలన మంచినీటి సరఫరా పథకం పూర్తిగా విఫలమైన విషయం వాస్తవమేనా;

(అ) సవరు పథకం పునరుద్ధరణకు ఏమైనా విజ్ఞప్తులు ప్రభుత్వానికి అందినాయా;

(ఇ) అయినచో, మంచినీటి సరఫరా పునరుద్ధరణకు తీసికొన్న చర్యఏమి?

పురపాలక శాఖా మంత్రి (శ్రీ వి. రంగారావు) :— (అ) లేదండీ.

(ఆ) లేదండీ. ప్రస్తుత నీటి సరఫరాను మెరుగుపరచడానికి మాత్రమే అభ్యర్థనలు అందాయి.

(ఇ) ఈ ప్రశ్నకు తావులేదు. మెరుగుపరచడానికి అన్ని చర్యలు తీసుకోబడినవి.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :— అధ్యక్షా! మా ప్రశ్న పెట్టిన తరువాత ఈ నీటి సరఫరా పరిస్థితిని మెరుగు పరచి, మేము ఇప్పుడు మెరుగుపరచామని సమాధానం ఇస్తున్నారు. వాస్తవానికి అక్కడ ఉన్న నీటి కొరతకు ఇప్పుడున్న అరేంజ్‌మెంట్సు సరిపోవు. ఇంకా ఎక్కువ నీటిని ఉత్పత్తి చేయవలసిన అవసరం ఉంది. తగిన చర్యలు తీసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. దాని గురించి విజ్ఞప్తులు ఉన్నాయి, ప్రశ్నలో రెండవ భాగం. ఈ విషయం ఇప్పటికయినా ప్రభుత్వం దృష్టిలో పెట్టుకొని సరి చేస్తుందా?

ఉ॥ 9-40 శ్రీ వి. రంగారావు :— అక్కడవున్న పరిస్థితిని సులభంగా చెప్పారు. బాగుంది. అయితే 1968-70వ సంవత్సరంలో చిట్యాల వాగు నుండి 6 లక్షల గ్యాలన్‌ల నీరు తీసుకోడానికి పథకం ఏర్పాటుచేసి ఇప్పుడు నీరు సప్లయిచేశారు. దాని తరువాత కొంచెము నీరు తగ్గిపోయింది. తగ్గిపోయిన వెంటనే రెండు బోర్లు ఆరు అంగుళాలది ఒకటి, నాలుగున్నర అంగుళాలది ఒకటి రెండు బోర్లు వేసి ఒక దాని నుంచి 175 వేల గ్యాలన్ల నీరు ఇంకొక దాని నుంచి 125 వేల గ్యాలన్ల నీరు తీసుకొని మొత్తం 5 లక్షల గ్యాలన్ల నీరు ఇప్పుడు మేము సప్లయి చేస్తున్నాము. ఒక హెడ్‌కి 13 గ్యాలన్ల చొప్పున నీరు సప్లయి చేయడం జరుగుతూ వున్నది. ఇలా వుండగా పర్మనెంట్‌గా సహకారం అందించాలని, శాశ్వత పరిష్కారం కావాలని, దానికి రామన్ పహాడ్ ప్రాజెక్ట్ నుంచి నీరు తీసుకోవాలని ఒక నిర్ణయం తీసుకొని దానికి 8 కోట్ల, 50 లక్షల రూపాయలు ఖర్చు అవుతుందని అంచనా వేయడం కూడా జరిగింది. ప్రాథమిక అవసరాలు తీర్చడం కోసం మునిసిపాలిటీ వారిని 1 లక్షా, 15 వేల రూపాయలు కట్టవలసిందిగా కోరితే, చిన్న మునిసిపాలిటీ అవడంచేత వారు ఆ డబ్బును కట్టలేదు. కట్టలేమని కూడా తీర్మానం చేశారు. అలాంటి పరిస్థితి వున్నప్పుడు మేము దానిని తిరిగి శాశ్వత పరిష్కార నిమిత్తం 8వ ప్రణాళికలో చేర్చాలని సిఫారస్ చేశాము. శాశ్వత పరిష్కారం చేయడానికి ప్రభుత్వం అన్ని విధాల కృషి చేస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఇప్పుడు మూడు స్కీముల ద్వారా మనిషికి 13 గ్యాలన్ల నీరు అందిస్తున్నాము. అక్కడున్న పరిస్థితి అది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంకేతిక ఉద్యోగుల సహకార గృహ నిర్మాణ సంఘంలో నిధుల దుర్వినియోగం

39—

*11082 - శ్రీ మహమ్మద్ జాని :— సహకార శాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా :

(అ) ఆంధ్రప్రదేశ్ గృహ నిర్మాణ సాంకేతిక ఉద్యోగుల సహకార పరపతి సంఘం అను పేరుగల ఒక సంస్థ హైదరాబాద్ నగరంలో వారి సభ్యులకు ఋణ సౌకర్యాన్ని కల్పించుటకు ఏర్పాటు చేయబడిన విషయం వాస్తవమేనా;

(ఆ) సదరు సంఘ కార్యదర్శి 15 లక్షల రూపాయల మేరకు సంఘం డబ్బును దిగమ్రింగి కనుపించకుండా పోయెనా;

(ఇ) నేరస్థుని నిర్బంధించుటకు మరియు డబ్బును తిరిగి రాబట్టుకొనుటకు ప్రభుత్వం ఏదేని చర్య తీసికొన్నదా?

సహకార శాఖా మంత్రి (శ్రీ జి. సూర్యారావు) :— (అ) అవునండీ.

(ఆ) ఆంధ్రప్రదేశ్ సహకార సంఘాల చట్టంలోని 51వ సెక్షను క్రింద సంఘం వ్యవహారాల మీద విచారణ జరుపవలసినదిగా ఆదేశించడం జరిగింది. అయితే ఆ సంఘం కార్యదర్శి పుస్తకాలను హాజరు పరచనందున విచారణ పూర్తి కాలేదు. నిధులు వాస్తవంగా ఏ మేరకు దుర్వినియోగం అయ్యాయో తెలుసుకొని అందుకు బాధ్యులయిన వారి మీద ప్రాసిక్యూషను చర్య తీసుకోవడంతో పాటు ఆ మొత్తాన్ని వసూలు చేయుడానికి వీలుగా, ఆ సంఘం తాలూకు రికార్డులను సేకరించి విచారణను పూర్తి చేయడానికి చర్య తీసుకోవడం జరుగుతున్నది.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ :— నేను వేసిన ప్రశ్న 'బి' కు సదరు సంఘ కార్యదర్శి 15 లక్షల రూపాయల మేరకు సంఘం డబ్బును దిగమింగి కనిపించకుండా పోయిన మాట వాస్తవమేనా? నేరస్థులను నిర్బంధించుటకు మరియు డబ్బును తిరిగి రాబట్టుకొనుటకు ప్రభుత్వం ఏమి చర్య తీసుకొన్నదని నేను స్పెసిఫిక్‌గా ప్రశ్నలో అడిగాను. దానికి సమాధానం విచారణ జరప వలసిందిగా ఆదేశించడం జరిగింది, ఆ సంఘ కార్యదర్శి పుస్తకాలు హాజరు పరచనందువలన విచారణ పూర్తి కాలేదు అంటున్నారు. నేను తిరిగి ఇప్పుడు ఉప ప్రశ్న వేస్తున్నాను. విచారణ కొరకు వారు ఆదేశించిన తేదీ ఏమిటి? సంఘ కార్యదర్శి పుస్తకాలు వారికి సమర్పించకపోతే ఆ సంఘ కార్యదర్శిని ఎందుకు అరెస్ట్‌చేసి తీసుకురాలేదు? ఎందుకు మంత్రిగారు సమాధానం ద్వారా నిజాన్ని దాచుతున్నారు? ఆ నేరస్థుణ్ణి కాపాడడం కోసం మంత్రిగారు ఎందుకు తాపత్రయపడుతున్నారు?

శ్రీ జి. సూర్యారావు :— ఈ సంఘం పేరిట హైదరాబాద్‌లో వున్న సహకార బ్యాంక్ నుంచి మూడు దఫాలుగా రుణాలు తీసుకోవడం జరిగింది. అందులో మొదటి దఫా 3 లక్షల 20 వేల రూపాయలు తీసుకొని అక్కడున్న సభ్యులకు యివ్వడం జరిగింది. రెండవ దఫా 11 లక్షల రూపాయలు, మూడవ దఫా 12 లక్షల రూపాయలు తీసుకోవడం జరిగింది. దరిమిలా ఆ సంఘంలో వున్న 60 మంది సభ్యులు సంఘ కార్యదర్శి అయిన మాధవరెడ్డి మీద ఫిర్యాదు చేయడం, ఆ ఫిర్యాదు మాకు జనవరి నెలలో అందడం, ఫిబ్రవరి నెలలో అతని మీద 52వ సెక్షన్ ప్రకారంగా ఆ సంఘం మీద ఎంక్వయిరీ వేయడం, వేసిన వెంటనే అతను యిచ్చిన అడ్రసు ప్రకారంగా సంఘ కార్యదర్శి ఇంటికి ఎన్నిసార్లు వెళ్లినప్పటికీ అతను అక్కడ లేకపోవడం తరువాత పోలీసులకు కంప్లెయింట్ చేయడం, పోలీసులు అతన్ని అరెస్ట్ చేయడం, అతను చేస్తున్న ఉద్యోగము నుంచి అతన్ని సస్పెండ్ చేయడం ఈ విధంగా జరిగింది. ఇప్పుడు ఈ నెల 8వ తారీఖున కూడా సెక్షన్ 177 క్రింద కూడా అతనికి వున్న ఆస్తులను జప్తుచేసి, నష్టాలు చూపించిన వాటిని భర్తీ చేయడానికి అన్ని చర్యలు ప్రభుత్వపరంగా తీసుకొంటున్నాము.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— యాక్షన్ తీసుకోడానికి డిలే కారణం ఏమిటి? ప్రతి కేసులో పెద్ద మొత్తాలు మిస్ అప్రోప్రియేట్ చేయబడుతున్నవి. సంవత్సరాల తరబడి డిలేలు జరుగుతున్నవి. ఎలాంటి యాక్షన్ తీసుకోబడడం లేదు దీనికి ఎవరు బాధ్యులు? ఆఫీసర్ తన విధులను రెస్పాన్సిబుల్‌గా, సక్రమంగా చేస్తున్నారా? ఇంటికి పోవడం అక్కడ అతను లేకపోవడం అనే జవాబు ఏమిటి? For years and years action proposed but no action taken Are they doing their job properly? Who has asked him to go to his house? You must have your machinery to summon him to attend immediately regarding so and so enquiry and the money should be recovered, after launching criminal proceedings against him

శ్రీ జి. సూర్యారావు :— అక్కడున్న కార్యదర్శి రికార్డ్సు మనకు హాండోవర్ చేస్తే కానీ ఏ మేరకు దుర్వినియోగం జరిగింది....

Mr. Speaker :— He will not come to you and return the money as charity...

శ్రీ జి. సూర్యారావు :— కార్యదర్శి పత్తాలేకపోయిన పరిస్థితి వున్నది. అందుచేతనే పోలీసు ఎంక్వయిరీ చేయడం, అతనిని పట్టుకోవడం, అరెస్ట్ చేయడం, చేసిన తరువాత రికార్డ్సు హాండోవర్ చేయించుకోవడం, రికార్డులు ఎక్కడున్నాయంటే ప్రెసిడెంట్ దగ్గర వున్నాయని అతను చెప్పడం ఇలాంటి ఎంక్వయిరీ జరుగుతున్నది. గత మూడు నెలల నుంచి దీనిమీద ఫిర్యాదులు రావడం తగిన చర్య తీసుకోవడం జరిగిందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ :— మూడు సంవత్సరముల నుంచి ఎందుకు అరెస్ట్ చేయడం జరగలేదు.

(జవాబు లేదు)

భారత క్రీడా సంస్థచే పాఠశాలల దత్తత

40—

*11177 - సర్వశ్రీ ఎస్. వేణుగోపాలాచారి (నిర్మల్), కె. హరీశ్వర్ రెడ్డి (పర్గి), ఎస్. సత్యనారాయణ, ఎస్. చంద్రమౌళి (చీరాల), కె. సూర్యరాజు (పాయకరావుపేట), కె. సత్యనారాయణ (సికింద్రాబాద్), సి.హెచ్. రామచంద్రరావు (తాళ్లరేవు), కె. చిట్టినాయుడు (పాడేరు), శ్రీమతి జి. రుద్రమదేవి (నల్గొండ), శ్రీమతి ఎ. భానుమతి (విశాఖపట్నం-I) :— సమాచార పౌర సంబంధ, క్రీడల శాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) భారత క్రీడా సంస్థ కొన్ని పాఠశాలలను మరియు ఏలూరు, శ్రీకాకుళంలలోని జిల్లా క్రీడా సంస్థల స్టేడియంలను దత్తత తీసికొనుటకు సంకల్పించుచున్న విషయం వాస్తవమేనా;

(ఆ) ఈ పని విషయంలో కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ఈ వ్యయాన్ని ఏ విధంగా భరించెదరు;

(ఇ) పై పథకం ఎప్పటికి అమలు జరుపబడును?

క్రీడల శాఖ మంత్రి (శ్రీ కె. వివేకానంద) :— (అ) భారత క్రీడా సంస్థవారు మన రాష్ట్రములో మూడు పాఠశాలలను దత్తతు తీసుకోవడమైనది. ఏలూరు స్టేడియంకు మాత్రమే స్పోర్ట్సు ప్రాజెక్టు డెవలప్‌మెంట్ ఏరియా (ఎస్.పి.డి.ఎ.) పథకము క్రింద కేంద్ర ప్రభుత్వము నిధులు మంజూరు చేయడమైనది.

(ఆ) దత్తత తీసుకున్న పాఠశాలలకు భారత క్రీడా సంస్థవారు రూ. 5.00 లక్షలు చొప్పున నిధులు క్రీడా స్థల అభివృద్ధికి కేటాయించడమైనది.

(ఇ) ఏలూరు ఎస్. పి. డి. ఏ. పథకము ఈ సంవత్సరములో అమలు చేయుడము జరుగుతుంది.

ఏలూరు ఎస్. పి. డి. ఎ. పథకం క్రిందవున్న పథకానికి కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు 50 శాతం నిష్పత్తిలో కోటి రూపాయల నిధులు ఖర్చు చేయుడం జరుగుతుంది.

డాక్టర్ ఎస్. చంద్రమౌళి :— భారత క్రీడా సంస్థ కొన్ని పాఠశాలలను దత్తత తీసుకొన్న విషయం గురించి ఏమయినా గైడ్ లైన్స్ వున్నాయా? ఏ ఏ పాఠశాలలను ఏ విధంగా తీసుకోవాలనేది మాకు తెలియకుండా వున్నది. ఏమయినా ప్రపోజల్స్ పంపించే దానికి గైడ్ లైన్ తెలుసుకోకుండా వుంటే కష్టమవుతుంది.

శ్రీ కె. వివేకానంద :— నేషనల్ స్పోర్ట్స్ టాలెంట్ కంటెస్ట్ అని కొంత మంది విద్యార్థులను భారత క్రీడా సంస్థవారు ఎంపిక చేయడం జరుగుతుంది. అక్కడ ఎంపిక చేసిన విద్యార్థులను చదివించడం కోసం కొన్ని నియమ నిబంధనలువున్న మూడు పాఠశాలలను ఈ రాష్ట్రంలో ఎంపిక చేసుకోవడం జరిగింది. దీనికి ప్రత్యేకించి బోర్డింగ్, లాడ్జింగ్ ఫెసిలిటీస్ వుండాలి. అదే విధంగా స్పోర్ట్స్ ఇన్‌ఫ్రాస్ట్రక్చర్ కలిగి వుండాలి. అదే విధంగా ఒక రెప్యుటేషన్‌వున్న స్కూల్స్‌ను దత్తత తీసుకోవడం జరిగింది. ఈ విధంగా మన రాష్ట్రంలో అయిదు స్కూల్స్‌లో ప్రవేశ పెట్టడం జరిగింది. అందులో మూడింటిని వారు దత్తత తీసుకోవడం జరిగింది. దీనికి సంబంధించి ఆ క్రీడా స్థలం అభివృద్ధి కోసం 5 లక్షల రూపాయలను కేటాయించడం జరిగింది. అదేగాకుండా భారత క్రీడా సంస్థకు సంబంధించిన కోచ్‌లను కూడా ఏర్పాటుచేసి అందులో శిక్షణ పొందడానికి ఆ విద్యార్థులకు అవకాశం కల్పించడం జరుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. దత్తత తీసుకొన్న మూడు స్కూల్స్‌లో ఒకటి వెస్లీ బాయిస్ స్కూల్, రెండు సిద్ధార్థ పబ్లిక్ స్కూల్, విజయవాడ, మూడు లయోల స్కూల్ వినుకొండ, గుంటూరు జిల్లా. 1986-87వ సంవత్సరంలో భారత క్రీడా సంస్థ ప్రత్యేకించి రూరల్ ఏరియాలో వుండే స్కూల్స్‌లో ఇన్‌ఫ్రాస్ట్రక్చర్ కలిగి వున్నట్లయితే దానిని అభివృద్ధి చేయాలనీ నిర్ణయం తీసుకోవడం జరిగింది. అయితే ఫేజ్డ్‌వైజ్ దీనిని చేయాలనే వుద్దేశ్యంతో వారు ఈ కార్యక్రమాలను అమలు చేయలేకపోయారు. అప్పుడు మనం దాదాపు మూడు ప్రతిపాదనలు పంపించడం జరిగింది. అయితే గత సంవత్సరం, ఈ సంవత్సరం కలుపుకొని ఈ ఎస్.పి.డి.ఏ. అనే పథకాన్ని క్రొత్తగా కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇంట్రడ్యూజ్ చేయడం జరిగింది. ఈ పథకంలో మరి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 50 లక్షలు ఖర్చు పెట్టినట్లయితే మరొక 50 లక్షల రూపాయలు కేంద్ర ప్రభుత్వం యివ్వడానికి సిద్ధంగా వున్నదని దానికి గత సంవత్సరం 10 ప్రాజెక్టులు, ఈ సంవత్సరం 10 ప్రాజెక్టులు దాదాపు 20 ప్రాజెక్టులు తీసుకొంటామని తెలియజేయడం జరిగింది. దాని నిమిత్తం బ్లాకుకు ఒక స్కూల్ వుండేటట్లు మూడు నుంచి అయిదు జిల్లాలు కానీ 80 నుంచి 100 బ్లాకుల వున్న స్కూల్స్‌లో ఒక లక్ష రూపాయలతోటి అక్కడున్న క్రీడా స్థలాలు అభివృద్ధి చేయడం కోసం ఈ ప్రాజక్ట్ పథకాలు నిర్దేశించడం జరిగిందని
ఉ॥ 9-50 మనవి చేస్తున్నాను. అయితే యీ 50 లక్షల రూపాయలకు సంబంధించి మనం దాదాపు అయిదు ప్రతిపాదనలను మన రాష్ట్రం నుండి క్రీడా ప్రాంగణముల అభివృద్ధి గురించి ఎస్. పి. డి. ఎ. పథకం క్రింద పంపించడం జరిగింది. శ్రీకాకుళములో ఒక పథకాన్ని, గిరిజన ప్రాంతములో వుండే వారికి క్రీడా ప్రాంగణములభివృద్ధి చేయడం కొరకు 50 లక్షల రూపాయలను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం భరించింది. కాబట్టి 50 లక్షల రూపాయలు యివ్వాలని కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరడం జరిగింది. అదే విధంగా వరంగల్, నిజామాబాదులలో - తెలంగాణా ప్రాంతములో వెనుకబడిన ప్రాంతాలలో - ఆ రెండింటికి అవకాశం కల్పించాలని తగినటువంటి ప్రతిపాదనలు పంపించడం జరిగింది. రాయలసీమలో వున్నటువంటి కర్నూలు లేదా అనంతపురం

జిల్లాలలో మేము యీ యిన్‌ఫ్రాస్ట్రక్చర్ క్రియేట్ చేస్తాము, 50 లక్షల రూపాయలు మీరు యివ్వవలసిందని వారిని కోరడం జరిగింది. ఏలూరులో దాదాపు 5 ఎకరాల స్థలం వుండాలి. రెండు వేల మంది కూర్చునే సీటింగ్ కెపాసిటి వుండాలి, అటువంటి కష్టాలని వారు ప్రతిపాదనలు యివ్వడం జరిగింది. దాని ప్రకారము ఏలూరులో వున్నటువంటి స్టేడియం, దాదాపు 30 ఎకరాల స్థలం కలిగినటువంటి స్టేడియం, 20 వేల మంది ప్రేక్షకులు చూసే ఫ్యాలరీ కలిగినటువంటి స్టేడియమును, కేంద్ర ప్రభుత్వ జాయింటు అడ్మినిస్ట్రేషను క్రింద యివ్వడానికి మనము ఒప్పుకోవడం జరిగింది. దానికి మాత్రము యీ సంవత్సరము 50 లక్షల రూపాయలు కేంద్ర ప్రభుత్వం విడుదల చేయవలసివుండగా, 44 లక్షలు విడుదల చేయడం జరిగింది. గతములో యీ స్టేడియముకు యిచ్చిన 6 లక్షల రూపాయలను యిందులో ఏర్పాటు చేసుకోవాలని వారు చెప్పడం జరిగింది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— మీరు అది అంతా చదవడం కాదు. స్పోర్ట్స్ గురించి చెప్పడం ఏమిటి? మీరు ఎంత అడిగారు ఏమిటి అనేది చెప్పడం లేదన్నారు, స్కూల్స్ గురించి చెప్పండి.

శ్రీ కె. వివేకానంద :— గౌరవ సభ్యులు అడిగినట్లుగా శ్రద్ధ తీసుకున్నటువంటిది ఏదీ లేదు. ప్రస్తుతం స్పోర్ట్స్ ప్రాజెక్ట్ డెవలప్‌మెంటు ఏరియా అనే పథకం ద్వారా 80, 100 క్లాసులలో వుండే స్కూల్స్‌కు కేంద్ర ప్రభుత్వం ఒక్కొక్క స్కూల్‌కు లక్ష రూపాయలు యివ్వడానికి నిర్ణయం చేయడం జరిగిందని మనవి చేస్తున్నాను.

7-9-89 తేదీ నుండి వాయిదా వేయబడిన ప్రశ్న

మురుగు పారుదల సౌకర్యముల కొరత కారణంగా ఏలూరు కాలువకు ఎడమవైపు భూముల మునక

17—

*11063-ఏ - సర్వశ్రీ ఎం. బాలకృష్ణారావు (గన్నవరం), పి. వెంకట రత్నం, కె. వెంకటరావు :— ముఖ్యమంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) కృష్ణా జిల్లా, గన్నవరం మండలంలో ఏలూరు కాలువకు ఎడమ వైపున 16/0 కి.మీ.ల నుండి 20/0 కి.మీ.ల మధ్యగల సన్నకారు, చిన్నకారు రైతులకు చెందిన 1000 ఎకరాల భూమి, మురుగు పారుదల సౌకర్యాల కొరత కారణంగా ప్రతి సంవత్సరం వర్షా కాలంలో మునిగిపోవుచున్న విషయం వాస్తవమేనా;

(ఆ) సదరు భూములను మురుగు పారుదల నిర్వహణ పథకంలో చేర్చుటకు ఏదైనా ప్రతిపాదన కలదా;

(ఇ) 1989-90లో ఈ పనులను చేపట్టెదరా?

శ్రీ కె. నాగేశ్వరరావు :— (అ) భారీ వర్షాలు కురిసి బుడమేరుకు వరదలు వచ్చినపుడు, ఏలూరు కాలువ ఎడమ వైపున సుమారు 800 ఎకరాల విస్తీర్ణం ముంపుకు గురి అవుతుంది.

(ఆ) (ఇ) లేదండీ. ఈ విషయాన్ని పరిశీలించడం జరుగుతుంది.

శ్రీ యం. బాలకృష్ణారావు :— అధ్యక్షా! మంత్రిగారు చెప్పినటువంటి సమాధానంలో ఏలూరు కాలువకు ఎడమ వైపుకు వున్నటువంటి భూముల మీద అసలు డ్రేనేజ్ సెస్ లేదు, 800 ఎకరాలు మునుగుతున్నాయన్నారు. కాని ఏలూరు కాలువకు యీ బుడమేరు అనేది పేరలల్‌గా వచ్చి కేసరపల్లి అనే గ్రామం వద్ద 16/0 కిలోమీటరు దగ్గర ఏలూరు కాలువను క్రాస్ చేసి అండర్ టన్నల్ ద్వారా అవతలికి పోతుంది. కాని అక్కడ వున్నటువంటి దాదాపు నాలుగైదు కిలోమీటర్ల దాకా వున్నటువంటి గ్రామాలకు సంబంధించి ఏలూరు కాలువ ఎడమ వైపున వున్న భూములనుండి ఎప్పటి నుండో ప్రభుత్వమువారు డ్రేనేజ్ సెస్ వసూలు చేస్తున్నారు. అక్కడ దాదాపు నాలుగైదు కిలోమీటర్ల దాకా వున్నటువంటి వాటికి రెండు యు. టి.లు వున్నవి. ఆ యు.టి.లను కూడ ఏలూరు కాలువ కట్టినప్పుడే అరేంజ్ చేశారు. ఇంతవరకు అవి ఎంతకట్టు పెరిగినప్పటికి కూడ - ఆ యు.టి.లు అన్ని డామేజ్ అయి వున్నవి—వాటిని రెస్టోర్ చేయడం లేదు. కేసరపల్లి, అజ్జంపూడి, దావాజిగూడెం బుద్ధవరం, అంటిపల్లి, యిట్లా నాలుగైదు గ్రామాలకు చెందిన వేయి ఎకరాలు మునిగి పోతున్నాయి. అందుకని ఆ యు. టి ల ద్వారా స్ట్రెయిట్ కట్ లీడింగ్ ఛానల్స్ తీసుకుని బుడమేరులో కలుపుతే మురుగు నివారణకు ఉపాయం కలుగుతుంది. మంత్రిగారు ఆ భూముల నుండి డ్రైనేజ్ సెస్ వసూలు చేయడం లేదంటున్నారు. కాని ఎప్పటినుండియో వారి నుండి వసూలు చేస్తున్నారు. రైతులు దానికనుగుణంగా చెల్లిస్తున్నారు. కనుక వెంటనే యీ పథకాన్ని చేపట్టాలని, వాటిని రెస్టోర్ చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. నాగేశ్వరరావు :—డ్రైనేజ్ సెస్ వసూలు చేయడం లేదని నేను అనలేదు. నేను చెప్పిన సమాధానములో అది లేదు. కాకపోతే రెండు సంవత్సరాలు బాగు చేయాలంటే దిగువ భూముల డెల్టాలో మురుగు కాలువలను బాగు చేయకుండా ఎగువ భూములనుండి వచ్చే మురుగు నీటిని అనుమతించినచో డెల్టా ప్రాంతములో మురుగు నీరు ఎక్కువగా నిలిచి పోతుంది. దానివల్ల అపారమైన నష్టం జరిగే పరిస్థితి వుంది. క్రింది డెల్టా మురుగు నీటి పథకాలను చేపట్టి వెంటనే చేయాలనే వుద్దేశ్యముతో యీ మధ్యనే తెలుగు గంగ మురుగు నీటి ప్రత్యేక అధికారులను కోరడం జరిగింది. వారి రిపోర్టు రాగానే గౌరవ సభ్యులు బాలకృష్ణారావుగారు చెప్పినట్లు వాటిని పరిశీలించడం జరుగుతుంది.

శ్రీ యం. బాలకృష్ణా రావు :— మురుగు పోవడానికి అక్కడ అండర్ టన్నల్స్‌ను ఏర్పాటు చేశారు-కాలవ క్రింద నుండి-కాని ప్రత్యేకంగా మురుగు పోవడానికి ఎటువంటి పద్ధతి లేదని మంత్రిగారు అన్నారు. అది వాస్తవం కాదు. మురుగు పోవడానికి అండర్ టన్నల్స్ ఏర్పాటు చేశారు. వాటికి స్ట్రెయిట్ కట్ డిస్చార్జి చేసే ఛానల్స్ వున్నవి. కాని ఆ ఛానల్స్ వున్నవి. కాని ఆ ఛానల్స్‌ను ఎంక్రోచ్ చేసి వాటన్నింటిని న్యారో చేసి రిస్ట్రిక్ట్ చేయడం వల్ల మురుగు డిస్చార్జి కావడం లేదు. వెంటనే ఆ యు. టి. లను రెస్టోర్ చేసి నార్మల్ కండిషన్స్ తీసుకువచ్చి, ఆ లీడింగు ఛానల్స్‌ను నార్మల్‌గా రెస్టోర్ చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. నాగేశ్వరరావు :—బాలకృష్ణారావు గారు చెప్పినట్లుగా వాటిని తప్పకుండా పరిశీలించడం జరుగుతుంది.

మిస్టరు స్పీకరు :— చర్య తీసుకోవడం జరుగుతుందని చెప్పాలి, పరిశీలించడం ఏమిటి? పరిశీలించడం యిదివరకే జరిగింది. Proper discharge is not allowed. కాబట్టి చర్యను తీసుకోవాలి. ఇంకా పరిశీలించడం ఏమిటి?

శ్రీ కె. నాగేశ్వరరావు :— మిత్రా కమిటీ వారు రిపోర్టు యిచ్చారు. దానిని కూడ పరిశీలించాలి.

మిస్టరు స్పీకరు :— మిత్రా కమిటీ అని కాదు. ఇది స్పెసిఫిక్ కేసు. అక్కడ ఛానల్స్ బాగానే వున్నవి, డిస్చార్జ్ కెపాసిటి బాగానేవుంది. The only thing is on account of encroachments channels have been narrowed down. దానికి కావలసిన స్టెప్స్ తీసుకొని తొందరగా రెస్టోర్ చేయండి.

శ్రీ కె. నాగేశ్వరరావు :— అలాగే.

8-9-89వ తేదీ నుండి వాయిదా పడిన ప్రశ్న

ఐ.ఆర్.డి.పి, రుణాల లబ్ధిదారులు సబ్సిడీని తగ్గించుకొనుట

22—

*11052 — (3)సర్వశ్రీ కె. జయరాం (సింగనమల), కె. ఎర్రన్నాయుడు :—పంచాయతీ రాజ్యశాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా :

(అ) ఐ.ఆర్.డి.పి. ఋణాల లబ్ధిదారులలో చాలా మంది పథకాలను ప్రారంభించకుండానే సబ్సిడీ మొత్తాన్ని తగ్గించుకొని ఋణాలను తిరిగి చెల్లించుచున్న విషయం వాస్తవమేనా;

(ఆ) అట్టి కేసులను కనుగొనుటకై ఈ విషయంలో ముఖ్యంగా కోస్తా జిల్లాలలో ప్రభుత్వం ఏదైనా విచారణను జరిపించారా;

(ఇ) ఐనచో, దాని ఫలితాలేవి?

పంచాయతీ రాజ్ శాఖ మంత్రి (శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్) :—అధ్యక్షా!

(ఎ) కాదండి. రెండు జిల్లాలలో 233 కేసులు మాత్రమే ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చాయి.

(బి) రెండు కోస్తా జిల్లాలకు సంబంధించి యీ కేసులన్నింటిపై విచారణ జరిపించడమయింది. విచారణలో దోషులని వెల్లడయిన ఒక వెటర్నరీ అసిస్టెంటు సర్జను, ఒక విస్తరణ అధికారి (ఎ.హెచ్), ఇద్దరు గ్రామ అభివృద్ధి అధికార్లపై చర్యలను ప్రారంభించడం జరిగింది. సంబంధిత మేనేజర్లను బ్యాంకులు బదిలీ చేశాయి, ఒక కేసులో విచారణను సి.బి.ఐ.కి అప్పగించడమయింది.

శ్రీ కె. జయరాం :— అధ్యక్షా! డి. ఆర్. డి. ఎ. లోన్స్ సాంక్షను చేసినప్పుడు, లోగడ చెప్పిన విధంగా అక్కడ బెనిఫిషరీస్‌కు మనము ఏదైతే సబ్సిడి యిస్తున్నామో, ఆ సబ్సిడీని వారు బ్యాంకు ఎకౌంటులో పెట్టుకొని వారి టర్మ్ వరకు ఉపయోగించుకుంటూ, లోన్ పోర్షను వారికి యివ్వకుండా ఏదో రకంగా మిస్‌గైడ్ చేసి, ప్రభుత్వం ఆశించిన ఫలితాలు సాధించడానికి అవరోధంగా తయారు అవుతున్నారు. దాని గురించి తీసుకున్న చర్య ఏమిటి?

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ :— ఆ సిస్టం జరుగకుండా వుండాలని చెప్పి యిప్పుడు బ్యాంకులకు ఆదేశాలు యివ్వడం జరిగింది. స్కీము అంటే- బెనిఫిషరీస్ ఐడెంటిఫై అయిన తరువాత 15 రోజుల్లో స్కీమును గ్రాండ్ చేయాలని బ్యాంకులకు ఆదేశాలు ఉన్నాయి. బ్యాంకులకు ఎమౌంటు యివ్వడం మానివేశాము. సబ్సిడి ఎమౌంట్‌ను బ్యాంకులకు యివ్వకుండా మెయిన్ బ్రాంచి ఎక్కడ వుంటుందో అక్కడపెట్టి, మిగతా బ్రాంచ్‌లవారు యీ బ్యాంకులో వారి లోన్ ఎమౌంట్‌ను కూడా దీనితో కలిపిన తర్వాతనే స్కీము చేయడం జరుగుతుంది. కాని 15 రోజుల లోపల రిజల్ట్స్ రావాలని చెప్పాము.

శ్రీ ఏ. ధర్మారావు :— ఐ.ఆర్.డి.పి. బెనిఫిషియర్స్‌కు డిస్ట్రిబ్యూట్ చేయడంలో బ్యాంక్స్ నాన్‌కోపరేషన్ కొన్నిచోట్ల, బెనిఫిషియర్స్ మిశ్చీఫ్ కొన్నిచోట్ల ఉన్న మాట వాస్తవమే. వాటి కంటె ఎక్కువగా అధికారుల మిశ్చీఫ్, ఫ్రాడ్ కూడా చాలాచోట్ల ఉంటున్నది. దాని మీద సరైన చెకింగ్ లేక బెనిఫిషియరీస్ చాలా అవస్థ పడుతున్నారు. ఉదాహరణకు ఒక కేసు మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను-గుంటూరు జిల్లా మామిళ్లపల్లి అనే గ్రామంలో క్రెడిట్ క్యాంపు హోల్డ్ చేసి, 39 మంది బెనిఫిషియరీస్‌ను సెలక్టు చేస్తే 1989-90 సంవత్సరానికి, ఆ బెనిఫిషియరీస్ లిస్ట్‌ని ఆ మండల డెవలప్‌మెంట్ ఆఫీసర్ సంవత్సరం గడచినా కూడా డి.ఆర్.డి.ఎ. ఆఫీసుకు గానీ బ్యాంకుకు గానీ పంపకుండా విత్‌హోల్డ్ చేశాడు. దాని పైన ఆ

బెనిఫిషియరీస్ హైకోర్టులో రిట్ వేసి, డైరక్షను పొందినా, అప్పటికి కూడా కలెక్టరు గానీ, డి.ఆర్.డి.ఏ ప్రాజక్టు ఆఫీసరు గానీ, మండల్ డెవలప్‌మెంట్ ఆఫీసర్ గానీ చర్య తీసుకోకపోవడంతో, ఆ బెనిఫిషియరీస్ రిప్రజెంటేషన్‌తో పాటు నా రిప్రజెంటేషన్ కూడా మంత్రిగారికి ఇస్తే, వారు కూడా డైరక్షన్ ఇచ్చారు కంప్లయ్ చేయమని — అయినా మంత్రిగారి డైరక్షన్ అమలు జరగలేదు, హైకోర్టు డైరక్షన్ అమలు కాలేదు, ఇప్పటికి సంవత్సరంన్నర నుంచి తొక్కిపెట్టడం జరిగింది. ఇట్లాంటి విషయంలో ఏమి చర్య తీసుకుంటారు? ఈ కేసును మీరు ప్రత్యేకంగా విచారణ జరిపించి, ఈ మిస్చీఫ్ చేసిన అధికారుల మీద చర్య తీసుకుంటారా? బెనిఫిషియరీస్‌కు ఇప్పటికైనా వెంటనే వెంటనే రిలీజ్ అయ్యేట్లు చూస్తారా?

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ :— తీసుకుంటాము.

డా. ఎం. వి. మైసూరారెడ్డి (కమలాపురం) :— ఈ ప్రశ్న రెండు జిల్లాలలోనే జరుగుతున్నదని మంత్రిగారు చెప్పారు. ప్రతి జిల్లాలోను ఈ విషయం జరుగుతున్నది—మంత్రిగారి దృష్టికి వచ్చిందో లేదో—ప్రతి జిల్లాలో జరుగుతున్నది. బ్యాంకర్స్ దగ్గర ఈ స్కీము మంజూరు అయిన తరువాత లోన్ కాంపొనెంట్‌కు సంబంధించి మొత్తం డిపాజిట్ చేస్తే గానీ మొత్తం రిలీజ్ చేయడం లేదు. అంటే సబ్సిడీ మాత్రమే వారి చేతికి అందుతుంది. ఈ సబ్సిడీని కూడా పర్చేజి కమిటీలో ఉన్న మొత్తం అధికార్లు పంచుకోవడం, బెనిఫిషియరీస్‌కు కొంత ఇవ్వడం జరుగుతున్నది. ఏ యూనిట్ కూడా ఇంత వరకు సక్రమంగా ఎక్కడా గ్రౌండ్ అయిన దాఖలాలు లేవు. ఆంధ్రప్రదేశ్ మొత్తంలో గ్రౌండ్ కానీ స్కీమ్సు అన్ని సర్వే చేయించి సంబంధిత అధికారుల మీద చర్య తీసుకుంటారా? ఎక్కడైతే స్కీమ్సు మీరు ఇచ్చారో అవి గ్రౌండ్ కాలేదు. ఆ చోట కేవలం లోన్ కాంపొనెంట్ డిపాజిట్ చేయించుకొన్నారు బ్యాంకర్స్—సబ్సిడీ మాత్రమే రిలీజ్ చేసినారు. ఈ సబ్సిడీ కూడా పర్చేజ్ కమిటీలో ఉన్న అధికారులు లబ్ధిదారులకు కొంత ఇచ్చి, స్కీము గ్రౌండ్ కాకుండా పేపరు మీద గ్రౌండ్ అయినట్లు ఉన్నాయి దాఖలాలు. వీటికి సర్వే చేయించి ఆ సంబంధిత అధికారుల మీద చర్య తీసుకోడానికి ఒక డ్రైవ్ మాదిరిగా ఏమన్నా చర్య తీసుకుంటారా?

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ :— తప్పకుండా. మా దృష్టికి స్పెసిఫిక్‌గా ఏ జిల్లాలో ఎక్కడ జరిగింది తెలియజేస్తే వాటిపైన శిక్షను తీసుకుంటాము.

డా. ఎం. వి. మైసూరారెడ్డి :— ఈ స్కీము అమలు జరిగినప్పటి నుంచి ఈ రోజు వరకు నూటికి 90 శాతం ఏ స్కీము కూడా గ్రౌండ్ కాలేదు—పేపర్ మీదనే ఉన్నాయి ఈ స్కీమ్సు అన్ని—పెద్ద బోగస్ జరుగుతున్నది. ఒక డ్రైయిను మాదిరిగా తీసుకుని చేస్తే గానీ అవి బయటికి రావు. మొత్తం అన్నీ అట్లాగే ఉన్నాయి—స్పెసిఫిక్ అంటూ చెప్పేది ఏమిటి? ప్రతి జిల్లాలోను ఈ దినం డి.ఆర్.డి.ఏ క్రింద గానీ ఐ.ఆర్.డి.పి. క్రింద గానీ జరుగుతున్నది ఈ బోగస్ భాగవతం అంతా. దీని మీద ఒక డ్రైయినుగా సర్వే చేయించమని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ :— లేదండి, స్కీములు జరుగుతున్నాయి, జరగలేదని క్వశ్చన్ లేదు. టార్గెట్స్ ఫిక్సప్ చేశారు, టార్గెట్స్ ప్రకారం జరుగుతున్నాయి.

డా. ఎమ్. వి. మైసూరారెడ్డి :— కమిటీని వేయండి, సర్.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— వారి ఉపప్రశ్న సర్వే చేయిస్తారా అని-ప్రతి జిల్లాలోను ఇది పెద్ద ఎత్తున జరుగుతున్నది కాబట్టి సర్వే చేయించి లోపాలు ఉంటే తొలగించండి అంటున్నారు.

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ :— తప్పకుండా చేయిస్తాను.

శ్రీ డి. శ్రీపాదరావు (మంథని) :— ఐ.ఆర్ డి.పి. లోన్‌లో సబ్సిడీ ఎమౌంట్, మార్జిన్ మనీ ఒకేసారి రిలీజ్ అయినప్పుడు బ్యాంక్స్ కొన్ని మార్జిన్ మనీ రిలీజ్ కాలేదని సబ్సిడీ రిలీజ్ కాలేదని ల్యాప్స్ చేయడం జరిగింది. బహుశా మీ దృష్టికి వచ్చిందో లేదో, అటువంటివి అన్ని జిల్లాలలో ఉన్నాయి. మా జిల్లాలో కూడా ప్లానింగు బోర్డులో ఈ ఇష్యూ రైజ్ చేయడం జరిగింది. ఇంతకు ముందు రెండూ ఒకేసారి చెక్స్ ఇష్యూ అయ్యేవి. ఆ పద్ధతి లేక మార్జిన్ మనీ, సబ్సిడీ ఒకేసారి రిలీజ్ కాకుంటే బ్యాంకర్స్ మార్జిన్ మనీ రాలేదని సబ్సిడీ రిలీజు అయినా కూడా ల్యాప్స్ చేసినవి గ్రాంట్ కాకుండా ఉన్నాయి. ఇది మీ దృష్టికి వచ్చిందా? అన్ని జిల్లాలలో ఒక ఎంక్వయిరీ పెడితే ఇవి తెలుతాయి. నా దగ్గిర స్పెసిఫిక్‌గా సబ్సిడీ ఎమౌంట్ ఇవ్వకుండా వాటిని వసూలు చేస్తే ఐ.ఆర్.డి.పి. పేపలకు ఇచ్చేది కనుక లోన్ వసూలు అవుతుందో లేదో అని సబ్సిడీ ఇవ్వని కేసులు దృష్టికి తీసుకు రావలసి వచ్చింది - మంత్రిగారు ఆనందరావుగారికి కూడా తెలుసు ప్లానింగ్ బోర్డు ఛైర్మన్‌గా. ఇటువంటివి ఎంక్వయిరీ చేయకుండా, స్పెసిఫిక్ కేసెస్ ఇవ్వమంటే, స్పెసిఫిక్ కేసులు ఒకటి రెండు అన్ని జిల్లాలలో ఉంటే ఇస్తారు కనుక దీనిని పరిశీలన చేసేందుకు చర్య తీసుకుంటారా?

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ :— తప్పకుండా. మా దగ్గిర కమిటీ పెట్టి ఎంక్వయిరీ చేయిస్తాను - అన్ని జిల్లాలలో - ఎక్కడైతే తప్పులుంటాయో అక్కడ అధికారుల మీద చర్య తీసుకుంటాము.

శ్రీ కె. హరీశ్వరరెడ్డి :—ఇది ప్రతి జిల్లాలో ఉంది. మా రంగారెడ్డిజిల్లాలో కూడా దాదాపు 50 లక్షల రూపాయలు బ్యాంకర్స్ దగ్గిర పది సంవత్సరాల నుంచి ఉంటే, ప్రభుత్వ దృష్టికి తెచ్చినప్పుడు-బేంకర్స్ రిటెన్‌లో ఇచ్చారు గానీ అమలు జరగడం లేదు. ప్రతి సంవత్సరం, ప్రతి బ్యాంకు నుంచి ఇట్లాగే జరుగుతున్నది. కనుక ప్రభుత్వం చర్య తీసుకుంటుందా? బేంకర్స్ మీటింగులో నాన్ అఫీషియల్ సభ్యులను తీసివేశారు ఇప్పుడు. మీటింగు పెట్టినప్పుడు అఫీషియల్స్ కూర్చుని చేస్తున్నారు. టార్గెట్స్ ఇస్తున్నారు గానీ బేంకర్స్ సరిగ్గా అమలు చేయడం లేదు. వారి మీద చర్య తీసుకోడానికి ప్రభుత్వం పూనుకుంటుందా? ఇది అన్ని చోట్ల ఉన్న ప్రాబ్లెమ్ కనుక

హౌస్ కమిటీ వేస్తే బాగుంటుంది. రాష్ట్రం మొత్తంలో కోట్ల రూపాయలు మురిగిపోతున్నాయి. పది సంవత్సరాల నుంచి పెండింగులో ఉన్న కేసులు ఉన్నాయి-అన్ని జిల్లాలలోను ఉన్నాయి. దీని మీద హౌస్ కమిటీ వేయాలని మీ ద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ :— హౌస్ కమిటీ వేయడానికి మాకు అభ్యంతరం లేదు-స్పీకర్‌గారు ఆదేశం ఇస్తే హౌస్ కమిటీ వేస్తాము.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—హౌస్ కమిటీ వేసిన తరువాత ఇంక చర్చ అవసరం లేదు.

శ్రీ సి. రామచంద్రయ్య(కడప) :— ఈ ఐ. ఆర్. డి. పి. స్కీములో దేశం మొత్తంలో పెరఫారమెన్స్ ఇవేల్యుయేటింగ్ మెషినరీ లేదు. ఆ మెషినరీని ఇప్పుడు ప్రభుత్వ డిపార్టుమెంటులలో ఇన్‌కార్పొరేట్ చేస్తే తప్ప టార్గెట్స్ కరెక్టుగా ఎచీవ్ అయి క్వాలిటేటివ్ పెరఫారమెన్స్ ఉండదు. ఇప్పుడు ఒక మెషినరీ వుంది. ఎన్. ఐ. ఆర్. డి. అని - నేషనల్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ రూరల్ డెవలప్‌మెంట్ వాళ్ళు ఒక్కళ్ళే చేస్తున్నారు మొత్తం దేశం పైన. మనం అటువంటి మెషినరీ ఇన్ కార్పొరేట్ చేయడానికి సలహా తీసుకుని మంత్రిగారు చర్య తీసుకుంటారా? అది చేస్తే తప్ప క్వాలిటేటివ్‌గా మనం అనుకున్న టార్గెట్స్‌ను - బిలో పావర్టీ లైన్ వున్నవారిని పైకి తీసుకు రాలేము.

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ :— హౌస్ కమిటీ వేయడానికి మీరు ఎలాగో ఆలోచిస్తున్నారు కనుక దాంట్లో ఇవన్నీ పెట్టుకుని చేయమనండి - మాకు సలహాలు ఇవ్వమనండి - తీసుకుంటాము.

శ్రీ సి. రామచంద్రయ్య :— మంత్రిగారు నేను చెప్పినదానిని కరెక్టుగా ఫాలో కాలేదేమోనని అనిపిస్తున్నది.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— అధ్యక్షా! హౌస్ కమిటీ వేస్తున్నారా? ఈ సెషన్‌లోనైనా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— వేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— అధ్యక్షా!

మిస్టర్ స్పీకర్ :— వెంకటపతిగారూ, హౌస్ కమిటీగాని, హౌస్‌ను ఎఫెక్టివ్‌గా నడిపించాలంటే గానీ మీ చేతిలోనే వుంది. మనమే మనమే డివేల్యూయేట్ చేసుకుంటే - (నవ్వు) - మీ ఇష్టం.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— హౌస్ కమిటీ వేశాక కూడా ఇంత చర్చ జరుగుతున్నది ....

శ్రీ కె. హనుమంతరావు(నూజివీడు) :— అధ్యక్షా! ....

మిస్టర్ స్పీకర్ :— కొంతమంది సభ్యులు ఏమన్నా అడగదలచుకుంటే అడగనివ్వండి - హనుమంతరావుగారూ, హౌస్ కమిటీ వేయడానికి మంత్రి గారు సిద్ధంగా వున్నారు - హౌస్ కమిటీ వేస్తున్నాను - ఇంక ఏమి ప్రశ్నలే వుంటాయి - What is the use of giving specific instances? Those Members who are interested to enlighten can send their names to their respective parties so that we can put those names only.

శ్రీ సిహెచ్. విద్యాసాగరరావు :— హౌస్ కమిటీ వేస్తే కూడా బేంకర్స్ మీద మనకు కంట్రోలు లేదు. ఇదివరకు పోయిన సమావేశంలో మీరు ఆదేశాలు ఇచ్చారు - బేంకర్స్ మీటింగ్ పెట్టి ఈ సమస్య పరిష్కారం చేయమని - ఎందుకంటే వారి మీద అదుపు లేదు - వారు ఇష్టం వచ్చినట్లు ఏ స్కీమంటే ఆ స్కీము ఇవ్వాల్సి వస్తున్నది. వారిని అదుపు చేసే యంత్రాంగం మన దగ్గరలేదు. బ్యాంకింగ్ రెగ్యులేషన్స్ యొక్క అడ్డు వస్తోందా, ఏమి అడ్డు వస్తోంది పరిశీలించి, వారి వున్నవస్థాయి మీటింగ్ పెట్టమనండి - The House Committee can probe about the pending cases.

Mr. Speaker :— That is the purpose, గైడ్ లైన్స్ ఇవ్వడానికి,
ఉ|| 10-10 ఎట్లా ఎఫెక్టివ్ వుండాలి అనేదానికి సూచనలు యివ్వడానికి ...

శ్రీ సిహెచ్. విద్యాసాగరరావు :— బ్యాంకు వారు ప్రభుత్వం మాట వినడం లేదు. వారి యిష్టం వచ్చిన వారికి లోన్ యివ్వాలి. మనము వారి మీద ఎటువంటి అదుపు చేసుకోవాలి?

Mr. Speaker :— You say that they are not listening to the directions of the Government. When they are not listening to the directions of the Government why do you unnecessarily insist on the Minister then? దానిని గురించి హౌస్ కమిటీని యేర్పాటు చేస్తే వారి గైడ్‌లైన్స్. ప్రభుత్వానికి కొన్ని సలహాలు యిస్తే దాని కొరకు యింప్లిమెంటేషను జరుగుతుంది.

శ్రీ సిహెచ్. విద్యాసాగరరావు :— టరమ్స్ ఆఫ్ రిఫరెన్స్‌లో యిప్పుడు దానిలో హవుస్ కమిటీ can probe into the irregular activities.

Mr Speaker : – The House committee can not only probe into irregular activities but also can give guidelines for the purpose of enabling the bankers participation in a bigger way.

శ్రీ డి. శ్రీపాదరావు :— బ్యాంకర్స్ మీటింగు జరిగితే దీనికి ఎం. ఎల్. ఎ. లను పిలవాలి. ఒకవేళ మీరు కమిటీని వేస్తే దానిలో కనీసం మెంబర్స్‌ను వేయడానికి, జిల్లాల్లో మాట్లాడడానికి ప్రొవిజన్ కల్పించమనండి. అప్పుడు క్లియర్ అవుతుంది. హౌస్ కమిటీ వుండగా కూడా ....

Mr. Speaker :— No, please.

Sri D. Sripada Rao :— Sir, let him tell it.

శ్రీ కె. హనుమంతరావు :— ఇప్పుడు ఈ అసెంబ్లీ జరిగే సమయంలో క్రెడిట్ కేంపైన్ జరుపుతున్నారు. మేము దీనిలో పాల్గొనే అవకాశం లేకుండా పోయింది. కనుక డి. ఆర్. డి. ఏ. అఫీసరు కూడా రావడం లేదు. ఎం.డి.కే. బ్యాంకర్ యిద్దరూ కలిసి ఆ లోన్స్ పూర్తి చేస్తున్నారు. అసెంబ్లీ సమావేశాలు జరిగే సందర్భంలో ఎం. ఎల్. ఏస్. కు సంబంధించి యీ మీటింగ్స్ జరగ కూడదని ఆదేశం వుంది. దీనిని వారు ఖాతరు చేయడం లేదు. దీనిని అరికట్ట గలరా? రెండవది మంత్రిగారు స్పెసిఫిక్ యిన్స్టెన్సెస్ యిమ్మని కోరినారు. నూజివీడు రూరల్ మండలం సీతారామపురం గ్రామములో 1987-88 లో 10 గేదెలకు లోన్ యిస్తే అది బట్వాడా చేయకుండా 1988-89 లో మంజూరు చేసినట్లుగా 8 లోన్స్ డిస్బర్స్ చేసినారు. ఇది వాస్తవం అవునా? కాదా దీనిని విచారణ చేయించాలి.

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ :— మీరు చెప్పింది విచారణ చేయిస్తాను.

శ్రీ వి. శ్రీరాములు :— అధ్యక్షా! ....

మిస్టర్ స్పీకర్ :— శ్రీరాములుగారూ, హౌస్ కమిటీని వేస్తున్నాను కదా. The only thing is if the Consultative Committees of the respective department, are activised, then problems can be sorted out. హౌస్ కమిటీకన్నా రెగ్యులర్ కన్సల్టేటివ్ కమిటీలు ఫ్రీక్వెంట్గా కూర్చుని యీ సమస్యలు తీర్చవచ్చును. కాని అది జరగడం లేదు.

(యింటరప్షన్స్)

శ్రీ కె. హనుమంతరావు:— అసెంబ్లీ జరిగేటప్పుడు క్రెడిట్ కేంపైన్ జరపడం యేమిటి? దీనిమీద తమరు రూలింగ్ యివ్వాలి.

(యింటరప్షన్)

మిస్టర్ స్పీకర్:—ప్రతి మెంబరు చాలా ఎజిటేటెడ్ మూడ్లో వున్నారు. ఈ స్కీమ్స్ సక్రమంగా జరగడం లేదు. లోన్స్ సక్రమంగా అందడం లేదు. లోన్స్ గురించి కృషి తక్కువ వుంది. How best we can do it ?

శ్రీ కె. హనుమంతరావు:— బ్యాంకర్స్ మీటింగు జరుగుతున్నప్పుడు ఎం.ఎల్.ఏలను పిలవాలి కదా.

మిస్టర్ స్పీకర్:— సర్టెన్లీ.

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్:— ఇప్పుడు అసెంబ్లీ సమావేశాలు జరుగుతు న్నాయి. జిల్లాల్లో రెండు రకాలు మీటింగులు జరుగుతాయి. కలెక్టరు బ్యాంకర్స్ మీటింగు తీసుకుంటారు. డి.ఆర్.డి.ఏ మీటింగ్లో లీడ్ బ్యాంక్ వారు వస్తారు. డి.ఆర్.డి.ఏ. మీటింగు 3 నెలలకు ఒకసారి జరుపుతున్నారు. కాని దీనిని రెండు నెలలకు ఒకసారి ,

Mr. Speaker:— I will put a specific question. What is the inhibition or what is the reason for not alllowing the elected Members to participate in the Collector's meeting? They are elected Members and they have every right. మీకు ఏమి అభ్యంతరం వుంటుంది. ప్రతి ఎలెక్టెడ్ మెంబరు కలెక్టరుతో కూర్చుని సమస్యలు పూర్తి చేసుకోవడానికి అన్ని అధికారాలు వున్నాయి.

(At this stage the Minister was looking towards the Officers gallery).

No, no. Do not look to them. Officers are not here to answer your questions. Let the Members also sit there but let them not question or cross-examine since those officers are under the purview of the Central Government.

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ :— నాకు అభ్యంతరం లేదు. మీటింగ్‌లో ఎం.ఎల్.ఏస్, బ్యాంకర్స్....

మిస్టర్ స్పీకర్ :— స్పెసిఫిక్ యిన్‌స్ట్రక్షన్స్ యివ్వండి. మీ బాధ తగ్గుతుంది.

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ :— కలెక్టరుకు సంబంధించిన ఎం.ఎల్.ఏలను అందరినీ పిలవాలని ఆదేశాలు యిస్తాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:— ప్రశ్నలు-వాగ్రూప సమాధానములు ముగిసినవి.

సభా కార్యక్రమము

Mr. Speaker :— Sri V. Ram bhupal Chowdary gave notice of an adjournment motion under rule 64. Not only there is sufficient delay in moving the motion but also I am not finding any substance...

(యింటరప్షన్)

నేను రూలింగ్ యిస్తున్నాను. వెంకటపతిగారూ నన్ను మాట్లాడనివ్వండి. I will come to you later. మీ ఆలోచన తప్పింది – ఎవరయితే ఎక్కువ ప్రెషర్ తెచ్చి మాట్లాడితే వారికి అవకాశం దొరుకుతుందని, ఎవరయితే స్పీకర్ మీద వత్తిడి తీసుకుని వస్తే వారికి అవకాశం దొరుకుతుందని అది అంత జరగడం లేదు. రాంభూపాల్ చౌదరిగారు, సమరసింహారెడ్డిగారు. పి. జనార్థన రెడ్డిగారు ముగ్గురు కలిసి దీనిని ఇచ్చినారు. దీనిలో not only there is sufficient delay, but also I do not find any substance to adjourn the business for the purpose of discussing about a speech delivered on 30-8-1989 by the Chief Minister wherein it has been alleged that the Chief Minister has made remarks without evidence derogatory to the prestige of the office of the Chief Minister and demoralises the administration. This is not a suffiicient cause for adjournment of the business...

Sri D. K. Samara Simha Reddy :— We have given some more reasons.

Mr. Speaker :— All the reasons put to-gether. Shall I read it? "The observation made by the Chief Minister would not only demoralise the defence forces but also infuse discouragement among the soldiers. Further the Chief Minister while addressing a News Conference on 30-8-1989 has used the word 'mutiny' that is to say inciting the army...Using of such word will threaten the integrity and security of the country The Chief Minister on 2-9-1989 has raised suspicion whether General Vaidya...These are all very vague. You can't go on adding what he says. Take specific instances which require immediate attention and need to adjourn the business for the day for the purpose of discussion So, I am disallowing this.

శ్రీ సి.హెచ్. విద్యాసాగరరావు:— నేను 304 యిచ్చాను. రికార్డ్ ఆఫ్ రైట్స్ గురించి యేదైతే వుందో అది రాష్ట్రంలో అమలుచేయడంలో చాలా సమస్యలు వస్తున్నాయి.

Mr. Speaker :— Please meet me in my Chambers. If it is fit to be admitted, I will immediately admit it.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :— మేము యిచ్చిన ఎడ్జర్న్మెంటు మోషను లో ఒక విషయానికి సంబంధించి ముఖ్యమంత్రిగారు చేసిన ప్రసంగంలో ఒక్కొక్క అంశము ఒక్కొక్క పేరాగ్రాఫ్ గా యిచ్చాము... ఉ॥ 10-20

Mr. Speaker :— The dates are different.

Sri D. K. Samarasimha Reddy :— Sir, he made all these remarks in one or two days . యింతకంటె ఏమి కావాలి? బాధ్యత కలిగిన ముఖ్యమంత్రి బాధ్యత లేకుండా ప్రసంగాలు చేసినప్పుడు ఈ సభను మీరు కాన్ఫిడెన్సులోకి తీసుకోకపోతే ఎట్లా అధ్యక్షా?

(సభ్యులు చాలామంది లేచారు)

Mr. Speaker :— I have rejected it. Please do not insist.

సభా సమక్షమునందు వుంచిన పత్రములు

Mr. Speaker :— All the Papers that are to be laid on the Table are deemed to have been laid on the Table of the House. The following Papers were laid on the Table.***

G.O.Ms.No. 563, Revenue (E), dated 15-8-1988.

1. Copy of amendment issued to rule 25 of Andhra Pradesh Foreign Liquor and Indian Liquor Rules, 1970 issued in G.O.Ms.No. 563, Revenue (E), dated 5-8-1988.

G. O. Ms. Nos. 229, 299, 305, 361, 611, 273 & 380, P. R. & R. D. (Md. I) dated 4, 4/16, 5/9, 6/15, 10/30, 4 & 17-6-89.

2. Copies of the following notifications with which certain rules have been made as required under sub-section (5) of Section 217 of the Andhra Pradesh Gram Panchayats Act, 1964 and sub-Section (2) of Section 92 of the Andhra Pradesh Mandala Praja Parishads and Zilla Praja Parishads and Zilla Abhivrudi Sameeksha Mandals Act, 1986.

G.O. No. and Date	Date of Publication in the Gazette
G.O.Ms.No 229, P.R. & R D. (Mdl. I) Department, dated 31-3-1989.	4-4-1989
G.O Ms.No.299, P.R. & R.D. (Mdl. I) Department, dated 12-5-1989.	16-5 1989
G.O.Ms.No.305, P.R. & R.D. (Mdl. I) Department, dated 17-5-1989.	20-5-1989
G O.Ms.No.331, P.R. & R.D (Mdl. I) Department, dated 7-6-1989.	9-6-1989
G.O.Ms.No.613, P.R. & R.D. Department, dated 13-10-1988.	15-10-1989
G.O.Ms.No.273, P.R. & R.D. (Mdl. I) Department, dated 29-4-1989.	30-4-1989
G.O.Ms.No.330, P.R. & R.D. (Mdl. I) Department, dated 15-6-1989.	17-6-1989

G.O.Ms.No- 570, Revenue (D.O. A & R), dated 8-6-1989.

3. Copy of the Andhra Pradesh Record of Rights in Land and Pattadar Pass Books Rules, 1989 issued in G. O. Ms No. 570, Revenue (D. O. A & R), dated 8-6-1989 as required under sub-Section (3) of Section 11 of the Andhra Pradesh Record of Rights in Land and pattadar Pass Books Act, 1971.

సమితుల నివేదికల సమర్పణ

Reports of the Committee on Petitions & House Committees on Handloom Weavers Cooperative Societies, Nizamabad District Cooperative Marketing Society.

Mr. Speaker :— All the Reports are deemed to have been presented to the House.

The following reports were presented to the House.***

Reports of the Committee on Petition :

1. Third Report of the Committee on Petitions on the Petition presented by Sri P. Venkatapathi, MLA regarding sanction of grants to un-aided colleges.
2. Fourth Report of the Committee on Petitions on the petition presented by Sarvasri Y. S. Rajasekhara Reddy, P. Venkatapathi, N. Narasimha Reddy, M. Baga Reddy and C Narsi Reddy, MLAs regarding problems of Teachers.

3. Fifth Report of the Committee on Petitions on the petition presented by Sri Baddam Bal Reddy, MLA regarding atrocities by radicals on ryots in Tambalapally of Chittoor district.
4. Sixth Report of the Committee on Petitions on the Petitiion presented by Sri N. Raghava Reddy, MLA regarding problems of students in Social Welfare Hostels.
5. Seventh Report of the Committee on Petitions on the Petition presented by Sri V. Rambhupal Chowdary, MLA regarding the problems of the staff of Carbides, Kurnool.

సభా సమితుల నివేదికల సమర్పణ

Report of the Committee of the House on Handloom Weavers' Co-operative Societies.

Report of the Committee of the House on Nizamabad District Co-operative Marketing Society.

సభా కార్యక్రమము

డాక్టర్ యం. వి. మైసూరారెడ్డి :— అధ్యక్షా! శాసనసభ సమావేశాలు జరుగుతున్నప్పుడు ప్రభుత్వం పాలసీ నిర్ణయాలు ఏమైనా తీసుకుంటే ముందు శాసనసభలో తెలియ చేయాలి. విద్యాశాఖామంత్రిగారు ఒక పాఠశాల భవన ప్రారంభోత్సవ సందర్భములో పాఠశాల వేళలు మార్చుతామని ప్రకటించారు.

Mr. Speaker :— If it attracts privileges, you can give a motion and I will certainly consider. You are a Senior Legislator, there are some methods and I need not explain all these things.

డాక్టర్ యం. వి. మైసూరారెడ్డి :— స్కూలు వేళలు మార్చుతామని బయట విద్యాశాఖా మంత్రిగారు ప్రకటన చేశారు.... అధ్యక్షా! తమరు మా రక్షణకు రావాలి.

Mr. Speaker :— That is why, come by way of a motion, and I will certainly consider.

డాక్టర్ యం. వి. మైసూరారెడ్డి :— దీనికి మోషను అవసరం లేదు....

మిస్టర్ స్పీకర్ :— నన్ను యిక్కడ అష్టావధానం, శతావధానం చేయమంటారా?

డాక్టర్ యం. వి. మైసూరారెడ్డి :— అష్టావధానం, శతావధానం అని కాదు.... యిది పాలసీ నిర్ణయం. సభ్యులకు తెలియకుండా అక్కడ జిల్లా పరిషత్తు స్కూలు గ్రౌండు ఓపెన్ చేస్తూ ఆ విధంగా స్కూలు వేళలు మార్చుతామని విద్యాశాఖామాత్యులు ప్రకటించడం సభను అగౌరవపరిచినట్లు కాదా?

Mr Speaker :— That I will examine. You can give a motion. How for it goes and to what extent, I will examine it.

డాక్టర్ యం. వి. మైసూరారెడ్డి :— అధ్యక్షా! పేపరు చూడండి. 'ఈనాడు' లో వచ్చింది. తమరికి పంపిస్తాను.

Mr. Speaker :— I will examine it. Please do not repeat those things.

డాక్టర్ యం. వి. మైసూరారెడ్డి :— రాష్ట్రములోని పాఠశాలలు వేళలు మార్చుతామని మంత్రిగారు బయట ప్రకటన యిస్తే ఎట్లాగు?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— నా పర్మిషనులేనిదే మాట్లాడితే ఎట్లాగు?

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— అధ్యక్షా! ఒక పద్ధతి ప్రకారం లేదా? నేను ఏ. సి. కాలేజీ గురించి యిచ్చాను....

మిస్టర్ స్పీకర్ :— పద్ధతి ప్రకారమే జరుగుతున్నది.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— ఏ. సి. కాలేజికి సంబంధించి స్పెషల్ ఆఫీసర్‌ను ఎప్పాయింట్ చేశారు. గుంటూరులో చాలా అల్లర్లు జరుగుతున్నవి. హౌస్ కమిటీ ఎంక్వైయిరీ ఉండగా స్పెషల్ ఆఫీసర్‌ను వేయడమేమిటని అక్కడ ప్రజలలో అనుమానాలకు దారితీస్తున్నది. దీని విషయంలో విద్యాశాఖా మాత్యులను జవాబు చెప్పమనండి. మేము మెమోరాండం యిచ్చాము. దాని గురించి విద్యాశాఖామాత్యులు జవాబు చెప్పాలి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— మీరు చెబుతున్నటువంటి అంశం ఎజెండాలో లేదు. మీరు చెప్పిన విషయం ఎగ్జామిన్‌చేసి చర్యలు తీసుకుంటాను.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— మంత్రిగారికి మెమోరాండం యిచ్చాము. అక్కడ ఏ. సి. కాలేజి కాలిపోయిన తరువాత, మసి అయిన తరువాత మీరు ఏమి చేస్తారు? అల్లకల్లోలము జరుగుతున్నది. అక్కడ చాలా ప్రమాదంగా ఉంది. వారు చేసిన నిర్ణయం మారకుంటే ఎట్లాగు?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— మసి ఏమీ కాదులెండి ... You come to my Chambers and I will call the Education Minister. If it is a fit case, I will immediately post it for discussion

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— మంత్రిగారు హౌస్‌లోనే ఉన్నారు. వారిని సమాధానం చెప్పమనండి.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ :— నా గుంటూరే. కాలేజీ మూసి వేశారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— జరుగుతున్న ప్రొసీడింగ్సు స్థంభింపచేసి మీరు రైజ్ చేసిన పాయింటు గురించి టైము యివ్వాలి అని అంటారా? ఫ్లడ్సు వచ్చాయండి. ఫ్లడ్సు గురించి మాట్లాడనివ్వండి.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— ఏ. సి. కాలేజీకు వరదలు వచ్చాయి.

Mr. Speaker :— You can represent to the Minister. I will not allow any dialogue to go into.

శ్రీ మహమ్మద్ జాని :— వాస్తవం. చెప్పాలంటే ఏ. పి. కాలేజి వరదలలో మునిగిపోయింది.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— రేపు చెప్పించండి.

Mr. Speaker :— If you have given a notice already, I will consider it.

శ్రీ నాయని నరసింహారెడ్డి :— గత అసెంబ్లీ సమావేశాలలో మునిసిపల్ శాఖామాత్యులు ప్లానింగు బోర్డు మంజూరు చేస్తున్నామన్నారు నేను ముఖ్యమంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను. ఈ సిటీ గురించి ప్లానింగు బోర్డు ఏర్పాటు అయినదా? అవుతుందా? అందువలన సిటీ ఎం.ఎల్.ఏ. సిటీలో రోడ్లు, డ్రైనేజీలకు సంబంధించి ఏ పనులు చేపట్టలేకపోతున్నారు. దీని గురించి ప్రకటన చేస్తారా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— మీటింగు కన్విన్ చేస్తాము.

1989-90 సంవత్సరమునకు వ్యయపు అనుబంధ అంచనాల సమర్పణ

Minister for Finance (Sri M. Rajaiah) :— Sir. I beg to present the supplementary Estimates of Expenditure for 1989-90.

THE ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEMANDS FOR GRANTS FOR FURTHER EXPENDITURE IN THE YEAR 1989-90

On the recommendation of the Governor, the Minister for Finance will move that a sum not exceeding 108,34,17,600 rupees be granted for further expenditure in the year 1989-90 as per the Heads of Demands shown in the Annexure :

ANNEXURE

Demand No.	Service and Purpose	Sums not exceeding
(1)	(2)	(3)
		Rs.
I	State Legislature	2,51,500
II	Governor and Council of Ministers	1,18,700
III	Administration of Justice	13,71,100
IV	Elections	1,29,23,000
V	Revenue and District Administration	32,72,61,200
VII	Excise Administration	3,80,07,000
VIII	Commercial Taxes Administration	31,20,000
XI	Secretariat and Other Miscellaneous Administrative Services	3,50,000
XII	Police Administration	12,45,62,900
XIII	Jails Administration	6,77,000

(1)	(2)	(3)
XIV	Stationery and Printing Department	10,00,000
XV	Public Works	3,84,83,500
XVI	Fire Services	66,00,000
XVIII	General Education, Sports, Art and Culture	35,24,36,100
XIX	Technical Education	12,[illegible]2,000
XX	Medical and Health Services	2,96,04,500
XXI	Urban Development	1,38,87.700
XXIII	Labour and Employment	2,24,900
XXIV	Social Welfare	75,00,000
XXXI	Agriculture	9,11,29,500
XXXII	Animal Husbandary and Dairy Development	10,00,000
XXXV	Co-operation	1,47,53,000
XXXVI	Rural Development	21.00,000
XXXVII	Irrigation	11,14,000
XXXVIII	Minor Irrigation	40.00,000
XXXIX	Power Development	5,00,000
XL	Village and Small Industries	56,[illegible],000
XLI	Industries	10,00,000
XLII	Mines and Minerals	12,00,000
XLIV	Roads and Bridges	56,30,000
XLV	Science, Technology and Environment	12,50,000
	Total :	108,84,17,600

Mr. Speaker :— Presented.

ప్రభుత్వ బిల్లులు

1989 వ సంవత్సరం అజామాబాద్ పారిశ్రామిక ప్రాంత (కౌలు సమాప్తి మరియు క్రమబద్ధీకరణ) బిల్లు.

Minister for Law and Commercial Taxes (Sri C. Ananda Rao):— Sir, on behalf of the Chief Minister, I beg to move :

> "That leave be granted to introduce the Azamabad Industrial Area (Termination and Regulation of Leases) Bill, 1989".

Mr. Speaker :— Motion moved.

The question is :

> "That leave be granted to introduce the Azamabad Industrial Are (Termination and Regulation of Leases) Bill, 1989."

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was introduced.

1989వ సంవత్సరం ఆంధ్రప్రదేశ్ అడ్వొకేట్ల సంక్షేమ నిధి (సవరణ) బిల్లు

Mr. Speaker :— (Looking to the Minister) Does it require urgency? What is the matter? Already we have taken certain measures to help them. Are you serious about it?

Sri C. Ananda Rao :— Sir, certain problems are arising and I may be permitted to move

Mr. Speaker :— All right.

Sri C. Ananda Rao :— Sir, I beg to move :

"That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Advocates' Welfare Fund (Amendment) Bill, 1989."

Mr. Speaker :— Motion moved.

The question is :

"That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Advocates' Welfare Fund (Amendment) Bill, 1989."

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was introduced.

1989వ సంవత్సరం మోటారు వాహనముల (ఆంధ్రప్రదేశ్ సవరణ) బిల్లు

Minister for Roads & Buildings (Sri A. Ramanarayana Reddy):— Sir, on behalf of the Minister for Transport, I beg to move :

"That leave be granted to introduce the Motor Vehicles (Andhra Praderh Amendment) Bill, 1989."

Mr Speaker :— Motion moved

The question is :

"That leave be granted to introduce the Motor Vehicles (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1989."

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was introduced.

Mr. Speaker :— The Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation (Amendment) Bill, 1989 is not being pressed.

రాష్ట్రంలో వరద పరిస్థితిపై చర్చ

శ్రీ మహమ్మద్ రజబ్ అలీ(సుజాతనగర్):— అధ్యక్షా! మన రాష్ట్రంలో ఏర్పడిన ప్రకృతి వైపరీత్యాల వలన చాలా నష్టము జరిగిందని ఈ సభా ముఖంగా తెలియజేయడానికి చాలా విచారపడుతున్నాను. మన శాసనసభలో మూడు సంవత్సరాల క్రితము చాలా విపరీతమైన నష్టాన్ని ఎదుర్కొన్నప్పుడు మనం చర్చించాం. మరల ఈ రాష్ట్రాన్ని దెబ్బమీద దెబ్బగా ఈ సంవత్సరం కూడా మనకు వచ్చినటువంటి విపరీతమైన వర్షాల వలన ఆంధ్ర దేశములో 17 జిల్లాలలో విపరీతమైన నష్టాలు సంభవించినవని మనవి చేస్తున్నాను.

(శ్రీ కె. సత్యనారాయణ అధ్యక్షస్థానములో వున్నారు)

ఉ॥ 10-30 అన్ని రకాల వనరులు, మురికి కాలువలు విపరీతంగా దెబ్బతిన్నాయి. దానితో పాటు రాష్ట్ర జీవనం చిన్నాభిన్నమైపోయింది. ఈ ప్రకృతి వైపరీత్యాలు గత అనేక సంవత్సరాలుగా మన రాష్ట్ర అభివృద్ధి కోసం పాటుపడి ఎన్నో డబ్బులు ఖర్చు చేసి సాధించుకొన్న కొద్దో గొప్పో ప్రగతి వరదలపాలు చేశాయి. సందేహం లేదు. తక్షణమే సహాయక చర్యలు అమలు చేయవలసిన అవసరం వుంది. ఈ రాష్ట్రము వ్యవసాయ ప్రధానంగా గల రాష్ట్రము. 'అన్నపూర్ణ' అంటారు. మెట్ట ప్రాంతాలలో వేలాది ఎకరాలు, వరద తాకిడికి దెబ్బతిన్నాయి. చెరువులు, కుంటలు పూర్తిగా పాక్షికంగా దెబ్బతిన్నాయి. లక్షల ఎకరాలలో పంటలు కొట్టుకొని పోయాయి. వేల ఎకరాలలో ఇసుక మేట వేసింది. లక్షల ఎకరాలలో భూములు సర్వనాశనం అయ్యాయి. తరతరాలుగా నిర్మించుకున్న చెరువులు, కుంటలు డెల్టా ప్రాంతాలలో తెగిపోయాయి. మురుగు నివారణకు నిర్మించుకున్న కాలువలు నిండిపోగా, పంటలు నాశనం అయ్యాయి. ఈ నష్టాన్ని ప్రభుత్వము వారు అంచనా ఒకటి వేశారు. వివిధ పద్దుల క్రింద నష్టము వెయ్యి కోట్ల రూపాయలు వుంటుందని మా పార్టీ అభిప్రాయపడుతున్నది. ఇంత నష్టము నుండి ఎట్లా బయట పడతామో చూడాలి. ప్రభుత్వము అన్ని విధాలా అందరి సాధకబాధకాలను గమనించాలి. దెబ్బతిన్న ప్రజానీకాన్ని ఓదార్చే నిమిత్తం ముఖ్యమంత్రిగారు 5 జిల్లాలు ఒకరోజు, 5 జిల్లాలు యింకొక రోజు చొప్పున తిరిగారు. వారితో పాటుగా అధికారులూ వున్నారు. వారు ఓదార్చడానికి చేసిన ఫలితం కూడా దక్కకుండా వుంది. చేసిన సహాయ కార్యక్రమాలు అంకెలలో వున్నాయి. ఇది అందరికీ తెలుసు. గతము నుండి వచ్చిన నష్టాలకు, వరదలవల్ల వచ్చిన నష్టాలకు కేంద్రము ఎంత, స్టేట్ ఎంత భరించాలనే మీమాంసలో పది నాలుగు రోజులు అందరితో పాటు దుఃఖించి, ఆ తరువాత చేతులు దులుపుకోవడం జరుగుచున్నది. 75 శాతం కేంద్రం ఇచ్చినా, 25 శాతం సహాయక చర్యల క్రింద స్టేట్ భరించినా, మొత్తం మీద నష్టాన్ని పూరించడానికి కావలసిన నిధులు లేకుండా, రాష్ట్రాన్ని ఓదార్చడము సాధ్యముకాదు. ఏ రంగములో చూచినా లక్షలాది మంది ఇండ్లు కూలిపోయాయి. వారి పశువులు చనిపోయాయి. 30[illegible] మంది మనుషులు చనిపోయారు. ఇది అన్ని జిల్లాలలో జరిగింది. మా జిల్లాలో 30 మంది చనిపోయారు. ఇంకా అనేక మంది ఆనవాలు లేకుండ పోయారు. ఇంత పెద్ద ఘోరకలి జరిగిన తరువాత, డబ్బు యిచ్చే దాని విషయం చూస్తే, ఒకటి చెప్పక తప్పలేదు. వరదలు వచ్చాయి, పోయాయి మరల వరదల మీద చర్చలకు కూడా - ఆంధ్రదేశాన్ని డిప్రెషన్‌లో ముంచెత్తిన సమయంలోనే ఈనాడు వరదల విషయం చర్చించుకొంటున్నాము ఈ సందర్భంలో ఒక విషయాన్ని చెప్పదలచుకున్నాను. ప్రభుత్వము అన్యథా భావించవద్దు, అధికారులు కూడా ఆలోచించాలి. ప్రకృతి వైపరీత్యా వల్ల వచ్చిన వరదల నష్టమని అనుకొంటున్నాము. కాని రానున్న శాసనసభ లేక పార్లమెంటు ఎన్నికల వరద రానున్న దృష్ట్యా, ఈ వరద సహాయ

కార్యక్రమాలన్నీ ఎన్నికల ఎదపలో తాము తెలపడానికి చేసిన వివక్షత - ఉద్దేశము ఏదయితే వుందో దానివల్ల నేను బాధపడుతున్నాను, చచ్చిపోయిన శవాల మీద పడ్డిన పుష్పహారాలను ఏరుకున్నట్లుగా వుంటే, ఈ సహాయక చర్యలు సరిపోవు. పూర్వపు వైభవాన్ని చూశాము అనే ఆకాంక్ష ప్రభుత్వానికి వుండాలసిన అవసరం వుంది. పూర్వపు వైభవాన్ని చూడడానికి ఏదయితే ప్రయత్నం - పునరావాస కార్యక్రమాలు చేయడంలో గాని, ఇండ్లు కట్టడంలో గాని, వివక్షత చూపుతున్నారనేది స్పష్టంగా నేను చెప్పగలను. ఈ రకంగా చేస్తే, ఏ ప్రభుత్వానికైనా సార్థకమైన పేరు రాదు. ఆదరణ కాదు. ఈ రకంగా చేయడమనేది నేను ఈరోజే చూస్తున్నాను. ఆంధ్ర దేశము పుట్టిన తరువాత, అనేక పర్యాయాలు ఇటువంటి వరదలు వచ్చాయి. బాధ పడుతున్న - బాధితులను ఓదార్చడానికి కావలసిన డబ్బులు సార్థకం చేయాలి. కాని అట్లా లేదు. తమరికి అనుకూలంగా వుండే వారి యోగక్షేమాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని చేసే కార్యక్రమాలనేవి నగ్నంగా కనబడుతున్నది. దాన్ని విడనాడచి ఆలోచించ వలసిన అవసరం వుంది. అరమరికలు లేకుండా ఆలోచన చేస్తే తప్ప, ఇది అప్పుడే పరిష్కారము కాదు. ముఖ్యమంత్రిగారు రెండు పర్యాయాలు తిరిగిన సందర్భంలో జిల్లాకు ఇన్ని ఇండ్లని అన్నారు. వాస్తవంగా కొట్టుకొని పోయిన వారికి ఇండ్లు ఇవ్వాలి. అయితే ప్రతి జిల్లాలో ఇచ్చిన లిస్టు చూస్తూ వుంటే, రానున్న ఎన్నికల దృష్టిలో, ఎన్నికల సరళిలో తప్పుకోడానికి లిస్టు ఇస్తున్నట్లు వుంది అని మరొకసారి చెబుతున్నాను. ప్రభుత్వము దీన్ని రెట్టిపై చేసుకోవాలని కోరుతున్నాను. లేకపోతే లాభం లేదు. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో, తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో, ఖమ్మం జిల్లాలో, కృష్ణా, గుంటూరు జిల్లాలలో అపారమైన నష్టం జరిగింది. ఆ నష్టాన్ని గురించి ఈ ఫ్లోర్ మీద కొంత చర్చలు జరుపుకొన్నాము. చర్చల్లో ముఖ్యంగా కాలువల నివారణ దానిపై ప్రభుత్వము పెద్దగా అంటించుకొన్నట్లు కనిపించడం లేదు, మిత్రా కమిటీ వారు చేసిన సూచనలను, అయినా సీరియస్‌గా అధ్యయనము చేసి, జిల్లాలో దీని నివారణకు తలపెట్టిన కార్యక్రమం ఏమిటనేది ఇంతవరకు ప్రభుత్వానికి వున్నట్లుగా కనిపించడం లేదు, కేటాయింపులు మాత్రము జరిగినవి. కేటాయింపులు జరిగినా డబ్బులలో వివక్షత చూపుతున్నారు. లక్షలాది ఎకరాల భూములు ఐదు అడుగులు, పది అడుగులు ఇసుక మేటలు వేసి పంట పొలాలు పోయినవి, ఇసుక మేటలు వేసినటువంటి పంట పొలాలకు మీరు ఇచ్చినది మీ ఎస్టిమేటు ప్రకారం, మీరు ఇచ్చిన లెక్కల ప్రకారం ఎంత? మొదట చీఫ్ మినిష్టరుగారు రూ. 2,500 ఒక ఎకరానికి అన్నారు. ఇద్దామనుకొన్నారు. అనుకొన్నారు గాని ఇంతవరకు రైతుకి ఒక్క కాని పోలేదు. ఈ భూములలో పెద్ద బుల్ డోజర్లను పెట్టి ఇసుక మేటలను తొలగించాలనుకున్నారు. తరువాత దానికి ఆల్టర్‌నేటివ్‌గా ఆ భూములను బాగు చేయడం కష్టం కనుక వాటికి బదులుగా ఇతర ప్రాంతాలకు రైతులను మళ్ళించి ఆ ప్రాంతాలలో వారికి భూములు ఇవ్వాలని అన్నారు. అదీ అక్కడనే వుంది. నేను ఓగువాక అనే గ్రామం గురించి చెప్పాను. ఆ గ్రామంలో లిఫ్టు ఇరిగేషన్ మొత్తం పోయి ఇసుక

4 II 10

మేటలు వేస్తే తీసే సాధనం లేదు. ఇటువంటి వాటికి పంజాబు ను, ఇతర ప్రాంతాలలోను 5 నుంచి 10 వేల రూపాయలవరకు ఇస్తున్నారు. ఆ రకమైన అనుభవాలను కూడ స్టడీ చేసి మేటలు వేసిన వాటిని తీయించడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తే తప్ప వారు మరల వ్యవసాయం చేసుకోడానికి వీలుపడదు. ఈ వరద సహాయక కార్యక్రమాలు తలపెట్టినటువంటి వారు ఉన్నతాధికారుల బృందం వారు ఈ విషయాలు ఆలోచించాలని నేను ముఖ్యమంత్రిగారి సమావేశంలో కూడ చెప్పాను. వారు చేస్తామని అన్నారు. ఇతర రాష్ట్రాలలో తీసుకున్న సహాయక చర్యలను మన రాష్ట్రంలో కూడ ఆచరణ చేయాలి. పంజాబులోలాగ మనకు నాగార్జున సాగర్ వుంది. దానికి వందలాది గండ్లు పడి పొలాలన్ని పాడయిపోయినవి. మన పొలాలు కూడ ఏమీ తక్కువవి కావు. వీటిని బాగుచేయడానికి మనం పంజాబుని ఆదర్శంగా తీసుకుంటే నష్టము లేదు. అటువంటి కార్యలను మన రాష్ట్రంలో ఆచరణలోనికి తీసుకోవాలని మా పార్టీ తరఫున నేను కోరుతున్నాను. మన రాష్ట్రములో ఈ సారి వరదలు రాయలసీమ నుంచి స్టార్టు అయినవి. ఎన్నడూ కడపలో వరదలు రావడం పంట పొలాలు పాడు కావడం ఇదివరలో ఎరుగము. ఇటువంటి అనుభవం మనకు చాలా తక్కువ. అదే విధంగా నల్గొండ జిల్లాలో ఉప్పు వాగు పొంగింది. అక్కడ ఒక కారు కొట్టుకుపోవడం, దానిలో 15, 20 మంది చనిపోవడం కూడ జరిగింది. ఇదీ ఈసారి ప్రకృతి చేసిన వైపరీత్యం. ఈ సంవత్సరం ఇట్లా మనకే వచ్చిందని మనం అనుకోడానికి వీలు లేదు. భారత దేశం అంతటా దేశ వ్యాపితంగా వచ్చింది. 10, 11 రాష్ట్రాలలో ప్రజానీకం బాధపడుతున్నారు. దీనినుంచి బయటపడడానికి ఏ ప్రభుత్వమైనాగాని వివక్షత చూపని కార్యలు తీసుకోవాలి. కాని దానిని మనం విస్మరిస్తున్నాము. కాని పిల్లి పాలు త్రాగుతూ ఎవరూ చూడలేదు అనుకున్నట్లు కళ్లుమూసుకుని చేసినట్లుగాచేస్తే ఎవరూ చూడలేదనుకుంటే కుదరదు. ప్రజలు ప్రతిఘటించడానికి నిలబడతారు. శ్రీరంగనీతులు ఎన్ని చెప్పినా వివక్షత లేకుండా ఖర్చుపెడుతున్నాము అని చెప్పినా కూడ అది జరగడంలేదు. వివక్షత లేకుండాచేయాలని మాపార్టీ అభిప్రాయపడుతున్నాము. చచ్చిపోయిన వారి కుటుంబాలకు ఎక్స్‌గ్రేషియాచూస్తే మొదట రెండు వేలు అన్నారు,ఐదు వేలు అన్నారు. పది వేలన్నారు. చాల సంతోషం. ఇది కేంద్రము రాష్ట్రాలు పోటీ పడడముమాత్రమే. ఇట్లా పోటీపడవలసినఅవసరం ఏమిఉంది. ఆ కుటుంబాలను చూసి వారిమీద సానుభూతి పడవచ్చు. ఈ రకంగా ప్రజలు ధన మాన ప్రాణాలు నష్టపోయి ఏడుస్తూ ఉంటే మీరు జూదంఆడే పద్ధతి చాల తీవ్రముగా నిరసించవలసిన అవసరం ఉంది. ఏదైనా ఉంటే మీరు ఆలోచించుకోండి. ఈ చచ్చిపోయిన వారి కుటుంబాలకు ఎక్స్‌గ్రేషియా ఎంత ఇవ్వాలి అనేది. ఇళ్లు ఇచ్చే దానిలోను ఎక్స్‌గ్రేషియా ఇచ్చే విషయంలోను చాల వివక్షతతోకూడిన వ్యవహారంగా ఉంది. దీనిని రెక్టిఫై చేసుకుని రాష్ట్రాన్ని పూర్వపు వైభవానికి తెచ్చే పద్ధతిలో మీరు త్యాగాన్ని చూపాలి. డబ్బులు బాగా ఇవ్వాలి. ఇంకా సెంటరు ఇవ్వలేదు. నష్టాలు తెలుపుతూ మీరు సెంట్రల్ గవర్నమెంటుకి పంపించారు. దానిని స్థూలంగా మాపార్టీ బలపరుస్తున్నది. నష్టము దానికన్న

ఇంకా ఎక్కువగానే ఉంటుంది. కాని సహాయక చర్యలు తీసుకునేటప్పుడు ఇక్కడ ఉన్న మిగతా రాజకీయపక్షాలను కూడ కూర్చోబెట్టి వారితో కూడా ఆలోచన చేసి చేయవలసిన పరిస్థితి ఉంది. ఏదైనా, చాల రోజులు అంటే నెలా పదిహేను రోజుల తరువాత ఈ చర్చ మనం జరుపుకుంటున్నాము. గతంలో జరిగిన అనేకతప్పులు మళ్ళీ పునరావృతం కాకుండా మనం చూసుకోవాలి. చర్యలు యుద్ధప్రాతిపదికమీద జరగాలి. యుద్ధప్రాతిపదిక మీద జరగడం లేదు. వారు ఇవ్వలేదని వారు ఇచ్చేవరకు మనం కూర్చుంటే కాదు. ప్రజలు ఆలోచిస్తారు. అధికారంలో ఉన్నటువంటి వారు మనలను గురించి అలక్ష్యము చేస్తున్నారు అనుకుంటారు. మా జిల్లాలో పెద వాగు ప్రాజెక్టుకి చాల గండి పడిపోయింది. ఆ ప్రాజెక్టుని చూడడానికి మన ముఖ్యమంత్రిగారికి తీరిక లేదు. మీరు విమానం మీద తిరిగి వస్తే ప్రజలు ఏమి అనుకుంటున్నారు. వారి అనుభవాలు ఏమిటి అనేవి మీకు చెప్పకోడానికి వీలు పడదు. చెప్పవలసిన అవసరం వారికి ఉంటుంది. మీరు రెండు సార్లు వచ్చారు, సుమారు 12 వేల ఎకరాల సాగుకు ఉపయోగపడే పెద వాగు ప్రాజెక్టుకి గండి పడితే దానిని మీరు చూడకుండా పోతుంటే ప్రజలు అపోహ పడుతున్నారు. ఏదో కళ్ల నీళ్లు తుడుపు కార్యక్రమం చేస్తున్నారు. ప్రజలు దీనిని సహించే పరిస్థితిలో లేరు వారు వచ్చారు. వచ్చినా ఏమీ లేదు అనుకుంటున్నారు. ఏ కుటుంబాన్ని కూడా మీరు పరామర్శించ లేదు. ఈ వరద ఇంతటితో పోదు. మళ్ళీ ఇట్లాంటి జరితెగించి వచ్చే వర్షాలు గాని వరదలు గాని సంభవిస్తే ఖమ్మం జిల్లాలో ఒక పట్టణం నుంచి ఇంకో పట్టణానికి రాకపోకలు లేక తెగతెంపులు అయ్యే పరిస్థితి వస్తుంది. మా జిల్లాలో గోదావరి, శబరి, ముర్రేడు ఇవి అన్నీ పొంగితే జిల్లా ముఖ్యపట్టణం నుంచి ఇంకో పట్టణానికి పోలేము. అదే పరిస్థితి ఉంది. ఎప్పుడో బ్రిటిష్ వారు కట్టిన రోడ్డు ప్రాజెక్టులు ఉన్నాయి. వాటికి కాలం తీరిపోయింది. అవి కట్టి 50, 60 ఏళ్లు అయింది, ఇంకా వస్తే అవి కొట్టుకుని పోతాయి. ఇదివరలో ఏమి జరిగింది. 75, 80 అడుగులు నీరు ప్రవహించి ఖమ్మంనుంచి గోదావరి ప్రాంతానికి వెళ్లలేని దుస్థితి ఏర్పడింది. నేను మనవి చేసేది ఏమిటంటే ఖమ్మంకు అతి ఉ॥ 10-50
సమీపంలో మున్నేరుమీద ఒక బ్రిడ్జి ఉంది. అది ఇంకొకరోజు వర్షము పడిఉంటే మొత్తం తెప్పతిరణాల మాదిరిగా కూలిపోయేది. అదే రకంగా కొత్తగూడెం వద్ద ముర్రేడుపైన ఒక వంతెన ఉంది. దానికి బైపాస్ రోడ్డు కావాలని అనేక సంవత్సరాలనుంచి ప్రజలు కోరుతున్నారు. దానికి ఆల్టర్‌నేటివ్‌గా రోడ్డు కావాలి. దినదినం అభివృద్ధిచెందే పారిశ్రామిక కేంద్రం అది ఖమ్మం అంత సమానమైన నగరమది. ఈ వరదలవల్ల ఆ నగరానికి సంబంధం లేకుండాపోతున్నది. ఖమ్మం నుంచి కొత్తగూడెంకు పోవడం చాలా కష్టంగా ఉంది. ఇటువంటి బ్రిడ్జిలు అన్నీ కూడా బాగుచేయడానికి చూడకుండా ఈ ప్రభుత్వం ఉంటున్నది. శాశ్వత నివారణ కల్పించడానికి ఏమీ ప్రయత్నాలు జరగడం లేదు. ఈ రోజు బ్రిడ్జిలు అన్నీ కూడా పునర్‌నిర్మించి వాటి మైన్‌టెనెన్సుకు కార్యక్రమాలు తీసుకోవాలి. లేకపోతే నెల, 15 రోజులు వర్షాలు పడి కాలం గడిచిపోయినా కాని ఇప్పటికి వాజేడు, నూగూరు, వెంకటా

పురం గ్రామాలకు పోలేని పరిస్థితి ఉంది. నిన్ననే సెషన్స్ జడ్జిగారు లీగల్ ఎడ్వైజరీ కమిటీ పెట్టి మమ్మల్ని పిలిస్తే మేము అక్కడకు పోలేకపోయాము. ఈరోజు వరకూ కూడా జిల్లా హెడ్క్వార్టర్సుకు ఉన్న రోడ్లు తెగిపోయిన పరిస్థితి ఉంది. ట్రైబల్ ప్రాంతాలు అయిన భద్రాచలం మొదలైన పట్టణాలలో కూడా రోడ్లకు బ్రీచెస్ ఏర్పడి ఉన్నాయి. అనాటి నుంచి ఈనాటివరకూ ప్రభుత్వం ఈ బ్రీచెస్ ఎన్ని వచ్చాయి అనేది సర్వేచేయుటలేదు. కాబట్టి వెంటనే ఆ బ్రీచెస్‌ను బాగుచేయాలి. మురుగు నివారణ కోసము ప్రభుత్వం తగుచర్యలు తీసుకోవాలి. రహదారుల సౌకర్యాలను పునరుద్ధరించడంలో ప్రభుత్వం అలక్ష్యం చేయకూడదని మనవి చేస్తున్నాను. అదే రకంగా కరీంనగర్ జిల్లాలో కూడా నష్టం బాగా జరిగింది. ఎందుకంటే గోదావరి నది అక్కడనుంచి వస్తున్నది. అక్కడ రోడ్లు నామరూపాలు లేకుండా పోయినవి. కరీంనగర్ జిల్లాలో నివశించే ప్రజలు రోడ్లు బాగుచేయడానికి తమకు దిక్కులేదని అనుకుంటున్నారు. అసలు రాష్ట్రంలో కుంటలు, వాగుల విషయంలో వాటి మైన్‌టెనెన్స్‌కు డబ్బు కేటాయించడం లేదు. కరీంనగర్ జిల్లాలోని 5,000 ఏకరాలు మేట వేసినవి. ఆ ఇసుక మేటలు తీయడానికి ఎకరానికి 5,000 నుంచి 10,000 రూపాయలవరకూ రైతులకు ప్రొవైడ్ చేయాలి. లేకపోతే రైతు తనకు తాను నిలదొక్కుకొని ఇతరుల కొరకు ఆహారధాన్యాలు పండించలేడు. ఇప్పుడు ఈ పనులు చేయడానికి ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, కేంద్రప్రభుత్వం వారు డబ్బు ఇవ్వలేదని అనకూడదు. కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు కూడా మనరాష్ట్రం నుంచి చాలా డబ్బు పన్నుల రూపంలో తీసుకుంటున్నారు. వారు కూడా అలక్ష్యంగా ఉంటే రేపు రానున్న పార్లమెంటు ఎలక్షన్సులో వారికి ఫేస్ వాల్యూ ఉండదు. ఇప్పుడు రాజీవ్‌గాంధీగారు వచ్చినప్పుడు రామారావుగారిని అన్నమాటలకు ప్రజలు అసహ్యించుకుంటున్నారు. రాజీవ్‌గాంధీ గారు వచ్చినప్పుడు రామారావుగారు ప్రక్కన కూర్చొని ప్రధానమంత్రి చెప్పిన లెక్కలకు తాను కూడా ఏగో వివరించకపోతే నివారించడం జరిగింది. ఏదో ఇక్కడ ప్రభుత్వానికి ప్రజలకు మధ్య అగాధం కల్పించడానికి రాజీవ్‌గాంధీగారు అన్నమాటలుగా ఉన్నాయి అని అందరూ ఇక్కడ అభిప్రాయపడుతున్నారు. ఏదో కేంద్ర బృందం ఒకటి ఇక్కడకు వచ్చి పర్యటన చేసినది. మా ఖమ్మం జిల్లాలో కూడా వారు పర్యటన చేసారు. వారు పెదవాగు చూసారు. కాని వారు తిరిగింది అంతా కూడా ఒక సర్కస్‌లాగా ఉంది. వారు నిర్దుష్టమైన విషయాలను విస్మరించారు. రానున్న ఎన్నికల కోసము ఈ వరదలను ఉపయోగించుకొనే విధంగా ప్రభుత్వాలు ఉండకూడదు. ప్రభుత్వం నుంచి జీతభత్యాలు తీసుకుంటున్నా ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు కూడా ఈ వాగులకు, కుంటలకు పడిన గండ్లను బాగుచేసి వాటిని మైన్‌టెనెన్స్ చేసే పరిస్థితి లేదు. బ్రీచెస్‌ను బాగుచేసినట్లు మీ దగ్గర లెక్కలు ఉండవచ్చును కాని వాటి మైన్‌టెనెన్స్ ఒక్కటి జరిగిందంటే నేను రిజైన్ చేస్తాను. మైనర్, పంచాయతీరాజ్ కుంటలు ఒకటీ బాగుపడలేదు. ఈ విధంగా ప్రభుత్వం మైన్‌టెనెన్స్‌కు డబ్బు కేటాయించి కుంటలు, చెరువులకు పడ్డ గండ్లు బాగుచేయకపోతే ఏట్లాగు ? ఈ అధికారులు ఈ ఫండ్స్‌ను డైవర్టు చేసి దేనికి పెడుతున్నారు? ఈ రోజు ఈ చెరువులు,

కుంటలు పొడైపోతే తిప్పడు మట్టి పోసుకోవడానికి నోచుకోలేదు. ఈ ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ అంతా కూడా ఈ విధంగా దిగజారిపోయింది. ఈ సొమ్ము ఎక్కడ ఖర్చుపెడుతున్నారంటే నందూలాల్ దర్బార్‌లో లాగా మర్రిచెట్టు క్రింద ఉన్నవాడు మర్రిచెట్టు క్రింద తింటూ, జువ్విచెట్టు క్రింద ఉన్నవాడు జువ్విచెట్టు క్రింద తింటున్నారు. ప్రతాపరుద్రుల కాలంనాటి రామప్ప, పాకాల చెరువులను రిపేర్‌చేసే దిక్కులేదు. ఈ మధ్య నేను ఎస్టిమేట్స్ కమిటీలో వెళ్ళి చూసి వచ్చాను. అక్కడ చిన్నచిన్న కాలవలను కూడా బాగుచేసుకోలేక పోతున్నాము. ఇంకొక రోజు కనుక ఈ వరదలు, వర్షాలు వచ్చి ఉంటే పైడా ప్రాజెక్టు గండిపడేది. పాలేరు ప్రాజెక్టు గండిపడేది. అప్పుడు పరిస్థితి ఎంతో బాగుండేది. చాలా బీభత్సము జరిగేది. ఇప్పుడు వరదలలో ఇళ్ళు కోల్పోయిన వారికి పునరావాస కార్యక్రమాలు యుద్ధప్రాతిపదికమీద జరగాలి. ప్రభుత్వం పీటిమీద శ్రద్ధ చూపకుండా రానున్న ఎన్నికల మీద శ్రద్ధ చూపితే అది క్షమించరాని నేరం అవుతుంది. ఆ లోపం టి.డి.పి. ప్రభుత్వంమీద పడుతుంది. కాంగ్రెసువారు పాలనలోకి వచ్చి వారేదో చేస్తామంటున్నారు. కాని అది కూడా నిలువుదోపిడి అవుతుందని ప్రజలు అనుకుంటున్నారు. ఇప్పుడు వరదలలో ఒక బడి కూలిపోతే దానిని పునర్నిర్మించడానికి ప్రయత్నం చేయడం లేదు. ఈ వరదల నుంచి వచ్చిన కష్టాలను తీర్చకపోతే ప్రజలు మిమ్మల్ని క్షమించరు. ఇప్పుడు ఈ వరదలవల్ల డెల్టా ప్రాంతం అంతా కూడా మురుగు కాలువలు పొంగి చాలా నష్టం జరిగింది. కాబట్టి ఆ మురుగు కాలవలను బాగుచేయకపోతే ఈ ఉభయగోదావరి జిల్లాలు బంగాళాఖాతంలో కలిసిపోతాయి. మిమ్మల్ని ఏదో విమర్శచేస్తున్నామని భావించకుండా అందరితోనూ ఆలోచనచేసి ఈ పనులు చేయకపోతే ఏమీ లాభం లేదు. మీకు భజన చేయడానికి, జోలపాటపాడి ప్రజలను మభ్యపెట్టడానికి మేము తాపత్రయపడడంలేదు. మా జిల్లాలో 40 కోట్ల రూపాయలు నష్టం జరిగింది. మొదట్లో కలెక్టర్లు మినిమైజ్ చేయమన్నారు. రూ. 10, 12 కోట్లు అన్నారు. ఉ॥ 11-00
సర్వే చేసిన తరువాత రూ. 30-40 కోట్లు దాకా ఉంటుంది అన్నారు. ఇదివరకు వచ్చిన నష్టాలను సరిగా చెప్పడానికి ప్రభుత్వానికి [illegible]. అటువంటిది ప్రజల గురించి, ప్రజల యోగక్షేమాలకు, ప్రగతికి పాటుపడుతుందనే నమ్మకం కలగడం లేదు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఒక వినతి పత్రాన్ని సమర్పించింది. అందులో రూ. 700 కోట్లు నష్టం అన్నారు. కాదు, వెయ్యి కోట్లు అంటాము. ఇచ్చిన నష్టాన్ని వినతి పత్రంలో స్థూలంగా [illegible]స్తున్నాము. కాని, డబ్బు వచ్చిన తరువాత సద్వినియోగం కావాలని మనవి చేస్తున్నాను. మీ లెక్కలు మీదగ్గర ఉన్నాయి. మా లెక్కలు మా దగ్గర ఉన్నాయి. దాన్ని కాదు అనడం కాదు. ఒక నిజమైన చిత్తశుద్ధి కలిగినటువంటి ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ సెటప్ అవసరం. దాన్ని అమలు పెట్టించడానికి ప్రభుత్వం పూనుకోవడం అంతకంటే అవసరం. ఈ రెండు అవసరాలను కలిపి ఆంధ్రదేశంలో వరద నివారణ కోసం జరిగే సహాయ కార్యక్రమాలు చేయాలని చెప్పుతూ, ఈ అవకాశం ఇచ్చిన మీకు ధన్యవాదాలు తెలియచేస్తున్నాను.

Chairman :— I am adjourning the House for Tea.
(The House then adjourned at 11-03 a.m.)

సభ తిరిగి ఉదయం 11-30 గంటలకు సమావేశమైనది.

(శ్రీ కె. సుబ్బారెడ్డి అధ్యక్ష స్థానములో వున్నారు)

రాష్ట్రంలో వరద పరిస్థితిపై చర్చ

Chairman :—Now, continuation of further discussion on Flood situation in the State. Sri Ch. Vidyasagara Rao to speak.

శ్రీ సి హెచ్. విద్యాసాగరరావు:— అధ్యక్షా, ఈ అతివృష్టి వల్ల రాష్ట్రంలో కనీవిని ఎరుగు రీతిలో ఫ్లడ్స్ రావడం, ఇది కేవలం ఈ సంవత్సరమే కాదు. తరచుగా సంభవిస్తూ వుంది. ఈ బాధ నుండి ఈ రాష్ట్రం ఏ విధంగా విముక్త మవుతుందో అర్థం కాని పరిస్థితి ఏర్పడింది. ముఖ్యంగా మొన్న వచ్చినటు వంటి వరదల్లో కృష్ణా, ఉభయ గోదావరి జిల్లాలు, కరీంనగర్, అదిలాబాద్, నిజామాబాద్ రైతులు చాలా నష్టపడ్డారు. పంటలు ధ్వంసమైపోయాయి. ఎంతో మంది చనిపోయారు. అన్నిటికన్నా ముఖ్యంగా ఎప్పుడూ రాయల సీమలో ఏర్పడిన కరువు పరిస్థితిని గురించి చర్చించేవారము. కరువు పరిస్థితి గురించి అక్కడి ప్రజలు బాధపడేవారు. ఈ సంవత్సరం అనుకోని విధంగా వాళ్లకు కూడా ఫ్లడ్స్ రావడం, ఎంతోమంది చనిపోవడం. భూమి కోత ఏర్పడడం, పంట నష్టపోవడం జరిగింది. దేశం మొత్తం మీద మన ఆంధ్ర రాష్ట్రంలోనే ఈ యొక్క చెరువులు, కుంటలు, వీటి సంఖ్య ఎక్కువగా వుందని అంటారు. అధిక వర్షాలు వచ్చినప్పుడు, చెరువులకు, కుంటలకు సరి అయిన మరమ్మత్తులు లేని కారణంగా వరదల కారణంగా అవి తెగిపోయి, యింకా దారుణంగా నీరు వచ్చి వరదల వుధృతికి కారణమవుతున్నాయి. అధ్యక్షా, మీకూ తెలుసు. మొత్తం మనం ఉపయోగించుకునే నీటిలో దాదాపు 80 శాతం నీరు తిరిగి సముద్రంలోకి, మన ఆంధ్ర దేశంలోని నీరు కలిసి పోతున్నది. 80 శాతం నీరు వృథాగా సముద్రంలో కలిసిపోవడమే కాకుండా, దీనితోబాటు గత 7 సంవత్సరాల కాలంలోను, దాదాపు మూడు సంవత్సరాలు కోట్ల రూపాయల ఆస్తిని ఆంధ్రదేశం నష్టపోయింది. ఈ నీటిని వృథా కాకుండా సక్రమంగా ఉపయోగించుకోవడం ఒక పని. రెండవది, అదే విధంగా వరదలను అరికట్టి ఈ బాధ నుండి ఆంధ్ర దేశానికి విముక్తి కలిగించే మార్గాలను మనం అన్వేషించవలసిన అవసరం ఎంతయినా వుంది. ఒకసారి మహారాష్ట్రలోని కోయినా దగ్గర వున్న ప్రాజెక్టు చూడడానికి ఒక ఫారిన్ యింజనీర్ వెళ్లి, ప్రాజెక్టును చూసి తిరిగి వస్తూ వుండగా, అక్కడ ఒక వైపుకు లీకేజ్ వుండగా తన కారును ఆపి, తన దగ్గర వున్న టూల్స్‌తో పైప్ లైను రిపెయిర్ చేసి, దగ్గరలో వున్న యింజనీరుకు రిపోర్టు చేశాడట. అప్పుడా ఇంజనీరు, 80 శాతం నీరు వృథాగా పోవడం జరుగుతుందని చెప్పారట. విదేశీయులకు నీటిని ఏ విధంగా ఉపయోగించుకోవాలో తెలుసు. ఆ అవసరాలు, తగిన విధానాలు వారికి వున్నాయి. మన దేశంలో, ముఖ్యంగా మన ఆంధ్ర దేశంలో ఏ విధంగా నీటిని ఉపయోగించాలనే విషయంలో ఒక సమగ్రమైన బృహత్తర ప్రణాళికను వేయవలసిన అవసరం ఈనాడు

ఎంతయినా వుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ మధ్య వచ్చిన ఫ్లడ్స్‌లో, ముఖ్యంగా మెదక్ జిల్లాను చూసినట్లయితే అత్యధిక వర్షం, గత 40, 50 సంవత్సరాలుగా లేనంత వర్షపాతం ఆ ఒకే ఒక ప్రాంతంలో పడింది. ప్రకృతి మారిపోయిందో, లేక ప్రకృతి రహస్యం ఏమిటో తెలియదు గాని, మాన్‌సూన్ రెయిన్స్ కంటే సైక్లోన్ రెయిన్స్ ఎక్కువగా రావడం వల్ల విపరీతంగా వర్షాలు పడడం జరుగుతోంది. పర్టిక్యులర్‌గా కొన్ని ప్రాంతాలు ఖచ్చితంగా నాశనం అయ్యే పరిస్థితి వుంది. దీనికి అనుగుణంగా మనం తగు చర్యలు తీసుకోవలసిన అవసరం వుంది. ఇంతకు ముందే సభ్యులు చెప్పారు. కృష్ణా, ఉభయ గోదావరి జిల్లాలలోని డ్రైనేజ్‌ని బాగుపరచడానికి మిత్రా కమిటీ రిపోర్టు ఒకటి వుందని వారు చెప్పడం జరిగింది. మిత్రా కమిటీ రిపోర్టుతోపాటు శ్రీ పుచ్చలపల్లి సుందరయ్యగారు యిచ్చిన సలహాలు వున్నాయి. శ్రీ శివరామకృష్ణయ్య గారు కూడా ఈ విషయంలో సలహాలు యిచ్చారు. ఈ ముగ్గురే కాకుండా, రాష్ట్రప్రభుత్వం ఫ్లడ్స్ విషయంలో ఒక కమిటీ వేసింది. ఆ రిపోర్టు సిద్ధం కాబోతున్నది. దీనితోపాటు హై పవర్ కమిటీని ఒక దానిని ప్రభుత్వం వేసినట్లుగా చెప్పారు. 'టూ మెనీ కుక్స్ స్పాయిల్స్ ది బ్రోత్' అన్నట్లుగా కాకుండా, ఆలోచించి ఒక అవగాహనకు వచ్చి రిపోర్టు సిద్ధం చేసి ప్రపంచ బ్యాంకు ముందు పెడితే తప్ప, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, కేంద్ర ప్రభుత్వం తమ దగ్గర వున్న వనరులతో రైతాంగాన్ని ఆదుకునే పద్ధతి సరిపోదని మనవి చేస్తున్నాను. మిత్రా కమిటీ రిపోర్టు యిచ్చి ఎన్నో సంవత్సరాలు అయినా, యిప్పటికీ దాన్ని గురించి మాట్లాడుతున్నామే తప్ప, కార్యక్రమాన్ని చేపట్టలేదు. ప్రస్తుతం వాతావరణం, ఫ్లడ్స్, ఎన్విరాన్‌మెంటల్ కండిషన్స్ విచిత్రంగా వున్నాయి. కొల్లేరులో, నిన్న చూసినప్పుడు ఫ్లడ్స్ వల్ల కృష్ణా భూభాగం ఫ్లడ్స్ వల్ల ఉభయ గోదావరి జిల్లాల్లో తేలింది. ఆ భూమి మీద హక్కు కోసం కృష్ణా, గోదావరి జిల్లాల రైతులు పోరాడుతున్నారు. ఇటువంటి విచిత్ర పరిస్థితుల్లో ప్రకృతి వైపరీత్యాల వల్ల నష్టం కలుగుతుంది. అందువల్ల సెపరేట్‌గా ఆలోచించవలసిన అవసరం ఎంతయినా వున్నది. 'హోయాంగ్ హో' నదిని చైనా దుఃఖదాయిని అని అంటారు. చరిత్రలో చిన్నప్పటి నుండి మనం చదువుకున్నాము. మన గోదావరి నది నాసిక్‌లో పుట్టి శ్రీరాంసాగర్ నుండి పోతూ వుంటే, వరంగల్, ఖమ్మం, పాపికొండలు దాటాక దశా, దిశా అంటూ లేకుండా ప్రవహిస్తోంది. గోదావరి నది, ప్రాణహిత, ఇంద్రావతి అనే ఉప నదులు కలిశాక, ఆ నీటిని నష్టపోకుండా ఏ విధంగా అరికట్టాలనేది యింతవరకూ ఆలోచన చేయలేదు. ఇచ్చంపల్లి ప్రాజెక్టు కట్టాలని అనుకున్నాము. ఆ ప్రాజెక్టు రిపోర్టును కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపినప్పటికీ, మూడు రాష్ట్రాలకు సంబంధించిన ప్రాజెక్టు కనుక, వీలైనంత త్వరగా కార్యక్రమానికి పూనుకోకపోతే గోదావరి నదిని అరికట్టడం కష్టం అవుతుంది. అదే విధంగా పోలవరం ప్రాజెక్టు విషయంలో కూడా ప్రభుత్వం పరిష్కార మార్గం చూడాలి. లేని ఎడల గోదావరి ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు దుఃఖదాయినిగా మారే అవకాశం వుంది. అంతేకాకుండా, ముఖ్యంగా మొన్న ఆంధ్ర ప్రాంతములో ఈ తమ్మిలేరు, ఉ॥ 11-40
బుడమేరు, ఎర్రకాల్వ ఇవన్నీ కూడా పొంగిపొర్లిపోతూ వుండడం జరిగింది.

మనాడు సార్లు నాట్లు వేసుకున్న రైతులు మళ్ళీ పంటలతో అన్నీ కొట్టుకు పోవడం వల్ల వారు కోట్ల రూపాయలు నష్టపోవడం జరిగింది. ఇవన్నీ ఆంధ్ర రాష్ట్రానికి దుఃఖ నదులుగా కాకుండా వీటిమీద వెంటనే యుద్ధ ప్రాతిపదికగా ప్రభుత్వం ప్రభుత్వ యంత్రాంగాన్ని అంతా మలచి బాధితులను ఆదుకోవలసిన అవసరం ఎంతయినా వుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఈనాడు రాష్ట్రములో ఫ్లడ్స్ వస్తున్నాయి, మళ్లీ కూడా రావచ్చు. వచ్చినప్పుడు బాధితులను ఏవిధంగా ఆదుకోవాలి, దానికి నార్మ్స్ ఏమిటి, నిధులు ఏమిటి, కేవలం కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని తిట్టడమో, కేంద్రం రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని తిట్టడమో లేకపోతే ఒకరిని ఒకరు తిట్టుకోవడమో కాకుండా దీనిని ఏవిధంగా పరిష్కరించాలి, బాధితులైన రైతులకు కలిగిన నష్టాన్ని ఏ విధంగా పూరించాలని ఆలోచించాలి. ఎవరూ కూడా. ఈ దేశములో ఎవరూ కూడా పూరించలేని పరిస్థితి, ఇర్రివేరబుల్ లాస్, కోట్ల రూపాయలు నష్టపడ్డారు. కనీస సౌకర్యాలు వారికి కలిగించడానికి కొన్ని కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి వారిని రీహేబిలిటేట్ చేయడం, దానితోపాటు ఫెర్టిలైజర్స్ ప్రొవైడ్ చేయడం, విత్తనాలు ప్రొవైడ్ చేయడం, ఇసుక మేటలు వేసిన భూములలో ఆ మేటలు తొలగించడానికి బుల్‌డోజర్స్ ఉపయోగించి మళ్ళీ వ్యవసాయయోగ్యంగా చేయడం అనేటువంటి చిన్న చిన్న అంశాలకు కూడా ఆలోచించే దానికి, డబ్బులు ఖర్చు పెట్టేదానికి కూడా అవకాశం లేదు. కేవలం మనకు వున్నటువంటి ట్రెజరి రూల్స్ 27 క్రింద రూ. 43 కోట్లు మనము ఖర్చు పెట్టవచ్చు. ఈ 43 కోట్లు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఖర్చు పెడితే అందులో సగభాగం కేంద్ర ప్రభుత్వం ఖర్చు పెట్టాలి. కేంద్రం, రాష్ట్రం ఎంతవరకు ఖర్చు పెడుతుందో, ఎక్కువది తక్కువ చేయాలనే కేంద్ర ప్రభుత్వం తాపత్రయం తప్ప అంతకు మించి దాటిపోవడం లేదు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం బాహాటు రూ. 60 కోట్లు ఖర్చు పెట్టడం, అందుకు నేను అభినందనలు తెలుపుతున్నాను. తొందరగా ఆ డబ్బును ఖర్చు పెట్టడం జరగాలి. ఎనౌన్స్ చేశారు కాని గ్రౌండింగ్‌లో చాలా ఆలస్యం అవుతోంది. ఈ రూ. 60 కోట్లు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఖర్చు పెడితే బాగుంటుంది. ఈ నాడు రాష్ట్రములో ఫ్లడ్స్ వచ్చినప్పుడు ఒక గ్రామములో అన్నీ పూర్తిగా కొట్టుకుపోతూ వుంటే వేరే గ్రామానికి తెలియని పరిస్థితి వుంది. ఒక మైల్డ్ హార్ట్ ఎటాక్‌లా వచ్చింది. ఎందుకంటే అతి తొందరగా వర్షం ఎక్కువగా కురవడం, అతి తక్కువ సమయంలో వర్షం రావడం ఒక గ్రామం ఏమైపోతోందో అక్కడ ప్రక్క గ్రామానికి తెలియని పరిస్థితి వుంది. ఇటువంటి పరిస్థితిలో ఆంధ్ర రాష్ట్ర రైతాంగము చాలా బాధ పడుతూ వుంటే, ఇళ్లు కూలిపోయి, పశువులు చనిపోయి, మనుష్యులు చనిపోయి అలా బీభత్సము జరిగితే అది చూసి అన్నీ కోల్పోయిన కొంతమంది ఆత్మహత్యలు చేసుకోవడం, ఉరి పోసుకొని చనిపోవడం జరిగింది. ఇటువంటి దారుణ పరిస్థితులు రాష్ట్రములో వుంటే కేంద్ర ప్రభుత్వ వైఖరి ఏమిటి? ఈనాడు కేంద్రము, రాష్ట్రము సెపరేట్ కాదు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం యొక్క డబ్బులు, వసూలు చేసిన పన్నులు కేంద్రము దగ్గర వున్నాయి. కేంద్ర

ప్రభుత్వం ఎక్కడి నుంచో, విదేశాల నుంచి తీసుకురావడం లేదు. మన యొక్క డబ్బులే టాక్సుల రూపములో వసూలు చేసినవి వున్నాయి. ఈనాడు బీడీ కార్మికుల డబ్బులు రూ. 7 కోట్లు కేంద్రము దగ్గర వున్నాయి లెక్కలు చూస్తే, అది తిరిగి ఇవ్వడం లేదు. ఉదాహరణకు స్త్రీలకు సంబంధించిన డబ్బులు బీడీ కార్మికులకు సంబంధించిన రూ. 7 కోట్లు కేంద్ర ప్రభుత్వం దగ్గర వున్నాయి. టాక్సు డబ్బులు రాష్ట్రం వసూలు చేసుకొని అడుక్కోవలసిన పరిస్థితి వుంది. మన కమీషనర్ గోపాలరావుగారు ఢిల్లీకి వెళ్ళి నివేదిక ఇచ్చి వస్తే వారు ఇవ్వలేమంటారు. కాంగ్రెసేతర రాష్ట్రముగా కేంద్రం చూస్తే అనుకోవచ్చు గాని ఐ. ఎ. ఎస్. అధికారులను, బాధ్యత కలిగిన అధికారులు చాలా చక్కటి రిపోర్టు చురుకుగా తయారు చేసి రాష్ట్ర ప్రజలను ఆదుకోడానికి ఢిల్లీకి పోతే వారిని కేవలం తెలుగు దేశం కార్యకర్తలుగా చూస్తే, పచ్చ కామెర్లు వచ్చిన వారికి అంతా పచ్చగా కనిపించినట్లు చూస్తే ఇది చాలా హాస్యాస్పదం, సహించరానిదని మనవి చేస్తున్నాను. అంతేకాకుండా రాజీవ్ గాంధీగారు వచ్చినప్పుడు ఆయన మా దగ్గర నుంచి బాధ్యత కలిగిన వ్యక్తిని ఢిల్లీ నుంచి పంపించి ఆంధ్రప్రాంతములో పర్యటన చేయించి నివేదిక తెప్పించుకొనే వరకు ఈ ప్రభుత్వం నివేదిక పంపలేదని చెప్పి వచ్చి అబద్ధం ఆడారు. వారి ఉద్దేశం భగత్ గారు వచ్చిపోయారని. వారు ఏ విధంగా వచ్చినారంటే - ఏదో విమానములో ఈ ప్రాంతాలు చూశారు. ఆయన చాలా వృద్ధుడు పాపం అతనికి అర్థంకాదు. ఆ విమానం నుంచి క్రిందికి చూస్తే జలమయంగా కనిపించింది. దాని బోర్డర్సు, బౌండరీస్ కనిపించలేదు. విమానం నుంచి క్రిందికి దిగినప్పుడు కేంద్ర ప్రభుత్వంతో ఏమి చెపుతారు, ఏమి చూశారు అంటే నేను ఏమీ చూడలేకపోయాను ఎందు కంటే ఐ ఫర్‌గాట్ మై బైనాక్యులర్సు టు టేక్ ఇన్ టు ది ఫ్లయిట్ అన్నారు. ఇటువంటి పరిస్థితులలో బాధ్యతారహితంగా అతను మాట్లాడడం, అంతకు ముందు ముఖ్యమంత్రిగారు పర్యటించినా, మన అధికారులు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి రిపోర్టు ఇచ్చినప్పటికి కూడా ఇవన్నీ కాదని ఈనాడు రాజీవ్‌గాంధీగారు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాజధాని హైదరాబాదులో ఆయన ఇంటర్వ్యూ ఇస్తూ ఆయన చెప్పడం రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని కించపరచడం, రైతుల గురించి, బాధపడ్డ వారి గురించి ఒక మాటయినా, సింపథటిక్ వర్డ్ ఒక్కటి కూడా చెప్పకుండా అది టి. వి.లో చూపించడం రాష్ట్రప్రజలందరిని అవమానపరచినట్లే. రాజీవ్ గాంధీ గారు దీనికి క్షమాపణ చెప్పుకోవలసిన అవసరం ఎంతయినా ఉందని ఈ సందర్భముగా నేను మనవి చేస్తున్నాను.

(ఇంటరప్షన్)

ఎందుకంటే ఇది కేవలం బాధతో, కడుపు మంటతో రైతాంగము ఉన్నప్పుడు రైతుల గురించి వచ్చినప్పుడు ....

శ్రీ జె. సి. దివాకరరెడ్డి (తాడిపత్రి) :— ఏమిటి ఇది ? ఎవరి గురించి మాట్లాడుతున్నారు. ఏమి మాట్లాడుతున్నారు. ఫ్లడ్సు మీద ....

(ఇంటరప్షన్)

Chairman :— It is not confined to State only.........
రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మీద, కేంద్ర ప్రభుత్వం మీద బాధ్యత వుంది, కేంద్రం విస్మరిస్తూ వుంది, సక్రమంగా చర్యలు తీసుకోవడం లేదని వారు చెపుతున్నారు, తప్పేముంది ?

శ్రీ జె. సి. దివాకరరెడ్డి :— ఇది సరయిన పద్ధతా ? ప్రధానమంత్రి గారు చెప్పిన దానిని వక్రీకరించి మాట్లాడడం........

ఛైర్మన్ :— దివాకరరెడ్డిగారు, కూర్చోండి.

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు :— ఈ రాష్ట్రం ఏ ఒక్కపార్టీ సొత్తు కాదు ....

శ్రీ వి. శ్రీరాములు :— దేశాన్ని పరిపాలించే ప్రధాన మంత్రి ఈ రాష్ట్ర పర్యటనకు వచ్చినప్పుడు ఒక పైసా ఇవ్వకుండా ప్రజలను ఇలా మభ్యపెట్టడం సిగ్గుచేటు................

(ఇంటరప్షన్)

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి (మక్తల్) :— కాంగ్రెస్‌వారు కోరినట్లుగానే మాట్లాడాలనే నియమమా, లేక మా ఇష్టప్రకారంగా మాట్లాడవచ్చా?

శ్రీ ఎ. ధర్మారావు :— పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ సార్. గౌరవసభ్యులు విద్యాసాగరరావు మాట్లాడుతూ ప్రధాని పచ్చి అబద్ధాలు మాట్లాడారు అన్నారు. పచ్చి అబద్ధం పార్లమెంటరీ అవుతుందా? ఈ సందర్భంలో బి.జె.పి కాని మరి అధికారపార్టీతో కొంతకాలం డైవర్స్ చేసి మళ్ళీ రీ యూనియన్ కావడానికి ప్రయత్నించేస్తోందా? మరి మిత్రపక్షాలవారు తమ లాయల్టీని ఎలక్షన్స్ దగ్గరకు వస్తున్నాయి కదా అని ముఖ్యమంత్రిగారికి ఋజువుచేసుకోవలసి వుండవచ్చు. దానికి కేంద్రాన్ని, కాంగ్రెస్‌పార్టీని తిట్టడం తప్ప మరొకటికాదు. దానికి వారు ఇతర మార్గాలు అవలంభించవచ్చు. దానికి కేంద్రాన్ని తిట్టి ప్రయోజనం లేదు. దానికి వరదల్ని ఉపయోగించుకుంటే ప్రజలకు నష్టం కలుగుతుంది. వారు తమ లాయల్టీని మరో మార్గములో ఋజువు చేసుకోవచ్చు.

ఛైర్మన్ :— పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ ఏమీ లేదు.

శ్రీ వి. శ్రీరాములు :— ఇప్పుడు మా నాయకులు చెప్పినదానికి కాంగ్రెస్ వారు అభ్యంతరం తీసుకోవడం విచారకరంగా భావిస్తున్నాను. ఇవేళ ఎన్నికల స్టంట్‌గా మాట్లాడడం అన్నది కాదు. బి.జె.పి. ఇష్యూస్‌లో ఈ ప్రభుత్వం మీద ఎప్పటికప్పుడు నిర్ద్వంద్వంగా ఖండిస్తున్నాము. ఈ ఫ్లడ్స్ వచ్చాక రూ. 700 కోట్లు నష్టం అయితే 10 సార్లు డెలిగేషన్ పంపిస్తే ప్రధాన మంత్రి 20 రోజుల తరువాత వచ్చి నాకు ఏమీ అందలేదని చెప్పడం సిగ్గుచేటు కాదా? ఇంతవరకు ఈ రాష్ట్రప్రభుత్వం రూ. 60 కోట్లు ఖర్చుపెట్టి ప్రయత్నం చేసి రిలీఫ్‌చేస్తే కేంద్రప్రభుత్వం ట్రెజరీ రూల్స్ ప్రకారం రూ. 43 కోట్లు, మేము ఏదో రూ. 20 కోట్లు ఇచ్చామని చెప్పడం ఈ ప్రజలను మభ్యపెట్టడం

కాదా అని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ విధంగా కేంద్రప్రభుత్వం, ప్రధానమంత్రి ఈ రాష్ట్రంపట్ల చిన్నచూపుచూసి ఈ ప్రజలను నుఖ్యపెట్టేటటువంటి పద్ధతి, ఈ కాంగ్రెస్ పై ఖరికి కేంద్రప్రభుత్వం సిగ్గుపడవలసిన అవసరం వుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ జె. సి. దివాకరరెడ్డి :— మిత్రపక్షంవారు వేసిన ఎంగిలి మెతుకులు తినేవారు అని అన్నా కూడా....

(ఇంటరప్షన్)

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి :— ఈ ప్రభుత్వం నివేదిక పంపించినట్లయితే ఇచ్చేవాడినని అన్నాడు. ఇచ్చిన తరువాత, నెల రోజుల తరువాతకూడా ఇంకా రాలేదు. వారిని దానికి సమాధానం చెప్పమనండి. వాళ్ళ లీడర్ ఏమని ఉ॥ 11-50 స్టేట్‌మెంట్ ఇచ్చారు? పాచిపోయినకూడు, కక్కినకూడు అన్నీ తినేవారు మాట్లాడడం ఏమిటండి?

(ఇంటరప్షన్)

అసలు ఆయనకు తెలుసా అని?

(ఈ దశలో సభ్యులు శ్రీ దివాకర్‌రెడ్డిగారు లేచి పెద్దగా మాట్లాడే ప్రయత్నం చేశారు)

ఛైర్మన్ :— దివాకర్‌రెడ్డిగారూ, అంత గట్టిగా అరవడంలో అర్థంలేదు. ఏదయినా వుంటే నిదానంగా చెప్పవచ్చును.

శ్రీ జె. సి. దివాకరరెడ్డి :— వారు మాట్లాడితే ఒకటి మేము మాట్లాడితే ఒకటా?

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి :— ఈ కాంగ్రెస్‌వారికి ప్రజలు, ప్రజల సమస్యలు అవసరం లేదు. ఎంతసేపూ, ప్రొసీడింగ్స్ ఎట్లా స్టాప్ చేయాలి, ఎట్లా ఎడ్జర్న్ చేయాలనేది అవసరంలేదు. అసెంబ్లీలో చర్చలు అవసరంలేదు. బయట లా అండ్ ఆర్డర్ ప్రోబ్లెం క్రియేట్‌చేయాలి. ఈ అసెంబ్లీని ఏ రకంగా నయినా కుప్ప కూల్చాలి....

(ఇంటరప్షన్)

శ్రీ సిహెచ్ విద్యాసాగరరావు :— అధ్యక్షా ! రాజీవ్‌గాంధీని విమర్శించడం అని కాదు. వాస్తవాలు ఆలోచిస్తే, రాష్ట్ర రైతాంగాన్ని ఆదుకొనే పరిస్థితిని ఎట్లా కల్పించాలి. ఎట్లా సహాయం చేయాలి అనే విషయంలో వాస్తవాలు చూడాలి. మిత్రపక్షాలన్నారు వాస్తవమే. ధర్మారావుగారు మా పార్టీ విషయంలో ఏదో అన్నారు నేను దానికి క్లారిఫై చేయాలి. ఈ 5 సంవత్సరాలలో మిత్రపక్షాలుగా వున్నప్పటికీ, ఇష్యూలమీద కాంగ్రెస్ పార్టీకంటే ఎక్కువగా మేమే యాజిటేట్ చేశాము. ఎక్కువగా ఏమర్శ చేశాము. వారిది 52 మంది గల పార్టీ భారతదేశాన్ని పరిపాలిస్తున్న పార్టీ. దీనికి వారు

దయచేసి సిగ్గుపడాలి. ప్రజాపోరాటాల మీద, ఇష్యూలమీద బి.జె.పి. వా చేసినన్ని ఉద్యమాలు వారు చేయలేదు కౌంట్ చేసుకోమనండి కావాలం కౌంట్‌చేసి ఇష్టాము చదవమనండి. మిత్రపక్షాలనీ, శత్రుపక్షాలనీ కామెం చేయలేదు.

When Sri Alapati Dharma Rao has said something on m party, I have to clarify the position. We have fought on the admin strative lapses at various levels and we have succeeded. We have no withdrawn 100 points charges.

(Interruption)

It is only a charge-sheet on administrative lapses. We have no surrendered to anybody. I don't think that they will accept m point. అధ్యక్షా: రాష్ట్రంలో ఇప్పుడు గల ఇచ్చంపల్లి, పోలవరం ప్రాజెక్టుల యుద్ధప్రాతిపదికమీద నిర్మాణం చేయుడానికి నివేదికలు పంపాలి. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పొరపాటుచేస్తే, ఇప్పటికైనా కరెక్టు చేసుకొని కేంద్ర ప్రభుత్వ సెంట్రల్ వాటర్ కమిషన్‌వారుచెప్పిన విధంగా సవరించుకొని పంపవలసిన అవసరం వుంది. కృష్ణా, ఉభయగోదావరి జిల్లాలలో డ్రైనేజ్‌మీద మిశ్రా కమిష ఇచ్చిన రిపోర్టు వుంది. అదికాకుండా ప్రపంచబ్యాంకునుంచి సహాయం పొంద దానికి బృహత్తరమైన ప్రణాళికను రాష్ట్రప్రభుత్వం చేపట్టాలి. కమిటీలన ఎక్కువచేస్తే సరిపోదు. ఎన్నో ప్రకాలుప ఇతరచోట్ల డ్రైనేజ్ సిస్టంలో ముఖ్యంగా కొల్లేరులో డ్రెడ్జెస్ వుపయోగిస్తున్నారు. వాటిని వుపయోగించడంలో చాలా ఆధునికమైన, సాంకేతికంగా అభివృద్ధి చెందిన పరికరాలు భారతదేశంలో వున్నాయి. ఒకవేళ లేకపోతే విదేశీ సహాయం పొందాలి. కేంద్రంలో డ్రెడ్జెస్ కార్పొరేషన్ వుంది. అట్లాగే ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఒకటి స్థాపించాలి. దానికి స్వయం ప్రతిపత్తిని కల్పించాలి. సిల్ట్‌తో, డ్రైనేజ్ సిస్టంలో బాధపడుతున్న ప్రజలకు సహాయపడడం అవసరం. వీలయితే దీనికి సెపరేట్ బడ్జెట్ ప్రొవైడ్ చేయాలి. అట్లా చేస్తేనే సమస్య పరిష్కారం అవుతుంది. ఏదో తాత్కాలికంగా నీరు వచ్చినప్పుడు సిల్ట్ తొలగించడం కోసం డ్రెడ్జెస్ వుపయోగించడం. తక్కువ సామర్థ్యం గలవి వుపయోగించడం వల్ల సమస్య పరిష్కారంకాదు. ప్రభుత్వం నేరుగా కార్పొరేషన్ వద్దకు పోవచ్చు. అధికారుల, నిపుణుల సలహాలు తీసుకో వాలి. మేము వరదల సందర్భంగా జిల్లాలలో తిరిగినప్పుడు చూశాము జిల్లా కలెక్టర్లు, ఐ.ఏ.ఎస్. అధికారులు చాలా బ్రహ్మాండంగా పనిచేశారు. వారి రిపోర్టులు, వారు బాధితులవద్దకు పోవడం, తయారుచేసిన నివేదికలు, సహాయ కార్యక్రమాలతో వుత్సాహంగా తిరగడం చూశాను. ఉత్సాహంతో యువకులు పాల్గొన్నారు. అటువంటివారి సలహాలు తీసుకోవాలి. ప్రకృతి వైపరీత్యాలను సమర్థవంతంగా ఎదుర్కొన్నటువంటి కలెక్టర్లను హైదరాబాదుకు పిలిచి, సమావేశం ఏర్పాటు చేసి, వారి సలహాలను తీసుకోవాలి. డ్రెడ్జెస్ కార్పొ రేషనను వీలయినంత త్వరగా స్థాపించాలి. తరువాత ల్యాండ్ ఎరోజన్ విషయం. శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు క్రింద మిగతా చెరువులు సడెన్‌గా తెగడం వల్ల ల్యాండ్ ఎరోజెన్ అవుతోంది. మన రాష్ట్రంలో ఎన్ని చెరువు లున్నాయి? ఎన్ని తెగిపోయాయి? ఒక సంవత్సరంలో రిపేర్ చేస్తే

ఎన్ని నిలుస్తాయి అనే వివరాలు సేకరించడానికి కంప్యూటర్ సిస్టం ఉండాలి, ఇది కంప్యూటర్ యుగం. మైనర్ ట్యాంక్స్‌ని రెస్టోర్ చేయడానికి కంప్యూటరైజేషన్ అవసరం. కొన్ని చెరువులు తెగినా కూడా అధికారులకు తెలియదు. మేము పర్యటించిన సందర్భంలో చెరువు అని చెప్పిన చోట చెరువు లేదు. గత 10 సంవత్సరాలుగా చెరువు ఉందా లేదా అనే వివరం కూడా అధికారులకు తెలియదు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇర్రిగేషన్‌ను కంట్రోల్ కి కంప్యూటరైజ్ చేస్తే తప్ప, ముందుగా ఫ్లడ్స్ వచ్చినప్పుడు, ఇంకా చెరువులు తెగితే, ఉద్భృతం అయ్యే పరిస్థితిని అరికట్టడానికి అధికారులకు సామర్థ్యం కలుగుతుంది. కనుక కంప్యూటరైజ్ చేయాలి. డ్రైడ్జెస్ అవసరం కేవలం కృష్ణా, ఉభయ గోదావరి జిల్లాలలోనే కాకుండా నిజాంసాగర్‌లో కూడా చాలా ఉంది. నిజాంసాగర్‌లో సిల్టు ఆపడానికి గేట్స్ పెట్టారు. అవి నిర్మించినప్పటి నుంచి పని చేయడం లేదు. ఉపయోగంగా లేదు. అట్లాగే శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టులో కూడా ఉపయోగించాలి. శ్రీరాంసాగర్ రెండవ దశ పూర్తయి నల్గొండ ప్రాంతంలోని మూసీలో చేరేవరకూ నా అనుమానం ఏమంటే శ్రీరాంసాగర్ పూడుకొనిపోయే పరిస్థితి ఉంది. అది రాకుండా జాగ్రత్త పడాలి. సిల్ట్ రాకుండా ఏ ఏర్పాట్లు చేయాలనేది ఆలోచించాలి. గత రెండు, మూడు సంవత్సరాలుగా శ్రీరాంసాగర్‌కు సప్లమెంటరీ స్కీములకు రిక్వెస్ట్ చేస్తున్నాం. నీరు వృధాగా పోతున్నది. ఆ నీరు మళ్లిస్తే కరీంనగర్, వరంగల్ జిల్లాలలో కొన్ని వేల ఎకరాలకు పారుతుంది. ఫ్లడ్ కంట్రోల్ అవుతుంది. సప్లిమెంటరీ స్కీములకు ఇన్వెస్టిగేషన్ అయింది. అయినా కూడా బడ్జెట్ శాంక్షన్ చేయడంలేదు. ఒక పాలసీ నిర్ణయం తీసుకోవడం లేదు. దీని వల్ల వేరే ప్రాజెక్టులు అయితే రూ. 1 కోటి వరకూ ఖర్చు అయ్యేది రూ. 10 లక్షల లోపల అన్ని వేల ఎకరాలను ఇరిగేట్ చేయవచ్చును. దీనివల్ల ఫ్లడ్ కంట్రోల్ అవుతుంది. ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా అంగీకరించారు. వెంటనే శివరామకృష్ణయ్యగారికి డైరెక్షన్ ఇచ్చారు. అమలు చేయమని. కానీ కాగితాల మీదే ఉన్నాయి. వెంటనే శ్రీరాంసాగర్ సప్లిమెంటరీ స్కీములు చేపడితే వరదలను అరికట్టవచ్చని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. వేలాది ఎకరాలు సాగులోకి తేవచ్చు. ల్యాండ్ ఎరోజ్ అయి, ఇసుక మేటలు వేస్తే ఇస్తున్న డబ్బు సరిపోదు. ప్రతి జిల్లాలో కూడా బుల్ డోజర్స్ ఉపయోగించి సమగ్రవంతంగా ఇసుక మేటలు తొలగించి, రైతులకు మేలు కలిగే అవకాశం చూడాలి.

కొన్ని ప్రాంతాలలో ఇసుక మేటలు పడడం వల్ల అసలు మొత్తం మ॥ 12.00
భూమిని కోల్పోయిన సంఘటనలు ఎన్నో ఉన్నాయి. కొన్ని గ్రామాలలో మొత్తం ఒకరికి అక్కడక్కడా ఉన్న భూమిని అంతా అమ్ముకొని, ఒకే చోట భూమి కొనుక్కుంటే ఈ మొత్తం కూడా వరదలలో కొట్టుకుపోయిన దుస్థితి ఉంది. దానిని భరించలేక ఉరిపోసుకొని చనిపోయిన సంఘటనలు ఉన్నాయి. కాబట్టి ప్రతి జిల్లా కలెక్టరును ఆదేశించి ఆ విధంగా భూమి కోల్పోయిన వారికి యుద్ధ ప్రాతిపదిక మీద బంజరు భూములనూ, పోరంబోకు

భూములనూ, గవర్నమెంటు ల్యాండ్స్ ఏవి ఉంటే అవన్నీ కలెక్టర్సు ఎసైన్ చేయుడానికి చర్యలు తీసుకోవాలి. ప్రభుత్వ భూములు అందుబాటులోకి లేకపోతే ప్రస్తుతం హరిజన సేవా సంస్థ క్రింద హరిజనులకు భూములు ఉన్నవాళ్లు ఎవరయినా అమ్మితే ఎకరానికి రూ. 5 వేల చొప్పున ఇచ్చి భూమి కొని హరిజనులకు ఇప్పిస్తున్నారు. అదే విధంగా ఆ గైడ్ లైన్సు ప్రకారంగా భూమి కొని వీరికి కూడా ఇవ్వవలసిన అవసరం ఉంది. దానితో బాటు పంటల భీమా పథకం. అది సర్వే నెంబరు వారీగా కావలసిన అవసరం ఉంది. ఎందుకంటే ఒకసారి ప్రవాహాన్ని పట్టుకొని, కేవలం ప్రవాహం ప్రక్కన ఉన్న భూములు కొట్టుకుపోవడం జరుగుతోంది. ఊరంతా నష్ట పడకపోవచ్చు. మండలం అంతా నష్టపడకపోవచ్చు. ఈ వరదల వల్ల ఒకే ప్రక్కన ఉన్న భూములు కొన్ని సర్వే నెంబర్సు పోవడం జరుగుతోంది. పంటల భీమా పథకం కూడా సర్వే నెంబరు వారీగా చేయాలని ప్రభుత్వం వారికి మనవి చేస్తున్నాను. అన్నిటికన్నా ముఖ్యంగా కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి ఖర్చు పెడుతున్నారు. రూ. 60 కోట్లు ఇదివరకే అనౌన్సు చేసారు. ఇదివరకు రాజీవ్ గాంధీ ఏ పొరపాటు చేసినప్పటికి ఇప్పటికయినా స్పందించి రాష్ట్రానికి సూత్రప్రాయంగా ఇన్ని కోట్ల రూపాయలు మేము ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా ఉన్నామని అంగీకరించారు. డ్రైనేజ్ సిస్టంను బాగుచేయడానికి, ఫ్లడ్స్‌ను అరికట్టడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సిద్ధంగా ఉండాలి. కేంద్ర ప్రభుత్వం కూడా పూర్తిగా సహకరించి, ఈ సమస్యను పరిష్కరించడానికి పూనుకోవాలని మనవి చేస్తూ, నాకు ఇచ్చిన ఈ అవకాశానికి ధన్యవాదాలు తెలుపుకొంటూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి :—అధ్యక్షా! ఆంధ్ర రాష్ట్రానికి అతివృష్టి, అనావృష్టి దాదాపు అలవాటయిపోయిందని చెప్పడంలో అతిశయోక్తిలేదు. కానీ దురదృష్టవశాత్తు ఈ రెండు సమస్యలను కూడా మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కానీ, లేక అటు కేంద్ర ప్రభుత్వం కానీ గుర్తించి, ఈ రాష్ట్రం యొక్క ప్రజానీకాన్ని ఆదుకోవడానికి ముందుకు రావడానికి ఇంచుమించు మర్చిపోతున్నారని చెబితే అందులో ఏ మాత్రం అతిశయోక్తిలేదు. రాయలసీమ, తెలంగాణా ప్రాంతాలలో వర్షాలు లేక కరువు కాటకాలకు రైతు గురవుతుంటే కోస్తల్ ఆంధ్రలో వర్షాలు అధికం అయ్యాయి. నీళ్లు సముద్రానికి పోలేక ఎక్కడి నీళ్లు అక్కడే ఆగిపోయి పొలాలలో ఉన్న పంటలు మునిగిపోయి ఇళ్లు కూలిపోయి, జనం చనిపోయి, పశువులు చనిపోయి నానా రకాల బాధలకు గురి అవుతున్న విషయం అందరికీ తెలుసు. అయితే ఈ సంవత్సరం ప్రత్యేకంగా వరదలు ఎక్కువ అయి ముఖ్యంగా తెలంగాణా ప్రాంతాలలో ఉన్నటువంటి కరీంనగర్, నిజామాబాదు, మెదక్, ఖమ్మం, వరంగల్లు, ఈస్ట్ అండ్ వెస్ట్ గోదావరి కృష్ణా జిల్లాలలో, ఇటు రాయలసీమలోని కడపలో కూడా వరదలు రావడం అంటే చాలా విచిత్రంగా కనపడుతోంది. ఈ సందర్భంలో చాలా తీవ్రమయిన నష్టాలు జరిగాయి. ముఖ్యంగా రైతులకు తీరని నష్టం జరిగింది. ఇలాంటి పరిస్థితిలో సాధారణంగా నష్టం కలిగేది ఎప్పుడూ రైతాంగానికే అన్న విషయం అందరికీ తెలుసు. ఈ సంవత్సరం ప్రత్యేకంగా వేసుకొన్న

పంటలు పూర్తిగా మునిగిపోవడం, మళ్ళీ మళ్ళీ ట్రాన్స్‌ప్లాంటేషన్ చేసినప్పుడు మరలా మునిగిపోవడం, కూలీ, విత్తనాలు, వేసిన ఎరువులు పోవడం, పెట్టుబడులు, బ్యాంకుల నుంచీ తెచ్చిన అప్పులూ కూడా పూర్తిగా పోయి, రైతు మీద అప్పు భారం పడి దినదినానికి, రైతు ఆ భారం మోయలేక కుంగిపోవడం ఇవన్నీ అందరికీ తెలుసు. ప్రభుత్వం ఏమయినా రాయితీలు ఇస్తున్నారా? సహాయం చేస్తున్నారా? ఈరోజు అందరమూ కూడా రైతు రాష్ట్రానికి వెన్నెముక, దేశానికి వెన్నెముక, రైతే పాలకుడు, రైతే రాజు అని చెప్పుకొనే మాటలు ఎన్నో ఉన్నాయి. ఈ సభలో ఉండే సభ్యులు కూడా 100 కి 80 శాతం రైతు కుటుంబంలో నుంచీ వచ్చిన వారే ఉంటారు. మాటలు మాత్రం అందరమూ చెబుతున్నాము కానీ నిజంగా రైతుకు ఏవిధంగా సహాయం పడుతున్నారూ అన్నది ఆలోచించడం లేదు. ఎక్కడా కూడా రైతును ఆదుకోవడానికి ముందుకు వస్తున్నట్లుగా గానీ, ప్రయత్నం చేస్తున్నట్లుగా కానీ నాకు ఏమీ కనపడడంలేదు. ఈనాడు దేశంలో ఎన్నో పరిశ్రమలున్నాయి. ఏ నష్టం జరిగినా, కాలిపోయినా, కూలిపోయినా వాటికి అన్నిటికీ కూడా భీమా పథకాలున్నాయి. ఒక్క దమ్మిడీ పోకుండా జరిగిన నష్టాన్ని అంతా ఇన్సూరెన్సు కంపెనీలు వాటికి చెల్లిస్తున్నాయి. కానీ ఇక్కడ రైతుకు జరిగిన నష్టం నామకార్థం ఇన్సూరెన్సు అంటారు. ఇచ్చిన అప్పులు ఎక్కడయితే సెంట్రల్ కో ఆపరేటివ్ బ్యాంకు నుంచీ, లేకపోతే ఇతర బ్యాంకు నుంచీ ఇస్తున్నారో వారి దగ్గర 3 శాతం పాలసీ యొక్క ప్రీమియం క్రింద కట్ చేసుకొంటారు, ఇన్సూరెన్సు కంపెనీ వాళ్ళు. కానీ ఇలాంటి నష్టం జరిగినప్పుడు ఏమయినా వస్తే, మొత్తం మండలంలో అన్ని పంటలూ పోతే తప్ప రైతుకు నష్టం జరిగినప్పటికీ కూడా రైతుకు ఇచ్చేది ఏమీ ఉండదు. ఈ విషయం మన అందరికీ తెలిసినదే. నిజంగా రైతుకు సహాయం చేసే ఉద్దేశంతో ఈ ఇన్సూరెన్సు ఉందా? ఇన్సూరెన్సు వాళ్లు రైతు నుంచీ డబ్బు తీసుకోవాలనే ఉద్దేశంతో ఈ పాలసీని అవలంభిస్తున్నారా అన్న విషయం చెప్పవలసి ఉంది. ఇది కేవలం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సంబంధించిన విషయం. కాంగ్రెసు వారికి నిజాలు చెబితే భరించలేరు. కోపానికి వస్తున్నారు. మాట్లాడనివ్వరు. ఈ భీమా పథకం ఏదయితే ఉన్నదో కేవలం కేంద్ర ప్రభుత్వానికే సంబంధం ఉంది. ఎంత ప్రొడక్షన్ అయితే ఈరోజు ఇండస్ట్రీకి ఇచ్చారో........

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు :— వి. పి. సింగుగారు ఫైనాన్సు మినిష్టరుగా ఉన్నప్పుడు........ రిప్రజెంటు చేయడానికి వెళ్లారు........

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి :— అప్పుడు ఆయన కాంగ్రెసు మినిష్టరులెండి. అయితే అప్పుడు వేరేగా ఉంటాడు. ఆయనకు తెలియదేమో. రాజీవ్‌గాంధీ చెప్పింది చేసేవాడు. ఇప్పుడు కాదులెండి.

(అంతరాయం)

అది నష్టపరిచే కథా వదలిపెట్టి వచ్చింది. ఏదయినా కానీ చిత్తశుద్ధితో రైతుకు మనం సహాయం చేయాలి. రైతుకు వచ్చిన కష్టాలను ఆదుకోవాలి. ఇబ్బందులను దూరం చేయాలన్న చిత్తశుద్ధితో కలిగిన భావంతో ఉండటం అవసరం. అది కేంద్ర ప్రభుత్వం కానీ, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కానీ కేవలం ఏడ్చేవాళ్ళ కన్నీళ్లు తుడిచే ఉద్దేశంతో మాట్లాడి సంతోషపడుతుంటే అయ్యేది కాదు. చాలా తొందరలో ప్రజల నిర్ణయం ఇవ్వబోతున్నారు. రామారావు గారు ఏమీ చేయలేదండీ అని చెప్పినా, రాజీవ్‌గాంధీ ఏమీ చేయలేదని చెప్పినా, ఎవరు ఏమి చెప్పినా ప్రజలు మాత్రం నిజం చెప్పబోతున్నారు రేపు. అది మర్చిపోకండి. మీరు ఉన్న చోటు నుంచీ ఇంకా తగ్గిపోతారు అన్న విషయం మీరు దృష్టికి తెచ్చుకోవాలని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు :—మా జాతకాల గురించి చెప్పేముందు వారి సబ్జెక్టును గురించి చెప్పమనండి.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి :—వారి జాతకం నాకు ఎంత బాగా తెలుసో వారికి తెలియదు. ఎందుకంటే వాళ్లలో పాత వాడినే, నేను కూడా అన్నీ చూసి వచ్చిన వాడినే. చాలా చక్కగా వాళ్ల జాతకాలు చెప్పగలుగుతాను. నాకు తెలియని జాతకం ఏమీ లేదు వారి దగ్గర. అందుకోసం నాకు జాతకాలపైన నమ్మకం లేదు. అడ్రసు ఎవరిదీ దొరకదో చూసుకొందాము. త్వరపడే అవసరం లేదు. నిర్ణయం ముందు వస్తున్నది.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :—అడ్రసు దొరకదనే వాళ్ల వెంటపడి అడుక్కొని తిరుగుతున్నారు. వాళ్ళకి ఎక్కడదండీ అడ్రసు ?

ఛైర్మన్ :— అన్‌నెససరీ మాటలు ఎందుకు ?

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి :— ఎవరు ఎవరి వెంట తిరుగుతున్నారు ? రాత్రింబవళ్ళు రాజీవ్‌గాంధీ కాళ్ళు పట్టుకొని తిరగటం లేదా ?

(అంతరాయం)

ఎవరికి అవసరమయిన కాళ్లు వాళ్లు పట్టుకొంటారు. అది మీ తప్పు కాదు. సరేలెండి. మనం ఈ తగాదాలోకి పోయే దానికంటే వాస్తవాలు, అవాస్తవాల గురించి చర్చించడం చాలా ముఖ్యం. అది తెలుసుకొన్న రోజు మీరూ, మేమూ అందరమూ బాగుపడడానికి అవకాశం ఉంది. ఇష్టం ఉన్నదానికీ, ఇష్టం లేనిదానికీ తగువు పడితే మీరు బాగుపడరు, మేమూ బాగుపడం. ఈ దేశంలో ఉన్న ప్రజలూ బాగుపడరు. సమస్య తప్పించుకున్నమే కాదు. అర్థం చేసుకోవాలి నిజం ఏమిటో. మనం చేయవలసిన కర్తవ్యం ఏమిటి ? మన బాధ్యత ఏమిటి ? అది ఎంతవరకూ మనం అర్థం చేసుకొనే ప్రయత్నం చేయమో అంతవరకూ కూడా మనం బాధ్యతను విస్మరించిన వాళ్లం అవుతాము అన్న విషయాన్ని దయచేసి గమనించండి.

శ్రీ డి. శ్రీపాదరావు :—బాగా నేర్చుకోండి.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి :—నేర్చుకోవలసిన అవసరం అందరికీ ఉంది. నేర్చుకొంటే నేర్చుకోండి లేకపోతే లేదు. ప్రజాప్రతినిధిగా ప్రజల తరఫున చెప్పే హక్కు సంపూర్ణంగా నాకు వున్నది. ఆ హక్కు మీకు కూడా వున్నది. దానిని పురస్కరించుకొని నేను మనవి చేసేది ఏమిటంటే నేను ఉదాహరణగా చెబుతున్నాను. రాజీవ్‌గాంధీగారు ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు వచ్చారు. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో వరదలు వచ్చాయని దేశం అంతా, ప్రపంచమంతా తెలుసు. ఆయన విమానాశ్రయంలో కూర్చొని ఆంధ్రప్రదేశ్ నుంచి మాకు రిపోర్టే అందలేదన్నారు. అంతకుముందే మంత్రిగారు వచ్చి చూసి పోయారు. ఇది సత్యదూరము కాదా ? ఈ విధంగా చెప్పే మాటలు సరైనవా ? ఈ రాష్ట్రంలో వుండే ప్రభుత్వాన్ని చులకన చేయాలి, ప్రజలలో గౌరవం లేకుండా చేయాలనే ఉద్దేశంతోనే సత్యదూరమయిన మాటలు మాట్లాడుతున్నారు. నాకు తెలుసు. ఒక ఫ్లోర్ లీడర్‌గా మా పార్టీ తరఫున ఈ ప్రభుత్వం వారు పిలిచిన సమావేశాల్లో హాజరు అయి ప్రత్యేకమయిన మా అధికారులతో రిపోర్ట్ తయారు చేయించాము. కేంద్రప్రభుత్వం వారికి రిపోర్ట్ పంపించాము. అది సరిగా లేకుంటారు సరిగా లేకపోతే లేకపోయి వుండవచ్చు. అందులో అభ్యంతరం లేదు. వారు సరి చేసుకోవచ్చు గదా ? అడగ వచ్చుకదా ? ఒకటికి నాలుగు సార్లు అడగవచ్చుగదా ? అయ్యా ఇందులో ఇది క్లియర్‌గా లేదు. అర్థం గావడం లేదు, ఏమిటి చెప్పండని అడగవచ్చుగదా ? ఆ విధంగా అడగకుండా, చెప్పకుండా మాకు రిపోర్టే పంపలేదనేది ఎంతవరకు సమంజసం. కేవలం ఒక ప్రభుత్వాన్ని వేలుపెట్టి చూపి, వాళ్లు ఏమీ చేయడం లేదని చెప్పి సత్యదూరము అయిన మాటలు చెప్పి ప్రజలలో ప్రభుత్వం పైన వుండే గౌరవాన్ని తగ్గించాలనే ఉద్దేశమే గదా ? ఇలాంటి కార్యక్రమాలను ఎంతకాలంగా కొనసాగించగలుగుతారు ? ఇంతవరకు ఇలాంటి తప్పుడు పనులు చేసే అక్కడి నుంచి ఇక్కడకు పోయి కూర్చొన్నారు. మరల అక్కడినుంచి కూడా ఇందులో ప్రవేశించే హక్కును కోల్పోతారనే అనుమానం నాకు కలుగుతున్నది. ఏది ఏమయినప్పటికీ నేను ఇక్కడ ఇలాంటి వాదనను ఉద్దేశించి మాట్లాడటానికి నిలబడలేదు. కానీ ఈ విధంగా మాట్లాడమని నన్ను బలాత్కరించారు. మ॥ 12-10

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :—వీరిని ఎవరు బలాత్కరించారు ?

ఛైర్మన్ :—బలాత్కారము అంటే ప్రొవేకేట్ చేశారని ఆయన అర్థం.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి :—అవును సార్. వారు ప్రొవొకేట్ చేశారు. తెలుగులో ఇంకా ఏమయినా తప్పు వుంటే చెప్పండి, సవరించుకొంటాను. నేను పెద్ద భాషా కోవిదుణ్ణి కాను. అందులో ఏమయినా తప్పులు వుంటే సరిదిద్దుకోమని చెప్పండి. శబ్దాలపైన వాదన ఎందుకు ? సమరసింహారెడ్డి గారు ఆనరబుల్ మెంబర్, పెద్ద లాయరు. నేను మామూలు రైతును. ఊరి నుంచి వచ్చిన వాడిని. నాకు ఈ విషయాల పైన అనుభవం లేదు.

నేను మనవి చేసేదేమంటే ఈరోజు రైతులకు చాలా నష్టాలు కలగడమే గాకుండా ఈ రాష్ట్రానికి కలిగిన నష్టాలు ఒకసారి సభ దృష్టికి తీసుకురాదలచు కొన్నాను. ఈ రాష్ట్రంలో ఫుల్లీ డామేజ్ ఇండ్లు 58 వేల 291 వున్నాయి. ఇవి కూలిపోయినట్లయితే ఒక్కొక్క ఇంటికి 500 రూపాయలు ఇస్తా మంటున్నారు. పాక్షికంగా కూలిపోయిన ఇండ్లకు 200 రూపాయలు ఇస్తామంటున్నారు. ఆ మొత్తం చాలని అంటున్నారు. దయచేసి ఇది గమనించాలి. ప్రజా ప్రతినిధులుగా రైతుల దగ్గరకు వెళ్ళినప్పుడు వాళ్ళు అయ్యా, ఈ డబ్బుతో మేము ఇండ్లు నిర్మించుకోగలుగుతామా ? పాక్షికంగా పోయిన ఇండ్లు రూ. 200లతో రిపేరు చేసుకోగలుగుతామా అని వారు అడిగి నట్లయితే మనం సమాధానం చెప్పగలుగుతామా ? మనం చేయదలచు కొంటే పూర్తిగా సహాయం చేయాలి. లేకపోతే కనీసం వారి అవసరాల మేరకు సరైన మోతాదులో సహాయపడి ఆదుకొనే ప్రభుత్వం అయినా చేయాలి. ఏడ్చేవాడి కన్నీరు తుడుద్దామని అనుకోవడం సరైన సక్రమమైన సహాయం అందించేది కాదు. అన్ని కార్యక్రమాలు ప్రక్కకు పెట్టి ఈ దేశాన్ని పోషిస్తూ అన్నము పెడుతున్న రైతును కాపాడవలసిన బాధ్యత మనపైన ఎంతయినా వుందనేది ప్రభుత్వం గమనించాలి. ఇంకా ముందుకు పోయి ఆలోచించినట్లయితే 1 లక్షా 66వేల 287 పార్టలీ డ్యామేజ్డ్ హౌసెస్ వున్నాయి. గ్రామాలలో వుండే సన్నకారు, చిన్నకారు, బీదవారు వీళ్ళకే కూలి పోయే గుడిసెలు, ఇండ్లు వుంటాయి. కాంగ్రెస్ వాళ్ళకు వున్న పెద్ద బంగళాలు ఏమీ కూలిపోవు. సన్నకారు, చిన్నకారు, బీదవారిని కూడా మనం ఆదుకోవాలి. లేకపోతే పరిపాలకులు ఎందుకు వుండాలి ? ఎందుకు ఈ బాధ్యతను స్వీకరించాలి ? రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అయినా, కేంద్రప్రభుత్వం అయినా ఈ బాధ్యత తనపైన వుంటుందనేది గమనించాలి.

వరి ధాన్యం పండించే 10 జిల్లాలలో 4 లక్షల 86వేల 707 హెక్టార్ల పంట పూర్తిగా చేతికి రాకుండా నాశనం అయిపోయింది. లక్షలాదిమంది రైతులు ఈ రోజు 'అన్నమో రామచంద్రా' అని అప్పు భారాన్ని మోయలేక పిల్లలను పోషించలేక, చదివించుకోలేక నానా ఇక్కట్లకు గురి అవుతున్నారు. ఈ పరిస్థితిని మనం ఏ విధంగా ఎదుర్కోబోతున్నాము ? ఖచ్చితంగా ఈ రోజు వరకు ప్రభుత్వం వారు ఏమీ చెప్పలేదు. 14 వేల 776 హెక్టార్ల నారుమళ్లు పోయినవి. విత్తనాలు తెచ్చి నారు పోసి, ఎరువులు వేసి, తెగుళ్లు రాకుండా మందులు స్ప్రే చేసి ఎంతో పెట్టుబడి పెట్టిన డబ్బు అంతా ఇందులో పోయింది. ఈరోజు పరిస్థితిని ఒక్కసారి జ్ఞాపకం చేసుకొంటే రైతు ఎంతో బాధతో కుమిలిపోతాడు. వాడు ఆపదలను ఎదుర్కోబోతున్నాడనే విషయాన్ని ఎప్పుడయినా కానీ ఆలోచిస్తున్నామా ? ఆలోచిస్తే సమాధానం ఏమయినా వుందా ? ఈ సందర్భంలో మంత్రిగారు నాలుగు ముక్కలలో సమాధానం చెబుతారని ఆశిస్తున్నాను. రాష్ట్రం మొత్తం పైన రైతాంగానికి సంబంధించి 12 జిల్లాలలో 1 లక్షా 24 వేల 70 ఎకరాల మెట్ట భూములలో చేసిన సాగు పూర్తిగా పోయింది. లక్షలు, కోట్ల మీద రైతులకు నష్టం జరుగుతూ వున్నది. రైతులు బీద స్థితిలో వున్న చోట, వాళ్లకు

ఎక్కడయితే ఆదాయం రాని పొలాలు వున్నాయో, మెట్ట ప్రాంతాలలో వున్నారో వాళ్లను ఏ విధంగా ఆదుకోబోతున్నారో దయచేసి చెప్పాలని కోరుతున్నాను. ఇక ప్రొడక్షన్ లాస్ విషయంలో 63 వేల 874 రూపాయల ఆదాయం వచ్చే పంట ఈ రోజు పోయింది. ఈ నష్టం అంతా రైతుకు కాదా ? బహుశా పరోక్షంగా ప్రభుత్వానికి జరిగితే కలగవచ్చు. ప్రభుత్వం యొక్క సంపాదన పరోక్షంగా తగ్గిపోవచ్చు. కానీ నేరుగా జరిగే నష్టం మాత్రం రైతుకే. ఈ రోజు రైతు వున్న పరిస్థితి కన్నా ఇంకా ఎక్కువ దిగజారిపోతాడు. బీదవాడు అవుతాడు. వారి పర్చ్సేసింగ్ శక్తి తగ్గిపోతుంది. ఈ దానినీ ముఖ్యమైన విషయం ప్రభుత్వం గమనించాలి.

మేజర్ ఇరిగేషన్‌లో 486, మైనర్ ఇరిగేషన్‌లో 2,464, ట్యాంకులు, కుంటలకు బ్రీచెస్ వచ్చాయి. ఇవి ఎప్పుడు ఫిల్ చేయాలి ? ఎప్పుడు ట్యాంకులకు నీరు రావాలి ? ఎప్పుడు అవి వ్యవసాయానికి ఉపయోగపడాలి. వీటన్నిటినీ చూస్తూ వుంటే చాలా భయాందోళనలు కలుగుతున్నవి. ఈ రైతులు భవిష్యత్తును ఏ విధంగా ఎదుర్కోగలుగుతారనే విషయం ఆలోచించవలసిన తప్పదు మన పైన ఒక విధమైన బాధ్యత వున్నది. గవర్నమెంట్ బిల్డింగ్స్ 1,631 కూలిపోయాయి. కొలాప్స్, డ్యామేజ్ అయిన బ్రిడ్జస్, కల్వర్ట్స్ టోటల్‌గా 541 వున్నాయి. ఈరోజు మనకు ఇంకా చాలా నష్టాలు వున్నాయని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వారు, కేంద్ర ప్రభుత్వం వారికి తెలిపారు. మరి రాజీవ్‌గాంధీ గారు ఇక్కడకు వచ్చినప్పుడు నాకు రిపోర్ట్ అందలేదని అన్నారు. తరువాత అయినా అందించారు గదా ? ఇప్పుడయినా ఏమయినా సహాయం చేద్దామని ఆలోచిస్తున్నారా ? ఆంధ్రప్రదేశ్ ఇండియాలో వుందని అనుకొంటున్నారో లేదో ? ఇది కూడా ఇక్కడ శ్రీలంక మాదిరిగా ఇక్కడ బయట వుందనే భావం రాజీవ్ గాంధీ గారికి కలుగుతున్నదేమో అనే అనుమానం నాకు వున్నది. ఇంత చెప్పినప్పటికీ వారు స్పందించకపోవడం ముందుకు రాకపోవడం, ఈ రాష్ట్రాన్ని ఆదుకోకపోవడం; ఈ ఎన్. టి. ఆర్. గారిపై కోపము వుంటే వుండవచ్చు, కాంగ్రెస్ వారి సీటును లాక్కున్నారని. కానీ ప్రజలు ఆ సీటును లాక్కోలేదు గదా ? ప్రజలు అందరికీ ప్రజలే గదా ? ప్రజలకు వారు పాలకులే, వీరు పాలకులే గదా ? ప్రజలకు సహాయం చేయడానికి వెనుకంజ వేయడం అంటే ఎవరు ద్రోహం చేస్తున్నారు ? ప్రజలను గురించి ఆలోచన చేయడం లేదనే విషయాం గమనించవలసి వస్తుంది. ఏది ఏమైనప్పటికీ మనము ప్రజల చేత మ॥ 12-20
ఎన్నుకోబడినవారము. ప్రజలకు ఏ విధంగా ఉపయోగపడతాము. ఏ విధంగా సహాయం చేస్తాము, వారి సమస్యలను ఏ విధంగా పరిష్కారము చేస్తాము అనే బాధ్యతను స్వీకరించక తప్పదనే విషయాన్ని గుర్తు చేస్తున్నాను. అందుకని ఒక ఉదాహరణ చెప్పాలంటే, మేము యీ వరదలను చూడడానికి కృష్ణా, వెస్ట్ గోదావరి జిల్లాలకు వెళ్లడం జరిగింది. వెళ్ళినప్పుడు అక్కడ బుడమేరు నదిలో పడవలో ప్రయాణించాము. ఏదో వరద కట్ట తెగిపోయింది, దానిని రెస్టోర్ చేశాము చూడాలని తీసుకువెళ్లారు. అక్కడ వెళ్లి చూశాము. అక్కడి నిర్మాణం ఏ విధంగా వుందంటే, సంచులతో

రింగ్‌బండ్ రూపంలో నిర్మాణం చేశారు. టెక్నికల్‌గా ఇంజనీర్స్ ఎక్కడ కూడ రింగ్ బండ్స్ నిర్మాణం చేస్తే ఇసుక సంచులతో వేస్తారు. కాని అక్కడ కేవలం రేగడి మట్టితో నిర్మాణం చేశారు. అది మాకండ్ల ఎదుటనే తెగిపోయింది:

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు:— అది కూడ కేంద్ర ప్రభుత్వానిదేనా బాధ్యత ?

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి:— కేంద్రముగాని రాష్ట్రముగాని తప్పు తప్పే కదా. రాష్ట్రం తప్పు చేస్తే తప్పు కాదనడం లేదు.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహా రెడ్డి:— అధ్యక్షా ! అది ఎవరు కట్టారో చెప్పమనండి. అట్లా మట్టితో కేంద్రము కట్టిందా, కాంగ్రెస్‌వారు కట్టారా చెప్పమనండి.

చైర్మన్:— చెప్పనిస్తే గదా, మధ్యలో అడ్డం వస్తున్నారు.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి:— తెగిపోయిన బండ్‌ను కాంగ్రెస్ యం. ఎల్. ఎ. కట్ట లేదు, తెలుగు దేశం యం. ఎల్. ఎ. కట్ట లేదు. ఎవరో కాంట్రాక్టరు కట్టారు, పేరు తెలియునిది ఎట్లా చెప్పాలి ?

శ్రీ డి. కె. సమరసింహా రెడ్డి:— రాజ్యాంగం మీద ప్రమాణం చేసి చెప్పమనండి - ఎవరు కట్టారో తెలియదని చెప్పమనండి - కమిటీలో ఆయన సభ్యుడు - ఎవరు కట్టారో చెప్పమనండి.

డాక్టరు యం. వి. మైసూరా రెడ్డి:— దానిని రాజబంధువు కట్టినాడేమో ఆ విషయం చెప్పమనండి. వారు కమిటీలో సభ్యులు. చెబితే మిత్రపక్షాలు ద్రోహం చేసినట్లవుతుందని చెప్పడం లేదా ?

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి:— నాకు తెలిసినంతవరకు చాలా నిష్పక్షపాతంగా ప్రవర్తించే అలవాటు నాకువుంది. వారు వచ్చి అద్దాలు పెట్టుకుని చూస్తే నేను ఏమి చేయాలి ? అక్కడ వుండే యింజనీరింగు డిపార్టుమెంటు ఏదైతే వుందో - ఎగ్జిక్యూటివ్ యింజనీరు, ఆయన క్రింద వుండే యింకో యింజనీరు, కాంట్రాక్టరు అందరు కలసి కుమ్మక్కయి కట్టి ఉంటారు. అది పరిశీలన చేసి ఎంక్వయిరీ చేసి ఎవరిని శిక్షించాలో తప్పకుండా వారిని శిక్షించ వలసిందే మాతో బాపిరాజు గారు కూడ వచ్చారు. ఆయనకు సంబంధం వుందా ? ఇంక తెలుగు దేశంవారు వచ్చారు, వారు అంతా ఆ ప్రాంతము వారు, నేను కొత్తగా వెళ్లాను.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహా రెడ్డి:— కమిటీలో నేను కూడ వున్నాను రెవిన్యూ శాఖ మంత్రిగారు వున్నారు, బాపిరాజుగారు వున్నారు, వెంకట్రావుగారు వున్నారు. నర్సిరెడ్డిగారు ఏ రాజ్యాంగము మీద అయితే ప్రమాణం చేసి యీ సభలోకి ఎంటర్ అయ్యారో ఆ రాజ్యాంగము మీద ప్రమాణం చేసి చెప్పమనండి - నిజంగా

అది ఎవరు కట్టారో వారికి తెలియదని చెప్పమనండి. మేమందరము కూడ అక్కడకి వెళ్లి చస్తూ చస్తూ నిమిషములో జలగండం నుండి బయట పడ్డాము. కట్టింది ఎవరో వారిని చెప్పమనండి. మీరు చెప్పించండి.

శ్రీ పి. నర్సిరెడ్డి:— ఇది చాలా సింపుల్ విషయము. నాకు ప్రత్యేకంగా తెలుసుననే అనుమానం సమరసింహా రెడ్డి గారికి వుంది. వారికి తెలిసి వుంటే చెప్పవచ్చుగదా, నేను కాదనను. నాకు తెలియని విషయాన్ని జబర్దస్తీగా చెప్పమంటే ఎట్లా చెబుతాను.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహా రెడ్డి:— ఇది వారికి దేశము పైన వున్న ప్రేమ.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి:— అధ్యక్షా! వారిలో చాలా గొప్ప, గొప్పవారు వున్నారు. నేను మామూలు మనిషిని. వారితో పోటీ పడేది ఎక్కడ? ఏది ఏమైనా ఒక విషయం చెప్పదలచుకున్నాను. పంచాయతీరాజ్‌కు సంబంధించిన చెరువులు, కుంటలు, చాలా తెగిపోయినవి. నాకు తెలిసినంతవరకు మండలాఫీసులలో డబ్బు లేదు వాటి నిర్మాణం కొరకు, మరమ్మత్తుల కొరకు. అందుకని దీనిని ప్రత్యేకమైనటువంటి యిస్యూగా తీసుకొని ఏ విధంగా యీ సమస్యలను పరిష్కారం చేయాలనేది పంచాయతీరాజ్ డిపార్టుమెంటు ఆలోచించాలి, అందరు కూడ ఆలోచించ దగిన విషయం - గ్రామీణ రైతాంగానికి, ప్రజానీకానికి సహాయపడడానికి అందరు ముందుకు రావాలి. దయచేసి కాంగ్రెస్‌వారు రాజీవ్ గాంధీ గారి మీద వత్తిడి తెచ్చి సహాయపడే విధంగా చూస్తే బాగుంటుందని చెబుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

చైర్మన్:— మీరు నష్టాలను గురించి చెప్పారు. ఈ వరదలు రెండు సంవత్సరాలకు ఒకసారి వస్తూనే వున్నాయి. పర్మనెంట్‌గా ఏమి చేయాలనేది చెబితే బాగుంటుంది.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి:— చెబుదామనుకున్నాను, యీ గొడవలో పడి మరిచిపోయాను. ఫ్లడ్స్, కరువులు సాధారణంగా వస్తూనే వున్నాయి. వాటి కొరకు కొంత రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కూడ కాంక్రీట్ ప్రపోజల్స్ తయారు చేయవలసిన బాధ్యత వుంది. అది ఏ విధంగా అంటే ప్రతి సంవత్సరం తయారు చేసే బడ్జెటులో కనీసం టోటల్ బడ్జెటులో పది శాతము వీటి కొరకు కేటాయింపు చేయాలి. అది ఒకవేళ ఎక్యుములేట్ అయితే కూడ అలాగే వుంచాలి, పెద్ద వరదలు వచ్చినప్పుడు పనికి వస్తుంది.

Dr. MD. Vizarat Rasool Khan (Asifnagar) :—Mr. Speaker Sir, there was worst flood situation in the State of Andhra Pradesh for the past four years and this year also the flood situation is very bad. Due to that, the farmers were badly affected. I think this year the affected areas are West Godavari ; East Godavari and Eluru and lot of damage took place and the State Government has taken a positive step by sending the Ministers to the affected areas and I think whatever the Chief Minister has declared that there is loss of Rs.600 crores but the amount paid to the affected people is very very

less ; i.e. to the extent of not even Rs. 20 crores So, I request that the State Government should also be generous in giving to the poor farmers and the State Government should also ask the Central Government assistance in this respect. I think we are making several allegations against the Central Government. I wanted to point out certain things that there are clear cut guide-lines made by the Planning Commission about the national calamities- whatever occurs in the State of Andhra Pradesh or Karnataka or other States. There cannot be any discrimination between Andhra Pradesh and other States. The Central Government policy is very clear. If the State Government should give certain amount for National calamities, then only the assistance comes Now, I request the Hon'ble Minister to tell to this August House clearly as to what amount they have spent and what are the expectations they are having with the Central Government. Whatever it may be, according to the prescribed norms made by the Central Government in the Planning Commission, the State Government has spent or not-and if they have spent more than that, if the Central Government has not given, it has to be clearly said in this August House so that we can make a number of representations to the Central Government and through this, we can pass a Resolution from this Assembly and make a representation to the Central Government that this amount was not released by the Central Government. Mere making an allegation agiast the Central Government, the purpose of the State Government will not be served. It is for the benefit of the poor people, poor farmers of the State. I request that this point has to be spelt out clearly in this August House by the Hon'ble Minister as to how much calamity took place - loss and as to how much expenditure was incurred by the State Government and as to how much they are expecting from the Central Government. Whether it is according to the guide -lines prescribed by the Planning Commission or not ?

Another thing - two years back the same thing has occurred and the officers of the Minorty Finance Corporation was very active at that Krishna and other places, and they were giving some amounts through the Collector from the Minority Finance Corporation. But this time they were very silent and they are not participating in that because of the fact that there is no money in that Minority Finance Corporation to give it to the affected areas

Another thing Sir, in the State, for the Twin Cities, the amount spent by the State Government is only Rs. 11 lakhs. When compared to the amount paid in the R.R. District it is more than 6 to 8 times the amount spent for Twin Cities of Hyderabad and Secunderabad. Why the State Government show this type of discrimination with the people of Twin Cities of Hyderabad and Secunderabad ? I request the State Government to look into this matter and see that the normal amount equivalent to R.R. District atleast, to the extent of some Rs. 50 to 60 lakh should be given to us also, because the twin cities people are also badly affected.

Another thing Sir, regarding the fact that the Chief Minister has announced, that due to floods, the roads are also managed - and that he is going to give some amount to the extent of Rs. 35

lakhs to the affected roads and the Municipal Corporation has made the estimates and the estimate is ready and they are really waiting for the amount from the State Government.

So, I request the Hon'ble Minister to look into this matter and release this amount of Rs. 35 lakhs immediately.

In the Action Plan, there was Rs 4½ crores, kept for the Municipal Corporation and now the twin cities' roads are very badly damaged and from that amount only Rs. 2 crores was released by the State Government. Another 2.5 crores of rupees has to be released by the State Government in the interest of the people of twin cities who are here ; and in the interest of the road problems, the State Government should take care of. Everywhere the roads were badly damaged because of very heavy rains and severe floods.

I request the Hon'ble Minister through you Sir, that special consideration should be given to the city people also and the suitable amount should be released for rectifying the damaged roads and whatever the Chief Minister has promised to give to the Municipal Corporation and for the affected areas of twin cities, it has to be released immediately.

Thanking you

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :—అధ్యక్షా! దురదృష్టం ఏమంటే - ఏ మ॥ 12-30
బాధతో అయితే రాష్ట్ర ప్రజలు యిబ్బంది పడుతున్నారో వారి యిబ్బందులను ఎంత తీవ్రంగా తీసుకుని చర్చించవలసి ఉండెనో, దాదాపు దానికి భిన్నంగా ఆషామాషీ వ్యవహారంగా దిగజార్చబడడం విచారకరం - దాని గురించి విచారం వ్యక్తం చేయడంతప్ప చేయగలిగింది ఏమీ లేదు. మనకు ఉన్న అధికార సమాచారం, అనధికార సమాచారం ప్రకారం 13 జిల్లాలలో ఉన్న గ్రామాలు, పట్టణాలు ఈ వరదలకు గురయ్యాయి. కోటి యాభై లక్షలమంది ప్రజలు ఈ వరదల వల్ల దెబ్బతిన్నారు. పూర్తిగాగానీ పాక్షికంగాగానీ కూలిపోయిన యిళ్ళ సంఖ్య సుమారు మూడు లక్షలు. పంట సుమారు 22 లక్షల ఎకరాలకు పైన నష్టం వాటిల్లింది. వీటిని విలువ కట్టాలంటే ప్రభుత్వం కట్టే అంచనాలు వేరు. వారు దేనికి లెక్కకడతారంటే - రోడ్లుకు, ముఖ్యంగా ప్రభుత్వ ఆస్తులకు కలిగిన నష్టాలు లెక్కగట్టి, రైతుల పంటలకు జరిగిన నష్టాన్ని చూడడంలేదు. అది చూస్తే నష్టం పదిహేను వందల కోట్ల రూపాయలకు తక్కువ ఉండదని మాకు వున్న అంచనా. అయితే రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి తనకు ఉన్న యిబ్బందులవల్ల సమగ్రమైన సమాచారం సేకరించగలిగినా నష్టం యింకా ఎక్కువే వుంటుందని చెప్పాల్సి ఉంటుంది. కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని సహాయం చేయుమని 600 కోట్ల రూపాయలు మొదటిసారి అడిగారు. రెండవసారి 44 కోట్ల రూ॥లు అడిగారు, అంటే సుమారు 644 కోట్ల రూపాయలు కేంద్రాన్ని అర్థించారు. అక్కడి నుంచి ఏమి వచ్చిందో తెలియదు. వీరు మంజూరు మాత్రం 60 కోట్ల రూపాయలు చేశారని అన్నారు. మంజూరు చేయడం వేరు, ఖర్చుచేయడం

పేరు. ఖర్చు ఎంత జరిగింది తరువాత చెప్తాము. ఖర్చు విషయంలో ఎందుకు డౌట్ చూపాలంటే - మా జిల్లాలో సమీక్షా మండలి సమావేశం జరిగినప్పుడు మొదటిసారి ఒక కోటి 75 లక్షల రూపాయలు వచ్చింనని అన్నారు. కలెక్టరు-యింకా హైదరాబాదులోనే ఉంది, వారు క్రిందికి పంపింది ఆగస్టులో 25 లక్షల రూపాయలు మాత్రమే రిలీజు అయింది అన్నారు. రిలీజు అయినా యింకా మా జిల్లాకు చేరలేదు. ఇది అక్కడ వున్న పరిస్థితి. మరికొన్నిచోట్ల కొన్ని జిల్లాలలో అధికారులు చాలా ధైర్యం చేసి ఎక్కువ చర్యలు తీసుకున్నారు. బాగా అమలు జరిపారు. వారిని అభినందించవలసి వుంటుంది. అందువల్ల నిజాయితీ కలిగిన అధికారులు చొరవ కలిగిన అధికారులు ఉన్నచోట్ల బాగా అమలుజరుగుతున్నది. అటువంటి అధికార్లు లేనిచోట మరొక రకంగా జరుగుతున్నది. గ్లేరింగ్‌గా వున్న విషయాలు చెపుతున్నాను. వరంగల్లు జిల్లా తీసుకుంటే 60 కోట్ల రూపాయలు మాకు జరిగిన నష్టం. ఇది జిల్లాపరిషత్తులో అన్ని పార్టీలవారు ఆమోదించిన విషయం మేము ప్రభుత్వాన్ని కోరాము 10 కోట్ల రూపాయలు వెంటనే పంపించమని. అయితే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కోటి 75 లక్షల రూపాయలు కేటాయించింది అన్నారు, 25 లక్షలు మాత్రమే వచ్చాయి అన్నారు. అది క్రిందికి రాలేదు. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో పంట కాల్వలకు, డ్రైనేజీకి మూడువేల గండ్లు పడ్డాయి. ఆరు లక్షల ఎకరాలు భూమి మునిగిపోయింది. ఏలూరు పట్టణం కూడా వరదలపాలు అయిపోయింది. అయితే ఏలూరు పట్టణానికి యింత దుస్థితి ఏర్పడడానికి కారణం తమ్మిలేరు దెబ్బతిన్నది కనుక దానికి ఈ దుర్గతి పట్టింది. ఆరు కోట్ల రూపాయలతో దానికి రిపేర్సు చేస్తే ఏలూరు పట్టణానికి నష్టం జరగదని అఖిలపక్ష కమిటీ ఒక మెమొరాండం యిచ్చింది. కొల్లేరు, ఉప్పుటేరులకు చాలా ప్రమాదంగా పోటువేసి యిలా జరుగుతున్నది. ఆ రెండు జిల్లాల సమస్య పరిష్కరించడానికి దానితోపాటు కృష్ణాజిల్లా సమస్య పరిష్కరించడానికి యిప్పుడు హైపవర్ కమిటీ వేశారు-అది దండగ. పశ్చిమగోదావరి జిల్లా విషయంలో మిత్రా కమీషన్ రిపోర్టు వుంది. పుచ్చలపల్లి సుందరయ్యగారు డ్రయినేజి బోర్డు ఛైర్మన్‌గా వున్నప్పుడు ప్రభుత్వానికి నివేదిక యిచ్చి డబ్బు మంజూరు చేయుమని అడిగారు - ప్రభుత్వం అంగీకరించలేదు.

వీటికి అన్నింటికీ మించి దీనిని బాగుచేయడానికి, పశ్చిమ గోదావరి
మ॥ 12-40 జిల్లా, తూర్పుగోదావరి జిల్లా, కృష్ణాజిల్లాల్లో పంట కాల్వలు దెబ్బతినకుండా, మురుగు కాల్వలు దెబ్బతినకుండా ఉండాలి. ఈ ఉప్పుటేరు నీరు కాని యిటు వంటివి అన్నీ సముద్రంలో పడడానికి యిప్పుడున్న ఒకే ఒక కాల్వ చాలదు. దీనిని కూడా అనేక పాయలుగా తీసి సముద్రంలోకి కలిపే యేర్పాటు చేయాలి. గట్ల నిర్మాణం వగైరా వీటి అన్నిటిని సమగ్రంగా శివరామ కృష్ణయ్యగారు 1987 లో అంచనావేసి సుమారు రూ. 600 కోట్లు అవుతుందని అన్నారు. దీనిని ఖర్చుచేయ గల్గుతామా? లేదా? అది ఆలోచించాలికాని హైపవర్ కమిటీని వేస్తే మిత్రా కమిటీ చేయని సూచనలు, పుచ్చలపల్లి సుందరయ్యగారు చేయని సూచనలు శివరామకృష్ణయ్యగారు చేయని సూచనలు చేస్తుందా? డబ్బు సమస్య వుంది.

ఈ డబ్బు ఎక్కడి నుంచి రావాలి ? మీరొక విషయాన్ని సెలవిచ్చినారు. అదేమి టంటే రాష్ట్రంలో ఉన్న యీ సమస్యను జాగ్రత్తగా పరిష్కారం చేయాలని మొదటి నుంచి నేను అడుగుతున్నది అదే. మన రాష్ట్రం ప్రతి సంవత్సరం వరద తప్పితే దుర్భిక్షం, యీ రెండింటికీ గురి అవుతున్నది. సగటున రూ. 1500 కోట్లు నష్టపోతున్నది. దీనికి శాశ్వత పరిష్కారం యేమిటంటే ఒకవైపున నీటిపనర్లు, మరొకవైపున విద్యుచ్ఛక్తి యీ రెండింటిని మనము అభివృద్ధి చేసుకోవాలి. ఇప్పుడు నిర్మాణంలో వున్నటువంటి శ్రీరామసాగర్, దీని అన్ని దశలు పూర్తి చేయాలి. ఇంతకుముందు ఉండి వెళ్ళిపోయిన మాజీ మంత్రి కె. ఇ. కృష్ణమూర్తిగారి ముందు అన్ని పార్టీల నాయకులు సమావేశం జరిగినప్పుడు దాదాపు 15 సంవత్సరములలో శ్రీరామసాగర్ ప్రాజెక్టు పూర్తి అయ్యే ప్రమాదం వుందని దీనికి ఆల్టర్‌నేటివ్‌గా స్కీము తయారుచేయాలని అనుకోవడం జరిగింది. అప్పుడు సంతానంగారు సెక్రటరీగా రాజేంద్రకుమార్‌గారు ఇంజనీరు చీఫ్‌గా వున్నారు. వారంతా దీనికి ఆల్టర్ నేటివ్ ప్లాన్ వేయాలని అనుకోవడం జరిగింది. 25 లక్షల ఎకరాల భూమిని సాగుచేయడానికి వీలుగా మిగతా ప్లానులతోపాటు అవి పూడకుండా, పూడిన దానికి నష్టానికి ఆల్టర్‌నేటివ్ ఎంపిక చేయాలని అన్నారు. మంత్రిగారు మారిపోయినారు, సంతానంగారు యింకొక డిపార్టుమెంటుకు మారిపోయి నారు. దీనిని గురించి ఆలోచించే దిక్కులేదు. అప్పుడది యెట్లా ఉందో యిప్పుడు అట్లాగే ఉంది. శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు ఎడమ కాల్వ నిర్మాణం విష యంలో ? న చర్చలు తప్పితే ఆచరణ మాత్రం యేమీ లేదు. పంపింగ్ ద్వారా తీసుకుని వస్తామని అన్నారు. అది కూడా లేదు. కెనాల్ ద్వారా, అండర్ టర్నల్ ద్వారా అన్నారు. అది కూడా లేదు. దాని గతి అట్లా వుంది. నాగార్జునసాగరు కాల్వల విషయంలో అన్ని దశలు పూర్తి కాలేదు. ముఖ్యంగా యింకా లెఫ్ట్ బ్యాంక్ నిర్మాణం సాగించవలసి వుంది. రైట్ సైడ్ కెనాల్ చాలా దూరం విస్తృతపరచవలసి వుంది. దీనితోబాటు ఇచ్ఛంపల్లి, పోలవరం ప్రాజెక్టులు కట్టాలని అంటున్నాము. అనడమే తప్ప కాగితం మీద యెక్కడా లేదు. వంశధార ప్రాజెక్టు రెండవదశ, జూరాల ప్రాజెక్టు అట్లాగే మిగిలి పోయింది. ఈ రకంగా చెప్పుకుంటూపోతే భారీ, చిన్నతరహా, మధ్యతరహా నీటి పనర్లు చాలా వున్నాయి. అవి కనుక చేస్తే అదేవిధంగా యీ డెల్టా డెవలప్‌మెంటు కొరకు యిదివరకు అధికారులు రూపొందించిన స్కీము అమలు పరచిన, ముఖ్యంగా పశ్చిమగోదావరి, తూర్పుగోదావరి, కృష్ణాజిల్లాలకు సంబంధించిన శివరామకృష్ణయ్యగారు సూచించిన స్కీము, యివన్ని కనుక జరిగితే మనకు నష్టాలు వుండవు. పైగా థర్మల్ విద్యుచ్ఛక్తికాని హైడ్రో ఎలక్ట్రిసిటీకాని, అణు విద్యుచ్ఛక్తికాని తగినంత ఉత్పత్తి చేస్తే యీ దుర్భిక్ష ప్రమాదం, వరదల ప్రమాదం వుండదు. ఇన్ని స్కీమ్స్ తయారుచేయడం యెట్లా సాధ్యం అవుతుంది ? దీనికి యెంత డబ్బు యెంత ఖర్చు అవుతుంది? యెంత కాలం పడుతుంది అనేది ప్రభుత్వం ఆలోచించాలి. మేము యిది 2, 3 సంవత్సరములలో పూర్తి చేయాలని అనడంలేదు, పూర్తి అవుతుందని ఆశించడంలేదు. దీనిని 15 సంవత్సరములలో పూర్తి చేద్దామనే ఆలోచన

లేకపోతే యెప్పుడు పూర్తి చేస్తారు? అందువల్ల యీ సమగ్ర నీటిపనర్లు విద్యుచ్ఛక్తికి సంబంధించిన ప్రాజెక్టుల నిర్మాణానికి, శాశ్వతంగా వరదల నుంచి, కరువు నుంచి రక్షింపబడడానికి అవసరమైన సమగ్ర పథకానికి మీరొక టైము లిమిట్ పెట్టండి. 15 సంవత్సరాలలో చేస్తామని టైము పెట్టండి. వీటికి అయ్యే ఖర్చు నిపుణులు చెప్పాలి. నాలాంటి సామాన్యులు రూ. 20 వేల కోట్లు కన్నా తక్కువ కాదని చెప్పవలసి వుంది. ఈ రూ. 20 వేల కోట్లు మీరు 15 సంవత్సరములలో సంపాదించుకోవడానికి ఆర్థిక వనర్లు వెతుక్కోవాలి. దానిని కేంద్రం నుంచి అడిగినా, యితర దేశాల వారిని అడిగినా అభ్యంతరం లేదు. కాని వాటి మీద ఆధారపడితే మీ ప్లాన్ అంతా తలక్రిందులు అవుతుంది. ప్రకృతి విపత్తు పన్ను ధనికుల మీద వేయండి. అది యెంత వేయాలనేది చూడండి. మీరు కనీసం రూ. 1500 కోట్ల రూపాయలకు తక్కువ కాకుండా ఆదాయం వచ్చే విధంగా ఈ ప్రకృతి విపత్తు పన్ను వేయండి. అది సర్‌చార్జ్ అనండి వేరే యేమైనా అనండి. మన న్యాయ శాస్త్రకోవిదులు అనేక మంది ఉన్నారు. కేంద్రం, రాష్ట్రాల చట్టాలలో ఒకదానికి మరొకటి వైరుధ్యం లేనటువంటి పదాలు కనుగొనగలరు. అదియే పదం అయినా ఉపయోగించండి. ధనికుల మీద సర్‌ఛార్జీ పన్ను ప్రకృతి విపత్తు పన్నుగా విధించి రూ. 1500 కోట్లు ఇప్పుడు ఉన్న బడ్జెటుతో నిమిత్తం లేకుండా, ఈ వనర్లతో నిమిత్తం లేకుండా ఈ విధంగా అదనంగా సమకూర్చిన నాడే 15 సంవత్సరములలో ఈ మొత్తం ప్రణాళిక పూర్తి అవుతుంది. దీనికి మీరు పూనుకోవాలి. సర్‌ఛార్జ్ వేయవచ్చునా? లేదా అంటే ఒక ఉదాహరణ ఉంది. కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆ మధ్యన ఈ ప్రకృతి విపత్తులకు గురి అయినటువంటి బాధితులకు, రైలులో ప్రయాణంచేసే ప్రయాణీకులమీద సర్‌చార్జ్ విధించినారు. దానికి 2 సంవత్సరముల గడువు పెట్టి తర్వాత దానిని ఉపసంహరించుకున్నారు. కనుక సర్‌చార్జ్ వేయడం మన రాష్ట్ర పరిధిలో ఉండని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ సందర్భంలో ముఖ్యమైన విషయం యేమిటంటే కేంద్రం మనకు ఇచ్చే సహాయం గురించి రెండు పాయింట్స్ క్లియర్ చేయవలసి ఉంది. బాధ్యత కల్గిన యే ప్రధాన మంత్రి కూడా "నాకు ఈ రాష్ట్రాలలో జరుగుతున్నటువంటి విషయాలు తెలియవు అని కాని ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సమాచారం తెలపలేదు. కాబట్టి చేయను" అని అనరు. సమాచారం స్పష్టంగా ఉంది. ఈ విషయం అన్ని పార్టీల వారికి తెలుసు. మేము అందరం చూసిన నివేదిక జూలైలో పోయింది. ఆ తర్వాత కూడా పోయింది. నివేదిక ముఖ్యం కాదు. కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల మధ్యన ఉన్న సంబంధాలు చక్కబడే వరకు ఈ నష్టాన్ని పూడ్చడానికి అయ్యే ఖర్చు అంతా 100 కి నూరు పాళ్లు కేంద్ర ప్రభుత్వమే భరించవలసి ఉంటుంది. ఇది కూడా మా పార్టీ వైపు నుంచి నిర్దిష్టంగా పెడుతున్న ప్రతిపాదన. కారణం యేమిటంటే రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి ఉన్న వనర్లు తక్కువ. ఇక్కడ ఉన్న వనర్లు అన్నీ వారు తీసుకుని పోతున్నారు. సెంట్రల్, స్టేట్ రిలేషన్స్ చక్కబడే దాకా రాష్ట్రాలకు మరిన్ని వనర్లు చేకూరే వరకు నూటికి నూరు పాళ్లు కేంద్ర ప్రభుత్వం భరించవలసి వస్తుందని పదే పదే విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి యే బాధ్యత లేదని అనడం లేదు. దీనికి రూ. 20 కోట్లు యెట్లా సంపాదించాలో చూడండని చెప్పినాము. రెండవది తక్షణ పరిష్కారానికి ఉన్నంతలో బడ్జెటును కేటాయించాలి. వారు రూ. 60 కోట్లు కేటాయించాలి అన్నారు. కొన్ని చోట్ల అధికారులు కష్టపడుతున్నారు, బాగా పని చేస్తున్నారు. అమలు జరుగుతున్నాయి. కొన్ని చోట్ల పరిస్థితి ఎట్లా ఉంది అంటే, వరదలు వచ్చి మనుష్యులు చచ్చిపోతూ ఉంటే చచ్చిపోయిన పశువును పీక్కుతినడానికి గెద్దలు యే విధంగా మీద పడతాయో, కంట్రాక్టర్లు ఆ విధంగా తయారయినారు. వరదవచ్చిందంటే వారికి పండుగ. 4 తట్టలు మన్ను వేసుకుని రూ. 4 లక్షలు ఎత్తుకోవడం, ఈ రకంగా కంట్రాక్టర్లు ఎర్రచీమలులాగా ఎగబడుతున్నారు. మన ఇంజనీరింగు సిబ్బంది ఎట్లా ఉందంటే సూపర్‌వైజ్ చేసేవారు లేరు, ఎస్టిమేషన్ చేసేవారు లేరు చెకప్ లేదు. సిబ్బంది చాలా తక్కువ వుంది. వారిని కూడా అనడానికి లేదు. డివిజన్ పేరు మీద ముగ్గురు, నలుగురు ఇంజనీర్లు ఉంటారు. కాగితం మీద చాలా మంది ఉండవచ్చును. దీనికి ఒక ఉదాహరణ చెబుతున్నాను. నా నియోజక వర్గంలో నల్లబెల్లి మండలం ఉంది. ఆ మండలంలో మొత్తానికి ముగ్గురు రెవెన్యూ అసిస్టెంట్సు ఉంటారు. అందులో ఒకరు చనిపోయారు, ఇంకొకరు సెలవుమీద వెళ్ళినారు. మిగిలిన ఒకరు, మంచి వర్షం వచ్చినప్పుడు ఆయనతో యేమి అంటారంటే మొత్తం నివేదికను 24 గంటలలో పంపించాలి అంటారు. ఆయన ఇంటిలో నుంచి బయటకు వెళ్ళడానికి వరదలవల్ల ఆయన యింటిలోనే కూర్చుని నివేదిక వ్రాయాలి. ఆ నివేదిక యెంత పక్కాగా ఉంటుందనేది మీకే తెలుసు. ఇంజనీర్లు ఉన్నారంటే, జీవనాధార స్కీము ప్రకారం త్రవ్వుతున్న బావులను నూటికి నూరుపాళ్లు ఈ నాటివరకు చెకప్ చేయడానికి సిబ్బంది లేదు. వారికి బిల్లులు లేవు. ఈ విధంగా ఇంజనీరింగు సిబ్బంది ఉంటే చెకప్ లేనప్పుడు యే విధంగా ఈ డబ్బు ఖర్చు అవుతుందని అంచనా వేస్తున్నారు. ఏ విధంగా సద్వినియోగం అవుతుందని భావిస్తున్నారు. ఈ విషయంలో దీనికి సంబంధించి మార్పులు చేసుకోవాలి. దీనికి కాంట్రాక్ట్ కాంట్రాక్టర్లకు యివ్వవద్దు అన్నారు. ఇటువంటివి ఆయకట్టుదార్లకే యివ్వాలని అన్నారు. ఈ సూత్రం అంతటా పాటించడం లేదు. పాటిస్తే బాగానే ఉంటుంది. అయితే కొన్ని చోట్ల దుర్వినియోగం అవుతున్నది. ఎవరైనా ఒకరు లంచము తీసుకున్నప్పుడు వారిని గవర్నమెంటు కఠినముగా శిక్షించినట్లయితే భయపడి వేరే వారు లంచము తీసుకోరు. ఎవరైనా ఒక అధికారి మీద కంప్లయింటు యిస్తే వారికి గవర్నమెంటు ప్రమోషను యిస్తున్నది. నవ్వులాటలు.... క్రిందినుంచి పైదాకా సమర్థించుకుంటారు. ఉదాహరణకు వరంగల్లు జిల్లాలో పాకాల చెరువు క్రింద యింతవరకూ నాట్లు పూర్తి కాలేదు. కాలువలకు గండ్లు పడినవి. రోడ్లు లేవు. పసులూరు, మాటువీరారంలలో కాలువ క్రింద నాట్లు యిప్పుడు జరుగుతున్నవి. తాత్కాలికంగా ఈనష్టాన్ని ఎదుర్కోవడం గురించి గౌరవ సభ్యులు కొన్ని సూచనలు చేశారు. ఇసుక మేటలు, గండ్లు పడినవని చెప్పారు. తాత్కాలికంగా మీరు ఆ పనులు చేయండి. నేను చెప్పినట్లు శాశ్వత ప్రాతిపదికమీద చర్యలు

మ|| 12-50

తీసుకోవడానికి టాప్ ప్రయారిటీ యివ్వండి. 15 సంవత్సరాల గడువు తీసుకుని ఒక సమగ్ర పథకం తయారు చేసుకుని సంవత్సరానికి 1500 కోట్ల రూపాయలు వచ్చేటట్లు ప్రకృతి వైపరీత్యము పన్ను వేయండి. ధనవంతుల మీద. ఆ విధంగా 15 సంవత్సరాలలో సుమారు 20 వేలో, 22 వేలో కోట్ల రూపాయలు వస్తుంది కాబట్టి ఆ ప్రకారంగా శాశ్వత పథకం చేపట్టండి. ఆ విధంగా చర్యలు తీసుకుంటే గాని రాష్ట్రానికి ముక్తి లేదు. రాష్ట్రానికి ఉండవలసిన అధికారాలు నూటికి నూరుపాళ్లు కేంద్ర ప్రభుత్వం దగ్గరే ఉన్నాయి, అవి వచ్చేంతవరకూ మనం ఈ విధంగా వ్యవహరించక తప్పదని మనవి చేసుకుంటూ ఈ అవకాశం యిచ్చినందులకు మీకు ధన్యవాదాలర్పిస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీమతి ఈలి వరలక్ష్మి (తాడేపల్లిగూడెం) :— అధ్యక్షా! మొన్న జులై, ఆగస్టు నెలలో వచ్చినటువంటి వరదలు గురించి ఈ రోజున ఇక్కడ చాలా మంది సోదర సభ్యులు మనకు జరిగినటువంటి నష్టాన్ని గురించి చాలా మంది విపులంగా చాలా చక్కగా నష్టాన్ని గురించి విపులీకరించారు. 1983 సంవత్సరంలో పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో ఒకసారి అపారమైన వరదలు రావడం, అదేకాకుండా 1986 సంవత్సరములో అపారమైన వరదలు రావడం, తిరిగి 1989 సంవత్సరములో వరదలు రావడం అపారనష్టము సంభవించడం జరిగింది. వరదలు రావడానికి కారణాలు చాలా మంది సభ్యులు చాలా చక్కగా చెప్పారు. ఎన్నో ప్రాజెక్టులువల్ల అపారమైన నష్టము వాటిల్లినది. తమ్మిలేరు, బుడమేరు, కొంగవరంపాలెం ప్రాజెక్టుల వలనవచ్చినముంపులవలన, ఇచ్చంపల్లి ప్రాజెక్టు వలన వచ్చిన ముంపులవలన, ఛానల్స్ క్లియరెన్సు సరిగాలేనందువలన అపారమైన నష్టం వాటిల్లినది. వరదల వలన 13 జిల్లాలకు అపారమైన నష్టము వాటిల్లినది. అక్కడ నష్టపడినటువంటి రైతాంగానికి గాని, ప్రజలకుగాని ఏవిధమైన సహాయక చర్యలు తీసుకుంటున్నారో ఏ విధమైన సహాయం అందచేస్తుందో గవర్నమెంటు ఈ రోజు వరకు అర్థము కాకుండా ఉంది. ఎన్నోసార్లు వరదలువచ్చి ఎంతో నష్టాన్ని భరిస్తున్న ప్రజలకు జిల్లాలలో గాని, రూరల్ ఏరియాలలోగాని, గ్రామాలలోగాని, సిటీలలోగాని లక్షలాది ఎకరాలు మునిగిపోయి నష్టాన్ని భరిస్తున్న రైతాంగానికి కాని, పేద ప్రజానీకానికి గాని మీరు ఏమి చేస్తున్నారు? రైతే రాజు, రైతే వెన్నెముక దేశానికి అది చెప్పుకుంటాము. కానీ ఆ విధంగా చెప్పుకోవడమే కాని రైతులకు మనం ఏమీ చేయడంలేదని మీ ద్వారా తెలియచేస్తున్నాను. గవర్నమెంటువారి నష్టాన్ని భర్తీ చేయడానికి ఏమి చర్యలు తీసుకుంటున్నదో ఈ రోజు వరకు ప్రకటించలేదు. ఏమి సాయము చేస్తున్నదో అర్థము కాకుండా ఉంది. రైతులకు ఇనుస్యూరెన్సు చేయవలసిన ఆవశ్యకత గవర్నమెంటుకు ఉంది. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో 100 పర్సెంటు పంట పొలాలు నాశనము అయినవి. ఒక ఎకరములో కూడా నాట్లు చేయడానికి అవకాశము లేకుండా నాశనము అయిపోయిన పరిస్థితిలో ఉంది. వీటికి విత్తనాల సరఫరా గురించికాని, ఎరువుల సరఫరా గురించికాని, ఇన్స్యూరెన్సు గురించికాని ఏ విధమైన ఆలోచన ప్రభుత్వము చేస్తున్నదో

అక్కడ రైతాంగానికి అర్థము కాకుండా ఉంది. ఒకసారి, రెండవసారి కూడా నాట్లు వేశారు. వరదలు వచ్చి కొట్టుకుని పోయినవి. మూడవసారి నాట్లు వేసినారు. ఎంతోమంది నాయకులు ఆ ప్రాంతాలలో పర్యటించారు. ఉప్పుటేరు, తమ్మిలేరు, బుడమేరు, కొల్లేరు ప్రాంతాలలో రెవిన్యూ మంత్రిగారు పర్యటించడం జరిగింది. వారికి చెప్పడం జరిగింది. గవర్నమెంటు ఏదో ఇంకా చేస్తుందని అపోహలో ఉన్నారు. సెంట్‌పర్సెంటు ఇన్స్యూరెన్సు చేయమని కోరడం జరిగింది. విత్తనాలు సరఫరా, ఎరువులు సరఫరా చేయుమని కోరడం జరిగింది. కాని వారు ఏమి చేయకుండా ఊరకుండడం చాలా దురదృష్టకరం. వెంటనే సహాయం చేయవలసిందిగా మేము కోరడం జరిగింది. నేను సమీక్షా మండల సమావేశములలో మా జిల్లా మంత్రులిద్దరకు చెప్పడం జరిగింది. మా జిల్లాలోని సెంట్‌పర్సెంటు నాశనము అయింది కాబట్టి రైతులకు ఎకరానికి 500 రూపాయులు చొప్పున సహాయం అందించ వలసిందిగా కోరినాము. ఆ రైతులందరికి ఇన్స్యూరెన్సు చేయాలని కోరినాము. చేతి వృత్తులు వారు, కమ్మరి, కుమ్మరి మొదలైన వారి ఇండ్లు పడిపో యినవి. పశువులు కొట్టుకుని పోయినవి. పౌల్ట్రీలు కొట్టుకుని పోయినవి. వీరి అందరికి కలిగినటువంటి నష్టము కొన్ని కోట్ల రూపాయులలో ఉంటుంది. నా నియోజకవర్గంలోనే 15 కోట్ల రూపాయుల వరకు నష్టము వాటిల్లినది ముఖ్యమంత్రిగారు రెండు సార్లు వచ్చినారు. వారికి చాలా విపులంగా జరిగిన టువంటి నష్టము గురించి చెప్పడం జరిగింది. వెస్ట్ గోదావరి జిల్లా గురించి, చెప్పడం జరిగింది. మా జిల్లాకు రెండు పర్యాయములు వచ్చినప్పుడు 13 మంది ఎం. ఎల్. ఏ. లు వారిని కలిసి చెప్పడం జరిగింది. వారికి చాలా క్షుణ్ణంగా చెప్పడం జరిగింది. చేతి వృత్తుల వారికి, రైతాంగానికి సంబం ధించిన ఇండ్లు 6000 వరకు కూలిపోయినవి. వారి నష్టమును భర్తీ ఎట్లాగు చేశారో అర్థము కాకుండా ఉంది. కూలిపోయిన యిండ్లు తిరిగి కట్టుకోలేని పరిస్థితిలో బీద ప్రజానీకము ఉంది. 25,000 ఇండ్లు పాక్షికంగా డేమేజ్ అయినవి, ఈ నష్టాన్ని గవర్నమెంటు ఏ విధంగా భర్తీ చేస్తుంది? చేస్తాము. చూస్తాము అని గవర్నమెంటు చెప్పడమే తప్ప ఆచరణలో కార్యరూపము దాల్చింది ఏమీలేదని తమ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను. ఈ పేద ప్రజానీకాన్ని ఈ ప్రభుత్వము ఏవిధంగా ఆదుకుంటుందో, వారి నష్టాన్ని ఏవిధంగా భర్తీ చేస్తుందో మాకైతే తెలియకుండా ఉంది. రైతులు దెబ్బతినడం వలన రైతు కూలీలను ఆదుకునే పరిస్థితులు లేక ఆ రైతుకూలీలు పనులు లేక ఇండ్లలోనే కూర్చుని ఉంటున్నారు. వారు ఎన్నో రకాల కష్టనష్టాలు పడుతున్నారు. పంటలకు పంటలుపోయి బాధపడుతున్నారు. రైతు కూలీలను ఆదుకోవడానికి సబ్సిడీ మీద ఎంతోకొంత లోన్సు యివ్వాలి. కాని ఈరోజు వరకు గవర్నమెంటు నుంచి నష్టపోయిన వారికి ఎటువంటి సహాయము అందించడం జరుగదు. గవర్నమెంటు రైతు కూలీలను ఆదుకుంటున్నామని చెప్పడం కూడా జరుగలేదు. అందుకు కారణాలు ఏమిటో అర్థము కాకుండా ఉంది. వెంటనే తగిన చర్యలు తీసుకోవలసిందిగా కోరుతున్నాను. మినిష్టరుగారు ఉన్నారు కాబట్టి, వారు రైతు కూలీలను ఆదుకోవలెనని కోరుతున్నాను. చేతి మ।। 1-00

వృత్తులవారికి అపారమైన నష్టము వాటిల్లినది. ఎన్నో ఫెర్టిలయిజర్స్ పోయాయి. నా నియోజక వర్గంలో జిల్లా తరఫున కోడడం జరుగుచున్నది. ఐ. డి. సి. బోర్సు వున్నాయి. ఫాస్ఫా స్కీములున్నాయి. డి. ఆర్. డి. ఎ. లోన్సు క్రింద బోర్స్ మంజూరు చేశాము. ఆ బోర్లు అన్నీ వరదలవల్ల పాడై పోయాయి. బోర్స్ తయారుఅయ్యే పరిస్థితిలో లేవు. అటువంటి వాటికి ఆర్థిక సహాయం చేసి చెడిపోయిన బోర్స్‌ను రీప్లేస్‌చేసి అందరిని ఆదుకోవలెనని కోరుతున్నాను.

అగ్రికల్చర్ బోర్స్‌కు విద్యుచ్ఛక్తి ఇచ్చే విషయంచూస్తే, ఎన్నో ట్రాన్స్‌ఫార్మర్స్ కాలిపోయాయి. వాటిని రీప్లేస్ చేయాలి. నానియోజక వర్గంలో 200-300 పంచాయితీ సర్వీసులున్నాయి. వాటికి వెంటనే ఇస్తే, పైరు వేసుకొని రైతులు జీవనోపాధి కొనసాగిస్తారు. రైతులు అపారమైన నష్టాలతో, చాలా రకాలైన ఇబ్బందులతో బాధపడుతున్నారు. వరదలు వచ్చే సమయంలో ప్రజలను సురక్షిత ప్రాంతాలకు తరలించి చాలా ఎరకు అమకొన్నారు. ఎరువులను కొనుగోలు చేసి' ఫ్రీ సప్లయి చేసి, క్రాప్ ఇన్స్యూరెన్స్ పథకాన్ని ఏర్పాటు చేయాలి. పశ్చిమగోదావరి జిల్లాను పచ్చగా వుండేట్లుచూడాలని కోరుతూ, ఈ అవకాశమిచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ ఎం. బాలకృష్ణారావు :— అధ్యక్షా! గత మూడు సంవత్సరాల నుండి రాష్ట్రములో ప్రకృతి వైపరీత్యాలవల్ల వరదలు సంభవిస్తూ, పంటలు తీవ్రంగా దెబ్బతినడం, ప్రజలు అనేక కష్టనష్టాలకు గురై, వారి దైనందిన జీవితాలు దెబ్బతినడం, ఇండ్లుపడిపోవడం అనేక రకాలైన ఇబ్బందులు జరిగిన విషయం అందరికి తెలుసు. ముఖ్యంగా రాష్ట్రములో 13 జిల్లాలలో విపత్తు సంభవించింది. ముఖ్యంగా 16 లక్షల ఎకరాలలో పంట దెబ్బతిన్నది. 2½ లక్షల ఇండ్లు డామేజి కావడం, సుమారుగా 300 మంది ప్రాణాలు కోల్పోవడం జరిగింది. జూలై 21 నుండి ఆగస్టు 21 దాకా కురిసిన వర్షపాతం 471 మి. మీ గత రెండు మాసాలలోనే పడింది. 13 జిల్లాలలో 6 జిల్లాలు, కృష్ణా, ఉభయ గోదావరి, నిజామాబాదు, ఖమ్మం, కరీంనగర్ జిల్లాలలో ఎక్కువ విపత్తు కలిగింది. ప్రకృతివైపరీత్యాలవల్ల సంభవించే వరదల శాశ్వత నివారణకుఆలోచన చేయాలని కోరుతున్నాను. కృష్ణా జిల్లాలో చూస్తే లక్షలాది ఎకరాలలో పంట సర్వనాశనం అయింది. 20 వేల ఇండ్లు కష్టిటుగా డామేజి అయ్యాయి. 75 వేల ఇండ్లు పాక్షికంగా దెబ్బతిన్నాయి. 35 మంది ప్రాణాలు కోల్పోయారు. కృష్ణా జిల్లాలో 300 గ్రామాలు ముంపుకు గురికాగా, 20 గ్రామాలలో హెలికాప్టర్ ద్వారా ఫుడ్ పాకెట్స్ డ్రాప్ చేశారు. ఒక్కసారిగా వరద రావడడంవల్ల, బుడమేరు, తమ్మిలేరు, ఎర్రకాలువలు పొంగి, నీరు డిస్‌చార్జి చేయడానికి వున్న వనరులు అన్నీ వెల్లువలాగా ప్రవేశించడం, పంట పొలాలు, అనేక కార్యక్రమాలు నాశనం అవడం జరిగింది. కృష్ణా జిల్లాలో బుడమేరుకు ఎక్కువ నష్టము జరిగింది. 1964 లో వచ్చిన వరదలవల్ల బుడమేరులో 40 వేల క్యూసెక్కుల నీరుండేది. బుడమేరు రెడ్డిగూడెం మండలం నుండి 81

మైళ్లు ప్రయాణం చేసి కొల్లేరులో కలుస్తుంది. దీని క్యాచ్‌మెంట్ ఏరియా 729 చ॥ మైళ్ళు కాగా, 500 చదరపు మైళ్ళు మాగాణి, 281 చదరపుమైళ్ళు మెట్ట ప్రాంతం కలదు. ముఖ్యంగా బుడమేరు గురించి 1964 లో మిత్రా కమిటీ వారు వచ్చారు. వారు వరద నీటిని అంచనా వేశారు. వారు 40 వేల క్యూసెక్కుల నీరు ప్రవహించిందని అన్నారు. జూలై, ఆగస్టు మాసాలలో వచ్చిన వరద వచ్చినప్పుడు 42 వేల క్యూసెక్కుల వాటర్ బుడమేరులో ప్రవహించింది. ఆ రోజున బుడమేరుకు బ్యాలెన్సింగు రిజర్వాయర్ రెడ్డిగూడెం దగ్గర కడితే, కొనుకోడు, పినపాకాల, యింకా రెండు గ్రామాలను వెకెట్‌చేయిస్తే బాగుంటుంది. దానివల్ల పై నుంచి వచ్చే నీరు కొంతవరకు నిలువు చేసుకోడానికి, దానిని అనావృష్టి సమయంలో వ్యవసాయం చేసుకో డానికి, రైతాంగానికి ఉపయోగపడుతుందని ఆ రోజు విన్నవింపడం జరిగింది. బుడమేరుకు విపత్తు రావడంవల్ల, 39 చోట్ల బ్రీచెస్ పడ్డాయి యుద్ధప్రాతిపదిక మీద పూడ్చవలసి వుంది. అక్కడ ఎలగలేరు దగ్గర ఒక డైవర్ట్ చానల్ ప్రపోజ్ చేసి 7500 క్యూసెక్కుల నీటిని డైవర్షన్ చానెల్ ద్వారా ఎ ఔరెగ్యులేటరు పాస్ అయ్యేటట్లు వరద సమయంలో డైవర్ట్ చానల్ ఎక్స్‌కవేట్‌చేస్తే, దానివల్ల బుడమేరులో నీరు తగ్గుతుంది. ఇప్పుడు వచ్చిన అనుభవాన్ని చూస్తే, బిలో బ్యారేజి డైవర్ట్ చానెల్ ప్రపోజ్‌చేస్తే దాదాపు 25 వేల క్యూసెక్కుల వాటర్ డైవర్ట్ చేయడానికి వీలవుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. అంతేకాకుండా, అనేక దశాలుగా డైవర్ట్ చానెల్‌వల్ల కృష్ణా నదిలో ఫ్లడ్ వచ్చినప్పుడు డైవర్షన్ చానల్ పనిచేయడం లేదు. కృష్ణా నుండి వచ్చిన వాటరే ఎదురు వచ్చి, బుడమేరులోకి వస్తున్నది. దీనికి ప్రత్యామ్నాయంగా, ముఖ్యమంత్రిగారు అప్పుడు పులిచింతల బ్యాలెన్సింగ్ రిజర్వాయర్‌ను ప్రపోజ్ చేశారు. దానిలో 75 టి. ఎం. సి. ల నీటిని నిలువ చేయడానికి ప్రపోజ్ చేస్తే, ముఖ్యంగా అక్కడ 4 గ్రామాలు వెకేట్ చేయించి, బ్యాలెన్సింగ్ రిజర్వాయర్ కడితే, కృష్ణా ఫ్లడ్స్ ద్వారా వచ్చే ఎక్సెస్ వాటర్ వాడుకోడానికి బచావత్ ఎవార్డు ప్రకారం రైట్ వుంది. ఆ రైట్‌ను ఎసర్ట్ చేసుకుంటే, ఆ నీటిని అనావృష్టికాలంలో పైన వున్న నాగార్జునసాగర్ నుండి నీరు రాకుండా మనం అక్కడ బ్యారేజిని నిర్మించుకొన్నాము. కనుక క్రింద నీరు వచ్చే పరిస్థితి అనావృష్టి కాలంలో వుండదు. కాబట్టి ఆ ఎక్సెస్ వాటర్ బ్యాలెన్సింగ్ రిజర్వాయరు ద్వారా తీసుకోడానికి ప్రపోజ్ చేస్తే, ఈ కృష్ణానది యొక్క సమస్యలను తట్టుకోవడానికి, అట్లాగే బుడమేరు డైవర్ట్ చానెల్‌ను ఫంక్షన్ చేయడానికి వీలుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. మ॥ 1-10
అట్లాగే బుడమేరులో నుంచి వచ్చిన డైవర్షన్ ఛానల్ ఫంక్షను చేయడానికి వీలు ఉంటుంది అని కూడ నేను ముఖ్యముగా మనవి చేస్తున్నాను. అది కూడ కాకుండా దాదాపు ఈ బుడమేరు అనేది మన ఇర్రిగేషన్ అధికారులు దీనిని ఒక రివరుగా ట్రీట్ చేస్తున్నారు. దానిని రివరు క్రింద భావిస్తున్నారు. ఈ బుడమేరు రివరు కాదు. అది ఒక మేజర్ డ్రయిను. కృష్ణా డెల్టాలో అనేక డ్రయినులు ఈ బుడమేరులో కలిసేవి ఉన్నాయి. బుడమేరు ఫ్లడ్ బ్యాంక్సు వేశారు. ఫ్లడ్ బ్యాంక్సు వరకే రైతులకు తీసుకున్నవాటికి

కాంపెన్‌సేషన్ ఇచ్చారు గాని వాళ్లు ఫస్ట్ బ్యాంక్సు లోపల ఉన్నటువంటి నేల కొంది ఎకరాలలో ఈవేళ షుగర్‌కేన్ నాటుతున్నారు. అలాగే పాడీ ట్రాన్సు ప్లాంటు చేస్తున్నారు. ఈ వాటరు అంతా కట్టేసేసి మొత్తంగా ఓవర్ ఫ్లో అయి బ్రీచప్ అయిన పరిస్థితి ఈవేళ బుడమేరులో ఉన్న పరిస్థితి. ఇవి అన్నీ కూడ మరి తొలగించాలి. అంతేకాదు. నేను గత రెండు మూడు సంవత్సరాల నుంచి కూడ చెబుతున్నాను. అధికార్లకు కూడ. కృష్ణా జిల్లా పరిషత్తు సర్వసభ్య సమావేశములో ప్లానింగు బోర్డు మీటింగులో కూడ చెప్పాను. బుడమేరులో ఉన్నటువంటి వీడ్, అట్లాగే ఎక్కడి నుంచో వచ్చేటటువంటి మే..ర్ అండ్ మైనర్ డ్రెయిన్సులో ఉన్నటువంటి డ్రెయిన్ ఏ మాత్రం కూడా క్లి..యర్ చేయడంలేదు. రైతాంగానికి ఆయకట్టు పెరిగిన దృష్ట్యా ఈ వేళ వనరులు ఏ మాత్రం పెరగలేదు అని మనవి చేస్తున్నాను. చాల ఎన్‌క్రోచ్‌మెంట్సు ఉన్నాయి. మరి సోర్స్ ఆఫ్ వాటర్‌ని రెస్ట్రిక్టు చేసినారో, చేసి వాటి యొక్క పొటెన్‌షియాలిటీ తగ్గించడంవల్ల అనేక రకాలైనటువంటి ఇబ్బందులకు గురి అవుతూ ఉండడం కూడ జరుగుతూఉందని కూడ ముఖ్యంగా నేను మనవి చేస్తున్నాను. పోతే ఈ మిత్రా కమిటీ సూచించినట్లుగా బ్యాలెన్సింగ్ రిజర్వాయరు కట్టాలి అని చెప్పి అట్లాగే గన్నవరం ఏరియాలో గన్నవరం కాన్‌స్టిట్యుయన్సీకి సంబంధించి అక్కడ దాదాపు పది ఊరులు మొన్న మెరూన్ అయినాయి, ఫుడ్ డ్రాపింగ్సు కూడ జరిగినాయి. అక్కడ ముఖ్యంగా ఉంగుటూరు మండలములో కొయ్యగూరపాడు, వెల్లిపాడు, లంకపల్లి, ఓంద్రపాడు, బొక్కపాడు, వెంకట్రామాపురం ఈ విలేజెస్ మొత్తంగా మెరూన్లు అయి మొత్తం ట్రాన్సుపోర్టేషన్ బంధించినటువంటి పరిస్థితి. అక్కడ బుడమేరు లంకపల్లి దగ్గర ఓవర్ బ్రిడ్జి కట్టాలని ముఖ్యమంత్రి గారికి చెప్పాను. ఈ వేళ కూడ లైను ఎస్టిమేటువేసి దాదాపు కోటి రూపాయలు అవుతుందని అన్నారు. నేను ముఖ్యంగా ఈ సందర్భంగా టెక్నికల్ ఎక్స్‌పర్ట్సుకి సజెస్టు చేశాను. లోగడ ఉన్నటువంటి ఈ డ్రయిన్సుమీద గాని, బుడమేరు మీదగాని చాల డ్రెయిన్సులో కాజువేస్ నిర్మించారు. ఆ కాజువేస్‌వల్ల ఈ వేళ కమ్యూనికేషన్సుగాని ట్రాన్సుపోర్టు కూడ నిరోధించబడి అక్కడ ఉన్నటువంటి మెరూన్ అయిన ప్రజానీకం ఏ మాత్రం కూడ వారి దైనందిన కార్యక్రమానికి, ప్రజాజీవనానికి నిత్య జీవనానికి వీలులేనటువంటి పరిస్థితి ఉంది. అక్కడ గ్రామాలు కొయ్యగూరపాడు, లంకపల్లి మొదలైన గ్రామాలు మొత్తం మునిగిపోవడంవల్ల ఇన్‌అన్‌డేట్ కావడంవల్ల ఇబ్బందిగ ఉంటున్నది. అక్కడ సైక్లోన్ సెంటర్సు ఏర్పాటు చేయాలి. అక్కడ ఒక పల్లికన్ వైపు బ్రిడ్జి అక్కడ కట్టాలి, వీడ్ రిమూవ్ చేయాలి అని మనవి చేస్తున్నాను. వెంటనే అంటే జూలై 25వ తారీకున ముఖ్యమంత్రిగారు అక్కడకు రావడం జరిగింది. అట్లాగే ఆగస్టు 13వ తారీకున కూడ వారు రావడం జరిగింది. మరి ఈవేళమనం అనేక వేల కోట్ల రూపాయలు ప్రత్యక్షంగ గాని పరోక్షంగాగాని కేంద్రానికి మనం పన్నుల ద్వారా చెల్లిస్తున్నాము

అందుకనే ముఖ్యమంత్రిగారు చెబుతారు. మొట్ట మొదట మనం భార తీయులము తరువాత ఆంధ్రులము అని. ఈ జాతికి వచ్చిన విపత్తుని తొలగించవలసిన అవసరం ఉంది. ప్రెస్‌వాళ్లు కూడా ముఖ్యమంత్రిగారిని అడిగారు. ఫ్లడ్ ఎఫెక్టెడ్ ఏరియాస్‌ని చూడకుండా మీరు ఫ్లడ్ ఎఫెక్టెడ్ ఏరియాస్‌ని స్కిప్పింగ్ ఓవర్ చేస్తున్నారని. లేదు, ముందుగా మా మంత్రి గారు చూసి మాకు రిపోర్టు ఇచ్చారు, అని చెప్పడం జరిగింది. ముఖ్యమంత్రి గారు ఎప్పుడో 17వ తారీకున సెంటరుకి రిపోర్టు సబ్‌మిట్ చేస్తే ఏమీ కాలేదు. లోగడ మనం చూస్తే 1986లో వరదలు వచ్చినప్పుడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రూ. 1196 కోట్లు ఆ వేళ డిమాండు చేస్తే కేవలం రూ. 40 కోట్ల రూపాయలు మాత్రమే ఈ రాష్ట్రానికి ఇవ్వడం జరిగింది కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి అని మనవి చేస్తున్నాను. అట్లాగే 1987లో రూ. 271 కోట్లు అడిగితే, రూ. 29 కోట్లు ఈ వేళ రూ. 640 కోట్లు అడిగితే కేవలం రూ. 21 కోట్లు ఇచ్చాము అని చెప్పడం అంటే ఎంతో ఆశ్చర్యంగా ఉంది. ఆ రకంగా ఈ ఫ్లడ్ ఎఫెక్టెడ్ ఏరియాస్‌నిగాని అక్కడ ప్రజానీకాన్నిగాని పట్టించుకోవడంలేదు. క్రాప్ ఇన్‌సూరెన్సు మండలమైజు చేశారు. ఒక మండలములో కొన్ని గ్రామాలు మునిగి ఉంటాయి, కొన్ని గ్రామాలు ఉండవు. కాబట్టి అట్లా కాకుండా ఈ క్రాప్ ఇన్‌సూరెన్సుని సర్వే నంబరు వైజుగా చేసి రైతాంగాన్ని ఆదుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. చాల చెరువులు బ్రీచవ్ అయినాయి. కృష్ణా జిల్లాలో 300 చెరువులు బ్రీచవ్ అయినాయి. వీటన్నిటికి కూడ ముఖ్యంగా బండ్సు క్లోజప్‌చేసి సర్ప్లస్ వెయిర్సు కన్‌స్ట్రక్టు చేయాలి. అట్లాగే నూజివీడు డివిజనులో ఉన్నటువంటి, నాగార్జున సాగర్ లెఫ్టు కెనాల్సు దాదాపు ఒక లక్ష ఎకరాలు సాగుచేసే కెనాల్సు మొత్తం ఫీల్డు చానల్సు అన్నీ కూడ వైప్ ఆఫ్ అయి అవి నామ రూపాలు లేకుండా భూమిలో కలసి పోయాయి. కాబట్టి దీనికి వరల్డు బ్యాంకు ఎయిడ్ అడిగి కేంద్ర ప్రభుత్వ సహాయం తీసుకుని నాగార్జున సాగర్ కెనాల్సుని మరల తిరిగి రెస్టోరుచేసి అక్కడ ఉన్నటువంటి డ్రై క్రాప్సుకి నీటిని అందజేయాలని కూడ మనవి చేస్తున్నాను. అట్లాగే జాతీయ రహదారులు అన్నీ బ్రీచ్‌లు పడి చెడిపోయినాయి. బ్రిడ్జిలు పోయినాయి. కీసర బ్రిడ్జి పోయింది. భీమవరం దగ్గర ఉన్న బ్రిడ్జిపోయింది. జాతీయ రహదారులు పోవడంవల్ల రాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి రహదారులు మీద ప్రెజరు ఎక్కువ అవుతున్నది. స్ట్రైన్ ఎక్కువ అవుతున్నది. కాబట్టి జాతీయ రహదారులకు అవసరమైన ఫండ్సు విడుదలచేసి వెంటనే వాటిని రిపేరు చేసినట్లయితే రాష్ట్ర రహదారుల మీద ఒత్తిడి తగ్గుతుంది. నేను చెప్పినటువంటి సూచనలు అన్నీ పరిగణనలోనికి తీసుకుని పనులు చేయించాలని మనవి చేస్తున్నాను. బుడమేరు ఫ్లడ్ బ్యాంకు కొరకు బయట నుంచి మట్టిని తీసుకువచ్చి చేస్తున్నారు. అట్లా కాకుండా లోపల ఉన్న మట్టినే తీసి వీడ్సు రిమూవ్‌చేసి చేయాలి. బుడమేరు లోపల పంట పొలాలలో షుగర్‌కేన్ మొదలైన అనేక రకాల పంటలు వేయడానికి ఉపయోగించకూడదు. వాటిని ప్రభుత్వము ఎక్వైయిర్‌చేసి బుడమేరు ఎక్కువగా వాటర్ డిస్‌చార్జి

చేయడానికి అనేక రకాల వసరులు కల్పించాలని కోరుతూ నాకీ అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ కె. విద్యాధరరావు (చింతలపూడి) :— అధ్యక్షా! ఈనాడు దేశాన్ని పరిపాలించమని చెప్పి ప్రజానీకం శ్రీ మెజారిటీ ఇచ్చి గెలిపిస్తే దురదృష్టవశాత్తు మనం చూస్తున్నాము చరిత్ర ఉన్న రాజకీయ పార్టీలుకూడ శవ రాజకీయాలు, కరువు కాటకాలు అవకాశంగా తీసుకుని రాజకీయాలు చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాయి. కాని ప్రజలకు ఉన్న కష్టసుఖాలను గురించి కరువు కాటకాల గురించి వారికి ఉన్న ఇబ్బందులు సమస్యల గురించి విచారించి వాటిని పరిష్కారం చేద్దాము అనే ఆలోచన కనబడడం లేదు. ఇది చాల దురదృష్టకర మైన విషయం. మన ప్రధాన మంత్రి ఆగష్టు నెలలో వచ్చినప్పుడు జులై నెలలో వచ్చిన అధిక వర్షాలవల్ల నష్టపడితే ఏమిటయ్యా ఆయన నుండి మనకు వచ్చిన సమాధానం అంటే వారు ఒక స్టేటుమెంటు ఇవ్వడం జరిగింది. వారు తెలుగుదేశం మినిస్ట్రీని చార్జి చేశారు. రిపోర్టు ఇంకా అందలేదన్నారు. రిపోర్టు ఇవ్వడం జాప్యం జరిగింది అన్నారు. జాప్యము జరిగిందని అంగీకరిద్దాము, ఒక క్షణం. రిపోర్టు ఇచ్చాక కూడ ఈనాటి వరకు కూడ ఒక్క రూపాయి విడుదల అవలేదు. దాదాపు రెండు మాసాలు అవుతోంది. రెండు మాసాలు అయినా కూడా కేంద్రం నుంచి ఒక రూపాయి కూడ విడుదల చేయకుండా ఇటువంటి చౌకబారు స్టేటుమెంటు ఇవ్వడం ద్వారా ప్రజలను ఆకర్షించవచ్చు అనుకుంటున్నారేమోగాని ప్రజలు సిద్ధముగా ఉన్నారు. ప్రజలలో రాజకీయ చైతన్యము ఉంది. తగిన గుణపాఠము సమయము వచ్చినప్పుడు చెప్పి తీరుతారు. కాని ఈనాడు మనం చూశాము జులై 16, 15 గాని జులై 22, 23 గాని ఆగష్టులో 17, 22, 23 ఈ మూడు నెలలు భారీ వర్షాలవల్ల జరిగిన నష్టము— వరదలవల్ల 645 కోట్ల రూపాయలు నష్టము జరిగిందని రాష్ట్ర ప్రభుత్వము కేంద్ర ప్రభుత్వానికి నివేదిక పంపినప్పటికి కూడ ఈనాడు ఏదో 21 కోట్లు రూపాయలు ఇస్తామని ఇండికేషను కేంద్ర ప్రభుత్వము ఇస్తుందని చెప్పి ప్రధాన మంత్రి మన రాష్ట్రము వచ్చినప్పుడు చెప్పారు. ఏదో భిక్ష పెట్టినట్టు రూ. 21 కోట్లు ఇస్తామని చెప్పారు. ఏన్యువల్ ప్లాను మన రాష్ట్ర బడ్జెట్ స్టడీగా ఉంచని అంగీకరించినప్పుడు 43 కోట్ల రూపాయలు ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వము ఖర్చు పెడితే 21 కోట్ల రూపాయలు అంటే 50 పర్సెంటు కనీసం
మః 1-20 వారు విడుదల చేయవలసిన అవసరం ఉంది. ఈనాడు ఆ రూ. 21 కోట్లు కూడా విడుదల చేస్తామని యిండికేషన్ యిచ్చారే తప్ప. ప్రధాన మంత్రి చెప్పారేగాని ఇంతవరకు ఒక్క రూపాయి కూడా విడుదల చేయకుండా, ఈనాడు చౌకబారు స్టేట్‌మెంట్స్ యిస్తున్నారని మనవి చేస్తున్నాను. ఈనాటికైనా సరే నా మిత్రులను కోరేది ఏమిటంటే, అర్థరహితమైన స్టేటుమెంట్సు చేయకుండా, బాధ్యతారహితమైన స్టేటుమెంట్సు చేయకుండా, ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి, తెలుగు జాతికి జరిగిన నష్టాన్ని గుర్తించి ఆలోచించి, ఏ విధంగా సమస్యలను పరిష్కారంచేసి ప్రజలను ఆకర్షించగలరో ఆలోచించి, మనకు కావలసిన నిధులను విడుదల చేయించవలసిన బాధ్యత అందరి మీదా

వున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. ఆ రోజు, ముఖ్యమంత్రిగారిపైన విమానాశ్రయంలో ప్రధాన మంత్రిగారు ఆరోపణ చేసినప్పుడు, "ఇది వాస్తవం కాదు. మేము 27-7-1989 తారీకునాడు మీకు వ్రాతపూర్వకంగాను, 26-7-1989 తారీకునాడు టెలెక్స్ పూర్వకంగాను ఇంటిరిమ్ రిపోర్టు పంపడం జరిగిందని, ప్రధాన మంత్రికి, మన ముఖ్యమంత్రిగారు చెబుతూ వుంటే, ఒక అధికారి ముఖ్యమంత్రిగారితో బాధ్యతారహితంగా మీరు మాట్లాడడానికి వీలులేదు" అని అడ్డుపడితే, ప్రధాన మంత్రిగారు పట్టించుకోకుండా ఆయన యిష్టానుసారంగా చౌకబారు అబద్ధాలు ప్రెస్ రిపోర్టర్లకు చెప్పుకుంటూ పోయారు. ఆ విషయం ఈ ప్రజలకు తెలియజా అని మనవి చేస్తున్నాను. మనకు మొట్టమొదటిసారిగా జులై 16, 17 తారీకుల్లో కడప ప్రాంతంలో భారీ వర్షాలు వచ్చిన కారణంగా ముఖ్యమంత్రిగారు పర్యటించారు. అంతేకాకుండా జులై 22, 23 తారీకుల్లో ఏడు జిల్లాల్లో భారీ వర్షాల కారణంగా వరదలు వచ్చినప్పుడు మన ప్రియతమ ముఖ్యమంత్రిగారు అన్ని జిల్లాలలోను తిరిగి అక్కడి ప్రజల కష్టనష్టాలను తెలుసుకొని మొట్టమొదటిసారిగా చరిత్ర అంటూ సృష్టించడం జరిగింది. కేంద్ర ప్రభుత్వం యిండికేషన్ వున్నా లేకపోయినా యింత భారీ ఎత్తున నిధులను ఈ రాష్ట్రంలో విడుదలచేసి రాష్ట్ర ప్రజానీకానికి సహాయం కోసం వెంటనే రిలీఫ్ చర్యలను తీసుకుంటున్నది. ఈనాడు భారతదేశ చరిత్రలో ఏ రాష్ట్రంలో కూడా ఈ విధంగా జరగలేదని కంఠోక్తంగా చెప్పగలను. ఈ విషయంలో ముఖ్యమంత్రిగారినే కాకుండా, దానికి సంబంధించిన ఆర్థిక శాఖాధికారులను, అదే విధంగా రిలీఫ్ కమీషన్ వారిని కూడా అభినందించ వలసిన అవసరం వుందని మనవి చేస్తున్నాను. రూ. 60 కోట్లు విడుదల చేయడమే కాకుండా దాదాపు 44 వేల పక్కా గృహాలను ఇళ్లు పోయిన వారికి కట్టించాలని ఆదేశాలు యిచ్చి డబ్బు ఎడ్జస్టుమెంట్ చేశారు. ఇదంతా గుర్తించకుండా చౌకబారు స్టేట్‌మెంట్లు చేస్తూ, రిలీఫ్ అందించడంలేదని చెబుతున్నారు మిత్రులు. ఎంతవరకు బాధ్యత వహించి స్టేట్‌మెంట్లు యిస్తున్నారో నాకు అర్థం కావడం లేదు.

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు :— చౌకబారు స్టేట్‌మెంట్లు సభ్యులు చేశారని అనడం సబబు కాదు. అది పార్లమెంటరీ లాంగ్వేజ్ కాదు.

శ్రీ కె. విద్యాధరరావు :— అందులో అన్‌పార్లమెంటరీ ఏమి వుంది?

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు :— అందరు ప్రతిపక్ష సభ్యులు చెప్పినవి చౌకబారు అనడం తప్పు. దయచేసి ఉపసంహరించుకోవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. విద్యాధరరావు :— అదేమీ అన్‌పార్లమెంటరీ కాదు.

శ్రీ కె. బాపిరాజు :— బుద్ధిగా మాట్లాడి పెద్దగా ఎదుగు.

శ్రీ కె. విద్యాధరరావు :— అధ్యక్షా, రాష్ట్రపతిగారు ఈ రాష్ట్రానికి వచ్చినప్పుడు వారు ఏరియల్ సర్వేచేసి, ప్రజల కష్టసుఖాలను కనుక్కొనడానికి ప్రయత్నం చేశారు. ప్రధాన మంత్రి కేవలం రాజకీయం కోసం వచ్చి,

రాజకీయ ప్రాపగాండా కోసం వచ్చి సమావేశాలు జరుపుకున్నారు. కనీసం ఒక్క అరగంట అయినా ఏరియల్ సర్వేచేసి రాష్ట్రానికి జరిగిన నష్టం వాస్తవమా, కాదా అనేది తెలుసుకోవడానికి ప్రయత్నం కూడా చేయలేదు. ఎంత దురదృష్టకరమో చూడండి. ముందుగా కేంద్రం నుండి ఒక మంత్రి వచ్చారని చెప్పారు. ఆ వచ్చిన మంత్రి విజయవాడలో ఏమి చేశారో మీ అందరికీ తెలుసు. వారు భోజన విహారంలోనే ఎక్కువసేపు గడిపారు. వారు భోజన విహారంలో ఎక్కువ సమయం గడిపారా, జిల్లా కలెక్టర్లకు ఎక్కువ సమయం కేటాయించారా అనేది పరిశీలించవలసిందిగా కాంగ్రెస్‌వారిని కోరుతున్నాను. వారు భోజనం కోసం రెండు గంటలు విహారంచేసి, కలెక్టర్లతో పదిహేను నిముషాలు కూడా చర్చించకుండా, ఈనాడు స్టేట్‌మెంట్స్ ఇవ్వడం ఎంతో దురదృష్టకరమని, దీన్ని గమనించవలసిన అవసరం వుందని మనవి చేస్తున్నాను. రూ. 640 కోట్ల నష్టం జరిగినట్లుగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నివేదికను పంపించడం జరిగింది. మిత్రులు నేనేదో ఆరోపణలు చేశాననీ, అన్నాననీ బాధపడేకంటే, ఎక్కువ మోతాదులో మన రాష్ట్రానికి సహాయం అందడం కోసం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సిఫారసు చేస్తే ప్రయోజనం వుంటుంది. ప్రశ్నోత్తరాల సమయంలో ఈ రోజే మంత్రిగారు కూడా చెప్పారు. డెల్టా సిస్టం ఉభయ గోదావరి జిల్లాలలో 10 లక్షల ఎకరాలకే రూపొందించడం జరిగిందని, కానీ అప్‌ల్యాండ్స్‌వల్ల కానీయండి, లేదా అదనంగా ఆయకట్టు తీసుకువచ్చినందువల్ల కానీయండి, 20 లక్షల పై చిలుకు ఆయకట్టు వచ్చినట్లుగా మంత్రిగారు చెప్పారు. ఉన్న డ్రైనేజ్ సిస్టం సరిపోదని మోడరనైజ్ చేయాలని వారు చెప్పడం జరిగింది. మన ప్రియతమ ముఖ్యమంత్రిగారు మోడరనైజేషన్ ఆఫ్ డ్రైనేజ్ సిస్టం కొరకు రూ. 450 కోట్లు కావాలని విజ్ఞప్తి చేశారు. నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరేది ఏమంటే ఈ యొక్క ప్రభుత్వం నియమించిన హై పవర్ కమిటీ ద్వారా అతి త్వరలో ఒక నివేదికను రూపొందించి, అవసరమైతే కేంద్ర ప్రభుత్వ సహాయం కూడా తీసికొని చేయాలని కోరుతున్నాను. కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆర్థిక సహాయం యిస్తుందనే నమ్మకం నాకు లేదు. కనీసం వరల్డ్ బ్యాంక్ అసిస్టెన్స్‌తో నిధులు సమకూర్చి అయినా మోడర్‌నైజేషన్ ఆఫ్ డ్రైనేజ్ సిస్టం చేయకపోతే ప్రయోజనం వుండదు. ప్రతి సంవత్సరం వచ్చే అధిక వర్షాల కారణంగా సిల్టింగ్ ఆఫ్ డ్రైనేజ్ సిస్టం జరగడం, డ్రైనేజెస్ ఎన్‌క్రోచ్‌మెంట్ కారణంగా, ఈనాడు డ్రైనేజ్ సిస్టం దెబ్బతింటున్నది. ముఖ్యంగా అన్నపూర్ణ అయిన వెస్ట్ గోదావరి జిల్లాలో ఈనాడు డ్రెయిన్స్ అన్నీ సిల్ట్ అప్ అయినాయి. ఈనాడు ఉప్పుటేరు ఒరిజినల్ కోర్సు కూడా డైవర్ట్ అయింది. మీరు స్ట్రెయిట్ కట్ త్రవ్వారు, కాదనడం లేదు. పేరలల్ కట్ పని చేస్తోంది. ఒరిజినల్ కోర్స్ సిల్ట్‌అప్ కావడంవల్ల, నీరు సముద్రానికి డ్రెయిన్ కావడం లేదు. ఇటువంటి ఇబ్బందులు వున్నాయి కాబట్టే డ్రెయినేజ్ సిస్టంను వెంటనే శాశ్వత మరమ్మత్తులు చేయవలసిన అవసరం వుంది. లేకపోతే ప్రతి సంవత్సరం రూ. 200 కోట్లు, రూ. 300 కోట్లు విలువగల పంట నష్టం అవుతుంది. ప్రభుత్వం ఉదారంగా పేదవారికి, రైతాంగానికి యిచ్చే

రూ. 500, లేదా రూ. 250 వల్ల సమస్య పరిష్కారం కాదు. శాశ్వత పరిష్కార మార్గాలను ఆలోచించవలసిన అవసరం ఎంతయినా వుంది. ఈ యొక్క డ్రెయినేజ్ సిస్టంను వన్స్ ఫర్ ఆల్‌గా రీ ఓరియంట్ చేయవలసిన అవసరం వుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ విషయంలో నేను కొన్ని సూచనలు కూడా చేయదలచుకున్నాను.

ఇప్పటిదాకు పార్లల్ కట్ త్రవ్వారు. ఒరిజినల్ కోర్సు చాలా వరకు సిల్ట్ అప్ అయింది. ఈ విషయం ఇంతకు ముందే మనవి చేశాను. ఇక్కడ రెండవ పార్లల్ కట్ అవసరం ఎంతయినా వుందని మనవి చేస్తున్నాను. గొల్లవాని తిప్ప దగ్గర భీమవరం నుండి ఎనమంద్రడు డ్రెయిన్‌కు సెకండ్ పార్లల్ కట్ అవసరం అనేది మనవి చేస్తున్నాను. ఆ విధంగా చేసిన రోజు కొంతవరకు ఎర్ర కాల్వ ఎనమంద్రడు డ్రెయిన్‌గా ఫార్మ్ అయి, వచ్చే వరదను త్వరగా డ్రెయిన్ చేయడానికి అవకాశం వుంటుంది అని మనవి చేస్తున్నాను. అదే విధంగా అనంతపల్లి నుండి, నందమూరి ఆక్విడక్టు పై భాగం నుండి వేగేశ్వరపురానికి, ఎర్రకాల్వ ఎనమంద్రడులో పడకుండా డైరెక్టుగా సముద్రానికి డైవర్ట్ చేయడానికి ఏదయినా మార్గం వుందా అనేది కూడా విచారించవలసిన అవసరం వుందని మనవి చేస్తున్నాను. అదే విధంగా తమ్మిలేరు ప్రాజెక్టును మిత్రా కమిటీ రిపోర్టు ప్రకారం ఫ్లడ్ మోడరేషన్ ప్రాజెక్టుగా రూపొందించారు. దురదృష్టవశాత్తు తమ్మిలేరు ప్రాజెక్టు మూలంగా ఏలూరు పట్టణానికి ప్రమాదం జరుగుతూవుంది. దీనికి ముఖ్యకారణం ఏమంటే, ఏలూరు పట్టణం దగ్గర ప్రవహిస్తూ వస్తున్న రివర్ మీద ప్రాజెక్టు కట్టడంలో డిజైన్ తప్పు వుంది అధ్యక్షా, కేవలం క్యాచ్‌మెంట్ ఏరియాలో 8 వేల క్యూసెక్స్ నీరు మాత్రమే తీసుకోడానికి, 6 వేల క్యూసెక్స్ నీరు సర్‌ప్లస్ అయితే సరిపోవడానికి, 14 వేల క్యూసెక్స్‌కు మాత్రమే డిజైన్ చేయడం జరిగింది. చుట్టుపక్కల వున్న చెరువులు, మైనర్ యిరిగేషన్ ట్యాంక్సు బ్రీచ్ అవుతే ఏలూరు పట్టణానికి ఏమి ప్రమాదం జరుగుతుందనేది వీరు అవగాహన చేసుకోలేదు. వీటిన్నింటినీ దృష్టిలో వుంచుకొని డిజైన్ చేయకపోవడం జరిగిందని మనవి చేస్తున్నాను. తమ్మిలేరు ప్రాజెక్టు విషయంలో విపరీతంగా ల్యాండు ఎక్విజిషన్ చేశారు. అందులో రెండు వంతులు కూడా సబ్‌మెర్షన్ జరగడం లేదు. అవసరం అయితేగట్టును పెద్దది చేసి, తమ్మిలేరు ప్రాజెక్టును స్ట్రెంగ్తెన్ చేసి, ఇంకా ఎక్కువ నీరును స్టోర్ చేయడానికి అవకాశం వుండే విధంగా మీరు చేయండి. ఇప్పుడు స్టోర్ అవుతున్న 3 టి.యం.సి.కి బదులుగా 5 టి.యం.సి. వాటర్‌ను స్టోరేజ్ చేయండి. చింతలపూడి, లింగపాలెం మండలాలలోని మెట్ట ప్రాంతాలు శాశ్వతంగా కరువు కాటకాలకు గురి అవుతూ వున్నాయి. దీని మూలంగా ఈ యొక్క కరువుకాటకాలనుండి నివారణ చేయవచ్చు. ఇరిగేషన్‌ను డెవలప్ చేయవచ్చు. ఏలూరు పట్టణాన్ని సేవ్ చేయవచ్చు. ఈ విషయం పరిశీలించవలసిందిగా కోరుచున్నాను. అదే విధంగా ఎమర్జెన్సీ ఔట్‌లెట్‌లు కూడా ఏర్పాటు చేయాలి. నిజాంసాగర్‌కు రెండు ఔట్‌లెట్స్ వున్నాయి. అదే విధంగా కృష్ణా జిల్లాలో గోనేలవాగు ఒకటి వుంది. అందులో సెకండ్ ఔట్‌లెట్,

ఎమర్జెన్సీ ఔట్‌లెట్ ఒకటి కడితే, ఒరిజినల్ కోర్స్‌లో ఫోర్స్‌లో వచ్చే కరెంట్
కూడా స్పీడ్ తగ్గుతుంది. నష్టం కూడా తక్కువ జరిగే అవకాశం వుంది, కనుక
సెకండ్ ఔట్‌లెట్ గురించి కూడా పరిశీలించవలసిన అవసరం వుంది.
అన్నిటికంటే ముఖ్యమైనది కొవ్వాడ కాల్వ విషయం. పాపికొండల నుండి
వచ్చే కొవ్వాడ కాల్వ డెల్టా ఏరియాకు విపరీతంగా నష్టం కలుగజేస్తోంది.
ఇది హిల్ స్ట్రీమ్‌గా వచ్చి, వచ్చిన రెండు మూడు రోజులు తీవ్రంగా వచ్చి
కోట్లాది రూపాయల పంట నష్టం కలుగజేస్తోంది. ఇది ట్రైబల్ ఏరియాకు
బెనిఫిట్ కలుగజేసే కాల్వ. దీని మీద ప్రాజెక్టు కడితే మొత్తం ట్రైబల్స్
బెనిఫిట్ పొందడం లేదని, ఐటిడిపి ఫండ్స్ క్రింద కవర్ కాదని, సెంట్రల్
వాటర్ కమిషన్‌వారు అంటున్నారు. అంతే కాకుండా కొన్ని వందల ఎకరాల
అడవి సబ్‌మెర్షన్ అవుతుందని, క్లియరెన్స్ యివ్వకుండా ఈ ప్రాజెక్టును
ఆపివేసి వుంచారు. రూ. 16 కోట్ల అంచనాతో ఎల్. ఎమ్. డి. ప్రాజెక్టు
కట్టడానికి అంచనా వేశారు. ఈ ప్రాజెక్టు ద్వారా 10 వేల ఎకరాల భూమిని
సాగులోకి తెచ్చే అవకాశం వుంది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సెంట్రల్ వాటర్
మ॥ 1-30 కమిషన్‌తో క్లియరెన్స్ తీసుకోవలసిన అవసరం వుంది. ప్రాజెక్టు కనుక
కడితే శాశ్వతంగా ఫ్లడ్‌ను అరికట్టడానికి స్కోప్ ఉన్నది. 10 వేల ఎకరాలు
సాగులోకి తీసుకువచ్చే అవకాశం ఉన్నది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సెంట్రల్
వాటర్ కమిషన్ నుంచి క్లియరెన్స్ తీసుకుని పరిష్కారం చేయాలి. కోవాడ
కాలువకు సంబంధించి కేవలం రూ. 3 కోట్ల అంచనాతో వేయడం జరిగింది.
కోవాడ నుంచి తిరిగి వరద గోదావరిలో పడిపోతుంది. డెల్టా మీద పడకుండా
రక్షించుకోవడానికి వీలుగా ఉంటుంది. కొద్దిపాటి ఖర్చుతో వేల ఎకరాలు
సేవ్ చేసుకోవడానికి అవకాశం ఉంటుంది. దీన్ని పరిశీలించాలని కోరు
తున్నాను. అన్నిటికన్నా ముఖ్యం ఎన్‌క్రోచ్‌మెంట్స్-ఈనాడు పట్టణానికి
ప్రమాదం కలుగుతున్నది. డ్రెయినేజ్ సిస్టమ్ దెబ్బతిన్నది. ముఖ్యంగా
ఎన్‌క్రోచ్‌మెంట్స్ వల్ల యీ ప్రమాదం జరుగుతున్నది. దయచేసి యుద్ధ
ప్రాతిపదిక మీద ప్రభుత్వం అన్నిటికన్నా ముందుగా రీమోడర్నైజేషన్
స్కీమ్ గాని ఇంకా వేరే ఏ స్కీమ్స్ అయినాగాని వీటిని వేయాలి. కొల్లేటి
ప్రాంతంలో చేపల చెరువులను అవసరమైతే నిర్మూలన చేయాలి. పర్మిషన్
లేకుండా చేపల చెరువులు త్రవ్వారు. తీవ్రంగా ఆటంకాలు కలుగచేస్తున్నాయి.
ఈనాటికి కొల్లేటి నుంచి నీరు డ్రైనేజీకి అంతరాయం కలుగుతుంది. రద్దు
చేయాల్సిన అవసరం ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. అన్నిటికన్నా ముఖ్యం,
తాడేపల్లిగూడెం నుంచి ఏలూరుకు సంబంధించి రైల్వేకట్ట, బండ్ ఏర్పడింది.
ఈ అప్‌లాండు నుంచి నీరు కిందకు వెళ్లకుండా ఉన్నది. పూర్వం ఎప్పుడో
డిజైన్ చేశారు. 20 ఏళ్ల క్రింద కల్‌వర్ట్సు కట్టారు. నీరు క్రిందికి పోవడానికి
స్కోప్ లేకుండా ఉన్నది. వైడెన్ చేస్తే తప్ప కాలువ నీరు అంతా క్రిందికి
డ్రెయిన్ అవుట్ కావడానికి వీలులేదు. వాటర్ లెవల్ పెరిగి, ప్రెషర్‌తో బ్రీచెస్
జరుగుతున్నాయి, కాబట్టి దీన్ని పరిశీలించాలి. నాకంటే ముందు
శ్రీ బాలకృష్ణయ్యగారు చెప్పారు. ముఖ్యంగా ఆర్ అండ్ బి డిపార్టుమెంటుకు
సంబంధించిన హైవేస్‌కు బ్రీచెస్ పడి దెబ్బతిన్నాయి. వాటికి మరమ్మత్తు

చేయాలని ప్రత్యేకంగా చెప్పనక్కరలేదు. ఉదా:-తమ్మిలేరు నది మీద 8 కాజ్ వేలు ఉన్నాయి, 7 కాజువేలు బ్రీచెస్‌గాని, డామేజ్‌గాని అయ్యాయి. సత్తుపల్లి, తుమ్మలేరు కాజ్‌వే పోయింది, తమ్మిలేరు ప్రాజెక్టు దగ్గర ఉన్న కాజ్‌వే పోయింది, ఏలూరులో రెండు కాజ్‌వేలు పోయాయి. ఏలూరుకు విజయవాడకు మధ్య ఉన్న కాజ్‌వే పోయింది. దానివల్ల ఏలూరుకు రావడానికి అవకాశం ఉన్నది. ఈ విధంగా నేషనల్ హైవేస్‌లో బ్రీచెస్ వల్ల (రామిలేరు దగ్గర) ట్రాఫిక్ ఆగిపోయింది. కాజ్‌వే వెంటనే మరమ్మత్తు చేస్తే హెవీ ట్రాఫిక్‌ను డైవర్టు చేయడానికి అవకాశం ఉన్నది. నేషనల్ హైవే బ్లాకు కాకుండా ఉండేది. నిన్న మినిష్టరుగారు చెప్పారు-హనుమాన్ జంక్షన్‌లో వెహిమెంటు చేస్తున్నాము అన్నారు. ఆర్ అండ్ బి సిబ్బంది ఎవరూ కూడా తనిఖీ చేయడం లేదు. ఇప్పటికి అయినా సరే ప్రభుత్వం వెంటనే చర్యలు తీసుకుని రెగ్యులేట్ చేయకపోతే మళ్ళీ బ్రేక్ అయ్యే అవకాశం ఉన్నది. దానివల్ల హెవీ వెహిక్యులర్ ట్రాఫిక్ డైవర్టు చేయడానికి ఎన్.హెచ్. 5 పై మరమ్మత్తు చేయించాలని కోరుతున్నాను. ఈ విధంగా ప్రభుత్వం వెంటనే మరొకసారి తాత్కాలిక రిలీఫ్ కాకుండా శాశ్వతంగా పరిష్కరించాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

Chairman :— The House is adjourned to meet again at 5-30 p.m.

(The House then adjourned at 1-35 p.m. to meet again at 5-30 p.m.)

సభ తిరిగి సాయంత్రం 5-30 గంటలకు సమావేశమైనది.

(శ్రీ కె. సత్యనారాయణ అధ్యక్ష స్థానములో వున్నారు)

సభా కార్యక్రమము

శ్రీ యస్. ఇంద్రసేనారెడ్డి:— అధ్యక్షా! ఈ రోజు సాయంత్రం మేము అసెంబ్లీ ప్రాంగణంలోని జపన ప్రారంభోత్సవం చేసుకున్నాము. డెప్యూటీ స్పీకర్, మంత్రులతోసహా మొత్తం అక్కడ నిలబడేవున్నారు. అరేంజిమెంట్స్ ఎవరు చేశారు? ఎవరిది రెస్పాన్సిబిలిటీ? పద్ధతి అంటూ ఏమయినా వుందా? మా అసెంబ్లీ ప్రాంగణంలోనే మాకు గౌరవం లేకపోతే ఇంక ఎక్కడ వుంటుంది అధ్యక్షా! రోడ్డుమీద వెళ్ళే రామయ్య, రంగయ్య అక్కడ కూర్చున్నారు. నోన్ అండ్ అన్‌నోన్ పీపుల్ అక్కడ కూర్చున్నారు. Nobody was offering a seat. Even the Deputy Speaker and Smt. Y Seetha Devi, Sri Surender Reddy—they were all seen standing. I want an enquiry on this issue. అంతే కాకుండా, ఈ అసెంబ్లీలో వున్న సభ్యులలో ఎవరు రిజైన్ చేశారో, ఎవరు సభ్యులో, ఎవరు సభ్యులు కాదో తెలియదు. రిజైన్ చేసిన సభ్యుల పేర్లు రెండవ ప్రశ్నలో వచ్చాయి. We are tolerating this for all the time. We want a positive reply with regard to the enquiry and action should be taken on the concerned persons. This is an insult to the House and insult to the Deputy Speaker.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ:— డిప్యూటీ స్పీకర్‌గారుకూడా నిలబడేవున్నారు. ఎంత అవమానం?

శ్రీ యస్. ఇంద్రసేనారెడ్డి:— ఎం.ఎల్.ఏ.లను ప్రతివారూ గుర్తిస్తారు. ఈ విషయంలో ఇమిడియేట్‌గా ఎంక్వయిరీ చేయించాలి.

ఛైర్మన్:— గౌరవసభ్యులు చెప్పినదానితో నేనుకూడా ఏకీభవిస్తున్నాను.

శ్రీ యస్. ఇంద్రసేనారెడ్డి: — మీరూ నిలబడే వుంటారు.

ఛైర్మన్:— ఇంద్రసేనారెడ్డిగారు, గౌరవసభ్యులు చెప్పిన దానిని గురించి ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ యస్. ఇంద్రసేనారెడ్డి:— మాకు మీ నుండి డైరెక్షన్ కావాలి.

డాక్టర్ యం. వి. మైసూరారెడ్డి:— అసెంబ్లీనా, బందేలదొడ్డా? వారికి పొగడ్తలతో సరిపోతుంది. మీకు రూల్స్ తెలియవు.

ఛైర్మన్:—ఆ బాధ్యత, కర్తవ్యం వారికి వుంది?

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ:— శాసనసభా వ్యవహారాల మంత్రిగారిదా బాధ్యత ?

ఛైర్మన్:— మాదృష్టికి తీసుకువచ్చేవరకు మీది బాధ్యత. ఆ తరువాత బాధ్యత మాది.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ:— సమాధానం కోసమే మీ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాము. మీరు సమాధానం చెప్పాలి.

శ్రీ యస్. ఇంద్రసేనారెడ్డి:— అధ్యక్షా! మన అసెంబ్లీ ప్రాంగణంలో డిప్యూటీ స్పీకర్ గారిని రికగ్నయిజ్ చేయని వారు ఎవరయినా వున్నారా? డిప్యూటీ స్పీకర్ గారు వస్తే కనీస మర్యాద వుంచవద్దా? మంత్రులనుకూడా గుర్తుపట్టలేకుండా వున్నారా అధ్యక్షా!

ఛైర్మన్:— ఓ. కే. సభ్యుల ఆందోళనను దృష్టిలో వుంచుకోవడం జరుగుతుంది.

శ్రీ యస్. ఇంద్రసేనారెడ్డి:— టి. వి. కవరేజిలో ఎక్కడ ఎవరు నిలబడ్డారు అనేది వస్తుంది.

ఛైర్మన్:— మీరు నా దృష్టికి తీసుకువచ్చారు....

శ్రీ యస్. ఇంద్రసేనారెడ్డి:— ఎంక్వయిరీవేసి రెస్పాన్స్‌బుల్ పర్సన్ మీద యాక్షన్ తీసుకుంటామని చెప్పండి.

ఛైర్మన్:— ఆలోచిద్దాము.

శ్రీ యస్. ఇంద్రసేనారెడ్డి:— అధ్యక్షా! ఆలోచిద్దామని మంత్రులు చెబుతారే కాని ఛైర్ కాదు.

డాక్టర్ యం. వి. మైసూరారెడ్డి:— మీ లాంటి వారు వుండబట్టే ఈ విధంగా జరుగుతోంది సిగ్గుచేటని చెబుతున్నాను.

ఛైర్మన్:— అతి త్వరితంగా నిర్ణయంతీసుకోండి అనడంలో ఔచిత్యం కనబడదు. నేనూ మీతో ఏకీభవిస్తున్నట్లుగా చెప్పాను. ఆ తరువాత ఛైర్‌కు విషయాలు వదలిపెట్టండి. ఇప్పటికిప్పుడే అంటే ఎట్లా?

శ్రీ యస్. ఇంద్రసేనారెడ్డి:— ఎంక్వయిరీచేసి ల్యాప్సెస్ వున్న వారి మీద చర్యలు తీసుకుంటారా?

ఛైర్మన్:— మేము ఆలోచన చేస్తామని చెబుతున్నాను.

శ్రీ పి. వెంకటపతి:— అధ్యక్షా! ఇక్కడ శాసనసభ్యులు ప్రజలందరికీ అతీతులని, మా గొప్పతనం చాటాలని ప్రయత్నం చేయడంగా దీనిని అర్థం చేసుకునేంత దూరం పోనివ్వకుండా జరిగిన పరిస్థితిని అర్థంచేసుకోవలసిందిగా కోరుతున్నాను. శాసనసభ ఆవరణలో భవనం ప్రారంభోత్సవం సందర్భంగా చాలామంది సభ్యులు నుంచున్నారు. వచ్చిన సభ్యులకు, శాసనసభ ఆవరణలో ఇటువంటి ఫంక్షన్స్ చేసేటప్పుడు, ఇటువంటివి జరగకుండా చూడడం చాలా అవసరం. చర్యతీసుకోవడం, తీసుకోకపోవడం అనేది మనమీద మనమే చర్య తీసుకోవాలి. అటువంటిది ఎందుకు జరిగింది అంటే, ఫలానా వ్యక్తి మీద అనడానికి వీలుగా వుండవు ఇటువంటివి. దీనికోసం కమిటీలు వేయడం, విచారణచేయడం లాంటివి చేయనవసరంలేదు. మన గౌరవ సభ్యుల విషయంలో, లేనిపోని గౌరవం కలిగించలేదని, వారిని గురించి వారు చెప్పుకుంటున్నారు అన్న భావన రానివ్వకండి. అది కరెక్టు కాదు అక్కడ అక్‌వర్డ్‌గా వుంటుంది. వచ్చినవారికి కూర్చోవడానికి కుర్చీలు లేకుండా పిలిస్తే ఎలా? అందరికి కుర్చీలు లేకుండా మూకలుగా బందిలదొడ్డి మాదిరిగా వదిలివేస్తే ఎవరూ ఎవరినీ ఏమీ అనుకోరు వెనుకటిరోజుల్లో బఫే అంటె బొచ్చె పట్టుకొని తిరుగుతూ తింటున్నారని ఎగతాళి చేసేవారు. ఇప్పుడు అది గౌరవప్రదంగా వుంది. అదే విధంగా మీటింగ్‌లోకూడా ఎవరికీ కుర్చీ లేకుండా వుంటే ఎవరూ ఆందోళన పడరు. ఈరోజు చాలామంది లోపల్లోపల బాధపడ్డారు. కొంతమంది బాధను ఎక్స్‌ప్రెస్ చేశారు. దీన్ని సీరియస్‌గా నోటీసులోకి తీసుకొని జాగ్రత్తపడడం తప్ప. ఇంతకంటె కమిటీలు, లేక ఎంక్వయిరీలు అవసరం లేదు.

ఛైర్మన్:— ఇకముందు జరక్కుండా చూద్దాము.

శ్రీ యస్. ఇంద్రసేనారెడ్డి:— అధ్యక్షా! రిజైన్ చేసిన సభ్యులుకూడా లిస్టులో వస్తారా? ఎట్లా వస్తారు? ఆరునెలల క్రింద రిజైన్ చేసినవారి సంగతి కదా.

ఛైర్మన్:— దాన్ని పరిశీలించి, పరిష్కారం చేద్దాము.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ:— వెంకటపతిగారు చెప్పినట్లు ఐందెలదొడ్డి మాదిరిగా ఉంది తప్ప శాసనసభలాగా లేదు.

ఛైర్మన్:— ఇకముందు జరక్కుండా గట్టి చర్యలు తీసుకుంటాము. జరిగినదాన్ని గురించి ఆలోచిద్దాము. ప్రస్తుతం వరద పరిస్థితి గురించి చర్చ ప్రారంభిద్దాము.

రాష్ట్రంలో వరద పరిస్థితిపై చర్చ

సా॥ 5-40 డాక్టర్ ఎమ్.ఎస్.ఎస్. కోటీశ్వరరావు (మంగళగిరి) :—అధ్యక్షా, ఈ రోజు రాష్ట్రములో చాలా దురదృష్టకరమైనటువంటి సంఘటనలు మానవుడు అరికట్టగలిగినటువంటి ఈ వరదలను కూడా మరి స్వాతంత్ర్యానంతరం ఏ విధమైన చర్యలు చేపట్టక పోవడంవల్ల ఇటువంటి దుర్భర పరిస్థితులను ఈనాడు మనము ఎదుర్కొంటూ వున్నాము. మాటిమాటికి ఈ వరదలు వచ్చినప్పుడు అసెంబ్లీలో కాని బయట కాని డిస్కషన్స్ జరుగుతూ వుంటాయి. వారి గంభీరమైనటువంటి ఉపన్యాసాలు జరుగుతూ వుంటాయి. కాని వరద తగ్గిపోయిన తరువాత మళ్ళీ ఎవరూ కూడా దాని విషయం పట్టించుకున్న పాపాన పోవడం లేదు. మరి దీని మీద ఎన్నో నివేదికలు తెప్పించారు. మరి ఎన్నో కార్యక్రమాలు రూపొందించాలని అనుకోవడమే తప్ప దీనికి కార్యరూపం ధరించే విధంగా ఎగ్జిక్యూషన్‌లో వీటిని తీసుకురావలసిన అవసరం ఎంతయినా వుంది. మరి వరదలు సంభవించినప్పుడు నష్టపోయేది ముఖ్యంగా రైతాంగము, బీదప్రజానీకం. ఎన్నో సంవత్సరాలుగా ఈ వరదలను నివారించడానికి దీనికి నివారణోపాయాలు ఇంత ఖర్చవుతోంది అంటారు తప్ప ఒక్కొక్క వరద సంభవించినప్పుడు ఎన్ని కోట్ల రూపాయలు మనము నష్టపోతున్నామో అన్నది మనం ఆలోచించవలసిన విషయం. దీనిని పరిగణనలోకి తీసుకున్నప్పుడు ఈ వరదలు సంభవించినప్పుడు వచ్చిన నష్టాలను పరిగణనలోకి తీసుకున్నప్పుడు దీని శాశ్వత నివారణకు మనము ఖర్చుపెట్టే సొమ్ము పరిగణనలోకి తీసుకున్నప్పుడు దానితో పోలిస్తే తక్కువని భావించాలి. కనుక శాశ్వతంగా వీటిని నివారించాలి అన్న సంకల్పం మొత్తం దేశ వ్యాప్తముగా రావలసిన మార్పు, అటువంటి దానికి జాతీయ ఉద్యమ కార్యక్రమం రూపొందించుకోవాలి తప్ప ఎక్కడో ఒక వాగు రిపేరు చేసినంత మాత్రాన ఇంకోచోట ఇంకోటి చేసినంత మాత్రాన ఇది నివారింపడం కష్టం. ప్రతిసారి దురదృష్టకరమైన విషయం ఏమిటంటే ఈ వరదలు కాని ఇటువంటి ప్రకృతి వైపరీత్యాలు వచ్చినప్పుడు ఏదో ఉడతా భక్తిగా ఏదో నాలుగు రోజులు కళ్ళనీళ్ళ తుడుపుకు ఉపశమన కార్యక్రమాలు చేయడం తప్ప మళ్లా ఈసారి ఇటువంటి కార్యక్రమం జరిగినప్పుడు, ఇటువంటి నష్టం జరిగినప్పుడు ప్రజలు సాహసముతో ఎదుర్కొనడానికి, నష్టపోకుండా ఉండడానికి కావలసిన చర్యలు, ముందు జాగ్రత్త చర్యలు తీసుకోవడములో

చాలా లోపాలు జరుగుతున్నాయి. దానికి కావలసిన నిధులు సమకూర్చడములో లోపాలు జరుగుతూ వున్నాయి. ఇది ఒక్క ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికే పరిమితమా అంటే కాదు. మొత్తం దేశవ్యాప్తంగా ఉన్నటువంటి సమస్య. ఏదో మీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు విఫలమైనాయి, లేకపోతే మీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు సక్రమమైన చర్యలు తీసుకోవడము లేదు అంటే మరి ఈనాడు సరిపోదు అని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మీద భారత ప్రధానిగా ఉన్నటువంటి రాజీవ్ గాంధీగారు కామెంట్ చేయడం చాలా దురదృష్టకరమైన విషయం. ఒకవేళ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తీసుకోకపోయినా ఒక దేశ ప్రధానిగా వారికి కూడా దీనిలో పూర్తిగా బాధ్యత వున్నదన్న విషయాన్ని వారు గుర్తుంచుకోవలసి వుంది. అదికాక మేము ఏదో ట్రెజరీ రూల్ 27 క్రింది రూ. 43 కోట్లలో మేము రూ. 22 కోట్లు ఇస్తాము మీరు మిగతాది ఖర్చు పెట్టుకోవాలి అని చెప్పడం జరిగింది. ఇటువంటి విపత్కర సంఘటనలు జరిగినప్పుడు దానికి అన్‌లిమిటెడ్ ఫండ్స్ ఇచ్చి నిధులు ఖర్చుపెట్టేదానికి మనము ఫండ్స్ ఏర్పాటు చేసుకోవాలి. తక్షణ చర్యగా ఒక్క రాష్ట్ర ప్రభుత్వమే సమకూర్చుకోవాలంటే సాధ్యమయ్యే విషయం కాదు కనుక మొత్తం జాతీయభావంతో కేంద్రములో వున్నటువంటి ప్రభుత్వం అవసరమైనటువంటి నిధులు ముందు ఖర్చు పెట్టించడానికి అవకాశం కల్పించాలి. మరి అటువంటి కార్యక్రమాలు చేపట్టినప్పుడు, తక్షణ చర్యలు తీసుకునేటప్పుడు అక్కడ ఉన్నటువంటి ప్రజానీకాన్ని ఆదుకున్న తరువాత మళ్ళీ అటువంటి విపత్కర సంఘటనలు జరగకుండా ముందు చర్యగా ఒక కార్యక్రమాన్ని రూపొందించుకొని దానిని అమలుచేయాలి. అది ఒక్క రాష్ట్ర ప్రభుత్వ నిధులతో అయ్యే విషయం కాదు. మరి ఈనాడు దేశములో జలవనరులకు ఎంతో ఇబ్బంది పడుతున్నామన్న విషయం అందరికి తెలుసు. మరి ఒక నాడు రాష్ట్రముల మధ్య ఉన్నటువంటి నీటిని మాకు కావాలి మాకు కావాలి అని పోట్లాడుకోవడం తప్ప ఉన్నటువంటి నీటిని వినియోగించుకోవడం మరి మొత్తం దేశం యొక్క సొత్తుగా దానిని భావించి అన్ని రాష్ట్రాలు కూడా పంపిణీ చేసుకోవాలి. మొత్తం దేశానికి అవసరమైన నీళ్లు కూడా మన జీవనదులలో ప్రతి సంవత్సరం పోతూ ఉన్న విషయం మనకు తెలుసు. ఒక విధంగా ఆంధ్ర—కర్ణాటక రాష్ట్రాలు కృష్ణా నది జలాల గురించి వివాదం ఆడుకుంటూ వుంటే మన ప్రకాశం బేరేజ్ దగ్గర నుంచుని చూస్తే కడుపు తరుక్కుపోతూ వుంటుంది. మరి ఒక సంవత్సరానికి సరిపోయే నీళ్లు ఒక్క రోజునే సముద్రంలో కలిసిపోతూ వుంటాయి. కనుక ఇటువంటి వాటిని అన్నిటిని దృష్టిలో పెట్టుకొని జాతీయ దృక్పథముతో, వున్నటువంటి జలవనరులను వినియోగించుకొనే దానికి శాశ్వత చర్యలు తీసుకోవాలి. దానికి దేశ వ్యాప్తముగా ఉత్తర దేశములో ఉన్న నదులను ఇటు దక్షిణ దేశములో ఉన్న నదులతో కలపాలని, అదే విధంగా దక్షిణ దేశములో వున్నటువంటి నదులను ఒక దానికి ఒకటి లింకప్ చేసి ఒక నది వరదలో వున్నప్పుడు ఇంకొక నదిలోకి ఆ నీటిని మళ్ళించాలనే కార్యక్రమం చెప్పడం తప్ప దానికి ఎక్కడా కూడా ఒక కార్యక్రమం తీసుకున్నట్లు లేదు. దీనికిగాను కేవలం వరద వచ్చినప్పుడు మనం చర్చలు చేయడమే కాకుండా

వరదలు తగ్గిన తరువాత భవిష్యత్తు కార్యక్రమం కోసం దీనికి ఒక బోర్డును అటానమస్ బోర్డును, డ్రెయినేజ్ బోర్డులాగ ఒక దానిని నియమించి ఆ బోర్డు ద్వారా ఈ కార్యక్రమాన్ని చేపట్టి అది పూర్తి అయ్యేవరకు కావలసినటువంటి నిధులు సమకూర్చడానికి అవసరం అయితే ఇంటర్‌నేషనల్ ఏజన్సీస్ నుంచి ఫైనాన్సింగ్ ఇన్‌స్టిట్యూషన్స్ నుంచి కూడా డబ్బు తెచ్చి వాటిని ఇన్‌వెస్ట్ చేసి తరువాత రైతాంగము నుంచి, జనాన్నుంచి బెటర్‌మెంట్ ఛార్జి రూపములో వసూలు చేసి వాటిని తీర్చిదిద్దడానికి అవకాశం కల్పించే దాని కోసం మనం సమగ్రమైన చట్టాన్ని తీసుకురావడం, పొల్యూషన్ కంట్రోలు లాగానే ఫ్లడ్ కంట్రోలు బోర్డును కూడా సృష్టించే దానికి సమగ్రమైన చట్టాన్ని తీసుకురావడం ఎంతయినా అవసరమని నేను భావిస్తున్నాను. ముఖ్యముగా ఇటువంటి సమయాలలో ప్రజానీకానికి మనము ఇచ్చే రూ. 500 లేకపోతే పాక్షికంగా దెబ్బతిన్న ఇళ్ల వారికి ఇచ్చే రూ. 250 కాని లేకపోతే మనిషి చస్తే ఇచ్చే రూ. 10 వేలు ఇచ్చినా అవి చాలవు. ఈ విషయములో దేశ వ్యాప్తముగా ఇన్సూరెన్స్ స్కీమ్స్ ఇంట్రడ్యూస్ చేసి ఇటువంటి విపత్కర సంఘటనలు జరిగినప్పుడు ఇన్సూరెన్స్ కవరేజ్ - రైతాంగము పంటలు నష్టపోయిన దానికి, అదేవిధంగా జీవనోపాధి కోల్పోయిన చేతి వృత్తుల వారికి, అలాగే ఇళ్లు కోల్పోయిన వారికి ఇటువంటి ఇన్సూరెన్స్ స్కీమ్స్ ద్వారా వారికి రక్షణ కల్పించవలసిన అవసరం ఎంతయినా వుంది. అవసరం అయితే బీద ప్రజానీకం కోసం అవసరమైనటువంటి ప్రీమియంను కూడా ప్రభుత్వమే భరించి వారిని ఆదుకోవలసిన అవసరం ఎంతయినా వుంది. అదే విధంగా ఈ వేళ హై పవర్ కమిటీని ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసింది అన్నారు. ఈ హై పవర్ కమిటీ మళ్లా అన్వేషణకు బయలుదేరకుండా ఈ కార్యక్రమాలు అమలుజరిపే దానికోసం, ఇంతవరకు అన్వేషణ జరిపిన కార్యక్రమాలకు నిధులు ఎలా సమకూర్చుకోవాలి, వర్క్ ఎట్లా ఎగ్జిక్యూట్ చేయాలి అనేటటువంటి విషయాల మీద కాన్‌సన్‌ట్రేట్ చేసి దానిని వర్క్‌వుట్ చేస్తే చాలా ప్రయోజనకరంగా ఉంటుందని నేను భావిస్తున్నాను. అదే విధంగా మన రాష్ట్రములో వున్న వాటికి ఒక దానికి ఒకటి లింకప్ చేసుకోవడం రిజర్వాయర్స్ ఏర్పాటు చేసుకోవడం, ముఖ్యంగా ఈ వేళ చిన్న చిన్న వాగులను చూసినప్పటికి కూడా మరి ఈ వాగులు ఒక్కొక్కటి జీవనదిని మించి పొంగుతూ వుంటాయి. అటువంటప్పుడు ఆ వాగులలో ఉన్న నీటిని సద్వినియోగం చేసుకోవడం కోసం మనం రాష్ట్ర వ్యాప్తముగా బ్యాలన్సింగ్ రిజర్వాయర్స్ ఏర్పాటు చేసుకొని ఆ నీటిని ఉపయోగించుకున్నప్పుడు దుర్భిక్ష ప్రాంతాలకు కూడా కావలసిన నీటిని అందించడానికి వీలవుతుంది. అదే విధంగా మైనర్ ఇరిగేషన్ ప్రాజక్టులను కూడా వాగుకు వాగుకు కాని ఏ మురుగు డ్రెయిన్ మీదో కాని వాటిని అన్నిటిని రిపేర్ చేసి సక్రమంగా ఫంక్షన్ చేయించడమే కాకుండా వాటిని సైంటిఫిక్ లైన్స్ మీద మోడరనైజ్ చేసి పంపిణీ చేయడమే కాకుండా నీటిని సముద్రములోకి వృథాగా పోకుండా చేసి ఆ నీటిని మనము సద్వినియోగం చేసుకొనేదానికి వాటి మీద మైనర్ ఇరిగేషన్ ప్రాజక్టులను ఏర్పాటు చేసుకోడానికి అవకాశం వుంది. ఆ విధంగా సైంటిఫిక్ లైన్స్‌లో దానిని

డెవలప్ చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. అదే విధంగా బేంక్స్ వున్నాయి. వాటిని పటిష్టంగా పునరుద్ధరించడమే కాకుండా వాటి మీద కావలసినటువంటి సోషల్ ఫారెస్ట్రీని డెవలప్ చేయుడానికి అవకాశం వుంది. బేంక్స్‌ను కట్టుదిట్టముగా వినియోగించుకోడానికి, బలపడడానికి అవి ఉపయోగపడతాయి. మరి ఈ బీడు పోయిన వాగులు కాని డ్రైయిన్స్ కాని వివిధమైన రిపేర్ లేకుండా సిల్టేజి కావడం, గుర్రపుడెక్క ఆకో, తూటాకో ఇటువంటివి ఏమయితే ఉన్నాయో వరద వచ్చినప్పుడు దాని గురించి పట్టించుకోవడం తప్ప మిగతా సమయాలలో పట్టించుకోవడం జరగడం లేదు. అదే విధంగా నాకు సంబంధించి మా జిల్లాలో 10 వేల ఎకరాలు ప్రతి సంవత్సరం రెండు మూడు సార్లు మునిగిపోతోంది. దానికి కేవలం కొద్ది డబ్బుతో దానిని క్రిందికి మళ్ళిస్తే సరిపోతుంది. దాని పేరే కొండవీటి వాగు. ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినా, ప్రభుత్వములో ఉన్న అధికారులు చెప్పినా మంత్రులు చెప్పినా అన్వేషణ జరుపుతున్నాము, చూస్తున్నాము, చేస్తున్నాము అని చెప్పడం తప్ప ఇప్పటికి నిర్దిష్టమైన చర్యలు తీసుకోవడం లేదు. ఈ 10 వేల ఎకరాలలో ప్రతి సంవత్సరం రు. 10 కోట్ల పంటను కోల్పోవడం జరుగుతూ వుంది. దీనికి నిర్దిష్టముగా కార్యక్రమం చేపట్టడానికి, దానిని ఫైనలైజ్ చేయుడానికి తాత్సారం జరుగుతోంది తప్ప, ప్రతిసారి ప్రతి మీటింగ్‌లోను చర్చించుకోవడం క్లోజ్ చేయుడం తప్ప దీనికి ఒక నిర్దిష్టమైన చర్య ఇంతవరకు జరగలేదు. కనుక దీనికి ప్రత్యేకమైన ఒక బోర్డును ఏర్పాటు చేసి దాని ద్వారా మనకు కావలసినటువంటి నివారణ చర్యలు అన్నీ తీసుకొనే దానికి కృషి చేయాలి. అటువంటి కార్యక్రమానికి దోహదం చేయాలని మనవి చేస్తూ నాకు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు మీకు కృతజ్ఞతలు తెలియజేసికొంటూ శెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు :— అధ్యక్షా! ఈ వరదలు, తుఫాను గురించి విమర్శ కోసం అని కాకుండా వాస్తవంగా మంచి జరగాలనే ఉద్దేశంతో క్లుప్తంగా, కొన్ని నిర్మాణాత్మకమైన సలహాలనిస్తాను. జరిగిన ల్యాప్సెస్‌ను రెక్టిఫై చేయుడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తుందని ఆశిస్తూ, మంత్రి వీరయ్యగారు నేను చెప్పిన విషయాలను ఔదార్యంతో అవగాహన చేసుకొని, సమర్థతతో సముచితమైన సమాధానం యిస్తారని ఆశిస్తున్నాను. ప్రప్రథమంగా జులై 22-23 వ తేదీలలో కానీ ఆగస్టులో కానీ రికరింగ్‌గా వచ్చిన వర్షాలవల్ల, వరదలవల్ల గత 30, 40 సంవత్సరాలలో "అన్‌హర్డ్ ఆఫ్ లివింగ్ మెమొరీ" అని గోదావరి ప్రాంతంవారు అంటున్నారు. కారణం ఏమంటే ఒక్క సంవత్సరంలో పడే వర్షపాతంలో 50 శాతం ఒక్క 24 గంటలలోనే పడింది. ఒక్క అమలాపురం రెవిన్యూ మండలంలోనే 260 మి. మీ. ఒక్క రాత్రి పడింది. డా. ఐ.ఎస్. రాజుగారి కొత్తపేటలో ఒక్క 24 గంటలలోనే 600 మి.మీ. పైగా పడిందంటే 30, 40 సంవత్సరాలలో కనీవినీ ఎరుగని విషయం. నిజానికి ఈనాడుగల డ్రైయిన్స్ పరిస్థితి అంత వాల్యూమ్ ఆఫ్ వాటర్‌ని డిస్‌ఛార్జ్ చేసే కెపాసిటీ లేదు. కారణం ఏమంటే, చాలా సంవత్సరాల సా॥ 5-50

నుంచి ఎన్‌క్రోచ్‌మెంట్స్ ఆన్ ఎబెడెట్‌గా పోవడంవల్ల 100 అడుగుల వెడల్పు గల డ్రెయిన్ 15 అడుగుల వెడల్పు కూడా లేని స్థితికి దిగజారడం అంటే కేవలం యిది ఎన్‌క్రోచ్‌మెంట్స్ వల్ల జరిగింది. కనుక డ్రెయిన్స్‌ను కోప్‌అప్ చేసే కెపాసిటీ లేకపోవడం వల్ల ఇట్లా ఉంది. అదీకాక యిప్పుడుండే వాతావరణం పరిస్థితులు కూడా మారిపోవడం సీజన్స్ మారడం జరుగుతోంది. రోహిణీకార్తెలో వర్షాలు పడడం, మృగశిరలో ఎండలు వచ్చే పరిస్థితిగా వుంది. ఋతుక్రమం మారిపోతోంది. ఈ పరిస్థితిలో ఒక ప్లాన్ ప్రిపేర్ చేసుకొని భవిష్యత్తులో యిటువంటి అన్‌స్టేబ్ పరిస్థితిని ఎట్లా ఎదుర్కోవాలనే ఆలోచన చేయాలి, ఏ మేరకు చర్యలు తీసుకోవాలో చూడాలి. ఈ ప్రభుత్వం కెలామిటీస్ వచ్చినపుడు స్పందిస్తే ఆగస్టు రెండవ వారం లేదా మూడవ వారంలోనే అసెంబ్లీని కన్వీన్ చేయాలి. విపత్తు వచ్చిన 15, 20 రోజులలో అధికారులు రీహాబిలిటేషన్ హడావుడిలో వుంటారు కనుక వెంటనే సమావేశం ఏర్పాటు చేయడం సాధ్యం కాదు కనుక కనీసం 20 రోజుల తరువాతనయినా ఏర్పాటు చేయాలి. అటువంటిది 45 రోజుల తరువాత కూడా "కుంభకర్ణుడు నిద్రపోతుంటే తెల్లవారుఝామున కలవస్తే అసెంబ్లీ పెట్టాలని తోచి పెట్టినట్లుగా" ఉంది. ఆరు నెలలలోపు శాసనసభ పెట్టకపోతే స్టాట్యుటరీ మేండేటరీ అబ్లికేషన్ అవుతుంది కనుక పెట్టారు కానీ నిజంగా స్పందించి పెట్టారని అనుకోవడంలేదు. కేంద్ర ప్రభుత్వానికి విన్నవించుకొన్నాము. కేంద్ర ప్రభుత్వం చేయలేదు. చేయలేదు అంటున్నారు. కేంద్రం యిచ్చేలోగా ఎంత వరకు ఖర్చు చేయవచ్చో అంత వరకూ చేయడానికి స్టాట్యుటరీ అబ్లిగేషన్ ఉంది. ప్రిరాగేటివ్ ఉంది. ఖర్చుచేసి, కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని అడగాలి. రాజీవ్ గాంధీ యివ్వలేదని విమర్శిస్తున్నారు. నేను ఒక విషయం చెప్పదలచుకొన్నాను. 1977 లో దివిసీమలో కెలామిటీస్ వచ్చినపుడు వెంగళరావుగారు కేంద్ర ప్రభుత్వం యిచ్చేవరకూ ఆగలేదే ? ఆనాడు కేంద్రంలో జనతా ప్రభుత్వం ఉంది. ఏమిస్తుందో అని చూడలేదే ? ఆయన ధైర్యంగా వెంటనే స్పాట్‌లోకి వెళ్ళి కూర్చుని, అధికారులను గేరప్ చేశారు. ఒక కమాండెంట్ ఆర్మీ చీఫ్‌గా వ్యాన్‌గార్డులో ఉన్నట్లుగా వెళ్ళి, ఎనిమీ ముందు నిలిచినట్లుగా దివిసీమలో కూర్చుని పర్సనల్‌గా హ్యాండిల్ చేశారు. మంచికి మంచి చెప్పుకోవాలి. చెడ్డకి చెడ్డ చెప్పుకోవాలి. మంచి చెప్పవలసి వచ్చినప్పుడు ఇటీజ్ ఎ క్వశ్చన్ ఆఫ్ స్టేట్స్‌మాన్‌షిప్. మెచ్యూర్డ్ స్టేట్స్‌మేన్‌షిప్ ఆఫ్ లీడర్ అయి ఉంటుంది. ఉదాహరణకు 1976 వ సంవత్సరంలో గోదావరికి బ్రీచ్ పడినప్పుడు, అర్ధరాత్రి పడినా. ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్న వెంగళరావుగారు మెసేజ్ అంది రాత్రికి రాత్రి వచ్చి ధవళేశ్వరంలో కూర్చున్నారు. 50 మైళ్ళలో గల మాకు వెంటనే మెసేజ్ రాలేదు. వచ్చిన తరువాత మాగ్నిఫిషెంట్ విషయమేమిటంటే, నేను ఒక పౌరుడిగా కాకుండా సీనియర్ శాసనసభ్యుడిగా గమనించాను. ఏమంటే స్టేట్స్‌మాన్‌షిప్ అంటే అట్లా ఉండాలనిపించింది. ఆనాడు అక్కడ జరిగిన విషయానికి ఫస్ట్ మెంబర్‌గా ఉండే కృష్ణస్వామిగారిని పిలిచారు. దానికి మేమే ప్రత్యక్ష సాక్షులం. ఆయనను పిలిచి, "కృష్ణస్వామిగారు మీరు ఈ బ్రీచ్‌ని ఫిలప్ చేసే వరకూ హైదరాబాదు మొహం చూడడానికి వీలు

లేదు. బ్లాంక్ చెక్ యిస్తున్నాను. ఎట్లా ఖర్చు చేశారని అడగను స్కైయ్ ఈజ్ ది లిమిట్ ఫర్ యు. ఐ హేవ్ గాట్ ఎవిరీ కాన్ఫిడెన్స్ ఇన్ యు. కమాన్, గో ఎ హెడ్'' అంటూ ఓపెన్‌గా డిక్లేర్ చేశారు. ఆనాడు కలెక్టరుగా ఉన్న యు. బి. రాఘవేంద్రరావుగారితో ఉన్నటువంటి గోతులలో, డ్రెయిన్స్‌లో గల కొద్దిపాటి నీరు బేల్ అవుట్ చేసి పంటను రక్షించాలి గోదావరి ఆనకట్ట బ్రీచ్ అయింది. ఏం చర్యలు తీసుకుంటారో తీసుకోండి అన్నారు. అప్పుడు యు. బి. రాఘవేంద్రరావుగారు కలెక్టరుగా ఉండేవారు. వారు రూ. 1 కోటి పైన కొద్దిరోజులలోనే ఖర్చుచేసి ఆయిల్ యింజన్లు తెప్పించి సరఫరా చేశారు. కలెక్టరుకు అన్ లిమిటెడ్, ఫుల్ పవర్స్ యిచ్చారు. ఇటీజ్ ఎ క్వశ్చన్ ఆఫ్ మ్యూచ్యువల్ ట్రస్ట్. ఆఫీసర్లని నమ్మాలి. పనిచేయించుకోవాలి. అది అవసరం. ప్రతిదానికి ఆఫీసర్లను అనుమానించి, వారిపై కోపం వస్తే ఎ.సి.బి. ఎంక్వయిరీ వేయడం వంటివి చేస్తే, డిస్‌హార్టెన్. డిస్ ఇల్యూషన్ అయి పనిచేయని స్థితికి వచ్చారు. మనకెందుకు గొడవ అని దూరంగా ఉంటున్నారు. సెన్స్ ఆఫ్ ఇన్‌వాల్వ్‌మెంట్ వారిలో లేక వారిలో ఒక విధమైన బాధ వ్యక్తం అవుతోంది. కలెక్టర్లకు పవర్స్ యివ్వాలి. ఉదాహరణకు మొన్న మంత్రులు వరద ప్రాంతాల పర్యటనకు వచ్చారు. ఈరోజు పరిస్థితి ఏమంటే ఒక్క ఉద్యోగస్తుల విషయంలోనే కాదు. మంత్రుల పరిస్థితి కూడా దీనంగా ఉంది. మా జిల్లాకు మంత్రులు వచ్చారు. 5 కిలోల బియ్యం యిస్తామని అన్నారు. కొంపలు మునిగిపోయాయి. ఇంట్లోకి నీరు వచ్చింది. రెండు అడుగుల వరకూ నీరుంది. 5 కిలోల బియ్యం ఒక రోజుకి చాలదు. వీలయినంత వరకూ 10 కిలోలు యివ్వాలంటే, అట్లాగే యిస్తామన్నారు. మంత్రిగారు ఓరల్‌గా ఆర్.డి.ఓ.కు చెప్పారు. మంత్రిగారు వెళ్ళిపోయారు. ఆర్.డి.ఓ. గారిని 10 కిలోల బియ్యం యివ్వండంటే "మమ్మల్ని ఏం చేయమంటారు ? రిటెన్‌గా ఆర్డర్స్ వచ్చే వరకూ ఏం చేయలేము'' అన్నారు. కలెక్టరు వద్దకు వెళ్ళి, మగ్గాలుపోయి వీవర్స్ ఉపాధి లేకుండా ఉన్నారు. గోతులలో నీరు ఊరేంత కాలం మగ్గంపై నేసే అవకాశం వుండదు. కనీసం 10, 15 కిలోల బియ్యం యివ్వండి అంటే వారు "ఐయాం సారీ, ఐయాం హెల్ప్‌లెస్" అన్నారు. కలెక్టర్లకు పవర్స్ ఉంటాయి కదా, చేసేసి, ఎందుకు రాటిఫికేషన్‌కు వ్రాయకూడదు అంటే, "ఐయాం సారీ, హైదరాబాదు నుంచి ఆర్డర్స్ వస్తే తప్ప చేయలేని పరిస్థితి" అంటూ కలెక్టరు తమ నిస్సహాయతను తెలిపారు. నేను కలెక్టర్లనుకానీ మంత్రులనుకానీ బ్లేం చేయడంలేదు. ముఖ్యమంత్రిగారు మంత్రులకు ఆ లిబర్టీ యివ్వాలి. ఆ ఇండివిడ్యువాలిటీ యివ్వాలి. డిస్ట్రిక్టులో కలెక్టరు అంటే కళ్ళు, చెవులు వంటి వారు. అటువంటిది కల్ మోస్ట్ అతడు ఫెట్టర్. ప్రతిదానికి ముఖ్యమంత్రి ఆఫీసుకు రావాలి. చూడాలి అంటే అడ్మినిస్ట్రేషన్ జరగదు. ప్రభుత్వం చేసే ఖర్చుకు మంచి పేరు రాకుండా ఉండడానికి గవర్నమెంటులో ఉన్న ల్యాప్సెస్ కారణం. ఇక వెకేటెడ్ హవుసెస్ విషయంలో, ఇళ్ళు కూలిపోయిన వారికి బియ్యం ఇస్తామని అన్నారు. ఎవరికిస్తారట ? ఇల్లు పూర్తిగా మునిగిపోయి ఇంట్లోకి నీరు వచ్చి బయటకు వచ్చిన వారికే అన్నారు. ఇది రాంగ్ నోషన్. పల్లపు ప్రాంతాలు

ఎక్కువగా ఉంటాయి. పేద ప్రజానీకం ఉంటారు. ఎక్కువగా అక్కడే ఎఫెక్ట్ అవుతుంది. ఇంట్లోకి రెండు, మూడు అడుగుల వరకూ నీరు వస్తే ఏ రైతులు పిలిచి వారికి పని చెబుతారు? రెక్కాడితేకానీ డొక్కాడని పరిస్థితి ఉంటుంది. గోదావరి ప్రాంతం అంతా యిప్పుడు 3 అడుగుల లోతు నీరు ఉంది ఇంటి చుట్టూరా. వెస్ట్ గోదావరి గురించి చెప్పనక్కరలేదు. బాపిరాజు గారు ఎంతో బాధతో, ఆవేదనతో వెస్ట్ గోదావరి, కొల్లేరు, కృష్ణా ప్రాంతం గురించి చెప్పారు. నేను ఆ విషయం చెప్పక్కరలేదు. తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో కూడా ఉన్న పరిస్థితి ఏమిటంటే ఎక్కడయితే ఈ డ్రైయిన్స్ ఉన్నాయో డ్రైయిన్స్ పరివాహక ప్రాంతం అంతా కూడా beyong herizen, you will see the sea of water మీకు కనుచూపుమేర నీరు తప్ప వరి ఆకు కూడా కనపడకుండా కుళ్ళిపోయిన పరిస్థితిలో ఉంది. ఇవ్వాళ ఇంటిలో నీరు వస్తేనేతప్ప మీకు బియ్యం యివ్వడానికి వీలులేదు అని. రిస్ట్రిక్షన్స్ పెట్టడం తప్పు. గతంలో మేము ఎప్పుడూ అలా చేయలేదు దయచేసి బియ్యం ఇచ్చే విధంగా మీరు ఇన్‌స్ట్రక్షన్స్ ఇవ్వాలి గతంలో ఇంటి చుట్టూ నీరు వున్నప్పటికి బియ్యం యివ్వడం జరిగింది. అలాగే హాండ్‌లూమ్ వీవర్స్ కూడా. వాళ్ళు నేతపని తప్ప మరొక వృత్తి చేయలేరు. లూమ్స్ దగ్గర ఉండే గోతిలో కాలు పెట్టుకుని మగ్గం వేస్తారు. ఆ గోతిలో నీళ్లు ఉన్నంతవరకూ వారు మగ్గం నేయలేరు. They are limited people, it is recogniged profession అగ్రికల్చర్ తరువాత రెండవ గొప్ప వృత్తి వీవింగ్ అని చెప్పి ఒప్పుకొన్న తరువాత, వారికి ఉపాధి లేకుండా పోయినప్పుడు కనీసం 10 రోజులపాటు ఒక కుటుంబానికి కనీసం 10, 20 కేజీలు చొప్పున బియ్యం యివ్వాలి. జస్ట్ టైడ్ ఓవర్ సిట్యుయేషన్‌లో యివ్వడానికి ఈనాడు కలక్టర్సుకి పవర్స్ లేనటువంటి పరిస్థితి ఉంది. దయచేసి అది కూడా గుర్తించాలి. తరువాత లోన్స్ విషయంలో ఈ ప్యాడీ క్రాప్స్‌కు 250 రూపాయలు యిస్తాము అన్నారు. ఈ రూ. 250 లలో కూడా సీడ్ కోసం రూ. 90 లు అన్నారు. మిగతాది పెస్టిసైడ్స్ అండ్ ఫెర్టిలైజర్స్ కోసం అన్నారు. ఈ విధంగా మీరు యిస్తామని ఎప్పుడయితే ఆశ చూపించారో కొంతమంది రైతులు నారు కొని తెచ్చుకొని, సెకండ్ టైం ఊడ్చడం జరిగింది. కొంతమంది ఆకుమళ్లు వేసుకొన్నారు. మరలా ఆగస్టులో వర్షాలు వచ్చి తీరా ఊడ్చిన 10 రోజులకే అంతా కూడా కుళ్ళిపోయింది. రైతుకు సీడ్ కొంటే సబ్సిడీ ఇస్తాము. లేకపోతే లేదు అంటే ఈరోజు వీలుపడడంలేదు. అలాగే మీరు యిచ్చే ఫెర్టిలైజర్స్. కొంతమందికి బూస్టర్ డోస్ యిస్తున్నాము. మీరు మందు ఇచ్చేదాకా ఆగాలంటే వీలు పడదు. Instead of giving seed or pesticides or fertilizers రైతులు క్యాష్ కాంపోనెంట్ యివ్వమని రైతులు అడుగుతున్నారు వందలాదిమంది రైతులు కలెక్టరు దగ్గరకువచ్చి రిప్రజెంటు చేస్తున్నారు. కలెక్టరు కూడా ఏమీ చేయలేని పరిస్థితిలో ఉన్నారు. ఇది కొంచెం రిలాక్స్ చేసి ఎక్కడయితే జెన్యుయిన్ అని చెప్పి ఆఫీసర్సు రికార్డు చేస్తారో వారికి రూ. 250 లు క్యాష్ కాంపొనెంటుగా యివ్వడానికి ప్రయత్నం చేయాలి

అలాగే కమర్షియల్ క్రాప్స్. వరి ఎలాగు పోయింది. మెట్ట ప్రాంతాలలో అరటి ఉంది. మాకు జులైలో ఒక పోర్షన్‌లో సైక్లోన్ కూడా 22, 23 తేదీలలో కోస్టల్ డిస్ట్రిక్ట్సులలో వచ్చింది. అరటి తోటలు మొత్తం సైక్లోన్‌లో దెబ్బతిన్నాయి తూర్పుగోదావరి జిల్లాలో 12,500 ఎకరాలలో అరటి తోటలు పడిపోయాయి. 12,500 ఎకరాలలో షుగర్‌కేన్ క్రాప్ పడిపోయింది. వీళ్ళందరికి మీరు యిచ్చే బూస్టర్ డోస్ – అయ్యా మీరు యిచ్చే ఒక బస్తా యూరియాతో మా చేలు బ్రతకవు. మళ్ళీ చెరకు తోటలూ, అరటి తోటలూ వచ్చే అవకాశం లేదు. కాబట్టి లోన్సు కొంచెం ఎక్కువ చేయాలి. కనీసం ఎకరానికి రు. 4, లేక 5 వేలు లోన్ ఇచ్చే దానికి ఆలోచించమని ప్రత్యేకంగా కోరుతున్నాను.

అలాగే డ్రైయిన్స్ విషయం. డ్రైయిన్స్ అంటే కేవలం మేజర్ డ్రైయిన్స్, మీడియం డ్రైయిన్స్ అనుకోవద్దు. మేజర్, మీడియం డ్రైయిన్స్, మైనర్ డ్రైయిన్స్, రెవిన్యూ డ్రైయిన్స్, ప్రైవేటు డ్రెయిన్స్ ఇన్ని వున్నాయి. డ్రైనేజ్ బోర్డు దృష్టిలో కేవలం మేజర్, మీడియం డ్రెయిన్స్ అనుకొంటున్నారు. కాదు ఈ డ్రెయిన్స్‌లో స్మాల్ రెవిన్యూ డ్రైయిన్స్, ప్రైవేటు డ్రైయిన్స్ అన్నీ కూడా టేకప్ చేయవలసిన అవసరం వుంటుంది. మిత్రా కమీషన్ రిపోర్టు వచ్చిన తరువాత ఆనాటి నుంచీ ఉన్న పరిస్థితులు చూసాము. కానీ ఇవ్వాళ పరిస్థితుల ప్రభావం, ప్రకృతే మారిపోవడం, వాతావరణ పరిస్థితులూ, సీజన్స్ మారిపోవడంవల్ల ఎంతో నష్టం వస్తున్నది. శివరామకృష్ణయ్యగారు ఇచ్చిన మోడరైజేషన్ రిపోర్టు ప్రకారంగా ఇవ్వాళ మనం కార్యక్రమం చేపట్టాలంటే ప్రధానంగా మనం చేయవలసింది సర్వే సర్వత్రా కూడా unless you clear the encroachment in that drain మీరు ఏ కార్యక్రమం కూడా చేపట్టలేరు. ఈ డ్రెయిన్ అనేటువంటి పరిస్థితులు ఫర్ జనరేషన్స్ టు కమ్. ఇది కేవలం మన ఒక్క జనరేషన్ గురించి కాదు. రాబోయే జనరేషన్‌కు పనికి వచ్చేది. గోదావరి పరివాహక ప్రాంతంలో వుండే ఇబ్బందులను గురించి చెబుతున్నాను. మీరు బెల్ కొడితే ఎట్లా? ఇవ్వాళ కొన్ని వందల కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు డ్రైయిన్ గురించి పెడుతున్నాము.

ఛైర్మన్ :— టైం కూడా చూసుకోవాలి కదా? ఇంకా చాలా మంది సభ్యులు మాట్లాడవలసి వుంది.

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు :— మీరు టైం, టైం అంటే వాకౌట్ చేసి పోవలసి వుంటుంది. మా కష్టాలు ఇక్కడ చెప్పుకోకపోతే మాకు దిక్కు లేదు. ప్రజా ప్రతినిధులుగా వుంటూ ఇక్కడికి దేనికి వచ్చాము? Right from the inception of the Drainage, I was a member of the Drainage Board. I was also a Member of the Select Committee. కొన్ని ప్రాబ్లమ్స్ మీకు తెలియనవి నేను చెప్పుకోవాలి. ఆనాటి నుంచీ ఈనాటి వరకూ సభ్యత్వానికి అవగాహన లేదు. నేను నాపాయింట్స్ మాట్లాడుతున్నాను

అంతే. ముఖ్యంగా ఎన్‌క్రోచ్‌మెంట్సు అన్నీ తీసివేయడానికి సర్వే చేయించాలి. ఎన్‌క్రోచ్‌మెంట్సు అన్నీ డీమార్క్ చేసి కంప్లీట్‌గా ఎంక్రోచ్‌మెంట్సు అన్నీ రిమూవ్ చేయాలంటే కలక్టర్సుకు అన్‌ఫెటర్డ్ పవర్స్ తప్పకుండా ఇవ్వాలి. ఎందుచేతనంటే మళ్లీ నాన్ అఫీషియల్స్ ఇంటర్ ఫియరెన్సు వస్తున్నది. మనమే వేయిస్తున్నాము. పొలిటికల్ ప్రెజర్స్ చేస్తున్నాము. ఆ రకంగా కలెక్టరు మీద ప్రెజర్స్ లేకుండా అన్‌ఫెటర్డ్‌గా వాళ్లకు పవర్స్ ఇచ్చి ఈ ఎన్‌క్రోచ్‌మెంట్సు రిమూవ్ చేయడానికి ప్రయత్నం చేసినట్లయితేనే ఈ కార్యక్రమం సఫలం అవుతుంది లేకపోతే కాదు. అలాగే ఇవి రీడిజైన్ చేయవలసి ఉంది. రీడిజైన్ చేయడమే కాకుండా డ్రెయిన్స్ ఉండే మొగలు ఉన్నాయి. అటునుంచి సముద్రంలో పడుతున్నాయి. గోదావరి రివర్‌లో పడుతున్నాయి. ఎంట్రీస్ బాగా సిల్ట్ అయిపోయి ఉంటున్నాయి. దానికి కారణం సముద్రంలో అటునుంచీ వచ్చే కెరటం కొంత ఇసుక వస్తున్నది. ఇటు డ్రెయిన్‌లో నుంచి వాటర్‌లో ఉండే ఇసుక ఫ్లో అయి దానిని వాషాఫ్ చేస్తున్నది. కానీ ఆఫ్ ది సీజన్‌లో డ్రెయిన్‌లో నీరు లేకపోవడంవల్ల సముద్ర కెరటాల నుంచి ఇసుక వచ్చి మొగలు అంతా కూడా సిల్ట్ అప్ చేయడంతో ఇసుక మేట పడిపోతోంది. దీనిని క్లియర్ చేయాలంటే మనకు డ్రెడ్జర్స్ అవసరం ఉంది. డ్రెడ్జర్స్ విషయంలో ఏమి జరిగిందో నాకు తెలియదు కానీ డ్రైనేజ్ బోర్డు స్టార్ట్ చేసినప్పుడు 1972లో ఆనాడు గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా మొదటిగా గ్రాంట్స్ ఇచ్చి గార్డెన్ రీచ్ వర్క్ షాపు నుంచీ రెండు డ్రెడ్జర్స్ కూడా ఇచ్చింది. మరి అవి ఇప్పుడు ఎక్కడున్నాయో తెలియదు. ఈనాడు సభ్యులు అంటున్నారు. Why should not we give this dredging busiress to the Dredging Corporation of India, Vizag అని అంటున్నారు. అవసరం అయితే వాళ్లకు ఇవ్వవలసిన అవసరం ఉంటుంది. డ్రెడ్జర్స్ తోటి మెకానికల్‌గా సిల్ట్ తీస్తే మనకు మంచి జరిగే అవకాశం ఉంటుంది. కానీ స్ట్రెయిట్ కట్స్ కావాలని చాలామంది సభ్యులు అంటున్నారు. చాలా సౌలభ్యం ఉంది. చాలా సుఖం ఉంది instead of circular route to the drain స్ట్రెయిట్ కట్స్ సముద్రంలో, గోదావరిలో పడిపోవడంవల్ల ఇమ్మిడియట్ రిలీఫ్ ఉంటుంది. కానీ స్ట్రెయిట్ కట్ చేసే విషయంలో ఓషనోగ్రఫీ డిపార్టుమెంటు యొక్క సైంటిఫిక్ అండ్ టెక్నలాజికల్ అడ్వయిస్ తీసుకోవలసిన అవసరం ఉంటుంది. గతంలో ఈ విధంగా తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో "ఓషనోగ్రఫీ డిపార్ట్‌మెంట్ ఆఫ్ ఆంధ్ర యూనివర్శిటీ" యొక్క టెక్నికల్ అడ్వయిస్ తీసుకొని స్ట్రెయిట్ కట్ తవ్వడం జరిగింది. కానీ ఈ 'లిటోరల్ డ్రిఫ్ట్స్' లో కొంచెం తేడా రావడంవల్ల సిల్టప్ అయిపోవడం జరిగింది. అయినప్పటికీ కూడా నిరాశపడి వదిలిపెట్టే విషయం కాదు. లేటెస్టుగా టెక్నికల్ అడ్వయిస్ తీసుకొని, ఓషనోగ్రఫీ డిపార్టుమెంటు అడ్వయిస్ తీసుకొని స్ట్రెయిట్ కట్స్ తవ్వడం చాలా అవసరం. ఇప్పుడు వుండే ఔట్ ఫాల్స్ స్లూయిస్ అన్నీ కూడా ఓల్డ్ యాంటిపెటీ ఔట్ ఫాల్స్ స్లూయిస్ వున్నాయి. వాటిని మార్చడమే గాకుండా ఎక్కువ బెండ్స్ కూడా వాటికి కట్టవలసిన అవసరం వున్నది. అలాగే ఈ మెయిన్‌టెనెన్స్ ఆఫ్

కెనాల్స్ కానీ, మెయిన్‌టెనెన్స్ ఆఫ్ డ్రైయిన్స్‌కు కానీ ఇచ్చే డబ్బు చాలా తక్కువగా వున్నది. మనం ఇచ్చే డబ్బులో ఎక్కువగా సాలరీస్ క్రిందనే పోతుంది. ఈ డ్రెయిన్స్ కెనాల్స్ మెయిన్‌టెనెన్స్ క్రింద 20 శాతం కన్నా ఎక్కువ ఖర్చు పెట్టడం లేదు. ఈ డ్రెయిన్స్ వర్క్ రేపు మనం చేసేటప్పుడు యాన్యువల్ మెయిన్‌టెనెన్స్ ఆఫ్ ది కెనాల్స్ టైమ్‌లో వన్ మంత్ క్లోజ్ పీరియడ్‌లో ఈ పనులు జరగాలంటే మాత్రం జరగవు. ఆ విధంగా డ్రెయిన్స్ అన్నీ కూడా ఒక్కొక్క బేసిస్ వైజ్ క్రింద కూడు లేక నాలుగు ఫేజస్ క్రింద డివైడ్‌చేసి ఒక్కొక్క ఫేజ్‌ను ఒక సంవత్సరంలో టేకప్‌చేసి ఆ ఫేజ్‌లో వుండే డ్రెయిన్స్ బోత్ మేజర్, మీడియం, మైనర్ మరియు రెవిన్యూ, ప్రయివేట్ డ్రెయిన్స్ ప్లస్ ఇరిగేషన్ కెనాల్స్, ఛానల్స్ అన్నీ కలిపి ఒకసారి డీసెల్టింగ్ ఆపరేషన్స్ బేసిస్ వైజ్‌గా టేకప్ చేయాలి. ఇది ఫేజ్డ్ మ్యానర్. We cannot do in toto, in one year; we have to do in a phased mann r. ఆ విధంగా చేయడానికి మనం ప్రయత్నం చేయాలి. ఈ విషయంలో మొన్న ముఖ్యమంత్రిగారు ఏదో ప్రపోజల్స్ చెప్పారు. ఈ డ్రెయిన్స్ విషయంలో 50 శాతం రైతులు ఇచ్చినట్లయితే క్రాంతి పథకం క్రింద చేపడతామన్నారు. ఈ పని జరగడానికి ఆస్కారం లేదు. కారణం ఏమిటంటే ఏ రైతు నుంచి అయితే ప్రభుత్వం వారు 50 శాతం కంట్రిబ్యూషన్ అడుగుతున్నారో అదే రైతు నుంచి 1970-71వ సంవత్సరం నుంచి ఈ నాటి వరకు అనగా 18, 19 సంవత్సరాల నుంచి కూడా ప్రతి ఎకరానికి రూ. 300, 400 నుంచి రూ. 6000 దాకా డ్రైనేజ్ సెస్ క్రింద వసూలు చేస్తున్నాము. ఈవాళ మరల అదే రైతును 50 శాతం కాస్ట్‌ను బేర్ చేయమని అంటే ఎలా? అగ్రికల్చర్ కెమికల్ స్టాటిస్టిక్స్ ఇన్‌కం మనకు తెలుసు. వ్యాపారంలో ఒక కంపెనీకి ఒక సంవత్సరంలో 10 రెట్లు లాభం రావచ్చును. ఇంకో సంవత్సరం నష్టం రావచ్చును. కానీ ఈ అగ్రికల్చరిస్ట్‌కు ఒక్క షాక్ తగిలినట్లయితే ఆ షాక్ నుంచి రికవర్ కావాలంటే నాలుగు సీజన్‌లలో వచ్చే ఆదాయం కూడా సరిపోదు. అందుచేత రైతు మీద ఈ అధికమైన భారం పెట్టడానికి ప్రయత్నం చేయవద్దు. ఏదయినా ఉద్దేశం గనుక వున్నట్లయితే అనేక మార్గాలు వుంటాయి. ప్రపంచ బ్యాంక్ నుండి అయినా ఎక్కడ నుంచి అయినా లోన్ తీసుకురావడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. అలాగే కేవలం ఫండ్స్ ఎరోజన్ గాకుండా ఇప్పుడు లంకలో కూడా ఎరోజన్ వున్నది. ఎరోజన్ కంట్రోల్ క్రింద గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా 1987-88లో ఫండ్స్ క్రింద 6 కోట్ల 60 లక్షలు యిచ్చారని, 1988-89వ సంవత్సరంలో రూ. 220 లక్షలు ఇచ్చారని చెప్పారు. ఇదంతా కూడా ఫ్లడ్ కంట్రోల్ మెజర్స్ కోసం ఇచ్చే డబ్బే, ఇంకా అవసరం అయితే మనం ఒక మాస్టర్ ప్లాన్‌ను ప్రిపేర్‌చేసి, గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియాను ఎప్రోచ్ అయి ఒక కాంక్రీట్ ప్లాన్‌ను బ్లూ ప్రింట్‌తో చూపినట్లయితే వారు డబ్బు ఇచ్చే దానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఆ విధంగా దానిని వినియోగించాలని మనవి చేస్తున్నాను. గోదావరి రివర్ బేసిన్‌లో బెడ్ రైజ్ అవడమే గాకుండా నిజాం సాగర్ మొదలయిన చోట బెడ్ రైజ్ అవుతున్నదని కొంత మంది సభ్యులు చెబుతున్నారు. అది నిజమే.

టెక్నాలాజికల్‌గా ఎప్పుడయితే మనం అడ్డంగా ఒక స్ట్రక్చర్ పెట్టినామో గ్రాడ్యుయల్‌గా అక్కడ సిల్టప్ అయిపోయి. కొన్ని సంవత్సరాలు అయ్యే సరికి నాగార్జునసాగర్ కానీ అన్నీ కూడా సిల్టప్ అయ్యే అవకాశం వున్నది. మనం ఫారెస్టేషన్ ప్రోగ్రామ్స్‌లో చేసిన నెగ్లిజెన్సీవల్ల రివర్ పరీవాహక ప్రాంతాలు వున్న అడవులన్నీ ఇష్టం వచ్చినట్లు నరికి వేయడం వలన కొండల మీద వున్న మట్టి అంతా కొట్టుకు వచ్చి రివర్ బెడ్‌లో వస్తుంది. ఎప్పుడయితే ఈ ఆనకట్టకు అడ్డంగా ఒక బ్యారేజ్ వుంటే అక్కడ ఈ ఇసుక అంతా పెరిగిపోతున్నది. దానికి వరల్డ్ సైడ్ టెక్నికల్ నాలెడ్జ్ - ఇతర కంట్రీలలో వున్న ఈ బ్యారేజెస్‌లో రిసర్చింగ్ ఆపరేషన్స్ టెక్నాలజీ వాళ్ళు అడాప్ట్ చేసిన విషయాన్ని మనం ఆ నాలెడ్జ్‌ని కొంత సేకరించి దాని గురించి కూడా ఇప్పటి నుంచే మన మైండ్‌ను అప్లయి చేయకపోతే ఒక 10 సంవత్సరాల కాలంలో మనం చాలా విపరీతమైన ప్రమాదాన్ని ఎదుర్కోవలసిన పరిస్థితి వస్తుంది. దాని గురించి ఇప్పటి నుంచే ఆలోచించాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఇప్పుడు ఈ పంచాయతీ రోడ్స్‌కానీ, ఆర్ అండ్ బి రోడ్స్ కానీ వర్షాల వలన విపరీతంగా వాష్ ఆఫ్ అయ్యాయని సభ్యులు తెలా చెప్పారు. నేను మరల రిపీట్‌చేసి చెప్పదలచుకోలేదు. ఈ రోడ్స్ విషయంలో మనం ముఖ్యంగా గమనించవలసింది ఇప్పుడు ఈ లాస్ట్‌గ్రేడ్ మెటల్‌తో వేసిన రోడ్లు, పంచాయతీ రాజ్ వ్యవస్థలో వేసిన రోడ్లు ఇవన్నీ కూడా ఈవాళ క్వాలిటీ మెటల్ పెట్టకుండా, వాళ్ళు గ్రావెల్ తీసుకువచ్చి అక్కడ పెట్టి ఏదో కంకర రాళ్ళు అనే పద్ధతిలో మెటల్ పెట్టడం జరుగుతుంది. ఉదాహరణగా చెబుతున్నాను తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో వుండే లాస్ట్ గ్రేడ్ మెటల్ పెట్టేది 40 సెంటీమీటర్ల నుండి 80 సెంటీమీటర్ల స్టోన్ వుండాలని అంటే ఈవాళ గులకరాళ్ళు, పెబుల్స్ లాంటి స్టోన్స్ మాత్రం అక్కడ వుంటున్నాయి. కంకర రాళ్ళు మాకు కనిపించడం లేదు. కారణం ఏమిటంటే మన ఇంజనీరింగ్ స్టాఫ్ కూడా సరిగ్గా ఇన్‌సిస్ట్ చేయడంలేదు. దానికి ఒక మార్గం వున్నది. గతంలో ఏమి చేసేవారంటే పెద్ద స్టోన్స్ క్వారీ దగ్గర నుంచి తీసుకువచ్చి ఆ రోడ్డు దగ్గర పెట్టి అక్కడ పగులగొట్టి గుట్టలు కట్టి వాళ్ళు చెక్‌మెజర్‌మెంట్స్ చేయించుకోవలసిన అవసరం వున్నది. ఆ పద్ధతి మార్చి ఇవాళ డైరెక్టుగానే ఆ స్టోన్స్‌ను క్వారీ నుంచి తీసుకురమ్మని చెబితే వాడు వట్టి ఖూడిద పట్టుకువచ్చి అక్కడ పెడుతున్నాడు. దానివలన మనకు సంవత్సరం వుండవలసిన రోడ్డు మూడు నెలలు కూడ వుండడం లేదు. అందుచేత అవసరం అయితే ఈ క్వారీని ఎక్వాయిర్‌చేసి మన పర్పస్‌కు కావలసిన మెటల్ మాత్రం మనం కంపల్‌సరిగా ఫిక్స్‌డ్ రేటుకే సప్లయిచేసే ఆలోచన చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఉదాహరణకు నెల్లూరులో 1987వ సంవత్సరంలో చెరువులకు పడిన గండ్లు ఈ రోజు వరకు పూడ్చలేదు. కారణం ఏమంటే కాంట్రాక్టర్లు ఎవరు ముందుకు రావడం లేదు. గతంలో అయితే కాంట్రాక్టర్లు నాకు కాంట్రాక్ట్ ఇప్పించండి, నాకు ఇప్పించండి అని రిక్వెస్ట్ చేసేవారు. ఇవాళ కాంట్రాక్టర్స్ రాకపోవడానికి కారణం ప్రభుత్వం దగ్గర డబ్బులు లేవు. డబ్బులు వుంటేనే కానీ టెండర్లు వేయమని కాంట్రాక్టర్లు అంటున్నారు, ఇలాంటి పరిస్థితి నెలకొని వున్నది.

శ్రీ పి. రామయ్య :— అధ్యక్షా! ఈనాడు మన రాష్ట్రంలో సంభవించిన తుఫాను అంత చిన్నది ఏమీ కాదు. చాలా పెద్ద ఎత్తున జరిగిన విపత్తు. ఈ విపత్తు మన రైతాంగం యొక్క నడుము విరగొట్టింది. వారు ఇప్పుడిప్పుడే కోలుకొనే స్థితిలో మాత్రం లేరు. అయితే ఇదంతా ప్రకృతి మీద వదిలివేసి మన స్వయం కృతాపరాధాన్ని గురించి మాట్లాడుకుంటూ వుంటే మాత్రం పరిష్కారం కాదు. ఇందులో మన భాగం అనేది కూడా ఆలోచించవలసిన అవసరం వున్నది. ఉదయమే గౌరవ సభ్యులు విద్యాసాగరరావుగారు ఒక ఉదాహరణ చెప్పారు. మనకంటే వెనుక రెండేళ్ల ముందు విముక్తి పొందిన జన చైతన్యంలో చాలా ఫెరోషియస్ రివర్స్ వున్నాయి. నేను గత సంవత్సరం స్వయంగా చూచాను. ప్రభుత్వ కమిట్‌మెంట్‌తో అక్కడ వెంటనే అడ్డుకట్టలు వేసి వాటిని అదుపులో పెట్టుకోగలిగే స్థితి అక్కడ వుండింది. ఇప్పుడు ఇది కొనసాగుతున్నది. ఒక నీటి బొట్టు ఒక రక్తపు బొట్టుతో సమానంగా మేము చూసుకొంటాము. మా శరీరంలో ఈ రక్తపు బొట్టు ఎంత విలువ అయినదో మా జాతికి ఈ నీటి బొట్టు అంత విలువ అయినది. అందువల్లనే మా ప్రభుత్వం, మా ప్రజలు, మా రైతాంగం దీనిని ఈవిధంగా చేసుకోగలుగుతున్నాము. ఈ కమిట్‌మెంట్‌తో మేము వున్నామని ఉత్తర కొరియా చిన్న దేశం వాళ్లు అన్నారు. ఇంత పెద్ద దేశం, ఇంత పెద్ద జాతి, చరిత్ర కలిగిన వాళ్లమే 42 సంవత్సరాలు అయిన తరువాత కూడా ప్రకృతి విజృంభించి పెద్ద వర్షాలు వచ్చి మన డ్రెయిన్స్ పొంగితే వాటిని అదుపు చేసుకోలేని పరిస్థితి, ఏడుస్తూ కూర్చోవడం అనేది చాలా విషాదకరమైన పరిస్థితి, శోచనీయమైన పరిస్థితి. ఇది ఏమయినా ఒక రాష్ట్రమో, ఒక ఇల్లో చేసుకోగలిగిన పరిస్థితి కాదు. మొత్తం జాతి చేసుకోవలసినది. మొత్తం జాతికంతటికి ప్రాతినిధ్యం వహించి మన జాతీయ ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వం దానికి ఒక కమిట్‌మెంట్‌తో కొన్ని ప్లానులుచేసి, కొన్ని బృహత్తర పథకాలు పెట్టి రాష్ట్రాలకు సూచించి మీ దగ్గర ఏమి వున్నదో చేయండి. అదనంగా వున్నది సహాయం చేస్తామని ఉత్సాహపరచి ఈ ప్రకృతి వైపరీత్యాన్ని అదుపు చేసుకొని మన రైతాంగాన్ని, మన ప్రజలను రక్షించుకోవలసిన ఆలోచన కేంద్ర ప్రభుత్వం చేయాల్సి వున్నది. కానీ ఈ 42 సంవత్సరాలు చేయలేదు. మన రాష్ట్రంలో బ్రహ్మపుత్ర, యమున, గంగ పొంగుతూ వున్నది. ఇది మన జాతికి సంబంధించిన విషయం, దీనిని మనం అదుపు చేసుకోవాలి, రైతాంగాన్ని ఉత్సాహపరచాలి, ఆయా రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు సహాయం చేయాలి అనే జిజ్ఞాస, ధ్యాస ఈ నాటికి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి లేకుండా పోవడం అనేది చాలా విచారకరమైన విషయం. ఇప్పటికి సమగ్ర పథకం లేదు, బృహత్తర పథకం లేదు. రాష్ట్రం ఏమి చేస్తున్నది? వరదలు పొంగులు వచ్చినప్పుడు దిగులు పడుతున్నది. కంచం యిస్తాము, మంచం యిస్తాము, బియ్యం యిస్తాము. ఆపదలో వున్నవారికి సహాయం చేయాలి, చేద్దాము. కాని వాటితో బయటపడతామా అనేది ముఖ్యమైన విషయము. ఈ ప్రభుత్వం వచ్చిన ఏడు సంవత్సరాలలో ఒకటి రెండు సంవత్సరాలు తప్ప, ప్రతి సంవత్సరం అవి వస్తూనే వున్నాయి. ప్రతి సంవత్సరం రైతాంగానికి సా॥ 6-20

ప్రత్యేకించి ఏమి చేశారనేది కావాలి, మన సభ్యులకు కావాలి, ప్రజలకు కావాలి. ఏమైనా వివరాలు వుంటే మంత్రిగారు చెప్పాలి. ఈ గండం గడిస్తే చాలు అనుకోవడం, తరువాత ఎవరికి వారే యమునాతీరే— మళ్ళీ వచ్చే సంవత్సరం ఆపద వచ్చినప్పుడు ఆలోచించుకుందామనేది సరైన పద్ధతి కాదు. అందుకని దీనికి కాంక్రీటుగా సమగ్రమైన పథకము అవసరమనేది ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను. కృష్ణా జిల్లా డెల్టా ప్రాంతం అంటారు. అప్ ల్యాండ్స్ వున్నవి. వెస్ట్ కృష్ణలో అన్ని చెరువులు తెగిపోయినవి. ఈనాడు చుక్కనీరు ఆ చెరువుల్లో లేదు. వర్షం వచ్చినా నీరు వుండే అవకాశం లేదు. వరదలు వచ్చి యీ సంవత్సరం పంట పోయింది, చెరువుల్లో నీరు లేక వచ్చే సంవత్సరము పంట పోతుంది. మొత్తానికి యీ విపత్తువల్ల డెల్టా ప్రాంతం అంతా పోయింది. ఇది సాధారణంగా దృష్టికి రాదు. తెగిపోయిన చెరువులను పూడ్చాలి. పూడ్చడానికి డబ్బు కావాలి. ఎంత యిచ్చారు? ఎన్ని పూడ్చారు? నీరు ఎట్లా నింపుకోవలసి వుంటుందో ఆలోచించండి. మా వద్ద బుడమేరు ఒక బ్రహ్మ రాక్షసి, నా నియోజకవర్గమైన నిడుమోలులో గుండేరు పెద్ద రాక్షసి. ఈ విధమైన బ్రహ్మ రాక్షసులు వుండి రైతాంగాన్ని పీడిస్తున్నవనేది ప్రభుత్వం దృష్టిలోకి తీసుకోవాలి. గుండేరు, బుడమేరు యివి అన్నింటికి మరమ్మత్తులు చేస్తామంటున్నారు. ప్రణాళిక ఏర్పాటు చేస్తామంటున్నారు. ఏమి ప్రణాళిక? ఎప్పుడు చేస్తారు? ఎప్పటిలోగా వస్తుంది? ఇంకా చర్చలు, హైపవరు కమిటీలు ఇప్పటికే వున్నవి. ఉన్న వాటి ప్రకారము నదులు అక్కడనే వున్నవి, డ్రెయిన్స్ అక్కడనే వున్నవి, తెలియనిది ఏమిటి? ప్రణాళికలు ఏమిటి? దృఢ చిత్తం కావాలి, చేయాలనే కమిట్మెంటు కావాలి. తగిన డబ్బు అంచనాలు వేసుకోవాలి. ఈ డబ్బును ఎట్లా సమకూరుస్తామనేది కావాలి. అది లేకుండా ఎన్ని రిపోర్ట్సు తీసుకున్నా వుపయోగం లేదు. నేను అడుగుతున్నాను ప్రభుత్వాన్ని. ఇప్పటికైనా కనీసం వీడ్ను అయినా తీయించారా? డ్రెయిన్స్‌లో వున్న వీడ్—గుర్రపు డెక్క, తూటికాడ— కాంట్రాక్టర్సు ఎట్లా తెగ బలిసి వున్నారో, అది కూడ అట్లా తెగ బలిసి వుంది. వాటిని తొలగించే శక్తి యీ ప్రభుత్వానికి, డిపార్టుమెంటుకు లేదు. ప్రతి జిల్లా డ్రైనేజ్ సమావేశాలలో నెత్తిన నోరు పెట్టుకుని మొత్తుకుంటున్నాము, దానిని తీసివేయమని చెప్పాము. కనీసం ఆ మొక్కలను తీసివేయలేని పరిస్థితి యీ ప్రభుత్వానికి, డిపార్టుమెంటుకు వుంటే ఎవరికి చెప్పుకోవాలి, ఎట్లా చెప్పుకోవాలి? చెబితే ఎవరు వింటారు, ఎవరు ఆలోచించాలి? డ్రైన్స్‌ను బాగు చేస్తామంటున్నారు. మూడు కోట్లు ఇచ్చామంటున్నారు— ఐనంపూడికి యిచ్చారు, టెండర్సు పిలిచారు, కాంట్రాక్టర్సు ఎవరు రావడం లేదు. ఎందుకు రావడం లేదంటే రేట్సు గిట్టడం లేదంటున్నారు. అది ఉన్న వాస్తవం. మీరు కాస్త రివైజ్ చేస్తే వచ్చేది ఏమైనా వుందా? ప్రభుత్వంవద్ద ఏవో పాత యంత్రాలు వున్నవి. ఆ యంత్రాలను వుపయోగించి కొంత చేయవచ్చు. లజ్జబండ వుంది, అక్కడ కొంత పని చేశారు. యంత్రాలతో చేస్తే గుండేరులో కొంత బాగానే చేశారు. కొంత రిలీఫ్ కలిగింది. డ్రైనేజ్ సిస్టమ్‌ను ఆధునీకరణ చేయాలంటే యంత్రాలతో త్రవ్విస్తే తప్ప సాధ్యం కాదు. యంత్రాలు ఎక్కడ వున్నవి.

మనకు మూడు నాలుగు వుంటే- డబుల్ స్లోజ్, ప్రొక్లేమర్, డ్రెడ్జెస్ వుంటే— గంట పని చేస్తే రిపేర్సు వస్తాయి. రిపేర్సు లేక బందరులో పడి వున్నాయి. అలాంటి యంత్రాలను కొనండి. బృహత్తర ప్రణాళిక అని పెట్టుకొని అలాంటి యంత్రాలు లేకపోతే ఎట్లా? వాటిని అద్దెకు అయినా తీసుకు వచ్చి పనులు చేయించండి. ఆ పద్ధతిలో కాకుండా కాంట్రాక్టర్సుకు యిచ్చి చేయిస్తామను కుంటే సాధ్యం అయ్యేది కాదు.

ఇకపోతే మొన్న వచ్చిన వరదలలో వరినాట్లు పోయినవి, పంట పొలాలు పోయినవి, ముఖ్యంగా చెప్పాలంటే హరిజనవాడలు కూడ పోయినవి. కొన్ని ప్రాంతాలలో మొలలోతు నీరు వచ్చి బయటి ప్రపంచముతో సంబంధము లేకుండా జలదిగ్భంధంలో పడిపోయింది వారం పది రోజులు— ముమ్మనుంగలం మండలము చిన్న ముత్తేవి గ్రామములో కోలంటివానిగూడెం వద్ద గేదెల కోడు డ్రైన్ వుంటే— అది చిన్న వంతెన. ఎన్ని ఏండ్లు నిర్మిస్తారు? అది నిర్మాణం కాకపోవడంవల్ల అక్కడి ప్రజలు వారం పది రోజులు జలదిగ్భంధనములో వుండిపోయారు. అటువంటి పరిస్థితులలో ఇరిగేషను వ్యవస్థ, డ్రైనేజ్ వ్యవస్థ లోపభూయిష్టంగా వుండడంవల్ల వచ్చే ప్రకృతి వైపరీత్యాలను అదుపు చేసుకోలేకపోతున్నాము. అందుకని, దానికి నిర్దుష్టమైన ప్రణాళిక వుండాలి. ఇక్కడ ఒక పాయింటు చెప్పాలి. ప్రభుత్వం ప్రకటించింది సహాయం ఇచ్చారు. మా జిల్లా కలెక్టరుగారు చొరవ తీసుకొని కొంత వరకు పంపిణీ చేసేదానికి కృషి చేశారు. కాని రైతాంగానికి ఏమి వచ్చింది? రైతాంగం నడ్డి విరిగింది. ఎరువులు అందించారా? సబ్సిడీ అందించారా? ఇప్పటికీ లేదు. ఎరువులు అన్నీ బ్లాకు మార్కెటులోకి పోయినవి. కావలసిన కాంప్లెక్సులు దొరకడం లేదు. ఆ విషయం మీ దృష్టికి రావడంలేదు, దాని గురించి ఏమి చేస్తారో మంత్రిగారు చెప్పాలి. పంటల భీమా పథకం లేకపోతే రైతుకు రక్షణ ఎట్లా వుంటుంది? గ్రామాన్ని యూనిట్‌గాచేసి పంటల భీమా పథకాన్ని తీసుకు రావాలి. కాని కేంద్రము చేస్తుందని మీరు, మీరు చేస్తారని కేంద్రము వుండడంవల్ల మధ్యలో రైతులు నలిగిపోతున్నారు. దాని గురించి ఆలోచించాలి.

పోతే యిక్కడ మనము ఆపదలో వున్నప్పుడు కేంద్రము ఏమి చేసింది? వచ్చారు, పోయారు, చూశారు. కనీసం గౌరవనీయ ప్రధాన మంత్రిగారు యిక్కడికి వచ్చి, ఆయన రాజకీయ ప్రచారము చేసుకున్నారు తప్ప యీ ఆపదలోవున్న రైతాంగానికి ఒక్క సానుభూతి మాటను అయినా పలికారా అని అడుగుతున్నాను. ఆ బాధ్యత వారికి లేదా? ఆంధ్రదేశములో వుండే ప్రజలు, ప్రజలు కారా? ఆయనకు బాధ్యత లేదా అనేది మనము ఆలోచించవలసి వుంది. ప్రభుత్వాన్ని నడిపే పార్టీ వాస్తవాలను ప్రజల ముందుకు తీసుకురావాలి. మనకు రావలసిన సహాయాన్ని, యివ్వవలసిన సహాయాన్ని సాధించుకోడానికి అందరు ఐక్యంగా వుండి కేంద్రముపై పోరాటము చేయాలనే పద్ధతి ప్రజలలో రావడం లేదు, రైతాంగములో రావడం లేదు. అక్కడక్కడ కూర్చొని మాటలు చెప్పుకోవడముతో సరిపోతుందా?

You must go to the people and prevail upon them to fight against the partial attitude of the Central Government. అనేది ఆలోచించుకోకుండా వుంటే ఎట్లా? కాంగ్రెస్ పార్టీలో రైతులు లేరా? మా పార్టీలో రైతులు లేరా? అందరు రైతులు నష్టపడుతున్నారు. దీనిలో రాజకీయాలు అవసరం లేదు. అందరూ రైతాంగాన్ని సమీకరించుకోవాలనేది ఆలోచించాలి. కేంద్రముచూపె వివక్షతను, సవతి తల్లి ప్రేమను ఎండగట్టి పోరాడవలసిన అవసరం వుంది. ఈ ప్రభుత్వం నిర్వహించే పార్టీ ముఖ్యంగా రైతాంగాన్ని కాన్ఫిడెన్సులోకి తీసుకోవాలి. అది గుర్తించడం లేదనేది నా విమర్శ. అది ఆలోచించాలి. ఇప్పుడు హరిజన వాడలు మునిగిపోయాయి. ఏమి సహాయం చేశారు? ఏదో బియ్యం యిచ్చారు. కాని అక్కడ ఏర్పడిన మెరక తీయిస్తామనే ఆలోచన యిప్పటికీ రాలేదు. నిధులు లేవు. 5 కిలోల బియ్యం యిస్తే సరిపోతుందా? వచ్చే ఏడాది ఏమి చేస్తారు? అందుకని వెంటనే మెరక తీయించడానికి అవసరమైన నిధుల గురించి ఆలోచనచేసి మంజూరు చేయాలి. ఇవాళ సహాయం చేస్తున్నారు రైతులకు. దేవాలయ భూములను సాగు చేసుకునే రైతులు వున్నారు. లీజు హోల్డర్సు కారు. సబ్ లీజు క్రింద వుంటూ చిన్న చిన్న రైతులు సాగు చేసుకుంటున్నారు. వారి పేరు రికార్డ్సులో లేదు. సా ॥ 6-30 అందుకని వారికి సహాయం అందడం లేదు. మీ పేర్లు లేవు, మీరు రైతులు కారు అని చెబుతున్నారు. ఇది న్యాయమా? భూమి మీద ఉండేది, సాగు చేసుకునేది వారు. వారి గురించి ప్రత్యేకంగా ఆలోచించాలి. గుడివాడ రెవిన్యూ మంత్రిగారు వచ్చినప్పుడు వారి దృష్టికి ఈ విషయం తెచ్చాను. వారికి ఇంకా ఎటువంటి సహాయం అందలేదు అంటున్నారు. ప్రభుత్వం ఈ విషయం ప్రత్యేకంగా పరిశీలించి వారికి సహాయం ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. రూ. 250 రైతుకు ఇస్తాము ఎరువులకు అన్నారుగానీ ఇంకో ఎరువు తీసుకుంటే అది ఇస్తామని ఆ రూ. 250 కూడా రైతుకు దక్కే పరిస్థితి లేదు. డబ్బు ఇవ్వండి, వారికి ఇష్టం వచ్చిన ఎరువు కొనుక్కొంటారు. నగదు రూపంలో రైతుకు సహాయం అందాలి. ఇది ప్రత్యేకంగా ఆలోచించి సహాయం చేయాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. రామచంద్రరాజు :— అధ్యక్షా! చాలా దురదృష్టకరమైన విషయం ఏమంటే పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో జులై 21 నుంచి ఇప్పటి వరకు అంటే సెప్టెంబర్ 11వ తేదీ వరకు ఇప్పటికి కూడా కొల్లేరు ప్రాంతం అటు డెల్టా ప్రాంతం కూడా పూర్తిగా మునిగిపోయింది. ముఖ్యంగా మేము కోరేది ఏమంటే పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాకు ఎన్నడూ లేనంత వరద ఇంత ఎక్కువగా రావడానికి కారణం ఏమిటి పరిశీలించాలి. . ముఖ్యమంత్రిగారు మా జిల్లాకు మూడుసార్లు వచ్చారు. అన్నీ రెవ్యూ చేశారు. మేము కోరాము— హైపవర్ కమిటీ రాష్ట్రం మొత్తం మీద వేశారు, అట్లా కాకుండా పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాకు ఒక కమిటీ ప్రత్యేకంగా సీనియర్ ఇంజనీర్సుతో వేసి, అసలు ఈనీరు ఎట్లా వస్తున్నది అప్ ల్యాండ్స్ నుంచి సముద్రం వరకు, దీనికి అవసరమైతే అదనంగా కాల్వలు వెడల్పుచేసి, ఏ రకంగా చేయాలి అని పరిశీలింపజేయాలని ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరడం జరిగింది. 1964లో కొల్లేరు పది అడుగుల

7 అంగుళాలు రావడం జరిగింది. అప్పుడు ఆకివీడు వంతెన దగ్గర ఇరవై వేల క్యూసెక్కు వెళ్లుతున్నది. కొల్లేరు జులై 26 నుంచి ఇవాళ్ల వరకు మూడు నాలుగు అడుగులు కూడా తగ్గే పరిస్థితి లేదు. సామాన్యంగా కొల్లేరు పొంగిందంటే— కొల్లేరు ఎప్పుడు మునుగుతూనే ఉంటుంది అనుకొంటారు. మా దురదృష్టం ఏమంటే— మైనర్ ఇరిగేషన్ క్రింద తమ్మిలేరు, ఎర్రకాల్వ పూర్తి చేసినందువల్ల వాటర్ టేబుల్ పైకి వచ్చి, ఇవాళ ఒక చినుకుపడితే చాలు ముంపుకు గురవుతున్నది. కనుక డెల్టాకు ప్రత్యేకంగా ఒక కమిటీవేసి, ఈ నీరు ఎట్లా పైకి పంపించాలి అనేది పరిశీలించాలని కోరుతున్నాము. కేంద్ర ప్రభుత్వంవారు మిత్రా కమిటీ వేశారు. ఇరవై వేల క్యూసెక్కు నీరు ఆకివీడు వంతెన దగ్గర డ్రా చేసుకుని తీసుకోవాలని మిత్రా కమిటీవారు సిఫార్సు చేశారు. ఇవాళ కొల్లేరుకు వచ్చిన నీరు ఆకివీడు వంతెన దగ్గర బొండాడ, రుద్రాడ, ఉప్పుటేరు, ఎనమదుర్రు కాల్వ 80 వేల క్యూసెక్కు, పందిరిపల్లి రుద్రాడ సుమారు 77 వేల క్యూసెక్కు. స్ట్రెయిట్ కట్ కోర్సు పూడిపోయింది. ప్రత్యేకంగా దీనికి కమిటీ వేయమని కోరుతున్నాము. రెండవ స్ట్రెయిట్ కట్ ఎనమదుర్రు కాల్వ సుమారు అయిదుసార్లు అయిదు రోజులు వచ్చింది. ఉప్పుటేరు నుంచి ఒక చుక్క కూడా క్రిందికి దిగని పరిస్థితి ఉంది. కొల్లేరులో పది అడుగుల వాటర్ ఆకివీడు రోడ్డు క్రింద స్ట్రెయిట్ కట్ చేలలో మనిషి కనిపించని పరిస్థితి ఉంది. పార్టీలకు అతీతంగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వంగానీ, కేంద్ర ప్రభుత్వంగానీ పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాను ఆదుకోకపోతే— 10 లక్షల టన్నుల బియ్యంలో 6 లక్షల టన్నులు పశ్చిమ గోదావరి నుంచే ఇస్తున్నాము.

అట్లాగే రాష్ట్రంలో సివిల్ సప్లయిస్‌కు ఈనాడు 3 లక్షలు, 4 లక్షలు సా॥ 6-40 టన్నులు బియ్యం పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా యిచ్చే పరిస్థితి ఉంది. ఈనాడు రాష్ట్రంలో బియ్యం కొరత వచ్చిందని అంటే కారణం పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో వరి పంట పూర్తిగా నాశనం కావడమే. ఇంతకుముందు కుడుపూడి ప్రభాకరరావుగారు చెప్పినారు. ఈనాడు యీ జిల్లాలో ఉన్న పరిస్థితి యేమిటంటే డ్రెయిన్స్ వెడల్పుగా ఉన్నాయా? లేవా? సన్నగా ఉన్నాయా అన్నది కాదు. దీనికి పై నుంచి వచ్చే నీరు తట్టుకోవడానికి ఒక స్కీము తయారుచేయాలి. 5, 6 లక్షల టన్నులు బియ్యం కేంద్రానికి, 4 లక్షల టన్నులు బియ్యం రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి యీ విధంగా పంపించే పరిస్థితులలో యీ జిల్లాను ఆదుకోవాలంటే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం శ్రద్ధచేసి, అట్లాగే కేంద్ర ప్రభుత్వం తక్షణ సహాయం ప్రకటించాలి. మా జిల్లా పూర్తిగా వ్యవసాయం మీద ఆధారపడి ఉంది కనుక యిక్కడ రైతులు నష్టపోకుండా ఆదుకోవాలి. ఇక్కడ రూ. 100 కోట్లు, 150 కోట్లు యీనాడు నష్టం ఉంటుందనేది యదార్థం కాదు, రూ. 1000 కోట్లు పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో నష్టం ఉంది. ఎందుచేత నంటే పి. డబ్ల్యు. డి. యెప్పుడో కాటన్ నిర్మించినవి; యివన్నీ బీటలుబారి పతనావస్థలో ఉన్నాయి. అట్లాగే ఈ డ్రెయినేజ్ స్కీము పూర్తి చేయాలి. దీనికి కొన్ని కోట్ల రూపాయలు అవసరం. అట్లాగే ఆర్. అండ్ బి. రోడ్డు పూర్తిగా సర్వనాశనం అయిపోయింది. ఇవన్నీ దృష్టిలో పెట్టుకొని ఇటు

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అటు కేంద్ర ప్రభుత్వం సరియైన చర్య తీసుకోకపోతే పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా నుంచి వలసపోయే ప్రమాదం ఉంది. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా కొల్లేరు అయ్యే పరిస్థితి ఉంది. 1984, 1986, 1989లో వరద వచ్చి పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా పూర్తిగా నష్టం అయిపోయింది. మిత్రా కమిటీ రిపోర్టు, అది పూర్తిగా తలక్రిందులై పోయింది. ఇకపోతే ప్రజలకు 4 రోజులు, 5 రోజులు మునక ఉన్నవారికి అందరికీ 10 కేజీలు బియ్యం యిచ్చినారు. 50 రోజుల నుంచి మునకలో ఉంటే యీనాడు కూడా చెట్లమీద, గట్లమీద వారు ఉన్న పరిస్థితి ఉంది. ముఖ్యమంత్రిగారు వచ్చినారు. మన గౌరవ మంత్రివర్యులు వీరయ్య చౌదరిగారు స్వయంగా వచ్చి రెండు రోజులు, చూసినారు. తర్వాత అన్ని పార్టీల శాసన సభ్యులు వచ్చినారు. చూసినారు. అక్కడ ప్రజలకు 10 కేజీలు బియ్యం యిచ్చినామనేది కాకుండా యీ మునక ఎప్పటివరకు ఉంటుందో అప్పటికి వరకు వారిని ఆదుకోవలసిన బాధ్యత రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి, కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఉంది. వీరయ్యచౌదరిగారు రెండుసార్లు రావడం జరిగింది. మేము చాలా సంతోషించినాము. మా పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా రైతుల పరిస్థితి మంత్రిగారు వచ్చినా, ముఖ్యమంత్రిగారు వచ్చినా మరచిపోతారు. శాసనసభ్యులు చూసి యీ కష్టాలు మరచిపోయి యీ మురుగు కాల్వలు బాగుచేయండి సరిపోతుందని తేలికగా చెప్పారు. ఈనాడు వచ్చిన నష్టాన్ని భర్తీ చేయడానికి ప్రభుత్వం అన్ని రకాల సహాయం చేయవలసిన అవసరం ఉంది, పంచాయతీ రోడ్లు ఉన్నాయి. ఇంచుమించు నేషనల్ హైవే ట్రాఫిక్ అంతా మా నియోజకవర్గం, బాపిరాజు గారి నియోజకవర్గం నుంచి పాస్ ఆన్ చేస్తున్నాము. అది మొత్తం పూర్తిగా నాశనం అయిపోయింది. పంచాయితీ రోడ్లు, మెటల్ రోడ్లు, కంకర్ రోడ్లు అన్నీ మట్టిలో కలిసిపోయినాయి. రోజ్‌గార్ అని ఒక స్కీము పెట్టినారు. దానివల్ల మైనర్ పంచాయతీకి రూ. 16 వేలు, 17 వేలు వస్తాయి. అది సైడ్ కాల్వ త్రవ్వడానికి సరిపోతుంది. అందువల్ల పంచాయతీకి యేదో నిధులు యిచ్చినామనేది కాకుండా పంచాయతీలను ఆదుకోవలసిన అవసరం ఉంది. పి. డబ్ల్యు.డి. లో మొత్తం పర్మనెంటు స్ట్రక్చర్స్ మొత్తం లాకులు పూర్తిగా నాశనం అయినాయి. పల్లెకార్లు, వడ్డెర్లు మున్నగువారు చాలా నష్టపోయినారు. వీరందరికి పనులు లేక వెళ్లిపోయినారు. వారినందరిని ఆదుకోవలసిన బాధ్యత రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి, కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఉంది. అట్లాగే చేనేత కార్మికులకు యిప్పటివరకు మగ్గం మీద నేసుకొనే పరిస్థితి లేదు. ఈనాడు పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా పరిస్థితి చూస్తే నా నియోజకవర్గంలో 50 రోజులుగా యింకా గట్లు నీటిలో మునిగిపోయి యిళ్లు కనిపించని పరిస్థితి ఉంది. వారిని అందరినీ మానవతా దృక్పథముతో ఆదుకొని సహాయం చేయవలసిన బాధ్యత కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకి ఉంది, వారికేదో బియ్యం యిచ్చినామనేది కాకుండా ఈ అసెంబ్లీలోకూడా ఒక రిజల్యూషన్ చేసి కేంద్రానికి పంపించాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ డి. చిన మల్లయ్య (ఇందుర్తి) :—అధ్యక్షా! మన రాష్ట్రంలో జరిగిన నష్టాన్ని, వరదలవల్ల వచ్చిన నష్టాన్ని గురించి మనము చర్చిస్తున్నాము. దాదాపు 264 మంది మనుష్యులు, 7 లక్షల హెక్టార్ల విస్తీర్ణంలో పంటలు, 1,236 గృహాలు అనేక గ్రామాలు అనేక విధాల నష్టపోయిన పరిస్థితి మనకు కనపడుతోంది. ఈ నష్టాలన్నిటికీ మనము దుఃఖం, బాధ వ్యక్తం చేస్తూనే యిది రాకుండా కాపాడుకోవలసిన పరిస్థితిలో కేంద్రం అయితేనేమి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అయితేనేమి యీ రెండు ప్రభుత్వాలు గత అరున్నర సంవత్సరాలుగా యీ నష్టాన్ని పూడ్చుకలిగే స్థితిలో లేక మన పరిపాలన వైఫల్యం చెందిందని చెప్పడంలో అతిశయోక్తి లేదు. ఎందుచేతనంటే దాదాపు మన పరిస్థితి యెట్లా ఉందంటే ఉదాహరణకు యీ నాడు మన రాష్ట్రాన్ని పరిపాలిస్తున్నటువంటి ప్రభుత్వం రూ. 8 వేల కోట్లతో మన ప్రణాళిక సిద్ధం చేసుకొని అనేక నీటి వనర్లు పూర్తి చేయాలని అనుకున్నాము. లాస్ట్ యియర్ యీ ప్రణాళిక మేరకు ఖర్చు పెట్టింది అంతా చూస్తే ఒక వేళ కేంద్ర ప్రభుత్వం మంజూరి యివ్వడం జాప్యం వల్ల అయితేనేమి, మన రాష్ట్రంలో ఆర్థిక పరిస్థితి లేనందువల్ల అయితేనేమి ప్రతి సంవత్సరం ఏ ప్రాజక్టూ పూర్తి చేసుకోలేక, కాల్వల పూడిక పని చేసుకోలేక, యివన్నీ సద్వినియోగం చేసుకోలేని పరిస్థితులలో యీ వరదలు రావడానికి అవకాశం ఉంది. ఇచ్చంపల్లి, పోలవరం ప్రాజక్టులు నిర్మించుకున్న, తదితర ప్రాజక్టులు నిర్మించుకున్న కృష్ణా, గోదావరి ప్రాంతాలు వరద తాకిడికి యింత దెబ్బతినవలసిన పరిస్థితి లేకుండా ఉంటుంది. సర్వత్రా అటు కేంద్ర ప్రభుత్వం, యిటు రాష్ట్రప్రభుత్వం రెండూ యీ అభివృద్ధి కార్యక్రమాలలో వైఫల్యం చెందడం వల్ల యింత నష్టానికి గురి కావలసి వచ్చింది. ఈనాడు మనము ప్రజాస్వామ్య పద్ధతులలో ప్రభుత్వాన్ని నడిపించడం విస్మరించినాము. అందువల్లనే చిన్నవాడు చిన్నవాడుగా, పెద్దవాడు మరీ పెద్దవాడుగా, వరదలు వచ్చినప్పుడు కొట్టుకొనిపోయే పరిస్థితిలో యింకా ఈ రాష్ట్రంలో పరిపాలన సాగిస్తున్నదంటే, యిది పరిపాలనలో వస్తున్న వైఫల్యమే అని గుర్తు చేస్తున్నాను. ఇక ముందు యీ నష్టాలు రాకుండా అనేక రకాల ఎత్తుగడలు ఉపయోగిస్తూ ప్రభుత్వం బాధ్యతాయుతంగా కృషి చేయాలి. కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నుంచి నివేదిక అందలేదని, అందువల్ల యేమి చేస్తామని, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేంద్రం నుంచి యేమి నిధులు రాలేదు కనుక యేమి చేస్తామని, తమ దగ్గర ఉన్నంతవరకు చేస్తామని యీ రకమైన పరిస్థితి ప్రజాస్వామ్యాన్ని అపహాస్యం చేసినట్లు అవుతుందని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి గుర్తు చేస్తున్నాను. ఈ సందర్భంగా మా జిల్లాలో జరిగిన నష్టాన్ని చెప్పవలసి వుంది. మా జిల్లాలో దాదాపు 14 మంది మనుష్యులు చనిపోయినారు. 8000 గొర్రెలు, మేకలు మందలు మందలు చనిపోయినాయి. గొల్లలు అన్నమో రామచంద్రా అని అనేక మంది బాధపడుతున్నారు. అనేక గ్రామాలలో 1000 దాకా చిన్నవి పెద్దవి చెరువులు గండ్లు పడి పూడ్చే పరిస్థితి లేక, అక్కడ మొత్తం భూములు

నాలుగున్నర, ఐదున్నర అడుగుల ఎత్తున యిసుక మేటలు వేసి యీ భూములు అక్కరకు రావని, వాటిని సాగుచేసుకోలేమని అన్నా మో రామచంద్రా అని బాధపడుతున్న ఆ ప్రాంతం రైతులను ఆదుకోవలసిన అవసరం ఉందని చెబుతున్నాను. అక్కడ మట్టితో రోడ్డు వేసి నడుపుతున్నారు. అన్ని జిల్లా

సా॥ 6-50 లకు మా జిల్లాతో సంబంధాలు లేకుండా పోయినవి. యిటు నిజామాబాదు, వరంగల్లు, హైదరాబాదు, అటు జిల్లా అయిన అదిలాబాదుతో సంబంధాలు లేకుండా రోడ్లు తెగిపోయి కుంటలు, చెరువులు తెగిపోయి చుట్టు ప్రక్కల ఏ జిల్లాలతో సంబంధం లేకుండా ఒక్కటే మిగిలిపోయిన జిల్లా, మా జిల్లా కల్లోలిత ప్రాంతమై, వరదల వలన పొందినటువంటి నష్టాన్ని పూడ్చుకోలేక అయోమయ పరిస్థితిలో కొట్టుమిట్టాడుతున్న జిల్లా మా జిల్లా. ఒక కోటి రూపాయలు ముందుగా సహాయం ప్రకటించి ఆ తరువాత ముఖ్యమంత్రి రామారావుగారు మా జిల్లాను సందర్శించి దయార్ద్ర హృదయంతో మరో 70 లక్షల రూపాయలు ప్రకటించడం. ఆ ఒక కోటి 70 లక్షల రూపాయలతోనే మా జిల్లాకు సంభవించినటువంటి నష్టాన్ని 60 కోట్ల రూపాయల నష్టాన్ని పూర్తి చేసుకోమని చేతులు దులుపుకునే పద్ధతిగా ఉందని నేను యీ సందర్భంలో తమరికి మనవి చేస్తున్నాను. పొలాలు యిసుక మేటలు వేసినవి, తాళ్లు పడిపోయినవి, చెరువులు తెగిపోయి గీత కార్మికులు, మత్స్య కార్మికులు నానా బాధలు పడుతున్నారు. చెరువులు తెగిపోయిన కారణంగా చెరువులలోని చేపలు అన్నీ కొట్టుకుని పోయి మత్స్య కార్మికులు చెప్పుకోలేని దుస్థితి మనకు కళ్ల బడుతున్నది. వారు అయోమయ పరిస్థితిలో ఉన్నారు. రోడ్లు అన్నీ కొట్టుకునిపోయినవి. గ్రామాలకు గ్రామాలు కొట్టుకుని పోయినవి. ఎంతో నష్టము జరిగినది. వర్కివోలు గ్రామంలో 150 యకరాలు యిసుకమేట వేసి కనపడకుండా పోయింది. ఇప్పటికే ఆ గ్రామంలో ఆ భూములు ఎక్కడో ఉన్నాయో తెలియకుండా ఉంది. మోటర్లు కాలిపోయినవి. బావులు రాళ్లు కొట్టుకుని పోయినవి. అయ్యో రామచంద్రా అని విల విల ఏడుస్తున్నారు. యిసుక మేటలు గురించి కమిటీలు వేస్తే ఆ కమిటీలు వారు గాని, ఆర్థిక సహాయం చేసే బ్యాంకు అధికారులు గాని ఆ ప్రాంతాలకు వెళ్లి వారికి డబ్బులు యిచ్చే పరిస్థితిలేదు. ఓరెడ్డిపల్లె, వర్కివోలు గ్రామాలలో యివే పరిస్థితులు ఉన్నవి. చదివి వినిపించాలంటే చాలా గ్రామాలున్నవి. ఈ పరిస్థితులన్నీ క్షుణ్ణంగా పరిశీలించి హెక్టారుకు 2500 రూపాయలు యివ్వమని కోరితే యకరానికి 400 రూపాయలు యిస్తామన్నారు కాని యింతవరకు ఆ డబ్బులు అందలేదు. అందక, చెందక లోన్సు లేక, వ్యవసాయానికి భూములు లేక రైతులు నానా అవస్థ పడుతున్నారు. ఈ 60 కోట్ల రూపాయలలో పంట నష్టము కలపలేదు. పంట నష్టము కాకుండా 60 కోట్ల రూపాయలు నష్టము మా జిల్లాకు జరిగింది. ఆ నష్టాన్ని పూడ్చలేక పరిస్థితిలో ఉన్నాము. రైతులకు మేలు చేయాలనే ఉద్దేశ్యంతో రైతులకు, చేతి వృత్తి పని వారలకు మేలు ఖచ్చితంగా చేయాలని, ఖచ్చితంగా చేసి తీరాలని మనవి చేస్తున్నాను.

దయార్ద్ర హృదయులు ఏవో అయిదో పదో ఎంగిలి మెతుకులు చల్లారు. అవి చాలవు. రైతాంగం చాలా నష్టపడినది. బ్రతుకుతెరువు లేక నష్టము అయినది. రైతులకు యిప్పుడున్న 10 వేల రూపాయలు రద్దు చేస్తే తప్ప వారు మరల అయిదు ఏండ్లు దాకా పంట తీసుకొనే పరిస్థితిలో లేరు కనుక అప్పులు రద్దు చేసి వారిని వెంటనే ఆదుకోవాలని వారిని అప్పుల బాధ నుంచి విముక్తి చేయాలని నా అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తము చేస్తున్నాను. అంతకు పై రైలతుకు వడ్డీ లేకుండా చేయాలని, వారికి కిస్తీలు యివ్వాలని, వారికి పంటలు వచ్చే సమయానికి వసూలు చేసే ఏర్పాట్లు చెయాలని పేద రైతాంగానికి అప్పులు రద్దు చేయాలని కోరుతున్నాను. పశువులు, బర్రెలు, గొర్రెలు, మేకలు కొట్టుకుని పోయిన కారణంగా వారికి ఎటువంటి ఆధారం లేదు కాబట్టి సబ్సిడీ రూపములో వారికి సహాయం అందించి వారు మరల కర్ర చేతబూనేటట్లు చూడాలని వారికి ధైర్యము కల్పించాలని కోరుతున్నాను. తప్పు ఎవరిదైనా కావచ్చు. ప్రకృతిది కావచ్చు. పరిపాలకులది కావచ్చు. వాటితో మీమాంస లేకుండా వారిని నిలబడేటట్లు చేసేందుకు వారికి ధైర్యం కల్పించేందుకు వారిని ఆర్థికంగాను, సామాజికంగాను నిలబెట్టవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉందని నేను యీ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాను. వారికి తప్పనిసరిగా గొర్రెలు, బర్రెలు యిచ్చి తీరాలి. మన వైఫల్యానికి రైతాంగం నష్టపడకూడదు. ఇసుకమేటలు తీసుకోవడానికి ప్రతి యకరానికి 5000 రూపాయలు అడుగుతున్నాము. మోటర్లు కాలిపోయి రైతులు చాలా నష్టపడ్డారు. నష్టపడిన రైతాంగానికి వారికి కాళ్ళలో బలం కల్పించి, వారికి ధైర్యము కల్పించి వారి వెనుక మేము ఉన్నామని ప్రభుత్వము వారి వెన్ను తట్టి వారికి ధైర్యము కల్పించవలసిన అవసరం వారికి ఆత్మవిశ్వాసం కల్పించవలసిన అవసరం ఉందని ఆ విధంగా ఆత్మ విశ్వాసం కల్పించాలని కోరుతున్నాను. ఒకరి మీద ఒకరు దుమ్ము పోసుకుంటూ రేపు ఎన్నికలు గురించి చేసే తతంగం తప్ప మరొకటి కాదని, ఇది ప్రజాస్వామ్యానికి గొడ్డలి పెట్టువంటిదని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రభుత్వము ఎవరైనా కావచ్చు. రేపు యింకొకరు రావచ్చు. ప్రభుత్వాలు మారవచ్చు. రైతులకు శాశ్వతంగా దారిద్ర్య నిర్మూలనకు కార్యక్రమాలు కల్పించాలే గాని యిట్లాగే ఒకరి మీద ఒకరు దుమ్ము పోసుకునే పద్ధతి మంచిది కాదని. క్షంతవ్యం కాదని మనవి చేస్తున్నాను. మోటర్లు కొట్టుకుని పోయి రైతులు బాధపడుతూ ఉంటే కరెంటు బిల్లులు వసూలు చేస్తున్నారు. వారికి ముందు కరెంటు బిల్లులు వసూలు చేసే పద్ధతి మానుకోవాలి. వారికి మోటరు సౌకర్యము కల్పించాలి. గీత కార్మికుల విషయం తీసుకుంటే గాజులమలారం గ్రామంలో తాటిచెట్లు కొట్టుకుని పోయినవి. వందలాది చెట్లు కొట్టుకు పోయినవి. మరలా చెట్లు ఇవ్వమంటే యివ్వడం లేదు. రద్దు చేయమంటే చేయడం లేదు. బాకీలు వసూలు చేస్తున్నారు. సొసైటీలు రుణాలు యివ్వడం లేదు. వారి జీవితం మరీ దుర్భరంగా వుంది. వారికి చేయవలసిన కార్యక్రమాలు చేసి ప్రభుత్వం వైఫల్యము చెందకుండా ప్రభుత్వము బాధ్యత వహించి వారికి కలిగిన నష్టాన్ని ప్రభుత్వము పూరించవలసి వుంటుంది. మత్స్య కార్మికులకు మీరు

అందించదలచుకున్నది త్వరితముగా అందించడం లేదు. కుంటలు, చెరువులు మరమ్మత్తుల పనులు యుద్ధ ప్రాతిపదిక మీద తీసుకుని ఆ కార్యక్రమాలు చేపట్టాలి. అందుకు రైతు ఏ పార్టీ వాడు అని మీమాంస కాకుండా రైతు గురించి ప్రజాస్వామ్య పద్ధతిలో కృషి చేయాలని కోరుతున్నాను. సిరిసిల్ల, వేములవాడ ప్రాంతాలలో - ఓడపల్లి గ్రామము హరిజన వాడతో సహా యిసుక మేట వేసి కూరుకుపోయిన పరిస్థితి వుంది, అక్కడ అనేకం కట్టడాలు కూలిపోయినవి. నా నియోజకవర్గములో జరిగినది. రోడ్డు మీద వంతెన కూలిపోయింది. దారి లేదు. తోటపల్లి నుంచి బస్సులు వస్తున్నాయి. పూర్వము హైదరాబాదుకు హుజురాబాదు నుంచి వచ్చేవి. వాగులు వచ్చి కొట్టుకుని పోయిన దుర్భర పరిస్థితిలో ఆ గ్రామాలు ఉన్నాయి. వాటికి తక్షణ చర్యలు తీసుకోవాలి. ఇచ్చిన ఒక కోటి 70 లక్షల రూపాయలే కాక, జిల్లాకు జరిగినటువంటి 60 కోట్ల నష్టాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని ఆ జిల్లాకు సహాయం చేయాలని కోరుతున్నాను. వారికి బియ్యము సరఫరా చేయాలని కోరుతున్నాను. ఇండ్లు గురించి 200 రూపాయలో, 500 రూపాయలో యిస్తే సరిపోదు. వెంటనే వారికి యిండ్ల వసతులు కల్పించి వారిని ఆదుకోవాలని కోరుతున్నాను. ఈ అవకాశం యిచ్చినందులకు తమరికి ధన్యవాదాలర్పిస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ వి. శ్రీరాములు :— అధ్యక్షా! ఈవాళ మన రాష్ట్రములో జరిగినటువంటి వరదల యొక్క పరిస్థితి వివరాలు అన్నీ కూడా యింతకు ముందు అనేకమంది గౌరవ సభ్యులు చెప్పడం జరిగింది. సుమారుగా 50 వేల యిండ్లు పైగా కూలిపోయినవి. రెండు లక్షలు యిండ్లు పైగా డేమేజ్ అయినవి. అనేక వేల చెరువులు, కుంటలు డేమేజ్ అయినవి. ఈ విషయములో రాష్ట్ర ప్రభుత్వము యింతవరకు కేవలం టెంపరరీగా 60 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించి పనులు ప్రారంభించామని చెపుతున్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారు రెండు సార్లు జిల్లాలలో సమీక్షాసంఘం మండలి అనే సమావేశాలలో చెప్పడంజరిగింది. మొట్టమొదట యాక్షను క్విక్‌గా జరిగినప్పుడు యిండ్ల కార్యక్రమముగా 200 రూపాయలు యివ్వడం జరిగింది. చెరువులు, కుంటలు తెగిపోయినవారు రింగ్‌బండ్ వేసుకున్న వారికి టెంపరరీగా అనకట్టలు వేసుకున్న వారికి డబ్బులు యింతవరకు రాలేదు. ఇప్పటికి కూడా జిల్లాలలో ఎవరైతే కుంటలు, చెరువులు మరమ్మత్తు చేసుకున్నారో వారికి డబ్బు యివ్వకపోడం అనే విషయం చాలా బాధాకరమైన విషయం అని మనవి చేస్తున్నాను. అనేక పర్యాయములు జిల్లా సమీక్షా మండలి సమావేశములో చెప్పడం జరిగింది. గత ఆరు సంవత్సరాలుగా మన రాష్ట్రములో కరువు, వరద తాకిడికి రైతులు గురి అయి సర్వనాశనమై పోయారు. ప్రభుత్వాలు, పార్టీలు, నాయకులు ప్రతిపక్ష నాయకులు రైతులు గురించి ఏవేవో మాటలు చెప్పటమే గాని-రైతు రాజు, రైతు దేశానికి వెన్నెముక అని చెప్పడమే గాని వారి గురించి ఏమి చర్యలు తీసుకోవడం లేదు. ఇవాళ రైతు పరిస్థితి ఎట్లాగు ఉందంటే—

"భూములు దున్నే వారికి బువ్వ కరువాయెరా
అమ్ముకునేటి వానికి కొమ్ములు పెరిగాయెరా"

అని మహాకవి వాస్తవాన్ని ప్రస్ఫుటించిన వాక్యాలు నేను యిక్కడ మనవి చేస్తున్నాను. వర్షాలు సకాలంలో పడుతున్నాయి అని సంతోషపడుతున్న తరుణంలో వరదలు వచ్చి రైతులు సర్వ నాశనము అయిపోయిన పరిస్థితి కనపడుతున్నది, సత్యము. రైతులను ఆదుకోడానికి ఎరువులు యిస్తామంటున్నారు. అసలు పంట లేకపోతే రైతులకు ఎరువులు ఇస్తే ఏమి చేసుకుంటారు. సబ్సిడీ బదులు రైతుకు విత్తనాలు రూపంలో యివ్వండి. సబ్సిడీ యిస్తే కరప్షను పెరిగే ప్రమాదం వుంది. వస్తు రూపములో యిచ్చే పద్ధతి గురించి ఆలోచించండి. దురదృష్టకరమైన విషయం. రైతులు పొలాలు యిసుక మేటలు వేస్తే ముఖ్యమంత్రిగారు వరంగల్లు వచ్చినప్పుడు యకరానికి 2000 రూపాయలు యిచ్చినట్లయితే యిసుక మేటలు తీసుకొంటారు అని ఈ విధంగా ఏటూరు నాగారం, పరిసర ప్రాంతాలలో జరిగింది, రాష్ట్రములో ఎక్కడ జరిగినా ఈ విధంగా యివ్వవలసిందిగా ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరినాను. యకరానికి నాలుగు వందలు రూపాయలు యిస్తామన్నారు. శాండ్‌కాస్ట్ ఏవిధంగా తీస్తారో వారికి అర్థముకాని పరిస్థితిలో అయోమయ పరిస్థితిలో ఉన్నారు. ఇస్తామన్న డబ్బు 400 రూపాయలు యింతవరకు రాలేదు. నేను ఒక సజెషన్ చేశాను. మీరు యిచ్చే నాలుగు వందల రూపాయలు మార్జినల్ మనిగా ట్రీట్ చేసి బ్యాంకులు ద్వారా వీరికి 2000 రూపాయలు యిప్పించే పద్ధతి ఆలోచించవలసిందిగా నేను సజెస్ట్ చేశాను. మేము ఇంకా సలహాలు ఇచ్చాము. మీరిచ్చిన రూ. 400 లను మార్జిన్ మనీగా చేసి, బ్యాంకులద్వారా 3-4 వేల రూపాయలు ఇచ్చే పద్ధతిని కనీసము ఇసుక మేట వేసిన రైతాంగానికి సహాయం చేసే పద్ధతి వుంటే బాగుంటుందని ముఖ్యమంత్రి గారు వచ్చినప్పుడు వారు "సరే" నని అన్నారు. ఇంతవరకూ అయితే ఏమీ జరగలేదు. వరంగల్ జిల్లాలో 800 పైగా జిల్లా పరిషత్తు కుంటలు తెగిపోయాయి. నా నియోజకవర్గం వరదన్నపేటలో గత 40 సంవత్సరాల నుండి ఎపుడూ చూడని వరదలు వచ్చి, 30-40 కుంటలు తెగి రెండు పెద్ద చెరువులు తెగి, సుమారుగా 5 వేల ఎకరాలలో ఇసుక మేట వేసిందని అంటే అతిశయోక్తియో కాదు. రైతులు నానా ఇబ్బందులు పడుతూ వుంటే కేవలం రూ. 400 ఇస్తామని చెప్పి, అరచేతిలో స్వర్గం చూపించినట్లుంది తప్ప, అక్కడ ఏ రైతుకు కూడా డబ్బు రిలీజ్ చేయలేదు. ఆ డబ్బును మార్జిన్ మనీగా ఇచ్చి రైతులకు ఇసుక మేట వేసిన రైతాంగానికి 3-4 వేల రూపాయలు ఇస్తే బాగుంటుందని మేము సూచించాము. అదే విధంగా మేము ముఖ్యమంత్రి గారితో మీటింగులో చెప్పాము. పైసలు ఇచ్చినా ఇవ్వకపోయినా, కనీసం ఆగ్రో కార్పొరేషన్, కన్‌స్ట్రక్షన్ కార్పొరేషన్ మెషినరీ వుంది. వాటితో శాండ్‌ను తీసివేసే పద్ధతి చేయుండని చెప్పడం జరిగింది. కాని ప్రభుత్వము ఎలాటి చర్యలు తీసుకోలేదు. దాదాపు 2-3 అడుగులు ఇసుక మేట వేసిన భూములలో ఎలాగో శాండ్‌ను తీసివేసికొనినచో పంట వేసుకొనే అవకాశం వుంది గాని, 3 అడుగులు పైన ఇసుక మేట వేసిన భూములు పనికిరాని విధంగా వున్నాయి. అటువంటి రైతుల జీవితాలు దుఃఖభరంగా వున్నాయి. అటువంటి రైతులను ఆదుకొని, వాళ్ళకు వేరేచోట భూమి ఇచ్చే సా॥ 7-00

ఏర్పాటు చేయాలి తప్ప, మరొక మార్గము కనిపించడం లేదు. ఇది వాస్తవమైన విషయం. ఇది ముఖ్యమంత్రి గారికి మీటింగులో తెలియజేశాము. ముఖ్యంగా మా జిల్లాలో ఏటూరునాగారంలో, వరదన్నపేటలో గాని కొన్ని ఎకరాలలో, జిల్లా మొత్తంమీద 3-4 అడుగులు ఇసుక మేట వేసింది. 3-4 వేల ఎకరాలలో ఆ రైతుకు వేరే చోట వ్యవసాయ భూములను చూపితే తప్ప వాళ్ళు బ్రతికే పరిస్థితి లేదు.

ముఖ్యంగా వరదలకు గురైన ప్రాంతాలలో చేనేత కార్మికులు గుడిసెలలో వుంటున్న వారు, నూలు, పనిముట్లు పూర్తిగా కోల్పోయారు. ఈ విషయాన్ని ముఖ్యమంత్రి గారి దృష్టికి తెస్తే, ప్రతి కుటుంబానికి రూ. 2000 లు చేనేత కార్మికునికి వరదల్లో నష్టపోయిన వారికి అని చెప్పినారు. జి. ఒ. కూడా ఇచ్చారు. కాని ఇంతవరకు ఇవ్వలేదు. నేను స్వయంగా మా జిల్లాలో కలెక్టరు గారికి చెప్పాను. ముఖ్యమంత్రి గారు రెండవసారి వచ్చినప్పుడు చెప్పాను. ఇంతవరకు ఏ చేనేత కార్మికుడికీ ఇవ్వలేదు. అనేక మంది చేనేత కార్మికులు ఎం. ఆర్. ఒ. ఆఫీసులో దరఖాస్తులు ఇచ్చారు.

మత్స్య కార్మికులు కూడా వరదల్లో వలలు మున్నగు పరికరాలు పోగొట్టుకున్నారు. వారికి కాంపెన్సేషన్ ఇవ్వాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

గీత కార్మికులు వున్నారు. చిన్నమల్లయ్య గారు చెప్పినట్లుగా, వరదలకు తాటి చెట్లు కొట్టుకొనిపోగా, కొన్ని గాలికి క్రింద పడిపోయాయి. ఈ సందర్భంలో గీత కార్మికునికి ఇవ్వవలసింది ఏమీ లేదు. గీత కార్మికునికి చెట్టు పన్ను అయినా రద్దు చేస్తే బాగుంటుంది. వారికి మేలు చేసినట్లవుతుంది. ఆ విధంగా ప్రభుత్వము ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. ఒక వైపు రాష్ట్ర ప్రభుత్వము ఏదో తంటాలు పడి చేసే ప్రయత్నము చేస్తున్నది. కాని అది తాత్కాలికంగా జరుగుతున్నది తప్ప, పర్మినెంటుగా ఎప్పుడూ చేయడం లేదు. ఉదాహరణకు - మార్చి, ఏప్రిల్ నెలలో ఒక కుంట తెగిపోతుందని ఒక మండలాధ్యక్షుడు రూ. 20 వేలు ఇవ్వండని అడిగితే ఆ 20 వేలు ఎలాట్ చేయకుండా వుంటే, ఈనాడు అది పది లక్షలు అవుతున్నది.

కొన్ని రహదారులలో లో లెవెల్ బ్రిడ్జిలున్నాయి. ఉదాహరణకు - వరదన్నపేట, మంథని గ్రామాలలో 15 సంవత్సరాల నుండి బ్రిడ్జిలు చిన్నవిగా వుండడం వల్ల, వరదల్లో అనేక లారీలకు లక్షలాది రూపాయలు నష్టము జరిగింది. లారీలు కొట్టుకొని పోయాయి. అనేకసార్లు అనేక అధికార సమావేశాల్లో చెప్పడం జరిగింది. వాటి స్థానే హై లెవెల్ బ్రిడ్జిలు కట్టవలసిన అవసరం వుంది. నా నియోజకవర్గంలో మంథని, సంగంవాగు దగ్గర గాని, అనేకచోట్ల లో లెవెల్ బ్రిడ్జిలు కట్టబడి వున్నాయి. ప్రజా నష్టము గాని, ఆస్తి నష్టము గాని లేకుండా చేయాలంటే, హై లెవెల్ బ్రిడ్జిలను కట్టి, అక్కడ ఇండికేషన్‌గా పోల్స్‌ను పెట్టి ఏర్పాటు చేయాలి. ప్రభుత్వము ఈ విషయంలో పెర్మినెంటు విధానం తీసుకోవలెనని కోరుతున్నాను.

రాష్ట్రము ఒక వైపు వరదలతో సతమతమవుతూ వుంటే కేంద్ర ప్రభుత్వము ఈ విషయంలో పొలిటికలైజ్ చేసి, ఏ విధంగా లాభం పొందాలో ఆలోచిస్తున్నారు తప్ప - పొలిటికల్ ఎండ్స్ కొరకు నేను చెప్పడం లేదు. వాస్తవ విషయాన్ని చెబుతున్నాను. మిగతా రాష్ట్రాలలో అనేక రకాలుగా - రాజస్థాన్ తీసుకుంటే వెయ్యి కోట్లు ఇందిరా గాంధీ ప్రాజెక్టును ప్రారంభించారు. అదేవిధంగా నర్మదా ప్రాజెక్టుకు రూ. 12 కోట్లు గ్రాంటు ఇచ్చింది. కాన్స్టిట్యూషనల్ ఆబ్లిగేషన్ వుంది కాబట్టి, ఈ రాష్ట్రములో ప్రకృతి వైపరీత్యాలు వచ్చినప్పుడు కేంద్ర ప్రభుత్వము ఆదుకోవలసిన అవసరం వుంది. ఈ ఆబ్లిగేషన్ వున్నప్పటికీ కేంద్ర ప్రభుత్వము ఏమీ పట్టించుకోకుండా, ప్రధాన మంత్రి గారు వచ్చి అనేక మాటలు చెప్పారు కానీ, సహాయం అందలేదు. "మీ అప్లికేషన్ యివాళే వచ్చింది" అని 15 వ తేదీన ప్రధాన మంత్రి గారు వచ్చి అన్నారు. కాని ఇప్పటివరకు ఏమీ చర్యలు తీసుకోలేదు.

చేనేత కార్మికులు ఒకవైపు ఆకలి చావులతో చచ్చినా ఈ ప్రభుత్వం ఏమీ చేయలేదు. అపోజిషన్ లీడర్స్ అందరం కలిసి ప్రధానమంత్రిని కలువడానికి వెళ్ళి, మెమొరాండమును ఇవ్వగా వారు తీసుకొన్నారు. కానీ ఏమీ చేయలేదు. మూడు సంవత్సరాల నుండి ఎజిటేషన్ చేస్తున్నా కూడా - మీరు (ప్రభుత్వము) వారు (సెంటర్) ఎన్నికల సమయంలో పోట్లాడకండి. ప్రజల ప్రాణాలతో చెలగాటం ఆడే పద్ధతి బాగా లేదు. "ఫిషింగ్ ఇన్ ట్రబుల్డు వాటర్" ఈ స్థితి కాంగ్రెస్ పార్టీకి వుంది. దాన్ని మార్చుకోవలెనని మనవి చేస్తున్నాను. ఇంత వరకు రాష్ట ప్రభుత్వము తీరు తెన్నులు, వాటన్నిటిపైన విమర్శలు చేయడం తప్ప, వరదలు వచ్చిన ఏరియాలలో ఆంధ్ర రాష్ట్ర ప్రజల కొరకు - మీరు ఈ ప్రభుత్వాన్ని ఏవిధంగా చూచినా మాకు అభ్యంతరం లేదు గాని, ఇక్కడున్న ప్రజల కొరకు కేంద్ర ప్రభుత్వము ఏమి చేస్తున్నది? దీన్ని ఒకసారి ఇక్కడున్న నాయకులు ఆలోచన చేసి, ఇక్కడి పరిస్థితిని కేంద్ర ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొని వచ్చి, వెంటనే వంద కోట్ల రూపాయలు రాష్ట్రానికి వచ్చేటట్లు ప్రయత్నం చేయాలని మీ ద్వారా కోరుతున్నాను ....

పర్మనెంట్ మెజర్స్ గురించి ఫయినల్‌గా చెప్పేది ఏమిటంటే - ఈ దేశంలో వున్న నీటి వనరులు - భజన్‌లాల్ గారు స్వయంగా పార్లమెంటులో చెప్పారు. 70 శాతం భూములకు నీరు సప్లయి చేయలేకపోతున్నామని అన్నారు. నీరు వచ్చినప్పుడు, ఆటా చేసుకొని, వివిధ ప్రాజెక్టులకు యూజ్ చేసుకోవలెను. ఆ విధంగా ప్రాజెక్టులను, ప్రణాళికలను తయారు చేయక పోవడం వల్లనే ఈనాడు ఆంధ్ర రాష్ట్రములో వున్న - ముఖ్యంగా తెలంగాణా ప్రాంతములో వున్న ఎస్. ఆర్. ఎస్. పి. స్కీములు గాని, ఎత్తిపోతల పథకాలు గాని - జనగాం దగ్గర ప్రధాన మంత్రి ఇందిరా గాంధీ గారు ముఖ్యమంత్రి గారు చెప్పిన స్కీములు గాని, ఇచ్చంపల్లి ప్రాజెక్టులను సర్వే డిపార్టుమెంటు సర్వే చేశారు తప్ప, దాన్ని ఎగ్జిక్యూట్ చేయడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వము ఒకరిదే కాదు బాధ్యత. కేంద్ర ప్రభుత్వం బాధ్యత కూడా వుంది. సవళేశ్వరం బ్రిడ్జి కూలిపోవడం గాని, నష్టం జరిగేది గాని లేదు. పర్మనెంటు

మెజర్ క్రింద కేంద్ర ప్రభుత్వము ముఖ్యంగా చొరవ తీసుకొని, గోదావరి ఇచ్ఛంపల్లి ప్రాజెక్టు - మూడు రాష్ట్రాలను కలిపి, పూర్తి చేయవలసిన అవసరం వుంది. తెలంగాణాలో వున్న నీటి వనరులు - గోదావరిలోని నీరు తప్ప, కృష్ణాలో నీరు లేదు. గోదావరిలోని వాటరు సముద్రములో కలువకుండా కేంద్ర ప్రభుత్వము స్టెప్స్ తీసుకోవలెనని మనవి చేస్తున్నాను.
సా।। 7-10 ఈవేళ రైతులకు ఉండే అప్పులు అన్ని మాఫీ చేయాలని భారతీయ జనతా పార్టీ తరఫున విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. శరత్ పవార్‌గారు, దేవీలాల్‌గారు వారి రాష్ట్రాలలో అప్పులు మాఫీ చేశారు. ఈ ప్రభుత్వం కూడ రైతులకు ఉండే అప్పులు అన్నీ కూడా మాఫీ చేయాలని కోరుతున్నాను. సర్వే నెంబరు వారీగా క్రాప్ ఇన్సూరెన్స్ స్కీము ప్రారంభించాలి. అట్లాగే డ్రెడ్జర్సుకి సంబంధించిన ఒక కార్పొరేషన్ పెట్టి స్టాండు కాస్టు జరిగిన పొలాలలో డ్రెడ్జర్సు ద్వారా దానిని తీసివేయడానికి రైతులను ఆదుకోవాలి. మిత్రా కమీషను, శివరామ కృష్ణగారి రిపోర్టులు పాతవి. వీటిని సమన్వయంచేసి ప్రతి జిల్లాకు ఒక ప్రణాళిక చేసి వరదలను నివారించడానికి ప్రయత్నం చేయవలసినదిగా ఒక హై లెవెల్ కమిటీ వేయవలసిందిగా సూచిస్తున్నాను

ఈ రోజు మన రాష్ట్రంలో ఉండే చిన్న నీటి వనరులవలనే రైతాంగానికి లాభం కలుగుతున్నది. వాటివల్లనే అన్నము దొరుకుతున్నది వీటన్నింటిని కంప్యూటరైజు చేసి సరిఅయిన పంథాలో మెయిన్‌టెయిన్ చేయాలి. ఈ చెరువుల గండ్లు విషయంలో మనం వరదలు వచ్చినప్పుడు వాటికి ఏదో బండ్సు వేయడం తప్ప పర్మనెంటు మెజర్సులో పనులు చేయడానికి బడ్జెట్ లేకుండా పోతున్నది. మెయింటెనెన్సుకి బడ్జెట్ కేటాయింపు లేకుండా పోతున్నది. ప్రతి సంవత్సరము బడ్జెట్‌లోకూడా మెయింటెనెన్సుకి కొంత కేటాయించాలి. చిన్న నీటి వనరులకు పెద్ద చెరువులకు సరి అయినటు వంటి మెయిన్‌టెనెన్స్ ఉన్నట్లయితే రైతులకు మనం సహకరించిన వారము అవుతాము. లేకపోతే అనేక రకాల నష్టపోయే పరిస్థితి ఉన్నదని మనవి చేస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ డి. శ్రీపాదరావు :— అధ్యక్షా! ఈ మధ్య ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో కలిగిన వరదల విషయంలో కొద్దిగానే టైము ఉంది కాబట్టి ఫుల్లీ డామేజ్ గురించి గాని పార్షియల్ డామేజ్ గురించిగాని నేను మరల చెప్పకుండా అవి ఇంతకు ముందు చెప్పారు కాబట్టి అట్లాగే మల్లయ్యగారు చెప్పినవి కూడా కాకుండా మా జిల్లాగురించి కొన్ని చెబుతాను. కరీంనగరుకి ముఖ్యమంత్రిగారు వచ్చినప్పుడు వారికి 16 పాయింట్లు తీసుకోవలసినవి నేను చెప్పాను. ఈ శాండు కాస్టు ల్యాండ్సుకి ఇంతకు పూర్వము హెక్టారుకి ఇదువేల రూపాయలు లోను ఇవ్వాలి అని బహుశః ఇంతకు పూర్వమే ఆదేశాలు ఉండేవి. దానిని స్టేటు లెవెల్ తీసుకుని బహుశః మీ దగ్గర డబ్బు ఉందో లేదో తెలియదు. రైతులకు ఈ ఇబ్బంది 1983-1985 వరకే అతివృష్టి అనావృష్టి వచ్చుట ఎందుకు మొదలైందో తెలవదు. మీ ప్రభుత్వం వచ్చినప్పటినుంచి అని అనునుగాని 1983 నుంచే ఇది మొదలైంది. అందులో వెనుకబడ్డ ప్రాంతానికి. ఎక్కడైతే

ట్రయిబులు ప్రాంతం ఉన్నదో, ఎక్కడైతే, ఐ. టి. డి. ఎ పని చేస్తున్నదో ఎక్కడైతే ఏజన్సీ ఏరియా ఉందో ఆ ఏరియాలో కనీసం హెక్టారుకి పదివేల రూపాయల చొప్పున లోను శాంక్షన్ చేసి ముఖ్యంగా శాండు కాస్టు 5,500 రూపాయలు సబ్సిడీ క్రింద మీరు డిక్లేరు చేసినట్లయితే ఆ ప్రాంతంలో ఉన్న రైతులు గాని చెరువు క్రింద ఇదివరకు పోయిన వారు ఆ ప్రాంతంలో ఉన్న రైతులు గాని వరదలతో పోయినవారు గాని లేదూ పర్టిక్యులర్లీ మంతెన మహదేవపూర్‌లో అక్కడ పోయిన వారికి, మీకు తెలుసు ఏజన్సీ ప్రాంతం కాకపోయినా ట్రయిబల్సు ఎక్కువ ఉంటారు. ఆ ప్రాంతానికి సరిఅయిన న్యాయం చేసిన వారు అవుతారని నేను మనవి చేస్తున్నాను. బహుశః మంత్రిగారికి జ్ఞాపకము ఉండవచ్చు. మరి షార్టు డ్యూరేషను విత్తనాన్ని ఇవ్వకుండా లాంగ్ డ్యూరేషన్ విత్తనం ఇస్తే 170 రోజులలో ఇచ్చేది ఇస్తే వారికి ఏమి లాభము. తెల్ల హంస అంటే 90 92 దినాలలో పంట ఇచ్చేది ఇవ్వవలసి ఉండె. వరంగల్ సీడు ఇవ్వమని నేను సజెస్టు చేశాను. పోనీ వారు కొంత అయినా పెట్టుకుంటారు అంటే మీరు 150 దినాలకు వచ్చేదానిని ఇచ్చి మేము సీడ్ సప్లయి చేశాము అంటున్నారు. రాష్ట్రప్రభుత్వం చేసింది అంటే చేసింది. టైము అయిపోయినాక విత్తనం ఇచ్చింది. దీనివల్ల ఈ అతివృష్టి ఎక్కడ ఉందో మీరు దానిని అక్కడ అనావృష్టిగా కూడా చేస్తున్నారు అనేది గుర్తుంచుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను.

ఇకపోతే ఇళ్ళుపోయిన వారికి పార్షియల్లీ పోయిన వారికి 200 రూపాయలు పూర్తిగా పోయిన వారికి 500 రూపాయలు అని వీటిలో సరి అయిన లెక్కలు చేసుకుండా అక్కడ ఉండే ఆఫీసర్లు ఫుల్లీ డామేజ్ తీసుకుని అక్కడ మనవాడు కాదు అని దానిని పార్షియల్లీ డామేజ్‌గా మార్చడం అట్లాగే పార్షియల్లి డామేజ్ ఫుల్లీ డామేజ్‌గా మార్చడం జరుగుతోంది. ఉదాహరణకు దొమ్మరిగుంట గ్రామంలో అట్లా జరిగింది. దీనికి కూడా కేంద్రమే జవాబుదారు కాదు కదా. మీరు ఇచ్చే దగ్గర మన ఆఫీసర్లు చేసే దానిలో చిత్త శుద్ధి లేకుండా పనిచేస్తే ఎంతవరకు ప్రభుత్వము జవాబుదారు అవుతుంది? మనకు ఐ. డి. సి. ఇన్‌ఫల్ట్రేషన్ వెల్సు ఉన్నాయి. ప్రభుత్వం నుంచి శాంక్షను అయినవాటికి కరెంటు ఇచ్చారు. అవి పది గ్రామాలలో 800 పోల్సుతో సహా కండక్టర్లతో సహా వెల్సు అక్కడ లేకుండా వరదలో పోయినవి. పూర్తి అయినవి, సగము పూర్తి అయినవి మొదలు పెట్టబడినవి మొత్తం అసలు లేకుండా పోయినవి. తరువాత ఎన్. ఆర్. ఎస్. పి. మా దగ్గర కాడాలో రోడ్లులు ఉన్నాయి. కాడా రోడ్సు అన్నీ పాడైనవి. ఫైనాన్సు డిపార్టుమెంటుగాని ఈ ప్రభుత్వము గాని నయాపైస కూడ ఇవ్వలేదు. ఫ్లడ్ క్రింద ఏమీ లేవు అన్నారు. మైనర్ టాంకులు వదలిపెట్టండి. ఇప్పటివరకు కూడ పర్మనెంటువి 1986 లో తెగిపోయిన చెరువులకు గాని లేదూ ఐ. బి. కి సంబంధించిన పెద్ద చెరువులు వందకుపైన ఉన్నవాటికి ఈవేళటి వరకు కూడా టెంపరరి పనులే జరిగాయిగాని కొంత డబ్బు అయినా పెట్టి ఫుల్లీ పర్మనెంటు అన్నవి ఒకసారి అయినా తీసుకున్నారా? తీసుకోలేదు.

సా॥ 7-20 వరదలకు రోడ్లు అన్నీ పాడైన సందర్భంలో వాటిని బాగుచేసేవారు కనపడటంలేదు. అట్లాగే ఎలక్ట్రిసిటీని బావుల కనెక్షన్ కొరకు యివ్వడానికి గాను ఎలక్ట్రిసిటీ పోల్సు లేవు. ఎన్నిసార్లు అధికార్లకు తెలిపినా అవి రాలేదంటున్నారు. దీనికి ప్రభుత్వానికి బాధ్యత లేదా? ఇప్పుడు వరద నష్టమును భర్తీ చేయాలంటే చాలా చర్యలు తీసుకోవాలి. ఏదో చేసాము అంటే సరిపోదు. ఈ షార్టు డ్యురేషన్ విత్తనాలు వేసినప్పుడు భూములు మంచివిగా ఉండాలి. భూములలోని ఇసుక మేటలను తీసివేయడానికిగాను ఉదారంగా లోన్సు రైతులకు అందించాలి. ఇందులో ఫైల్యూర్స్ చాలా ఉంటున్నాయి. ఈ డబ్బు ఈ ప్రభుత్వం యివ్వకుండా సెంట్రల్ గవర్నమెంటువారు సహాయం చేయడం లేదంటున్నారు. కాని మీరు ఇతరులను చూపుడువేలుతో చూపిస్తే మిగతా 4 వేళ్లు మిమ్ములను చూపిస్తాయనే మాట మరచిపోవద్దని తెలియజేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ జి. బుచ్చయ్య చౌదరి (రాజమండ్రి) :— అధ్యక్షా, 1986 నుంచి మూడు సంవత్సరాలుగా మన రాష్ట్రం ఈ వరదలతో, కరువులతో చిన్నాభిన్నం అయింది. దీనిమీద మనం కేంద్రప్రభుత్వాన్ని సహాయం అడిగితే ఏదో కడుపుచించుకుంటే కాళ్ళమీద పడినట్లు అయింది. ఒక వైపు ఇల్లు కాలి ఒకరు బాధపడుతూ ఉంటే మరొకరు ఆ నిప్పుతో చుట్టకాల్చుకుంటున్నట్లు సామెతలాగా ప్రవర్తిస్తారు. ఇప్పుడు మన రాష్ట్ర సమస్యల గురించి ఒకసారి ఆలోచించుకుంటే ప్రధానమంత్రిగారు మన రాష్ట్రానికి వచ్చి వరదప్రాంతాలు చూసి వారు గ్రాంటులను మంజూరు చేస్తారని ఆశించాము. కాని రాష్ట్రంలో వారు విమర్శలు కురిపించి వెళ్ళిపోయారు. ఈ రోజు అన్ని అధికారాలు కేంద్రప్రభుత్వం తమ గుప్పెట్లో పెట్టుకొని రాష్ట్రాలను ఉత్సవ విగ్రహాలుగా ఉండేట్లు చేసినది. ఇప్పుడు కోస్తా ప్రాంతంలో ఈ డ్రైనేజి వ్యవస్థ అస్తవ్యస్తంగా ఉండడంవల్ల ఏమాత్రం వర్షము వచ్చినా ఎంతో నష్టము సంభవిస్తున్నది. దీనికి సరైన స్కీములు తీసుకొని అమలు చేయని కారణంగా కోట్లాదిరూపాయలు నష్టం రాష్ట్రానికి కలుగుతున్నది. సన్నకారు, చిన్నకారు రైతులు 4 సంవత్సరాల నుంచి పంట ఒక సంవత్సరం పండకపోయినా నిలద్రొక్కుకునే పరిస్థితిలో ఉండేవారు. కాని ఈనాడు ఈ గుంటలకు, కాలువలకు పడిన బ్రీచెస్‌వల్ల పొలాలలో నీరు నిలిచి పంటలు అన్నీ దెబ్బతిన్నాయి. ఈ కాజ్‌వేస్ ప్రక్కన ఉన్న భూములు కూడా ఎంక్రోచ్‌మెంట్సుకు గురై నీరు పోకుండా ఉండడం, బ్రిటీష్‌వారి కాలంలో కట్టిన అవుట్ ఫాల్ స్లూయిస్ పాతవి అవడంవల్ల నీరు నిలిచిపోవడం జరుగుతున్నది. ఈ విధంగా మొత్తం రాష్ట్రంలో తూర్పు గోదావరి, పశ్చిమగోదావరి, కృష్ణాజిల్లా, ప్రకాశం జిల్లాలలో ఎక్కువ నష్టం ఈ వరదలవల్ల జరిగింది. గతములో గోదావరిలో కలిసే ఈ మురుగు కాలువలను ఇప్పుడు స్ట్రెయిట్‌గా సముద్రంలో కలపవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది. అట్లాగ కాని పక్షంలో గోదావరి పొంగి, వాగులు పొంగి పట్టణాలలో భీమవరం, తణుకు, ఏలూరు వంటి వాటికి కూడా ప్రమాదం సంభవిస్తున్నది. గతములో కొల్లేరువల్లనే ముంపు జరుగుతూ

ఉండేది కాని ఇపుడు అన్ని వాగులవల్ల కూడా ముంపు జరుగుతున్నది. గతములో డ్రైయినేజ్ సెస్ వసూలు చేసేవారు. దానిని సరిగా ఖర్చుచేయక గుర్రపుడెక్క తీసివేసినట్లు బిల్లులు సృష్టించి అధికారులు డబ్బు చేసుకున్నారు తప్ప పనులు ఏమీ చేయలేదు. కాని ఇప్పుడు కొల్లేరులో ప్రభుత్వం చేపట్టిన కార్యక్రమాలవల్ల అక్కడ నష్టం కొంత తగ్గింది. ఉప్పుటేరుకు ఈ బాగుచేసే కార్యక్రమం చేసి ఉండకపోతే 13 అడుగుల నీటి మట్టం పెరిగితే పరిస్థితి ఏ విధంగా ఉండేదో ఒకసారి ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. అట్లాగే కృష్ణా జిల్లాలో దోసపాడు, రచ్చబండ కాల్వలకు డోజర్లు పెట్టి మెషనరీతో స్కాపర్స్‌తో పనులు చేయించడంవల్ల అక్కడ కొంత రిలీఫ్ జరిగింది. ఇపుడు ఈ డ్రెయినేజి బాగుచేయడం వరదల పనులు చేయడానికిగాను రైతుల పార్టిసిపేషన్ ఉండడం చాలా అవసరం. ఈ పనులన్నీ కూడా ఎక్కడో కంట్రాక్టర్సుతో కుమ్మక్కు అయి డబ్బు కాజేయకుండా చూడాలి. మన ముఖ్యమంత్రి రామారావుగారు కోరినట్లు రైతులు కూడా ఇందులో పార్టిసిపేట్ చేసినప్పుడే పనులు జరుగుతాయి. ఈ పనులన్నీ కూడా సమ్మర్ సీజన్‌లోనే చేయాలంటే కాదు. డెల్టాలో రెండు పంటలు వేసే విధానం ఉండడంవల్ల ఎప్పటికప్పుడు రైతులు నీరు కావాలని అడుగుతూ ఉంటారు కాబట్టి వారికి కష్టం కలిగించకుండా ఉండడానికి ఎప్పటికప్పుడు పనులు జరగాలి. దొంగలెక్కలు వేసుకొని బిల్లులు పాస్ చేసుకున్నంత మాత్రాన ఈ డ్రెయినేజ్ పనులు జరగవు. మొత్తం సంవత్సరం అంతా కూడా ఈ పనులు చేస్తూ ఉండాలి. ఈ పురాతన కట్టడాలు బాగుచేసి స్లూయిస్ ద్వారా నీరు ప్రవహించే విధానం చూడాలి. రోడ్లమీద ఉన్న బ్రిడ్జెస్‌ను వెడల్పు చేయవలసిన అవసరం ఉంది. మా జిల్లాలో రామచంద్రాపురం తాళ్ళరేవు ప్రాంతంలో టేకేరు డ్రెయిన్ ఉంది. 45 రోజులుగా ఆ టేకేరు డ్రెయిన్ ద్వారా నీరు నిలచిపోయినందువల్ల పంటలకు చాలా నష్టం ఏర్పడింది. దానిని బాగుచేయడానికి 100 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు అయినా రైతుల నుంచి కంట్రిబ్యూషన్ తీసుకొని అయినా టేకేరు డ్రెయిన్‌ను బాగుచేయాలి. లేకపోతే విలువైన ఆస్తినష్టంతోపాటు ఆహారధాన్యాల ఉత్పత్తికి నష్టం జరుగుతుంది. ఇప్పుడు ఖమ్మంలో వర్షమువడితే పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలోనివారు చాలా భయపడవలసి వస్తున్నది. ఇప్పుడు ఈ రెండు రూపాయలకు కె. జి. బియ్యం పథకం కొనసాగాలంటే ఈ ఆహారధాన్యాల ఉత్పత్తి చాలా అవసరం. ఇప్పుడు కొవ్వాడ కాల్వ ఉంది. దానిని గోదావరి నదిలోకి డైవర్షన్ చేయాలి. అట్లాగే కొన్ని వాగులను గోదావరిలో కలిసేవి స్ట్రెయిట్‌గా సముద్రంలో కలపకపోతే అమలాపురం వంటి పట్టణాలు కూడా మునిగిపోయే పరిస్థితి వస్తున్నది. ఇవాళ డ్రెయిన్స్‌కు బండ్స్ లేవు. ఎక్కడ కూడా ఫ్లడ్ బండ్స్ లేనందువల్ల బుడమేరు, తమ్మిలేరు పొంగి చుట్టు ప్రక్కల జనవాసాల మీద పొంగిపొర్లడంతో నష్టం జరిగితే వారికి పూర్తిగా రిలీఫ్‌గాని చేయడంలేదు. రూ. 500 ఇవ్వగలిగినా, పార్షియల్‌గా నష్టపోతే రూ. 200 ఇవ్వగలిగినా పూర్తి రిలీఫ్ కాదు. కనుక శాశ్వత పరిష్కార మార్గాలను చూడవలసిన అవసరం

సా॥ 7-30

ఏర్పడుతుంది. ఇవాళ దాదాపు రూ. 120 కోట్లుతో ఈ డ్రెయిన్స్‌కు సంబంధించిన కార్యక్రమాలు తీసుకుని ఆ ప్రాంతంలో చేయకపోతే, తీవ్రంగా నష్టపోతాము. రైతులు కంట్రిబూట్ చేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు. గతంలో గోదావరి ఆనకట్ట పోయినప్పుడు రైతులు ఎకరానికి 100 రూపాయలు కంట్రిబ్యూట్‌చేసి, బరాజ్ కట్టడానికి ముందుకు రావడం జరిగింది. విలువైన పంట పోతున్నప్పుడు వారు ముందుకు రావడానికి సిద్ధమయ్యారు. ఈనాడు ఏక్షన్ ప్లాన్ చేస్తే తప్ప, మొత్తం డ్రైనేజి వ్యవస్థ తీర్చడానికి అవసరం ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. తూర్పు గోదావరి జిల్లాకు సంబంధించి ఎక్కువ భాగంలో నీరు క్రిందకి వస్తుంది. అక్కడ సీతపల్లి రిజర్వాయరు నిర్మాణం చేయాలని కోరుతున్నాను. అదేవిధంగా ఖుర్గులపాడు నా నియోజకవర్గంలో ఖరద కాలువ అనేది ఉన్నది. గోదావరికి ఏమాత్రం కూడా లెవల్ పెరిగినా ఈ నీరు 10, 12 అడుగుల ఎత్తున ప్రతి సంవత్సరం వస్తుంది. ఇవాళే కాదు. నేను ఎరిగిన దగ్గర నుంచి 30 సంవత్సరముల నుంచి ప్రతి సంవత్సరం నీరు అలాగే నిలబడి ఉంటుంది. అక్కడ ఏదైనా రిజర్వాయర్ కడితే బాగుంటుంది. లేకపోతే, వర్షం ద్వారా వచ్చిన నీటివల్ల పంటలనుగాని, గ్రామాలను గాని రక్షించుకోవడం కష్టం అవుతుంది. కనుక, దీన్ని బృహత్ పథకంగా ఏదైనా ఫారెన్ ఎసిస్టెన్సు తీసుకుని అయినాసరే, ఈ కార్యక్రమాన్ని చేయాలని కోరుతున్నాను. మిగతా విషయంలో చెరువులలో ఎంక్రోచ్‌మెంట్స్ చేస్తున్నారు. చెరువు గర్భంలో కూడా వారు ఆక్రమించుకుని, వర్షాలు వచ్చినప్పుడు నీరు పోవడానికి గండ్లుకొట్టడడం జరుగుతుంది. అలాగే పై భాగంలో ఉన్న చెరువులు గండ్లుపడితే ఆ నీటితో వేరే చెరువు మీద పడితే చైన్‌వర్కు లాగా అకస్మాత్తుగా వరదలు వచ్చే పరిస్థితులు ఉన్నాయి. కాబట్టి వాటర్ పోవడానికి సరైన ఏర్పాట్లు రిపెట్‌మెంట్స్ ఈ చెరువులకు చేయవలసిన అవసరం ఉన్నది. మా ప్రాంతంలో ముఖ్యంగా పొట్టిరకాలు అమలులో ఉన్నాయి. కొద్దిపాటి నీరు నిలిచినా కూడా పంట నష్టపోతుంది. గతంలో పొడవు విత్తనాలు వాడడంలో మాకు కొంత ప్రయోజనం ఉన్నా, పంట దిగుబడి కోసం వీటిని వాడడంవల్ల కూడా నష్టం జరుగుతోంది. డ్రైన్స్ వ్యవస్థను మెరుగుచేస్తే గాని సరిగా ఉండదు. మా మిత్రులు రాష్ట్రం విఫలం అయిందన్నారు. ఏవిధంగా తన బాధ్యత నుండి విఫలం చెందిందో తెలియచేయాలి? రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తన పరిధిలో ఈ నాటికి తన వంతు దాదాపు రూ. 66 కోట్ల 65 లక్షల పైచిలుకు ఇచ్చారు, డబ్బు రిలీజ్ చేయడం జరిగింది. ఏది అయినాసరే టెంపరరీ రెస్టోరేషన్ చేశారా లేదా? బాధితులను ఆదుకోవడానికి రిలీఫ్ క్యాంప్స్ పెట్టారా, లేదా అని గమనించవచ్చు. ఏనాడూ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం విఫలం చెందలేదు; ఉన్న సోర్సెస్‌లో దాదాపు 43 కోట్ల రూపాయలు మాత్రం ఖర్చు పెట్టడానికి అవకాశం ఉన్నది. దీనికి కూడా కేంద్ర ప్రభుత్వం రూ. 31 కోట్లు ఎడ్జస్టుమెంటుచేస్తేనే 43 కోట్లు ఖర్చు చేయడానికి అవకాశం ఉన్నది. కాని ప్రధాన మంత్రిగారు ఈ రాష్ట్రానికి ఆగస్టు 19న వచ్చిన సందర్భంలో అనంతపూర్‌లో చెప్పారు. ఈనాటికి కూడా ఎడ్జస్టుమెంటు ఇవ్వలేదు. మేము అడిగేది రూ. 641 కోట్లు....

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు :— ఎకౌంట్‌బిలిటీ ఉండాలా అక్కరలేదా, రూ. 21 కోట్లు ఖర్చు చేస్తున్నారని చెప్పాలి కదా ?

శ్రీ జి. బుచ్చయ్య చౌదరి :— నేను ప్రభాకరరావుగారిని సూటిగా ప్రశ్నిస్తున్నాను. ఇదే ప్రధాన మంత్రిగారు మహారాష్ట్రకో, గుజరాత్‌కో వెళ్ళినప్పుడు అక్కడికక్కడే గ్రాంటు రిలీజ్ చేసిన ఏరియాస్ ఉన్నాయి. ఈ రాష్ట్రానికి వచ్చినప్పుడు ఎకౌంటబిలిటి అడుగుతున్నారు. ఇవాళ రూ. 61 కోట్లు జిల్లాలలో ఇచ్చారు. ఖర్చు చేస్తున్నారు. దానికి ఎకౌంటబిలిటీ ఎలా చెప్పాలో ఒకసారి చెప్పాలని అడుగుతున్నాను. అధ్యక్షా! మీకు తెలుసు, గతంలో రూ. 1226 కోట్లు నష్టం కోరితే, వారు ఇచ్చింది, రూ. 132 కోట్లు- అది సెంట్రల్ టీమ్ వచ్చి వారు ఒక ఎస్టిమేట్‌చేసి మనకు గ్రాంటు రిలీజ్ చేశారు. సి.ఎ.జి. వారు అక్షింతలు వేశారు. ఆడిట్ రిపోర్టులో వారు కొన్ని అభ్యంతరాలు చెప్పారు కాబట్టి ముఖ్యమంత్రిగారు రాజీనామా చేయాలి, ఈ ప్రభుత్వం తొలగాలని చెప్పారు కనుక మిమ్మల్ని అడుగుతున్నాను. రూ. 43 కోట్లు మాత్రమే పరిమితి ఉంటే, రూ. 50 కోట్లు ఇప్పటికే రిలీజ్ చేస్తే రేపు ప్రొద్దున ఏనాడో వారు వచ్చి చూస్తారు. ఆగస్టు 25న సెంట్రల్ టీమ్ వచ్చింది. ఈ రోజుకు కూడా ఎంత ఇస్తారో చెప్పలేని పరిస్థితిలో ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం దేనికి ఎంత ఖర్చు చేయాలో తెలియని పరిస్థితి ఏర్పడుతున్నది. రేపు ఖర్చు చేసిన తరువాత దీనికి ఎందుకు, దానికి ఎందుకు ఖర్చు చేశారంటే సమాధానం ఏవిధంగా చెప్పాలో ఒకసారి ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు :— నేను సూటిగా ఒక ప్రశ్న అడుగుతున్నాను. జిల్లాకు ఒక కోటి రూపాయలు రిలీజ్ చేశారన్నారు. తరువాత, రూ. 50 లక్షలు రిలీజ్ చేశారు. ఎల్‌ఓసి ఎంత రిలీజ్ అయిందో చెప్పండి? ఈ రోజు చెప్పండి. లేదా రేపు మార్నింగు రిప్లయి ఇచ్చేటప్పుడు అయినా 13 జిల్లాలలో ఫ్లడ్ ఏరియాస్‌లో ఎల్‌ఓసి ఎంత రిలీజ్ చేశారో, నిజంగా కలెక్టర్లకు ఎంత అందిందో మంత్రిగారిని చెప్పమనండిచాలు. అధ్యక్షా! బుచ్చయ్యచౌదరిగారిని సూటిగా ప్రశ్నిస్తున్నాను. కరువు ప్రాంతమైన అనంతపూర్‌కు ఈ సంవత్సరం ఫ్లడ్ వల్ల రూ. 5 కోట్లు నష్టం అయితే ఈ ప్రభుత్వం కోటి రూపాయలు ఇచ్చారు అన్నారు. ఇప్పటికి ఎంత రిలీజ్ చేశారని అడుగుతున్నాను- చెప్పండి?

శ్రీ జి. బుచ్చయ్యచౌదరి :— వాస్తవాలు, వాస్తవాలుగానే వున్నాయి. మంత్రిగారు ఎటుతిరిగి సమాధానం చెప్పుతారు. ఎల్‌ఓసిలు రిలీజ్ అన్ని వున్నాయి. జిల్లా కలెక్టర్లకు ఎక్కడ ఎంత ఇచ్చారో జిల్లా సమీక్షా సమావేశంలో రెండుసార్లు చెప్పడం, తనిఖీ చేయడం జరిగింది.

(ఇంటరప్షన్)

వారిలాగా అబద్ధాలు చెప్పి ప్రధానమంత్రి లాంటి వారముకాము.

ఛైర్మన్:— సమాధానాలు మంత్రిగారు చెప్పుతారు-వారికి సూచనలు, మాత్రం ఇవ్వండి?....

శ్రీ జి. బుచ్చయ్యచౌదరి :— ఒక్క విషయం - బాధ్యతగల శాసన సభ్యులుగా తమద్వారా రిమైండ్ చేస్తున్నాను. 15 అగస్టున ఢిల్లీకి రిపోర్టు ఇస్తే, 21న రావడం అది లేటంటారా? తమద్వారా అడుగుతున్నాను? ప్రధాన మంత్రిగారే స్వయంగా మరి మాకు ఎలాంటి రిపోర్టు లేదు కనుక మేము సహాయం చేయలేదు, లేకుంటే ఇచ్చివుండేవారమన్నారు. హెచ్.కె.ఎల్. భగత్‌గారు, కేంద్రమంత్రి, యీ రాష్ట్రంలో పర్యటించిన తరువాత మాత్రమే
సా॥ 7-40 యీ రాష్ట్రానికి సంబంధించిన వారు వెళ్ళారని చెప్పారు. ప్రధానమంత్రి ఏమైతే యీ రాష్ట్రమునకు వచ్చి ప్రకటించారో అదే వాస్తవమైతే యీ శాసనసభ సభ్యత్వానికి నేను రాజీనామాచేసి వెడతానని నేను ఛాలెంజ్‌చేసి చెబుతున్నాను. ఎందుకు ప్రధానమంత్రి అబద్ధాలు చెప్పారు. ముఖ్యమంత్రి గారు టెలెక్స్ మెస్సేజ్ జూలై 26న యివ్వడమే కాకుండా జూలై 27వ తేదీన మొత్తం వరద నష్టానికి సంబంధించిన రిపోర్టు కేంద్రప్రభుత్వానికి సబ్‌మిట్ చేశారు. అంతేకాదు 450 కోట్ల రూపాయలు నష్టం తాత్కాలిక అంచనా వేసి అందులో 50 కోట్ల రూపాయలు యిమ్మీడియట్‌గా రిలీజ్ చేయాలని అడిగితే యీరోజువరకూ దిక్కులేదు. కాబట్టి మీరు కేంద్రప్రభుత్వంవారిని అడిగి సహాయం తీసుకురండి. మేము సంతోషిస్తాము. మీకు నమస్కారం పెడతాము. మిమ్మల్ని పూజిస్తాము. ఈ రాష్ట్ర శ్రేయస్సు కోసము మీరు సేవ చేయగలిగితే సంతోషం. ఇప్పుడు పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలో, తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో ఖమ్మం జిల్లాలోగాని అన్ని ప్రాంతాలలోనూ బ్రిడ్జీలు అన్నీ పడిపోయినప్పుడు ట్రాఫిక్‌ను రిస్టోర్ చేయడం కష్టం అవుతున్నది. ఈరోజు వరదలో బ్రిడ్జీలుపడిపోతే మనకువున్న రెండుమూడు బెయిలీ బ్రిడ్జస్ పెట్టి నడుపుతున్నారు. కాని రేపు మరలా ఏమైనా బ్రిడ్జీలు పడితే ఈ బ్రిడ్జీలు వేయడానికి వీలులేకుండా వుంటుంది. అదే విధంగా యిపుడు ఇసుక బస్తాలు, మట్టిబస్తాలు యీ బ్రిడ్జస్‌ను పూడ్చడానికి వేస్తున్నప్పుడు వాటిని తాత్కాలికంగా మాత్రమే ఉపయోగించి పర్మనెంట్ వర్క్సు అక్కడ చేయవలసి వుంటుంది. ఈ పనులన్నీ వెంటనే చేయించాలంటే మనకు ఆర్థికపరమైన యిబ్బందులువున్నాయి. ఈ చెరువులు కుంటలు, డ్రెయినేజీలు బాగుచేయడానికి మనం స్కీములు వేసి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపిస్తే యీ తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం వుంది కనుక మేము తిరగకొడతాము అనే విధానంలో వుంటే ఏ విధంగా పనులు జరుగుతాయి? ఎన్నిసార్లు కరువు, వరదల నష్టమునకు నిధులు అడిగినా యివ్వడంలేదు. కాబట్టి యీ శాసనసభలో వున్న కాంగ్రెస్ శాసనసభ్యులను మేము కోరేది ఒకటే. రాజకీయ విమర్శలు ఎలా వున్నా రాష్ట్ర అవసరాలకు సంబంధించి మీరు ప్రధానమంత్రిని, కేంద్రప్రభుత్వాన్ని ఒప్పించి కొంత గ్రాంటు యిప్పించండి. అట్లాగ మన రాష్ట్రాన్ని బాగుచేసుకొందాము. అట్లాగ కాకుండా కోటి సంతకాలు పెట్టి మహజరులు యిచ్చారు. కనీసం 20 సంతకాలు పెట్టి కాంగ్రెసువారు కేంద్రప్రభుత్వాన్ని గ్రాంటుకోసం మహజరు ఇస్తే వారు గ్రాంటు యిచ్చేవారేమో. ఈ బోగస్ సంతకాలు కాకుండా మంచి సంతకాలతో

మాకు గ్రాంటులు తెప్పిస్తే మేము మీకు రుణపడి వుంటాము. ఇప్పుడు మేము యీ వరద పనులకోసం 60 కోట్ల రూపాయలు యిచ్చిన విషయం ప్రజలకు తెలుసు. జి.ఓలు వున్నాయి మేము చెప్పినదానిలో వాస్తవాలు వున్నాయి.

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు :—సరస్వతి ప్రసన్నం కాకుండా లక్ష్మి ప్రసన్నం కావాలి.

శ్రీ జి.బుచ్చయ్యచౌదరి:—ఎల్.ఒ.సి. యిస్తే అదిడబ్బు రిలీజుచేసినట్లే అవుతుంది. ఇప్పుడు బాపిరాజుగారుకూడా లేచి చెబుతున్నారు. కాని ఆయన వరదలలో మునుగుతున్నారు. రేపు ఇంకా వర్షాలు పడితే ఆయన, నేనుకూడా పడవలువేసుకొని తిరగాలి. అట్లాగ వారు మునగకుండా వుండాలంటే కేంద్రం నుంచి గ్రాంటు తీసుకొని కావాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను. ధన్యవాదాలు.

శ్రీ కె. బాపిరాజు :—తమద్వారా గౌరవ సభ్యులకు మనవిచేసేది ఏమిటంటే కాంగ్రెసు వారికి కేంద్రం తమ స్వంత ప్రభుత్వమని యీ తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం అంటే రాష్ట్రప్రభుత్వం తమ స్వంత ప్రభుత్వమని అనుకోవద్దని యిది ప్రజా ప్రభుత్వమని సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను. ఈ తెలుగుదేశం పార్టీవారు యీ ప్రభుత్వం తమ స్వంత పాకెట్‌లో వుందని అనుకుంటున్నారేమో, అట్లాగు అనుకోకూడదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ధర్మారావు:— అధ్యక్షా! స్పీకర్ గారు ఎంతో ఉదారంగా యీ ఫ్లడ్ సిట్యుయేషన్ మీద టైము యిచ్చారు. రిలీఫ్ మినిష్టరుగారుకూడా ఓపిగ్గా యిక్కడ వింటున్నారు. సంతోషం. కాని యీ సభకు వున్న ప్రాధాన్యతను బట్టి ముఖ్యమంత్రిగారు మొత్తంగా కాకపోయినా మొదటనో, చివరనో యీ చర్చ జరిగినప్పుడు వుంటే బాగుండేది. ఆయన లేనందువల్ల దీనికి తగిన ప్రాధాన్యత యిచ్చినట్లు లేదని నేను భావిస్తున్నాను. గతములో వరదలు వచ్చినప్పుడు ఎక్కడో ఒకే రీజియన్‌లో వచ్చేది. కాని దురదృష్ట వశాత్తు యీసారి రాయలసీమలోనూ, తెలంగాణాలోనూ, డెల్టాలోనూ వరదలు వచ్చి తీవ్ర నష్టం వాటిల్లింది. ఇది చాలా బాధాకరమైన విషయం. ఇప్పుడు ఆంధ్రప్రదేశ్ కోలుకోలేని పరిస్థితి వుంది. ఇప్పుడు ప్రభుత్వం ఇచ్చిన రిపోర్టులో గుంటూరుజిల్లాను వదిలివేసి తరువాత ఇంటర్‌ప్రెటేషన్‌ద్వారా గుంటూరుజిల్లాను కూడా చేర్చారు. గత 5, 6 సంవత్సరాలనుంచి కూడా పరిస్థితి ఇట్లాగే వుంది. ఇప్పుడు ప్రభుత్వ అంచనాప్రకారం వరదలలో 264 మంది మనుషులు చనిపోయారు. ఇంకా ఆస్తినష్టం 644 కోట్ల రూపాయలని ప్రభుత్వ అంచనాలలో చెప్పడం జరిగింది. ఇది కరక్టు అంచనా అని నేను భావిస్తున్నాను. కాని 264 మంది ఏదో ఒకరోజులో చనిపోలేదు, కొన్నిరోజులలో చనిపోయారు. దానినిబట్టి వరద తాకిడి యింత ఉధృతంగా వుందని తెలుసుకొని ప్రభుత్వం వెంటనే రిలీఫ్ కార్యక్రమాలు చేసి వుంటే ఇన్ని చావులు క్రమక్రమంగా జరిగేవి కావని నేను భావిస్తున్నాను. మన అంచనాలుకూడా ఆస్తినష్టం 50 కోట్ల రూపాయలనీ తరువాత 300 కోట్ల రూపాయలనీ, తరువాత 644 కోట్ల రూపాయలనీ

రకరకాలుగా చెప్పడం వల్ల మనం నిజం చెప్పినా అబద్ధాలు చెప్పారని
అనుకోవడానికి ఆస్కారం ఏర్పడింది. ఈ అంచనాలు వేయడంలోకూడా చాలా
అవకతవకలు జరిగినాయి. వ్యవసాయానికి సంబంధించి 368 కోట్ల రూపాయలు
క్రాప్ లాస్ జరిగింది. ఎప్పుడు తుఫాను వచ్చినా రైతులు పండించే పంటలకు
నష్టం జరుగుతున్నది. ఇప్పుడు 368 కోట్ల రూపాయల విలువగల క్రాప్
నష్టము జరిగితే దానికి రిలీఫ్‌కుగాను 23 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెడు
తున్నట్లు ప్రభుత్వంవారు యిచ్చిన రిపోర్టులో వుంది. ఇలాంటి అన్యాయం
రైతులకు ఎప్పుడూ జరుగుతోంది. ఈ విషయంలో రైతులు చాలా మంది
తమ ఆవేదన వ్యక్తము చేస్తున్నారు. రైతులకు ఇచ్చే పేరుతో రాష్ట్ర
ప్రభుత్వం కేంద్రప్రభుత్వం నుంచి డబ్బు తెచ్చుకొని వేరేవారికి ఆ డబ్బు
ఖర్చుపెడుతున్నారు. ఇప్పుడు 368 కోట్ల రూపాయలు రైతులకు నష్టం జరిగితే
23 కోట్ల రూపాయలు వారికి ఖర్చు పెడుతున్నందువల్ల యిక్కడనే వారికి
యివ్వవలసిన సహాయం అంచనాలలో కట్ అవుతున్నది. నేను విమర్శించ
డానికి కాదు కాని యీ రిలీఫ్ కార్యక్రమాలు జరిగే తీరు గురించి నేను చెప్పక
తప్పదు. కేంద్రం నిధులు యివ్వలేదని వారు సహాయం చేయడం లేదని
కొందరు మిత్రులు యిక్కడ చెప్పారు. కాని కేంద్రం నుంచి మనం సహాయం
అడిగినప్పుడు మనకు కావలసిన నిధులు తెచ్చుకోవడానికిగాను కేసును
బిల్డ్‌అప్ చేయాలి. అట్లాకాకుండా యిష్యూను పొలిటికలైజ్ చేసి రాజకీయంగా
లాభపడాలని యీ తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం చూస్తున్నందువల్ల ప్రజలకు
దీనివల్ల చాలా నష్టం కలుగుతుంది. మరి **45** కోట్ల **25** లక్షల రూపాయలు
9 వ ఫైనాన్స్ కమిషన్ వారు యిచ్చిన మొదటి సంవత్సరం రిపోర్టువల్ల
రా॥ 7-50 రాష్ట్రంలో మార్జిన్ మనీ కెలామిటీస్ విషయంలో వుంటుంది. కేంద్రం
సగం, రాష్ట్రం సగం కాంట్రిబ్యూట్ చేయడం ఆ మేరకు ఖర్చు పెట్టడానికి
కేంద్రప్రభుత్వం, కేంద్రం నుంచి నిధులు విడుదల కాకపోయినా తరువా
తయినా రీఇంబర్స్ చేస్తారు. ఆ పైన ఖర్చు పెట్టడానికి కేంద్రాన్ని కోరవ
లసి వుంటుంది. మరి రీహేబిలిటేషన్‌కు సంబంధించినంతవరకు, రీహేబిలిటేషన్
అంటే తిండి, బట్ట నివసించడానికి కావలసినది ఇమ్మీడియేట్ రీహేబిలిటేషన్.
మనం ముందు దానిని ఆదుకొనేదానికి ఖర్చు పెట్టినట్లయితే కేంద్రం
పూర్తిగా బై వే ఆఫ్ గ్రాంట్ దానిని రీఇంబర్స్ చేస్తుంది. తరువాత రైతాం
గాన్ని, జీవనోపాధి కోల్పోయినవారు తమ జీవనోపాధి సాగించడానికి ఒక
కార్యక్రమం చేపట్టాలి. అలాగే ఇటువంటి దుస్థితి వస్తే అధిగమించడానికి,
ఆదుకోవడానికి దీర్ఘకాలిక కార్యక్రమం మరొకటి చూడాలి. మూడురకాలుగా
ఎక్స్‌పెండిచర్ - ఆ విధంగా ఆదుకోవాలన్న విషయం మనందరికి తెలిసినదే.
మన రాష్ట్రములో చూసినప్పుడు వీటిని ఆదుకోవడానికి ఈ రూ. 43 కోట్లు
ఎక్సెస్‌గా ఇప్పటికైనా ప్రభుత్వం ఖర్చుచేసిందా? బుచ్చయ్యచౌదరి గారు
ఆవేశంగా రూ. 60 కోట్లు ఆల్‌రెడీ రిలీజ్ చేశామని అంటున్నారు. ఈ రిలీజ్
ఆర్డర్స్‌కి అక్కడ ఎల్.ఓ.సీ లకు, సబ్ ట్రెజరీలనుంచి కేష్‌రిలీజ్‌లకు సంబంధం
వుండడం లేదు. ఈ ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత ఆర్డర్స్ రాగానే అక్కడ
జరిగే తీరు అదే. అందుచేత ఈనాటికి రైతులకు ఒక్క రూపాయికూడా ముట్ట

లేదని మిత్రులు చెప్పారు. కాబట్టి ఈ రిలీజ్ చేసిన డబ్బు ఏమయిపోయింది, ఎక్కడ ఖర్చుపెట్టారు, ఏమి చేశారు? అందుచేత ఊరికే ప్రగల్భాలు చెప్పుకోవడం కాకుండా ప్రాక్టికల్‌గా కావాలి. ఇట్లాంటివి వచ్చినప్పుడు కేంద్రం బాధ్యతా, రాష్ట్రం బాధ్యతా అని ఉభయులూ ఒకరిమీద ఒకరు నిందలు వేసుకోవడం కాకుండా సమన్వయంతో శక్తి ఒడ్డి పనిచేయవలసిన అవసరం వుంది. దురదృష్టవశాత్తు ముఖ్యంగా ఈసారి ఎన్నికలు రాబోతున్నాయనేమో పరస్పర నిందలు, బాణాలు వేసుకోవడానికి ఈ కార్యక్రమాన్ని ఉపయోగిస్తున్నారు ఏమో నాకు అర్థం కావడం లేదు. ఈ సందర్భములో నేనుఒకటి మనవి చేస్తున్నాను. మరి కేంద్రంనుంచి ఏదో మంత్రిగారు వచ్చారు, బైనాక్యులర్స్ లేకుండా చూశారని అంటున్నారు. మరి కేంద్రం డబ్బు రిలీజ్ చేయడానికి సంబంధించి కొన్ని నార్మ్స్ వున్నాయి. బుచ్చయ్యచౌదరిగారికి తెలుసు, ప్రభుత్వానికి తెలుసు. రాజ్యాంగపరమైన సూత్రాలు, ప్లానింగ్ కమిషన్‌కు సంబంధించిన సూత్రాలు వున్నాయి. మరి ఇలాంటి కెలామిటీస్ వచ్చినప్పుడు నార్మ్స్ వున్నాయి. మరి వాటి ప్రకారంగా రిపోర్టు పంపాలి, బృందం రావాలి, పరిశీలించి రిపోర్టు ఇవ్వాలి, తరువాత రిలీజ్ చేయాలి. ఏదో మేము రిపోర్టు చేశాము, ప్రెస్ స్టేట్‌మెంట్ ఇచ్చాము, టెలెక్స్ పంపించాము అంటే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆ రకంగా రిలీజ్ చేస్తోందా? దీనికి ఒక పద్ధతి వుంది, ప్రొసీజర్ వుంది, ఒక మెథడ్ వుంది. ఆ పద్ధతి, ఆ ప్రొసీజర్ జరిగితే తప్పు రాదు. మనము ఏమైనా పంచాయతీ బోర్డు స్థాయిలో వున్నామా, మనకు సర్వాధికారాలు, రాష్ట్రాలకు సర్వాధికారులు వున్నాయని, ఫెడరల్ వ్యవస్థ అని చెప్పుకుంటూ ప్రతి నయాపైస కోసం కేంద్రం ఇస్తే చూస్తాము కేవలం పోస్టు ఆఫీసు మాదిరిగా డబ్బు అందిస్తాము లేకపోతే లేదు అని కేంద్రము మీద నెపం వేస్తూ కూర్చుంటే ఎట్లాగ? రాష్ట్రానికి బాధ్యత వుంది. రీ ఇంబర్స్ చేస్తారు. వారు ఆ ప్రయత్నం చేయాలి....

శ్రీ జి. బుచ్చయ్యచౌదరి:— కేంద్రం ఇచ్చేది వారి స్వంతం ఏమీ కాదు. రాష్ట్రాల నుంచి వసూలు చేసినదే. ప్రధానమంత్రి మిగతా రాష్ట్రాలకు ఎలా ఇచ్చారో అదే విధంగా ఇవ్వమని మేము అడుగుతున్నాము. ఎందుకు ఇవ్వలేదో చెప్పమనండి.

శ్రీ ఎ. ధర్మారావు:— అక్కడ రాజీవ్‌గాంధీగారి స్వంతమది ఇవ్వడం లేదు. ఇక్కడ రామారావుగారు స్వంతానిది వాడుతున్నారా? రూ. 60 కోట్లు ఇస్తున్నాము అంటే ఇది రామారావుగారి స్వంతం కాదు. ఎక్కడి నుంచి ఇచ్చినా ప్రజలనుంచి వచ్చినదే ఇస్తున్నారు. డబ్బు రాలేదు ఆలస్యం అయింది చర్యలు తీసుకొవడానికి అంటున్నారు. ఇన్‌కన్‌సిస్టెన్సీ స్టేట్‌మెంట్స్ వుండకూడదు. కేసు మేకవుట్‌చేసి పర్స్యూ చేస్తూ వుండాలి తప్ప నిందవేసి ఏదో రాజకీయలాభం పొందాలని చూడకూడదు. ఆ ప్రయత్నం ఎక్కువగా జరుగుతోంది. మొత్తంమీద సంతోషించవలసిన విషయం ఏమిటంటే శ్రద్ధాశక్తులు కలిగిన ఆఫీసర్స్, కమీషనర్ గోపాలరావుగారు వున్నారు. ఈ మాత్రం జరగడానికి మంచి టీమ్ ఆఫ్ ఆఫీసర్స్ వుండబట్టి అది జరిగింది. ఎందుకు

చెబుతున్నాను అంటే ఈ రాష్ట్ర మెషినరీ పనితీరు చూసినట్లయితే, ఈ రిలీఫ్ కార్యక్రమాలు చూసినట్లయితే వాటిని అమలుపరిచే ఎమ్.ఆర్.ఓ. ఆఫీసుల స్థితి చూస్తే దుర్భరంగా వుంది. వారికి ఈ రిలీఫ్ కార్యక్రమాలే కాకుండా, రొటీన్ అడ్మినిస్ట్రేటివ్ కార్యక్రమాలకు అదనంగా ఈ ఎలక్షన్స్ వస్తున్నాయని పట్టాదారు పాస్ పుస్తకాలు ఇవ్వాలన్నారు. మొన్నటివరకు కర్షకపరిషత్తు ఎలక్షన్‌కు మెంబర్స్‌ని ఎన్‌రోల్ చేయమన్నారు. ఇప్పుడు పట్టాదార్ పాస్ పుస్తకాలు అని చెపుతున్నారు. మరి ఈ రిలీఫ్ కార్యక్రమాలు అమలుపరచే ఎమ్.ఆర్.ఓల ఆఫీసుల పరిస్థితి చూస్తే వారికి ఈ పట్టాదారు పాస్ పుస్తకాలు పార్ట్‌టైమ్‌లాగ చేస్తున్నారు. అక్కడ టెలిఫోన్ బిల్లులు పే చేయకపోవడంవల్ల వారి టెలిఫోన్లు డిస్‌కనక్టు చేశారు. ఆర్థిక పరిస్థితి చూస్తే దుర్భరంగా వుంది. ఆల్‌మోస్ట్ ఆల్ మండలాలలో టెలిఫోన్‌లు డిస్‌కనక్టు చేశారు. వారికి అక్కడ స్టేషనరీ లేదు. మెంబర్స్‌కి నోటీసులు పంపాలన్నా స్టేషనరీలేని దుర్భరమైన ఆర్థిక పరిస్థితి మండలాలలో వుంది. ఆ మండలాలు అలా పనిచేస్తున్నాయి. మండలాలలో పరిస్థితి అలావుంటే ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా పార్ట్‌టైమ్ ముఖ్యమంత్రిగారు అయిపోయారు. దురదృష్టవశాత్తు ఈ టైమ్‌లోనే ఈ పరిస్థితి వచ్చింది. ఆయన నేషనల్‌ఫ్రంట్ రాజకీయాలకు కొంత టైమ్ వుపయోగించవలసి వస్తోంది. మరి కొంత టైమ్ విశ్వామిత్ర సినిమాకు వుపయోగించవలసి వస్తోంది. రాష్ట్రానికి దురదృష్టవశాత్తు ఈ పరిస్థితి ఏర్పడింది. నేను చెబితే బుచ్చయ్యచౌదరిగారికి కోపమురాదనుకుంటాను. ఒకటి గుర్తు చేస్తున్నాను. రాష్ట్రములో జూలై 21, 22, 23 తేదీలలో వరదలు ఉధృతంగా వచ్చాయి. వరదలు ఒక నిమిషములో వచ్చినవికావు. 21 నుంచి వాతావరణ హెచ్చరికలు చేస్తూనే వున్నారు. 21 జులైన వరద వచ్చింది, 22 న ఉధృతంగా వచ్చింది, 23 న మరింత ఉధృతంగా వచ్చింది. 24 న కూడా దాని ప్రభావం వుంది. జూలై 21వ తేదీన ముఖ్యమంత్రిగారు కడప వెళ్ళి వచ్చారు, బాగానే వుంది. 22 న రాష్ట్రములో కుంభవృష్టి పడుతూవుంటే, 23 న వరదలు ఉధృతం అవుతూవుంటే వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞులు హెచ్చరికలు చేస్తూవుంటే ముఖ్యమంత్రిగారు 22 న సినిమా షూటింగ్‌లో వున్నారు.

రాత్రి 8-00 23వ తేదీన మంత్రనాలకు వెళ్లారు. 23 రాత్రి చాలా మంది జనం వరదలలో కొట్టుకొని పోయారు. ప్రజల ప్రాణాలు అల్లాడిపోతున్న సమయంలో, హైదరాబాదులో ఎయిరోడ్రంలో ముఖ్యమంత్రిగారు మేళతాళాలతో ఊరేగుతున్నారు. ఇటువంటి దురదృష్టకరపరిస్థితి ఉంది. పోనీ 23వతేదీ అయిన తరువాత 24వ తేదీనయినా వెళ్లారా అంటే 23వ తేదీన రాష్ట్రమంతా అల్లకల్లోలంగా ఉంటే మళ్లీ ముఖ్యమంత్రిగారు షూటింగులో నిమగ్నమయినారు. ఈ రకంగా పార్ట్‌టైం జాబ్‌గా రిలీఫ్ వర్క్స్, రాష్ట్ర పాలన జరుగుతుంటే, రాష్ట్ర ప్రజలు ఎట్లా ముందుకు వస్తారు? కేంద్రం నుంచి హెచ్. కె. ఎల్. భగత్ గారు వచ్చినా, సరిగ్గా చూడలేదని అంటున్నారు. కేంద్రమంత్రిగారు సరిగ్గా చూడలేదనడం ఊహాజనితమైన ఆరోపణ, ఇక ముఖ్యమంత్రిగారి సంగతికి వస్తే రెండవ ట్రిప్ హెలికాప్టరులో వచ్చారు. గుడివాడలో మీటింగులో ఆయన నిద్రపోతున్నారు. అది "ఈనాడు" పత్రికలో ఫొటో వచ్చింది.

వాస్తవంగా ఆయన నిద్రపోయే మనిషి కాదు. కానీ రాత్రి మీటింగులో ఉండి, బిజినెస్ ఎక్కువయి, పగలు నిద్ర పోతున్నారు. ఈ రకంగా వరదల మీద శ్రద్ధ చూపుతున్నారు. పైగా కేంద్రాన్ని విమర్శించడం ఏం ధర్మం? ఏం న్యాయం? ఇంత శ్రద్ధగా ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రజల పట్ల వ్యవహరిస్తున్నారు.

(ఇంటరప్షన్)

గత 40 సంవత్సరాల నుంచీ ఏ కార్యక్రమాలు చేయనందువల్లనే, వరద నివారణ చర్యలు తీసుకోనందునే దెబ్బవచ్చిందని కొందరు మిత్రులు ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. ఇదెట్లా ఉందంటే "సందెకాడ కట్టేసిన వాడు గేదెను ఎట్లా కట్టేశాడో కానీ వాడి చేతకానితనం వల్లనే తెల్లవార్లు గేదె ఒగుర్చుకుంటూ ఉంది" అనే మా పల్లెటూళ్లలో అంటుంటారు. ఆ రకంగా 7 సంవత్సరాల క్రితం రాజ్యానికి వస్తే, మూడు సంవత్సరాల నుంచీ డ్రెయినేజి పన్ను కూడా వసూలు చేసింది ఏం చేశారు? గత ప్రభుత్వాలు చేయలేదన్నారు. వారికి వాటి చరిత్ర తెలియదనుకోండి. మిత్రా కమిటీ రిపోర్టు రిఫర్ చేస్తున్నారు. మిత్రా కమిటీ రిపోర్టు వచ్చిన తరువాత డ్రెయినేజి సెస్ వసూలు చేసినారు. అపోజిషన్ లీడర్ అయిన సుందరయ్య గారిని అధ్యక్షులుగా డ్రెయినేజ్ బోర్డుకు వేశారు. అన్ని పార్టీల వారికి సభ్యత్వం ఇచ్చారు. తరువాత వారు ఆరోగ్యం సరిగ్గా లేక రిజైన్ చేస్తే, ఛైర్మన్‌గా తిరిగి ప్రతిపక్షంలో గల ఎం.వి.ఎస్. సుబ్బరాజు గారినే వేశారు. అన్ని పార్టీల వారికి సభ్యత్వం ఇచ్చారు. వారి అధ్యక్షతన 10, 12 సంవత్సరాలు డ్రెయినేజి కార్యక్రమాలు నిర్వహించడం జరిగింది. మిత్రా కమిటీ రిపోర్టు ఇప్పటికీ కార్యాచరణలో ఉంది. శివరామకృష్ణయ్యగారు రైతు. టెక్నీషియన్ కూడా. ఆయన కూడా ఈ మధ్య స్టడీ చేసి, చేయవలసిన కార్యక్రమాల గురించి రిపోర్టు ఇచ్చారు. అవి మూడు సంవత్సరాల నుంచి ఏం జరుగుతున్నదో, ఎక్కడ జరుగుతుందో కనిపించడం లేదు. ఇప్పుడు గల డ్రెయినేజి బోర్డులో ఛైర్మన్‌గా ప్రతిపక్షం వారిని వేయకపోయినా కనీసం సభ్యత్వం కూడా ఇవ్వరాదా? ప్రతిపక్షాల విషయం సరే, కనీసం వారితో సహగమనం చేయ డానికి కూడా సిద్ధంగా ఉన్న వారయిన మిత్రపక్షాలకయినా ఇవ్వవచ్చు కదా? వారికి కూడా సభ్యత్వం ఇవ్వకుండా, వారిని కూడా నమ్మలేని స్థితిలో అచ్చంగా తను పార్టీ వారినే తీసుకొని డ్రయినేజి బోర్డును ఏర్పాటు చేశారు. "యు మస్ట్ నాట్ ఓన్లీ యాక్ట్ ఫెయిర్లీ. బట్ మస్ట్ ఎప్పియర్ టు హావ్ బీన్ యాక్టింగ్ ఫెయిర్లీ" అని ఒక ప్రిన్సిపల్. మంచి వారిని వేశారా, చెడ్డ వారిని వేశారా అనేదేమో కానీ అచ్చంగా కిచెన్‌లో ఉన్నవారినే వేసుకొనే సరికి, డ్రెయినేజికి సంబంధించిన డబ్బు అంతా తిన్నారని రాష్ట్రమంతా గగ్గోలుగా ఉంది. ఎందుకు చేయాలి ఆ పని? ఫెయిర్‌గా ఎందుకు ఉండరాదు?

(ఇంటరప్షన్)

ఈనాడు దెబ్బతిని, బాధపడుతున్న రైతాంగానికి, వరదలలో దెబ్బతిన్న పేద ప్రజలకు సంబంధించి అదనంగా ఎరువులు ఇవ్వవలసిన పరిస్థితి వచ్చింది రూ. 4 వేల కోట్లు కేంద్రం ఇస్తున్నా, కరువును ఆసరాగా తీసుకుని ఎరువుల ధరలు పెంచారు. ముఖ్యంగా కాంప్లెక్స్ ఎరువుల ధరలు 50 శాతం పెరిగాయి. యూరియా ధర 30 శాతం పెరిగింది. దానిని మామూలు రేటుకి తగ్గించడానికి, చర్యలు తీసుకోవాలి. దాంతో పాటు గోరుచుట్టుపై రోకటిపోటు లాగా కూలీ నాలీ లేక ఆహారపదార్థాలకు ఇబ్బందిపడుతున్న రోజులలో రెండు రూపాయలకు కిలో బియ్యం సగానికి సగం తగ్గించారు. పంట కళ్లాలలో ఉన్నప్పుడు కిలో రెండు రూపాయలకు ఇచ్చి, ఇప్పుడు సగానికి సగం కోత పెట్టారు. కోత పెట్టడమే కాక, ముందు వచ్చిన వారికి ముందు యివ్వడమట. దీనివల్ల క్రొత్త రకమైన అన్యాయం జరుగుతోంది. డీలర్స్ అందరినీ స్వంత వారినే తీసుకొంటున్నారు. అచ్చంగా పార్టీ వారికే దక్కుతున్నాయి. కాంగ్రెస్ వారికి అన్యాయం జరుగుతోందని ఎక్కడకు వెళ్లినా గగ్గోలుగా ఉంది. కోటా తగ్గించవచ్చు. కనీసం వరద ప్రాంతాలకయినా తగ్గించకుండా రెండు రూపాయలకి కిలో బియ్యం పథకం కొనసాగించాలి. ఒకవేళ తగ్గించవలసిన దుస్థితి వస్తే, ప్రపోర్షనేట్‌గా అన్ని కార్డులపై తగ్గించాలి. లేకపోతే న్యాయం కాదు.

తరువాత 43 వేల ఇళ్లను నిర్మించడానికి స్పెషల్‌గా గ్రాంటు చేశామన్నారు. వరద నిధులతో కట్టిస్తారా? వీకర్ సెక్షన్ హవుసింగ్ స్కీము నార్మ్స్ ప్రకారంగా చేస్తారా? వివరాలు తెలియదు. కానీ హౌసింగ్ అయినా, వరద నిధులయినా, సమీక్షా మండలి ద్వారా పెడితే న్యాయం జరుగదు. రాజకీయ పక్షపాతం ఇప్పటికి జరుగుతోంది. ఇకముందు ఇంకా ఎక్కువగా జరుగుతుంది. నిధులు సక్రమంగా అందేలా చేయడానికి జిల్లా స్థాయిలో ఆల్ పార్టీ కమిటీ వేయండి. కమిటీలో వారిని అడ్వయిజరీగా పెట్టి నిధులు కలెక్టరుకు ఇవ్వండి. డిపార్ట్‌మెంట్స్ హెడ్స్‌కు అప్పచెప్పండి. వారి సూపర్‌విజన్‌తో చేస్తే కొంతవరకయినా సక్రమంగా జరిగే అవకాశం ఉంటుంది. తరువాత రైతుల అప్పులను రద్దు చేయాలన్నారు. మొత్తం రద్దు చేస్తే సంతోషమే. కనీసం వడ్డీ అయినా రద్దు చేయాలి. వడ్డీని రద్దు చేసినా బ్యాంకులకు డబ్బు గవర్నమెంటు రీయింబర్స్ చేయాలి. లేకపోతే బ్యాంకులు ఒప్పుకోవు. అన్ని బ్యాంకులు కాకున్నా, కనీసం రైతుల కోసం ఏర్పడిన కోఆపరేటివ్ బ్యాంకులయినా ఇటువంటి సమయంలో ఉదారంగా పని చేయాలి. 1977వ సంవత్సరంలో తుఫాను వస్తే, అప్పుడు గల వడ్డీ యావత్తూ వెంగళరావుగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉండగా రద్దు చేయడం జరిగింది. అట్లాగే ఈరోజు కూడా కోఆపరేటివ్ బ్యాంకుల ఋణాలు మొత్తం రద్దు చేస్తే సంతోషమే కానీ కనీసం వడ్డీ అయినా రద్దు చేయాలి. వరదకు గురయిన 13 జిల్లాలలో అయినా వడ్డీని మాఫీ చేస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

రా॥ 8-10 మా జిల్లాకు సంబంధించినంతవరకూ చల్లగా చూసే కృష్ణవేణికి కూడా ఇటీవలి కాలంలో చాలా ఎక్కువగా వరదలు ప్రవహిస్తున్నాయి. చాలా

విచారకరమయిన విషయం. 1986లో ఒకసారి వరద వచ్చింది. మళ్ళీ ఈ సంవత్సరం కూడా కృష్ణానది వరద వచ్చింది. మామూలుగా బయట నుంచి వచ్చే వరదలు కాకుండా, అక్కడ నాగార్జున సాగర్‌లో నీళ్లు లేకపోయినప్పటికీ కూడా నల్గొండ, ఖమ్మం, కృష్ణా జిల్లా నుంచి వచ్చిన నీళ్ళతో విపరీతమయిన వరద వచ్చింది. ఈ కృష్ణా వరదలో కొన్ని వేల ఎకరాలే కాకుండా, 25, 30 గ్రామాలు కూడా నష్టానికి గురయ్యాయి. హౌసింగ్ ఇవ్వడంలో మా జిల్లాలో స్పెషల్ కోటా హౌసింగ్ ఎలోకేషన్ ప్లానింగు బోర్డు వారు చేశారు. వరదలకు గురయిన వారికి రూ. 250 లు, రూ. 500 లు ఇచ్చిన వాళ్లకు మాత్రం ఈ కోటాలో చేర్చలేదు. వాళ్లకు మరి ఏ కోటాలో వస్తుందో ఏమో నాకు తెలియదు. వాళ్లకు మాత్రం తప్పనిసరిగా హౌసింగ్ ఫెసిలిటీస్ కలుగజేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఇకపోతే మనం ఈ ముందు ముందు జరగవలసిన కార్యక్రమాలను గురించి ఆలోచించినప్పుడు ఇరిగేషన్ డిపార్టుమెంటు, డ్రైనేజ్ అలాగే రోడ్లకు సంబంధించిన విషయం కూడా దృష్టిలో పెట్టుకొని వాటి గురించి కూడా చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

ఇరిగేషన్ డిపార్టుమెంటుకు సంబంధించి మనం ఏనాడో నిర్ణయించినటువంటి మెయిన్‌టెనెన్స్ గ్రాంట్ రూ. 20 లు తప్ప ఇరిగేషన్ టాక్సు ఎంత పెంచినప్పటికీ, వెట్ ఎసెస్‌మెంటు ఎంత పెంచినప్పటికీ, ఈ మెయిన్‌టినెన్సు గ్రాంట్ మాత్రం పెంచకుండా కేవలం రూ. 20 లు అట్టిపెట్టాము. ఇది ఉద్యోగస్థుల జీతాలకు సరిపోదు. ఇరిగేషన్‌సిస్టం మెయిన్‌టెయిన్ చేయడానికి డబ్బు మిగలడం లేదు. డ్రైనేజీ సెస్ మీరు 3 సంవత్సరాల నుంచి వసూలు చేస్తున్నారు. ఎకరానికి రూ. 25 లు వసూలు చేయడమే కానీ డ్రైనేజ్ పనులు జరగడం లేదు. రోడ్లు ఆర్ అండ్ బి మెయిన్‌టెనెన్స్ గ్రాంట్ తగ్గిపోవడంలో- అసలు వరదలు వచ్చేనాటికి అవి రోడ్లుగా లేవు, మాగాణీలుగా ఉన్నాయి. ప్రతి సంవత్సరం నేను ఎక్జిక్యూటివ్ ఇంజనీర్‌ను మొదలుకొని చీఫ్ మినిస్టరు గారి వరకూ కూడా కనీసం అరడజను పిటీషన్సు పెట్టాను. ఈ సంవత్సరం పెట్టిన కట్ట ఇదే (ఆ కట్ట సభకు చూపించడం జరిగినది). దురదృష్టవశాత్తు ఆర్ అండ్ బి రోడ్లు రోడ్లుగా లేవు. కాంగ్రెసు హయాములోనే కాదు, బ్రిటిష్ హయాంలో కూడా బస్‌లు నడిచిన రోడ్లు అవి. అటువంటి రోడ్లలో బస్‌లు నడపడానికి అసౌకర్యంగా ఉంది. దానికి ఉత్సాహవంతులయిన మంత్రి గారు వచ్చారు కానీ నిధులు లేకుండా చేసారు. వరద వస్తుందా? సైక్లోన్ వస్తుందా, డ్రాట్ వస్తుందా అని రోడ్లు ఎదురు చూస్తూ కూర్చున్నాయి. రోడ్ల గురించి కూడా శ్రద్ధ తీసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. పంచాయతీ రాజ్ రోడ్లకు సంబంధించినంతవరకూ ఆర్ ఆర్ మెయిన్‌టెనెన్సు గ్రాంటు అని చెప్పి మా జిల్లాకు 1972లో రూ. 72 లక్షలు సంవత్సరానికి ఇస్తున్నారు. మొదటి సంవత్సరం రూ. 72 లక్షలలో 40 లక్షలు ఇచ్చారు. మిగతాది ఎగనామం పెట్టారు. గత సంవత్సరం ప్రకటించినా మధ్యలో వరద వచ్చి అసలు ఖర్చు ఇవ్వకపోగా రూ. 72 లక్షలకూ రూ. 36 లక్షలు ఇచ్చారు. ఈ రకంగా సగానికి సగం కోత పెడుతుంటే రోడ్లు ఎలా ఉంటాయి? వరద పుణ్యమా అని వేయడం తప్ప నార్మల్‌గా మెయిన్‌టెయిన్ చేయడం వదిలేసారు. దాని మీద అదనంగా

శ్రద్ధ తీసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. నార్మల్‌గా రిలీజ్ చేస్తున్న గ్రాంట్సు రిలీజ్ చేసినట్లయితే ఇంత దురవస్థ ఇంత దుస్థితి ఉండదు. కాబట్టి ఇప్పటి కయినా నార్మల్ మెయిన్‌టెనెన్సు కూడా శ్రద్ధ వహించాలని మనవి చేస్తున్నాను.

పేదవారికి వ్యవసాయ పనులు లేవు. వాళ్లకు వేరే ఆదాయం వచ్చే పద్ధతి లేదు. కన్‌జంప్షన్ లోన్స్ అని చెప్పి 1977లో ఇట్లాగే తుఫాను వచ్చినప్పుడు ఇచ్చారు కోఆపరేటివ్ బ్యాంక్సు ద్వారా. ప్రతి ఇండివిడ్యువల్‌కు రూ. 250 లు ఇచ్చారు. ఇప్పుడు ధరలు పెరిగాయి గాబట్టి ప్రతి ఇండివిడ్యుయల్‌కు రూ. 500 లు ఇస్తే పేదవాళ్ళకు కూడా మళ్ళీ పనులు దొరికే వరకూ గెటాన్ కావడానికి అవకాశం ఉంటుంది. అలాగే వీవర్స్ బాగా దెబ్బతిన్నారు. వాళ్ళకు ప్రత్యేకమయిన అసిస్టెన్స్ ఇవ్వవలసిన అవసరం ఉంది. వరదలకు మగ్గాలకు బాగా దెబ్బతిన్నాయి.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనా రెడ్డి :— అధ్యక్షా! చిన్న విషయం. ఇంతకు ముందు వారు చెప్పినటువంటి లోన్స్ సెంట్రల్ గవర్నమెంటు డైరెక్టుగా 100 శాతం సబ్సిడీ క్రింద ఇచ్చారు. ఇప్పుడు కూడా మీరు అట్లాగే సజెస్టు చేస్తున్నారా?

శ్రీ ఎ. ధర్మారావు :— సెంట్రల్ గవర్నమెంటు ఇస్తే సంతోషం. ఇవ్వకపోయినా కూడా రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి బాధ్యత ఉంది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తప్పించుకోవడానికి వీలులేదు. సెంట్రల్ గవర్నమెంటు ఇచ్చినప్పటికీ ఇమీడియట్ రెస్పాన్సిబిలిటీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వానిదే. సెంట్రల్ గవర్నమెంటు ఇచ్చింది కరక్టు కాదు. క్రిందటిసారి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇచ్చింది. సెంట్రల్ గవర్నమెంటు నుంచి కూడా తీసుకురావడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనా రెడ్డి :— ఇంతకుముందు సెంట్రల్ గవర్నమెంటు ఇస్తే ఇప్పుడు మీరు అదే ఆర్గ్యూ చేస్తారా? నేను పాజిటివ్‌గానే మాట్లాడుతున్నాను.

శ్రీ ఎ. ధర్మారావు :— ఈ హైపొలిటికల్ క్వశ్చన్స్ ఆపి, సెంట్రల్‌ని రాజకీయ ప్రయోజనాల కోసం దుమ్మెత్తి పోయడం మానేసి సామరస్యంగా పని గడుపు కోవడానికి మనం ప్రయత్నం చేసినట్లయితే నిధులు వస్తాయి. రాష్ట్రం బాగు పడుతుంది. 'రాష్ట్రం ఎట్లా పోతే మాదేమి, అగ్లీగా సెంటర్ మీద దుమ్మెత్తి పోసి వాళ్ళను ఎక్స్‌పోజ్ చేసి రాజకీయ లబ్ధి పొందుతాము' అనే దురుద్దేశంతో మాత్రం వద్దని చెబుతున్నాను.

Chairman :— Now the House is adjourned to meet again at 8-30 a.m. tomorrow.

(The House then adjourned at 8.16 p.m. to meet again at 8.30 a.m. on Tuesday, the 12th September, 1989.)

—o—